

Till statsrådet Nyamko Sabuni

Regeringen beslutade den 23 februari 2006 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att kartlägga och redovisa fördelningen av kvinnor och män på maktpositioner inom olika sektorer av samhället.

Den 15 mars 2006 förordnades professor Anita Göransson som särskild utredare och FK Lina Burström anställdes som utredningens sekreterare.

Utredningen som har namnet Kvinnor och män på maktpositioner i det svenska samhället (N 2006:04), överlämnar härmed sitt betänkande *Kön, makt och statistik* (SOU 2007:108).

Uppdraget är härmed slutfört.

Anita Göransson

/Lina Burström

Innehåll

Sammanfattning	13
1 Inledning	25
1.1 Utredningen har två syften	25
1.2 Varför är en kvantitativ kartläggning av makt- positionernas fördelning viktig?	26
1.3 Kön, makt och statistik	28
1.3.1 Direktiven	29
1.3.2 Avgränsningar	31
1.3.3 Metodproblem	31
1.4 Vad är makt?.....	32
1.4.1 Har alla chefer makt?.....	33
1.5 Rapportens disposition.....	35
2 Om chefer i allmänhet	37
2.1 En fjärdedel av toppcheferna är kvinnor	37
2.2 Andelen kvinnor på lägre chefspositioner är också totalt en fjärdedel	38
2.3 Kvinnliga och manliga chefer är snedfördelade mellan olika yrkesområden och nivåer	38
2.4 I de största chefsgrupperna utgör kvinnorna en tredjedel	40
2.5 Det finns en könsuppdelning både inom och mellan chefsgrupper.....	44
2.6 Könsuppdelningen är stabil över tid.....	46
2.7 Sammanfattning	47

3	Näringslivet.....	49
3.1	Börsföretagens styrelser och ledning.....	49
3.1.1	Privata börsföretag.....	50
3.2	Företag med olika ägandeformer.....	52
3.2.1	VA 500 företagsdatabas.....	52
3.2.2	Olika chefsnivåer i 50 företag med olika ägandeform.....	53
3.2.3	Privata företag.....	55
3.2.4	Kooperativa företag.....	55
3.2.5	Statliga företag.....	56
3.2.6	Kommunalt ägda företag.....	60
3.2.7	Övriga viktiga ekonomiska aktörer.....	62
3.3	Branschskillnader i styrelsernas sammansättning.....	62
3.4	Jämförelse med 2001.....	63
3.5	Sammanfattning.....	64
4	Politiken.....	67
4.1	Allt fler kvinnor på senare år.....	67
4.2	Riksdag och regering.....	69
4.2.1	Riksdagen.....	70
4.2.2	Regeringskansliet.....	71
4.2.3	Förändringen efter valet 2006.....	71
4.2.4	Uppdrag och positioner inom riksdagen.....	74
4.3	Riksdagspartierna.....	77
4.3.1	Partierna på riksplanet.....	77
4.3.2	Partidistriktet: borgerliga män och könsblandad vänster – och center.....	79
4.3.3	Ungdomsförbunden på riksplanet: manligt KDU och kvinnlig Ung vänster.....	80
4.3.4	Ungdomsdistriktet: balanserat utom hos moderaterna.....	81
4.4	Landstingen: manlig styrelseordförande, blandat fullmäktige.....	82
4.5	Kommunerna styrs av män.....	85

4.6	Storstädernas politikerelit är mer balanserad	88
4.7	De svenska EU-politikerna	91
4.8	Sammanfattning	92
5	Offentlig förvaltning.....	97
5.1	Att vara myndighetschef var länge ett manligt monopol	97
5.2	Regeringskansliets högsta tjänstemän är främst män	98
5.3	Statliga myndigheter: manliga chefer och blandade ledamöter	102
5.4	Centrala ekonomiska institutioner: somliga jämställda, andra inte	103
5.5	Riksdagens kontrollmyndigheter leds ofta av män.....	104
5.6	Försvaret: civila kvinnor, militära män	105
5.7	Hovförvaltningen.....	107
5.8	Rättsväsen: domaren är vanligen en man, åklagaren varierar	108
5.9	Internationell representation fördelas lika mellan könen....	111
5.10	Länen leds främst av män	112
5.11	Kommunerna leds ännu oftare av män	115
5.12	SKLs enkätundersökning: en tredjedel kvinnliga chefer på olika nivåer i kommuner och landsting.....	115
5.13	Sammanfattning	117
6	Organisationsväsendet	121
6.1	Civilsamhället som maktbas och ledarutbildning	121
6.1.1	De nordiska folkrörelserna har haft stor betydelse för att skola ledare.....	121
6.1.2	Förlorar civilsamhället i betydelse?	122

6.2	Arbetsmarknadens organisationer	123
6.2.1	Fackföreningsrörelsen	124
6.2.2	Arbetsgivarorganisationer	129
6.2.3	Offentliga arbetsgivarorganisationer	132
6.3	Andra intresseorganisationer	135
6.3.1	Boendeorganisationer	135
6.3.2	Identitetsorganisationer	135
6.4	Interaktionsrörelser	137
6.4.1	Idrottsrörelsen	138
6.4.2	Miljörörelsen	139
6.4.3	Övriga intresse- och ideella organisationer	139
6.4.4	Kyrkor och religiösa samfund	140
6.5	Sammanfattning	141
7	Massmedier	145
7.1	Medierna har blivit fler och deras inflytande ökar	145
7.2	Etermedier	147
7.2.1	I public service-medier finns det många kvinnliga chefer	147
7.2.2	Kommersiella etermedier har främst manliga chefer	147
7.2.3	Nyhetsbyråer	147
7.3	Cheferna för tidningar och tidskrifter är oftast män	148
7.3.1	Morgontidningarna har främst manliga chefredaktörer	148
7.3.2	A-pressen leds av nästan bara män	148
7.3.3	Dagspress med viss total upplaga: återigen främst män	150
7.3.4	Bland tidskrifternas chefredaktörer finns både kvinnor och män	150
7.3.5	Press efter utgivningsort	151
7.3.6	De som granskar medierna är ofta kvinnor	153
7.4	Andra undersökningar	154
7.5	Sammanfattning	155

8	Kulturen.....	157
8.1	Kulturen är ett heterogent men eget fält.....	157
8.2	Sega strukturer gav männen försteg.....	158
8.3	De mansdominerade akademierna ger anseende.....	159
8.4	Kvinnliga och manliga kulturpolitiker ger ekonomiskt stöd	161
8.5	Arkiv och museer leds av både kvinnor och män.....	162
8.5.1	De statliga arkiven	162
8.5.2	Statliga museer och läns museer	162
8.5.3	Teater och musik	164
8.5.4	Film.....	166
8.5.5	Kvinnor är bibliotekschefer – män leder museer, orkestrar och teatrar	166
8.5.6	Fler män än kvinnor leder konstnärliga utbildningar.....	167
8.6	Sammanfattning	168
9	Vetenskap och högre utbildning	171
9.1	Vetenskapen har en manlig tradition	171
9.2	Akademierna samlar och hedrar män.....	172
9.3	Det politiska fältets styrmedel	175
9.4	Högskolorna styrs oftare av kvinnor än universiteten	176
9.5	Rekryteringsbasen: mellancheferna/dekanerna är främst män.....	178
9.6	Efter doktorsexamen tar männen över	179
9.7	Jämställt i offentliga forskningsråd, nästan bara män i de privata	180
9.8	Folkbildning.....	182
9.9	Sammanfattning	183

10	Sammanfattning.....	187
10.1	Att undersöka maktpositioner	187
10.1.1	Vad vi har gjort och inte gjort	187
10.1.2	Varför kartlägga maktens män och kvinnor?.....	188
10.1.3	Vilka mönster har vi funnit?	188
10.2	Vad kom vi fram till?.....	189
10.2.1	Kvinnor och män är chefer på olika områden, olika nivåer och olika typer av positioner	189
10.2.2	Jämnast på riksnivå, flest män på lokal och regional nivå.....	189
10.2.3	Könsarbetsdelning finns även bland chefer	190
10.2.4	Män leder och verkställer, kvinnor är ledamöter....	190
10.3	Chefer område för område	191
10.3.1	Chefer i allmänhet	191
10.3.2	Näringslivet.....	191
10.3.3	Politiken.....	192
10.3.4	Förvaltning.....	195
10.3.5	Organisationsväsendet	197
10.3.6	Medier	199
10.3.7	Kulturen	200
10.3.8	Vetenskapen.....	201
10.4	Slutsatser.....	203
10.4.1	Kvinnor och män har olika sorters chefspositioner	203
10.4.2	Mekanismer som kan förstärka sega strukturer	204
10.4.3	Den regionala dimensionen	204
10.4.4	Tidsdimensionen	206
10.4.5	Talens mystik?	206
10.4.6	Jämförelse med 2001 års undersökning	207
10.5	Förslag som kan underlätta en kontinuerlig uppföljning av kvinnors och mäns tillgång till maktpositioner	208
11	Metod och material.....	211
11.1	Vad styr statistikens förekomst och utformning?	211
11.2	Chefsstatistik.....	212

11.3	Näringslivet	212
11.3.1	Urval	214
11.3.2	Källor	216
11.4	Statsmakten	216
11.4.1	Urval	217
11.4.2	Källor	219
11.5	Kommun, landsting och regioner	219
11.5.1	Urval	221
11.5.2	Källor	222
11.6	Medier	222
11.6.1	Urval	224
11.6.2	Källor	225
11.7	Organisationer	226
11.7.1	Urval	227
11.7.2	Källor	229
11.8	Kultur	229
11.8.1	Urval	229
11.8.2	Källor	230
11.9	Vetenskap	230
11.9.1	Urval	230
11.9.2	Källor	231
	Källor och litteratur	233

Bilagor

<i>Bilaga 1</i>	Kommittédirektiv	239
<i>Bilaga 2</i>	Tilläggsdirektiv	243
<i>Bilaga 3</i>	Tilläggsdirektiv	245
<i>Bilaga 4</i>	Tabeller; kön, makt och statistik	247
<i>Bilaga 5</i>	Källförteckning över hemsidor	377

Sammanfattning

Vad vi har gjort och inte gjort

Syftet med den här undersökningen har varit *dels* att kartlägga kvinnors och mäns tillgång till ledande positioner på olika samhällsområden, *dels* att diskutera hur det statistiska underlaget till fortsatta kartläggningar kan förbättras så att möjligheten till regelbunden uppföljning av utvecklingen underlättas.

De positioner som undersökts enligt direktiven är främst politik och förvaltning samt politiskt indirekt influerade positioner på andra områden. Till dessa har för jämförelses skull lagts även positioner som influeras av andra logiker, i synnerhet näringslivet men också kultur, medier och vetenskap. Höga positioner inom organisationslivet har också medtagits som en viktig del av civilsamhället, som historiskt varit en förutsättning för den svenska demokratis uppbyggnad och alltjämt – om än i minskande mån – utgör en kanal för olika intressen och grupper i samhället till maktens högsta positioner.

Där så varit möjligt har jämförelse skett med den tidigare kartläggning av den svenska makteliten från 2001, som letts av under-teknad utredare. Den tidigare undersökningen var dock i sin helhet baserad på teoretiska överväganden och omfattade inte lika breda kategorier som den vi nu har gjort.

Av tidsskäl har undersökningen i huvudsak koncentrerats till offentligt tillgängligt material med kompletteringar via telefon eller e-post där så befunnits nödvändigt. Någon egen enkätundersökning har inte kunnat genomföras. Däremot har relevanta redan gjorda undersökningar använts.

Varför kartlägga maktens män och kvinnor?

Jämställdhet mellan kvinnor och män är en omistlig del av ett demokratiskt samhälle. Ledande positioner bör därför vara någorlunda jämnt fördelade mellan könen. Dels är det en fråga om att män och kvinnor skall ha samma möjligheter till förkovran och samma tillgång till makt (rättviseargumentet), dels skall samhället kunna tillgodogöra sig både kvinnors och mäns insatser (nyttoargumentet), dels skall även gruppen kvinnor – i likhet med andra samhällsgrupper – vara representerad på maktens yppersta positioner (demokratiargumentet). Långsiktiga strategiska beslut liksom den dagliga verksamhetens små steg blir mer allsidigt belysta och bättre förankrade, då både kvinnors och mäns erfarenheter och intressen har ingått i underlaget.

Vilka mönster har vi funnit?

Skillnaden mellan kvinnors och mäns tillgång till makt i det svenska samhället kan på en övergripande nationell nivå beskrivas som *subtil men systematisk*. Men ser vi närmare på de olika områdena visar den sig på sina håll vara till och med dramatisk.

Grovt sett kan vi urskilja tre typer av könsfördelning på makt-positioner i det svenska samhället:

- 1) en någorlunda jämn fördelning karakteriserar väl synliga positioner som påverkas av politiska åtgärder. Avvikelser här har främst ideologiska skäl;
- 2) två tredjedelar män och en tredjedel kvinnor finns där man strävar efter någorlunda många kvinnor men inte är särskilt utsatt för offentlig granskning;
- 3) en massiv mansdominans med ytterligt få kvinnliga inslag finns dels generellt på lokal och regional nivå, dels i prestigefyllda organisationer (akademier, företag) där rekrytering sker genom mer eller mindre kollegiala inval och omsättningen på ledamöter är låg. Även dagspressen har denna könsfördelning.

Kvinnor och män är chefer på olika områden, olika nivåer och olika typer av positioner

Graden av jämställdhet på ledande positioner har vid närmare undersökning visat sig variera på ett systematiskt sätt mellan *samhällsnivåer*, *yrkesområden* och *huvudmän* för verksamheten. Så tycks central, regional och lokal nivå erbjuda olika förutsättningar att genomföra könsbalans på ledande poster. Skillnader i detta avseende finns också mellan områden såsom exempelvis politiken å ena sidan och näringslivet å den andra. Statlig huvudman ger också oftast större möjligheter till jämställdhet än kommunal eller privat. Det finns också skillnader mellan storstadsområden å ena sidan och mindre orter och glesbygd å den andra.

Vidare har vi funnit skillnader mellan olika typer av positioner. Exekutiva eller verkställande chefer är oftast män liksom ordförandena (t.ex. i kommuner). De kvinnor som finns på ledande positioner ingår oftast som ledamöter i styrelser.

Jämnast på riksnivå, flest män på lokal och regional nivå

Grovt sett tycks den centrala nivån vara lättast åtkomlig för politiska beslut om könsbalans. Dessa positioner är synligast och deras rekryteringsprocesser blir därmed genomskinliga och granskade i offentligheten, sannolikt på ett mer ingående sätt än positioner på lokal nivå.

Historiskt sett har det alltid varit lättare för centralmakten/staten att fatta beslut om lika rättigheter för könen i olika avseenden än att genomdriva dem på det lokala planet. På central nivå har beslutsfattarna ett övergripande ansvar för samhällets utformning och en överblick över de långsiktiga konsekvenserna av olika beslut. Den ökade konkurrens om ledande positioner som en aktiv rekrytering av kvinnor innebär, berör dem sällan personligen. På den lokala nivån finns i högre grad de män som genom beslutet skulle utsättas för större konkurrens. Där kan det vara svårare att finna stöd för de principiella besluten. Bristande jämställdhet kan ofta bero på att det finns ett intresse av konkurrensbegränsning bland de närmast berörda. De som redan innehar positioner vill inte lämna dem. När en rekrytering blir aktuell har de också svårt att välja bort de närmaste kollegerna eller adepterna i det egna nätverket till förmån för personer som inte ingår där.

Könsarbetsdelning finns även bland chefer

Men det finns flera skäl till att det kan vara svårt att genomföra könsbalans på ledande poster i olika delar av samhället. En strikt könsuppdelning mellan yrkesområden lever kvar, som kodar vissa yrken som manliga. Vi har exempelvis en stark enkönat manlig tradition på det militära och det kyrkliga området, liksom inom tillverkningsindustri och byggnadsverksamhet. Företagsledning är ett annat viktigt område, som visat sig särskilt bundet till en traditionell och homogen chefsrekrytering, i synnerhet inom de privata företagen.

I dag finns det emellertid också en folklig opinion att ta hänsyn till. De senaste decenniernas debatt har resulterat i en allmän konsensus om att jämställdhet är en viktig del av demokratin. Oavsett vilken personlig åsikt man har, så finns denna övergripande norm i samhället. Politikens möjligheter att kanalisera folklig opinion och de stora företagens växande beroende av ett gott anseende bland kunder och investerare bäddar för förändring även inom näringslivet.

Män leder och verkställer, kvinnor är ledamöter

När det gäller typer av positioner har vi kunnat konstatera att männen dominerar kraftigt på de exekutiva positionerna (generaldirektör, vd, förbundschef m.fl.) och även de flesta ordförandeposter, medan kvinnor på ledande poster i första hand är styrelseledamöter, i bästa fall ordinarie sådana.

Från januari 2008 kommer en rad statliga myndigheter att förlora sina styrelser för att i stället få en närmare relation till departement och regering. En del konsekvenser av detta har diskuterats. Mot bakgrund av resultaten i vår undersökning bör man också fråga sig vad sloandet av styrelserna kommer att innebära för kvinnors inflytande. Det torde bli ännu mer angeläget att se över könssammansättningen hos myndighetscheferna.

Flest kvinnor i rikspolitiken, flest män i näringslivet och pressen

I vår kartläggning av kvinnor och män på ledande positioner i samhället har vi kommit fram till att det finns fler kvinnor inom *politiken* än inom något annat område i samhället.¹ Det är det mest jämställda samhällsområdet. Samtidigt är de ledande positioner på andra områden som innehas av kvinnor, också oftast sådana som är politiskt influerade. Detta bekräftar resultaten från tidigare forskning. Ambitionen att ha en allsidig representation främjar rekryteringen av personer med olika bakgrunder och tillhörigheter.

Men *inom* politiken finns skillnader. De politiska toppositionerna på kommunal och regional nivå besätts främst av män, medan de kanske mest synliga politiska toppositionerna på central nivå är mycket noggrant uppdelade på män och kvinnor.

Detsamma gäller *de politiska partiernas* toppositioner, som är jämnt fördelade mellan könen. Men här finns det skillnader mellan partier, som i huvudsak går ut på att partier till vänster har en jämnare könsfördelning än de borgerliga partierna. Samma tendens återfinns i ledningen för ungdomsförbunden och bland partiernas distriktsordförande. Detta kan härledas till partiernas olika inställning till legitimiteten hos politiska åtgärder som främjar det underrepresenterade könets tillgång till ledande positioner. Partier som tolkar snedfördelningen som strukturell är positiva till korrigerande åtgärder, medan partier som tolkar snedfördelningen som ett resultat av individuella val (utan påverkan från olika typer av socialt grundade begränsningar och styrmedel) är negativa till politisk inblandning.

Den *offentliga förvaltningens* toppskikt är jämförelsevis könsbalanserat. Generaldirektörer och landshövdingar har synliga positioner, som också påverkas av politikens logik.

Här finns emellertid också en skillnad mellan nivåer, så att till exempel de högsta tjänstemännen i *kommuner och regionförbund* såsom kommunchefer och regionchefer oftast är män. De valda ordförandena är också oftare män, medan kvinnorna i regel finns bland de vanliga ledamöterna i styrelse och fullmäktige.

Trots den uttalade ambitionen att rekrytera fler kvinnor till det nya *insatsförsvaret* finns ännu endast en marginell andel bland militären. Den största minoriteten kvinnor inom försvaret finns bland

¹ Se även SOU 1990:kapitlet Makteliten, Göransson 2007.

de civilanställda. Ställföreträdande chef för försvarsmakten är dock en kvinnlig generaldirektör.

Inom *rättsväsendet* har allt fler kvinnor kommit in på senare tid. Juristutbildningen domineras i dag av kvinnor. Andelen kvinnliga *domare* är totalt 30 procent. Men skillnaden är stor mellan olika nivåer. Det är faktiskt särskilt på de högre nivåerna som kvinnor vunnit inträde. Här utgör de minst 40 procent, dvs. den nivå som brukar betraktas som någorlunda könsbalanserad. Men i den största domarkategorin – tingsrättsdomarna, som är första instansens domare – dominerar männen mycket kraftigt – till 80 procent.

Bland *åklagarna* råder det motsatta förhållandet. Där besätter kvinnorna i synnerhet första instansens positioner som kammaråklagare, där de utgör 52 procent. Där finns alltså ungefär lika många kvinnor som män. De högre åklagarna utgörs däremot till allra största delen av män.

En skillnad mellan nivåer finns också i *organisationsväsendet*. Ordförandena på central nivå i både LO och Svenskt Näringsliv är kvinnor, och det finns en minoritet kvinnor i ledningen för båda riksorganisationerna. Men eftersom nästan samtliga förbundsordförande i de enskilda arbetsgivarorganisationerna och i LO-förbunden är män, slår detta igenom även på central nivå.

Ofta gäller att lokala och regionala organisationer skall vara representerade i ledningen på central nivå. I den mån ledande lokala positioner är mansdominerade, reproducerar detta männens positionella makt på riksnivån – samtidigt som det i ett annat avseende innebär en allsidig representation, nämligen från de olika medlemsförbunden. Man skulle kunna säga att den allmänna könsarbetsdelningen leder till obalans mellan könen i LO-förbunden och i Svenskt Näringslivs medlemsorganisationer, och därmed också i förbundens toppar och i centralorganisationens ledning. En motsvarande tendens finns bland kommuner där mansdominerade kommunledningar i kraft av dessa positioner också finns på ledande positioner på regionnivå. Den mest grundläggande obalansen – den mellan olika typer av yrken och politiska uppdrag – fortplantas alltså genom hierarkin ända upp till toppen. Detsamma gäller även idrottsförbunden och andra ideella och intresseorganisationer som har en riksorganisation.

Näringslivets toppositioner är de mest mansdominerade i samhället. Trots att de senaste årens debatt om bolagsstyrelsernas sammansättning lett till en liten ökning av andelen kvinnliga ledamöter, går förändringen mycket långsamt. Bland de viktigare exekutiva

toppositionerna finns ingen förändring över huvud taget. Det förekommer obetydliga fluktuationer i andelen kvinnor men något trendbrott skymtar inte. Makten över näringslivet är genuint enkönad – det gäller särskilt de stora börsföretagen. Det finns emellertid någon förändring när det gäller mindre företag.

I *medieföretagen* gäller samma logik som i övriga företag. Här domineras de administrativa ledningspositionerna av män. På en lista över de tio mäktigaste personerna i mediebranschen är åtta av de tio mäktigaste män (enligt branschtidningen Resumé i maj 2007), medan den publicistiska makten är något mer blandad. Det finns dock en stor skillnad mellan olika typer av medier. Även här tycks den representativa logiken och genomskinligheten i rekryteringsprocesser på central nivå främja andelen kvinnor inom public service-företagen inom tv och radio, medan kommersiella etermedier domineras av män. Det mest frapperande är dock att dagspressen är mansdominerad på ett närmast chockerande massivt sätt. De nyheter och kommentarer vi läser i vår dagliga tidning har till överväldigande del valts ut och kommenterats av män. Världen tolkas för oss genom deras ögon.

Även inom *kulturen* finns tendensen att kulturpolitiska organisationer leds av lika många kvinnor som män, medan akademierna är mansdominerade. Här finns också en uppdelning i manliga exekutiva chefer och kvinnliga styrelseledamöter, i synnerhet på regional och lokal nivå. På nationell nivå finns det kvinnor som chefer både för teatrar och museer. På länsnivå är teaterchefer, museichefer och musikchefer nästan enbart män, medan kvinnorna dominerar som bibliotekschefer. Den mest mansdominerade konstformen är på alla nivåer musiken.

Universitet och högskolor har efter valet 2006 fått möjlighet att själva bestämma om man vill ha politiker eller näringslivsrepresentanter som ordförande i styrelsen. De flesta har valt att fortsätta med denna externa rekrytering. En tredjedel av de nyvalda ordförandena är kvinnor. Även i forskningsråden finns en stor andel kvinnor. Männen dominerar däremot mycket kraftigt i de vetenskapliga samfunden och de priskommittéer som beslutar om prestigefyllda priser, t.ex. nobelpriset. Det gäller de naturvetenskapliga områdena som har en lång tradition av mansdominans, men det gäller även andra områden såsom kommittéerna för ekonomi och samhällsvetenskap och inte minst Svenska Akademien, vars ansvarsområde ju främst gäller de humanistiska vetenskaperna. De symboliska värdena bestäms alltså av män. Det är

också nästan enbart män, som råder över de privata donationer som finansierar forskning. Kvinnor har däremot inflytande över de offentligt tillhandahållna forskningsresurserna.

I utbildningssystemet finns det fram till doktorsexamen minst lika många kvinnor som män, men därefter blir kvinnorna allt färre ju högre upp i det vetenskapliga karriären man kommer. Bland professorerna utgör de endast 17 procent. Bland administrativa chefer dominerar männen ännu mer på mellannivå (bland dekaner) än på toppositionerna.

Mansdominansen är störst på lokal nivå

Det är alltså främst på central eller nationell nivå som könsbalansen är jämn. Ute i landet vid lokala myndigheter, kulturinstitutioner, fackförbund, arbetsgivarorganisationer, politiska distriktsförbund men också bland lokala ledarskribenter och första instansens domare dominerar männen stort.

Men det finns också regionala skillnader när det gäller kvinnors respektive mäns delaktighet i den offentliga makten.

Regionala skillnader

Vi har i vissa avseenden kunnat konstatera tendenser till olika könsordningar i olika regioner av landet. Tidigare forskning har beskrivit regionala skillnader i kvinnors karriärmöjligheter, som kan härledas till olika näringsstruktur, olika könsuppdelning på arbetsmarknaden, olika tillgång till social välfärd samt – som en följd därav – olikheter i kvinnors politiska deltagande.² Kvinnors delaktighet är större både i förvärvsarbete och politiska uppdrag i kommuner, där det finns en utbyggd social omsorg samtidigt som det finns många kvinnligt kodade arbetstillfällen.

I storstaden Stockholm har vi exempelvis sett att könsbalansen på de högsta kommunala positionerna är jämn, medan Göteborgs och Malmö kommuner är mansdominerade på toppen. Kustregionerna tycks vidare vara mer jämställda än inlandets kommuner, särskilt i Norrland, även om Jämtland ofta framstår som ett mer jämställt undantag.

² Forsberg 1997.

Ju större kommunernas självstyre är, desto större skillnader kan också finnas i social service och välfärdens infrastruktur. Frihetsgraderna i prioriteringar kan leda till att exempelvis barn- och äldreomsorgen är bättre utbyggd på vissa håll än andra, vilket direkt påverkar kvinnornas förvärvsfrekvens och karriärmöjligheter – på grund av den ännu kvardröjande ojämlika uppdelningen av familjeansvar mellan könen. Med bättre utbyggd social service ökar också kvinnors lokalpolitiska deltagande.³

Det är dock svårt att av vår undersökning dra slutsatser om i vilken riktning ett orsakssamband mellan utbyggnaden av social service och kvinnornas förvärvsfrekvens och politiska deltagande går. Är det så att kvinnors politiska deltagande främjar kommunens utbyggnad av social service, eller är det så att social service frigör kvinnor till politiskt deltagande – och till arbete med social service? I tidigare forskning påpekas att regioner med dåligt utbyggd social service i stället ofta har en historiskt kvardröjande patriarkal och religiöst färgad tradition att familjens och släktens service vilar på kvinnors obetalda arbete, exempelvis i Småland och Västerbotten.⁴

Talens mystik?

Det har länge funnits en etablerad uppfattning att en fördelning som innebär att vardera könet har minst 40 procent av positionerna är en balanserad sammansättning. En sådan fördelning kan man enligt många acceptera och ändå anse att samhället är jämställt.

1. Efter vår genomgång av samhällets maktpositioner på olika nivåer inställer sig dock frågan: är det en könsbalanserad eller jämställd fördelning om det *alltid* är kvinnor som har nära 40 procent och *alltid* män som har nära 60 procent av viktiga positioner? Att kvinnor systematiskt ligger nära den undre gränsen och män vid den övre – det ser mer ut som minsta möjliga anpassning till kravet på könsbalans än en slump. Vi bör därför inte längre nöja oss med fördelningen 40–60 procent. För några år sedan uppsattes målet 50–50 för statliga myndigheter, och det förefaller vara en rimlig strävan på alla samhällsområden.

³ Forsberg 1997.

⁴ Forsberg 1997.

2. Ännu tydligare blir den kvardröjande sovringsmekanismen på de områden, där andelen kvinnor aldrig överskrider en tredjedel. Det tycks vara en kritisk gräns i sammanhang där regler om kvotering (i betydelsen någon form av prioritering av det under-representerade könet) saknas, men där det ändå finns en medvetenhet om problemet och en ambition att rekrytera kvinnor. Denna gräns har också av organisationsforskare setts som ett minimikrav för att minoriteten skall betraktas som individuella och professionella medarbetare, och inte som symboliska representanter för en avvikande grupp.⁵ Men det tycks vara svårt att nå längre.
3. I sammanhang där även denna ambition saknas, kan andelen män nå både 80 och 90 procent utan att någon i organisationen reagerar. Som exempel kan vi nämna börsföretagens operativa chefsposter men också de prestigefyllda akademierna för konst och vetenskap samt en del mindre synliga men viktiga positioner i vissa politiska partier (särskilt moderaterna och kristdemokraterna). Gemensamt har dessa församlingar en tro på meritokratin och att de bäst meriterade alltid når toppen oavsett maktförhållanden och informella strukturer.

Jämförelse med 2001 års undersökning

En jämförelse med undersökningen 2001 av kvinnor och män på toppositioner visar att det i dag finns samma huvuddrag och skillnader mellan områden, huvudmän och typer av positioner.⁶ Utvidgningen av undersökningen till att omfatta samtliga styrelseledamöter samt även ledande positioner på regional och lokal nivå har gett oss förutsättningar att se finare distinktioner. Vi har nu kunnat konstatera att det finns stora skillnader i könsfördelningen även mellan olika nivåer i samhället och mellan positioner som ordförande eller vd å ena sidan och ledamot å den andra. Könsuppdelningen är mer ojämlik på regional och lokal nivå än på nationell nivå. Vi har sett att den regionala dimensionen spelar roll.

Det tycks vara chefspositioner på kommunal och regional nivå och de exekutiva positionerna över huvud taget, som kommer att

⁵ Kanter (1977) 1993.

⁶Göransson 2007.

kräva det största insatserna i form av jämställdhetsarbete framöver. Detta gäller alla samhällsområden, men vi har här särskilt pekat på dagspressen, näringslivet, vissa organisationer (såsom LO, Svenskt Näringsliv och idrottsförbunden) samt akademierna inom vetenskap och kultur. Det tycks vara en öppen och genomskinlig rekryteringsprocess, synliga positioner och offentlig opinionsbildning som verkar för en mer allsidig rekrytering av chefer.

Det ligger nära till hands att tro att en könsmässigt bredare rekrytering till ledande positioner skulle vara en tidsfråga. Det tar tid för en välutbildad generation kvinnor att nå toppen. De måste börja nedifrån och gå från lägre chefspositioner till högre. Det kanske kan vara en bidragande förklaring på somliga områden. Men det är anmärkningsvärt att vi här har sett många exempel på den motsatta tendensen, nämligen att kvinnor nått toppositioner, men ännu inte i någon större utsträckning lyckats ta sig in på lokal chefsnivå och bli exempelvis tingsrättsdomare, kommunchef, läns-teaterchef eller chefredaktör för en landsortstidning. De mest synliga positionerna har oftast en mer jämställd rekrytering än de mindre synliga.

Mellancheferna framstår därför som ett strategiskt skikt. Därifrån kan man rekryteras till toppositioner. Men könsammansättningen bland dem visar också i vilken mån kvinnor rekryteras från en lägre eller mer lokal nivå. Vi vet att problemet inte är att det skulle vara brist på kompetenta kvinnor.

1 Inledning

1.1 Utredningen har två syften

Det svenska samhället anses vara ett av de mest jämställda som finns. Men samtidigt är det också ett starkt könsuppdelat samhälle, där olika yrken har tydlig koppling till antingen kvinnor eller till män. Denna koppling yttrar sig också så att de flesta högre chefer är män. Maktpositionerna i samhället är alltså inte lika tillgängliga för kvinnor som för män. Ett syfte med denna utredning är därför (1) att ge en överblick över kvinnors och mäns fördelning över maktpositioner i dag.

Ett centralt redskap i detta arbete är statistiken över hur kvinnor och män fördelar sig över samhällsområden, över olika arbetsuppgifter och över olika nivåer av beslutsfattande.

Ett annat viktigt syfte med denna utredning är därför (2) att genom kartläggningen få en uppfattning om hur ett sådant arbete kan underlättas för framtiden. Hur kan vi underlätta en kontinuerlig uppföljning av maktens tillgänglighet för olika grupper i samhället? Vilka informationskällor och statistiska material finns lätt tillgängliga och vilken kvalitet har de? Vilka uppgifter är för närvarande svåråtkomliga eller svåra att tyda? Vilka problem och begränsningar möter man i sökandet efter uppgifter? Hur kan det arbetet förenklas, systematiseras och kvalitetssäkras?

Utredningen har alltså två syften: att kartlägga makthavare och att föreslå förbättringar i statistiken.

1.2 Varför är en kvantitativ kartläggning av maktpositionernas fördelning viktig?

Antalet behöver inte vara avgörande. Man hör ibland i debatten sägas att man inte ska hänga upp sig på andelen kvinnor och män i olika sammanhang. Det går inte att skapa millimeterrättvisa och det avgörande är kanske inte att det finns lika många kvinnor och män på olika nivåer och i olika sammanhang. Hur de driver olika frågor och vilka beslut som fattas är viktigare. Kompetensen är viktigare än könstillhörigheten, säger man.

Samtidigt har en undersökning nyligen visat att makteliten själv inte tror att kompetensen är snedfördelad mellan könen.¹ Det är också exempelvis så att högre utbildning är vanligare bland kvinnor än bland män. Av dem som inför vårterminen 2008 just antagits till högre utbildning är inte mindre än 63 procent kvinnor. Varför finns det då så många män och så förhållandevis få kvinnor på de högsta positionerna? Det är svårt att tolka det på annat sätt än just som att könstillhörigheten för närvarande är viktigare än kompetensen.

Det finns en stark könsuppdelning på arbetsmarknaden, både bland anställda och bland företagare. Uppdelningen är både horisontell – mellan olika samhällsområden och typer av arbete – och vertikal mellan olika nivåer i den professionella hierarkin. Ju högre upp i hierarkin man kommer desto fler män finns det. Bland toppcheferna i Sverige är tre av fyra män. Detta är i internationell jämförelse ovanligt lite. Likafullt har det negativa konsekvenser för beslutsfattandet och för maktens legitimitet. Det antyder att vi inte utnyttjar hela samhällets kompetens och erfarenheter. Det innebär också att möjligheterna till inflytande är ojämnt fördelade i vårt samhälle.

Mångårig forskning visar att proportionerna kvinnor och män faktiskt spelar roll på flera sätt. Den amerikanska organisationsforskaren Rosabeth Moss Kanter har hävdad att det är först när minoriteten når upp till en tredjedel i en grupp, som den slutar att betraktas som representanter eller symboler för sin grupp och i stället ses som individer på samma sätt som majoriteten.² En helt enkönad grupp kallar hon *homogen*, och en som har en minoritet på högst 15 procent är *skeiv*; där finns endast enstaka symboliska representanter för minoriteten.

¹ Göransson 2007 (kapitel 20).

² Kanter 1977.

En tredjedel av medlemmarna i en församling eller ledamöterna i en styrelse kan alltså sägas vara den kritiska massa, som en etnisk eller könsmässig minoritet måste nå upp till för att tas på allvar och kunna fungera som fullvärdiga medlemmar i gruppen. En sådan grupp är dock fortfarande *snedfördelad*, vilket naturligtvis påverkar diskussionen och beslutsfattandet. Det är först med en fördelning mellan 40–60 och 50–50 som gruppen har vad som kan kallas en *balanserad* sammansättning, enligt Kanter. I Sverige har man på senare år skärpt det politiska kravet från att ha accepterat en fördelning där det underrepresenterade könet innehar 40 procent av positionerna (vilket kallats statistisk jämställdhet eller balanserad könsammansättning) till att sträva efter en fördelning 50–50.

Det finns flera viktiga argument för någorlunda könsbalans i yrkeslivet.

1) *Beslutens kvalitet*

Den kraftiga könsuppdelningen i samhället ger kvinnor och män olika livserfarenheter. Uppdelningen finns både mellan nivåer och mellan samhällsområden. En balanserad representation av olika grupper i samhället borde därför leda till bredare och mer allsidiga beslutsunderlag. Att olika livserfarenheter finns representerade på toppen har också visats vara ett viktigt argument för fler kvinnor på dessa positioner enligt makteliten själv.³

2) *Beslutens legitimitet*

En allsidig representation på maktens positioner ger beslutsfattandet i ett demokratiskt samhälle legitimitet och förankring.

3) *En arbetsmiljöfråga*

De flesta av oss har erfarenhet av att ingå i starkt könsuppdelade sammanhang. Det är bara tio procent av oss som arbetar i yrken med balanserad könsammansättning, dvs. med minst 40 procent medarbetare av vardera könet. Makteliten ser det själv som viktigt för arbetsklimatet att det finns en balans mellan kvinnor och män i

³ Göransson 2007.

antal på arbetsplatsen. Emellertid bör vi också undersöka i vilken mån könen fördelar sig någorlunda balanserat på en och samma nivå. Att manliga chefer har kvinnliga assistenter ökar inte jämställdheten på arbetsplatsen. Att ordförandena systematiskt är män och kvinnorna finns bland ledamöterna eller suppleanterna är inte heller ett uttryck för lika tillgång till makt.

4) *En rättvisefråga*

Ingen grupp i samhället ska vara systematiskt utesluten från maktpositioner. Grupper med likartad kompetensnivå ska ha samma chans att nå en ledande position. Social bakgrund, könstillhörighet eller etnisk bakgrund ska inte förminska individens möjligheter till inflytande. Att se lika möjligheter som en rättvisefråga är därför att se dem som en aspekt av den representativa demokratin.

Kvantiteten spelar alltså roll och detta hävdar även de nuvarande innehavarna av maktpositioner på olika samhällsområden i en enkätundersökning.⁴

1.3 Kön, makt och statistik

Hur lätt är det då att kartlägga kvinnors och mäns tillgång till makt på olika områden över tid?

Tre aspekter är centrala när det gäller det statistiska underlaget för att kartlägga kvinnor och män på ledande positioner, nämligen *överskådlighet*, *tillgänglighet* och *jämförbarhet*. Uppgifter om könsfördelningen bör vara överskådligt uppställda och ange både antal och andel kvinnor och män på olika positioner. De bör vara lätt och offentligt tillgängliga, gärna på hemsidor, vilket blivit ett allt vanligare sätt att inhämta information. De bör också vara uppställda på ett sätt som i görligaste mån underlättar jämförelse mellan olika samhällsområden och nivåer.

Under arbetet med denna kartläggning har vi stött på ett antal svårigheter som vi återkommer till nedan och i de olika kapitlen, främst dock i metodkapitlet och i den avslutande diskussionen. De allra flesta av de uppgifter om kvinnor och män som vi har använt som underlag är naturligtvis producerade för helt andra (och

⁴ Göransson 2007.

sinsemellan olika) syften än att underlätta en kartläggning av maktens tillgänglighet. Det kan vara fråga om att följa offentlighetsregler men det kan också handla om marknadsföring och att möjliggöra kontakter med kunder eller medlemmar. Man anger sällan huruvida positioner innehas av kvinnor eller män och ännu mindre finns det sammanställningar, som visar könsfördelningen på olika ledande positioner. Utredaren är hänvisad till att göra egna beräkningar på grundval av uppgifter om personernas namn efter att dessa kunnat lokaliseras och inhämtas eller till att begära in sammanställningar från enskilda myndigheter och organisationer, vilka emellertid inte har någon skyldighet att tillmötesgå en sådan begäran.

Vi återkommer därför också i slutet av rapporten med förslag till förbättringar, som kan underlätta framtida kartläggningar av denna typ. Det är ett viktigt demokratiskt intresse att följa hur maktens tillgänglighet utvecklas för olika grupper i samhället.

1.3.1 Direktiven

I direktiven har funnits två olika, delvis motstridiga kriterier för avgränsningen av ledande positioner. Någon definition av ledande position har inte lämnats, men utredaren har fått göra lämpliga avgränsningar inom ramen för direktiven. Det ena kriteriet i direktiven har varit en önskan om jämförbarhet med den elitundersökning som utredaren tidigare lett.⁵ Den var baserad på ett toppskikt av cirka 3 300 positioner på samtliga samhällsområden (näringsliv, politik, förvaltning, organisationsliv inklusive kyrkor och religiösa samfund, medier, kultur och vetenskap) och de personer som innehade dem år 2001. Detta skikt var i sin tur jämförbart med det som undersöktes inom 1985 års maktutredning. Skiktet var avgränsat efter de vetenskapliga kriterier som är sedvanliga i forskningen om eliter och avsåg därför den nationella maktens positioner, dvs. de positioner varifrån beslut med nationell räckvidd fattas. Det innebar att det var ett sparsmakat skikt av de yppersta beslutsfattarna och opinionsbildarna i landet som ingick. Exempelvis inkluderades här när det gällde näringslivet enbart styrelseordförande och vd för de allra största bolagen i landet, inte hela styrelser. När det gällde riksdagens ledamöter togs vidare

⁵ *Maktens kön. Kvinnor och män i den svenska makteliten på 2000-talet*, Göransson A, red. Nya Doxa förlag 2007.

endast särskilt tunga uppdrag med, såsom ordförandeposterna i vissa utskott, inte samtliga riksdagsledamöter. När det gäller kommuner fanns endast styrelseordförandena i landets tre största kommuner med, eftersom de antogs ha inflytande även på den nationella arenan.

Det andra kriteriet för avgränsning i direktiven byggde på förslag som departementet tidigare inhämtat från forskare och andra intressenter runt om i landet. Det hade en mycket kraftig tonvikt på politiskt tillsatta positioner och uppdrag på olika samhällsområden. Detta kriterium gav upphov till att ett betydligt bredare skikt av beslutsfattare omfattades och att en stor mängd betydligt lägre chefspositioner inkluderades än vad som är vanligt i en elitundersökning. Detta urval blev alltså många gånger större än det första. Här inkluderades exempelvis samtliga styrelseledamöter i olika organisationer och myndigheter, samtliga riksdagsledamöter och många positioner på regional och kommunal nivå.

Avgränsningen efter det förstnämnda kriteriet var teoretiskt grundad på överväganden om vad som menas med makt, vilken typ av makt man avser att undersöka och vilken räckvidd den bör ha för att tas med. Den inkluderar med nödvändighet olika typer av makt, men med hjälp av användningen av teoretiska begrepp som exempelvis socialt fält får man förutsättningar att jämföra dessa (t.ex. Bourdieu 1996).

Den andra avgränsningen bygger inte på en sådan definition och hade inte föregåtts av någon diskussion om makt. Den omfattar emellertid som nämnts även många positioner med stort lokalt inflytande. På denna nivå fattas många beslut som är avgörande för människors vardagsliv. I en del fall kan dessa positioner också fungera som karriärsteg på väg till uppdrag och maktpositioner med mer omfattande räckvidd. Det är av dessa skäl naturligtvis mycket viktigt att undersöka hur könsfördelningen ser ut även på regional och lokal nivå. Inte minst viktigt är det att se om det finns skillnader mellan nivåer – i kvinnors och mäns tillgång till nationella, regionala respektive lokala maktpositioner. Detta brukar inte renodlade elitundersökningar göra. Det är också viktigt att undersöka huruvida vi kan se likartade sovringsmekanismer när det gäller chefsrekrytering på lägre nivåer som när det gäller toppositionerna.

1.3.2 Avgränsningar

Vi har gjort stora ansträngningar för att på ett tillfredsställande sätt tillgodose båda urvalsprinciperna i direktiven. Emellertid har vissa prioriteringar varit nödvändiga. Eftersom det bredare urvalet till största delen bestod av politiskt tillsatta positioner på olika områden, har det varit särskilt viktigt att komplettera det med de typer av maktpositioner som inte kan påverkas av politikens ambition att nå en allsidig representation. Detta blir desto viktigare som vi redan vet att det just är politiskt tillsatta positioner som kvinnor har lättast att nå.⁶ Om vi bara undersökte dem skulle vi få en missvisande bild av läget.

Förutom det genomgående problem som restes av att utredningen förväntades undersöka två till stor del olika uppsättningar av maktpositioner, har utredarna också haft att handskas med en tidsram, som trots förlängning gjort det nödvändigt att införa prioriteringar i arbetet. Det problemet har aktualiserat vikten av att tillgängligheten av systematiska och jämförbara uppgifter underlättas för framtiden.

Under utredningstiden har också förändringar skett på viktiga positioner, främst på grund av valen hösten 2006 till riksdag, landsting och kommuner. Men även positioner på andra områden än det politiska har bytt innehavare. I den mån tiden tillåtit har vi tagit hänsyn till dessa förändringar genom att uppdatera våra uppgifter. Även om direktiven förutsatte att bearbetningar av uppgifterna från 2002 års val skulle ligga till grund för utredningen, har vi funnit det ha ett egenvärde för kartläggningen – om än inte för diskussionen av de statistiska källorna – att uppgifterna varit så aktuella som möjligt.

1.3.3 Metodproblem

Uppgifter om toppositionerna på olika samhällsområden (såsom till exempel styrelseordförande och vd eller generalsekreterare) är lätt åtkomliga. Den inom den tidigare elitundersökningen upprättade listan över maktpositioner visade sig också underlätta denna del av kartläggningen betydligt. Men när det gällde de lägre positionerna visade det sig vara förenat med betydande svårigheter att finna deras innehavare. Det har också varit mycket tidskrävande att

⁶ Se t.ex. Niklasson 2007 (kapitel 13), Göransson 2007 (kapitel 21).

excerpera uppgifter om innehavarna av *samtliga* styrelseposter i olika organisationer. Ofta anges i de offentliga materialen endast ordförandens namn. För att kunna få en meningsfull uppfattning om helheten inom den stipulerade tidsramen tvingades vi därför begränsa arbetsinsatsen när det gäller de mest tidskrävande momenten. Det gäller främst kartläggningen av chefer i kommunala och landstingsägda bolag samt mellanchefer i näringslivet. Båda dessa kategorier kräver detaljerade undersökningar av hemsidor, ofta med kompletteringar genom personlig kontakt. Det är också så att en likartad chefsposition kan definieras olika i olika organisationer/företag, vilket kräver noggrann undersökning av enskilda positioner för jämförbarheten skull.

Ett alternativ hade varit att göra en enkätundersökning, något som vi emellertid bedömde som på en gång alltför tidskrävande och osäkert till sitt resultat. Bortfallet av svar riskerar att bli stort samtidigt som det kan finnas definitions- eller gränsdragningsproblem som i en sådan undersökning överläts att lösa av den som svarar. Som exempel kan nämnas att Kommuner och Landstings egen tidning Dagens Samhälle gjorde en enkätundersökning år 2006 av kommunchefer (inklusive bolagschefer) där bortfallet trots stora ansträngningar att få in svaren blev 33 procent. Vi har emellertid här tagit med resultaten från den undersökningen och kompletterat den med en särskild undersökning av de kommunalt ägda bolagen i de tre största kommunerna.⁷

Dessa problem visar för övrigt på önskvärdheten av centralt insamlad systematisk statistik, som tar med samtliga aktuella chefspositioner utan bortfall och med könsuppdelning.

1.4 Vad är makt?

Det finns olika typer av makt, och det finns olika uppfattningar om vad makt är. I den omfattande litteraturen om vad makt är brukar man i huvudsak skilja mellan tre typer. I undersökningar av olika länders makteliter brukar man ofta utgå från *beslutsmakten*.

Beslutsmacht har den som på grund av sin position fattar beslut som har verkningar på minst nationell nivå.⁸ Hit kan vi räkna de högsta politiska positionerna men också exempelvis näringslivets främsta beslutsfattare. Man brukar också tala om *dagordningsmacht*.

⁷ Se kapitel 5.

⁸ En klassisk definition av den amerikanske sociologen C Wright Mills 1956.

Den innebär att man har makt att bestämma vad som diskuteras i samhället, vilka ämnen som kommer på dagordningen och vilka som inte ens kommer upp till diskussion. De som har denna typ av makt är förstås de som arbetar inom massmedierna, men också politiker, företagsledare och andra som har tillgång till samhällets offentliga arenor för opinionsbildning. På senare år har man också talat om *den diskursiva maktens* utbredning och allt större betydelse. Det är ett ännu vidare maktbegrepp, som avser all påverkan på våra tänkesätt, vår världsbild och kunskapsuppfattning. Sådan makt har även kulturarbetare, forskare och andra som producerar och sprider kunskap, estetiska uttryck och tolkningar av mänskliga upplevelser.

I den här undersökningen har vi som framgått ovan dels kartlagt de högsta beslutsfattarna på varje område, dels undersökt de regionala och lokala makthavarna, särskilt inom politik och förvaltning men även inom etermedier och press, vetenskap, näringsliv, organisationsliv och vissa kulturinstitutioner.

1.4.1 Har alla chefer makt?

Alla chefer har makt. Men de har inte samma sorts makt, inte lika mycket makt och inte makt över lika många människor eller lika mycket resurser. De har olika maktmedel till sitt förfogande. Men gemensamt för dem är att de på ett eller annat sätt kan belöna eller bestraffa andra för att därigenom driva igenom sin vilja. De har sin organisations resurser till sitt förfogande.

I en elitundersökning är de flesta undersökta personerna toppchefer som inte har någon över sig på sitt område. Men många chefer på lägre nivåer har i sin tur chefer över sig som de är beroende av. Därför är det naturligtvis viktigt att skilja mellan olika chefsnivåer när vi undersöker vilken tillgång män och kvinnor har till makt. Men det är också viktigt att se vilken typ av verksamhet de är chefer över.

I Statistiska Centralbyråns övergripande chefsstatistik blandas vd för större bolag och högre ämbetsmän med chefer för kommunala äldreboenden och dagisföreståndare. Inte oväntat framgår det att det finns många fler kvinnliga chefer i offentlig sektor än i privat.

Det gäller då att tänka på att chef kan betyda mycket olika typer av positioner. Mycket riktigt finns de största andelarna kvinnliga

chefer vid mindre enheter inom vård och omsorg och utbildning eller som personalchefer, medan männen är i majoritet på alla andra områden, inte minst bland de högre cheferna. Det är också nästan enbart män som är it-chefer, forskning- och utvecklingschefer och chefer inom jordbruk, tillverkning och byggverksamhet.

Av denna statistik framgår att det inte bara finns en hierarkisk uppdelning mellan könen, så att männen dominerar de högre positionerna. Kvinnor och män är också chefer på olika yrkesområden. Deras chefspositioner följer de allmänna könschablonerna på arbetsmarknaden.

Vi har tagit med denna översikt för jämförelses skull och återkommer nedan till könsfördelningen där.⁹

I huvudsak gäller vår kartläggning dock de högsta skikten av chefer och politiker på central, regional och lokal nivå. Tidigare forskning om kvinnor och män på ledande positioner har alltså visat att vi kan vänta oss att det finns en uppdelning mellan samhällsområden, mellan offentlig styrt och privat samt mellan högre och lägre tjänster. Vidare kan vi vänta oss en sned fördelning av könen mellan valda och utnämnda personer. Det har visats att kvinnor oftare valts till sina positioner, medan männen finns på områden där man utnämns till en position.¹⁰

Det är också tydligt att kvinnor oftare finns som ledamöter i en styrelse, medan ordförandeposterna tenderar besättas av män.

Men – detta är enligt den traditionella könsordningen. Genomskinliga rekryteringsprocesser samtidigt med allt intensivare debatt och strävan efter mer jämlik fördelning av könen kan ha slagit igenom på vissa områden under senare år.

Diskussionen i början av 1990-talet (då lobbygruppen Stödstrumporna fick medialt utrymme och kampanjen Varannan damernas satte jämställdheten på den politiska dagordningen) avsatte i och efter valet 1994 tydliga spår i rekryteringen av kvinnor inom politiken och förvaltningen. Även på andra områden tycks år 1994 ha utgjort en vändpunkt när det gäller rekryteringen av kvinnor och lett till en ökad känslighet för vikten av en jämnare könsfördelning. Vi ser det till exempel på rekryteringen till olika vetenskapliga akademier m.m. (se kap. 9). År 2003 uppsattes vidare som mål att andelen kvinnor på statliga toppositioner skulle vara 50 procent, något som också påverkat rekryteringen till dessa positioner.

⁹ Se kapitel 2.

¹⁰ Göransson 2007.

1.5 Rapportens disposition

I de följande kapitlen ska vi visa hur kvinnor och män fördelar sig på de viktigaste maktpositionerna i det svenska samhället. Vi har använt en rad olika källor och bearbetningar.

Vår ambition att tillgodose båda urvalskriterierna för undersökning har komplicerat dispositionen av rapporten. Vi har dock valt att i görligaste mån utgå från en uppdelning mellan samhällsområden eller sociala fält i stället för exempelvis en uppdelning mellan lagstiftande, verkställande och dömande makt. Tidigare forskning har nämligen visat att det är den specifika logik/rationallitet som gäller på ett fält eller samhällsområde samt detta fälts närhet till den politiska logiken och dess krav på representativitet, som påverkar rekryteringen mest.

Varje samhällsområde ägnas alltså ett kapitel med början i en översikt över chefspositionerna i allmänhet. Vi utgår från en grov uppdelning mellan olika samhällsområden eller sociala eller kulturella fält. Kartläggningen och analysen är alltså uppdelad i kapitel om näringslivet, politiken, förvaltningen, organisationerna, medierna, kulturen och vetenskapen.¹¹

Det kan ibland vara svårt att dra en strikt gräns mellan olika samhällsområden eller fält. Svenska Akademien skulle exempelvis kunna räknas både till det vetenskapliga och det kulturella fältet. Många chefspositioner har också inflytande över flera kulturella fält. Så är t.ex. kulturministern en viktig makthavare både inom det politiska och det kulturella fältet. Förlagen kan räknas både till kultur, medier och näringsliv. Vissa politisk-ekonomiska institutioner kan vidare räknas både till det ekonomiska och till det politiska fältet. Här har vi dock renodlat områdena för att kunna göra en jämförelse.

I kapitel 10 sammanfattas så resultaten. I kapitel 11 redovisas och diskuteras källmaterialen och de möjligheter och svårigheter som finns när det gäller att finna och sammanställa dessa uppgifter. Kapitlet har karaktären av en "lathund" utifrån våra erfarenheter för att hjälpa den som vill arbeta med liknande undersökningar. Rapporten avslutas med några förslag på hur fortsatta kartläggningar skulle kunna underlättas genom förbättringar av det tillgängliga materialet.

¹¹ Det är samma indelning som används i Göransson 2007.

Utredningssekreteraren FK Lina Burström har sökt fram, excerperat och förtecknat organisationer och positioner. Särskilda utredaren professor Anita Göransson har kompletterat och redigerat materialet, bearbetat och analyserat det samt skrivit alla kapitel utom kapitel 11, som skrivits gemensamt.

2 Om chefer i allmänhet

2.1 En fjärdedel av toppcheferna är kvinnor

I den här boken undersöker vi främst toppchefer och toppolitiker. En tidigare studie har visat att kvinnor hade 26 procent av de absoluta toppositionerna år 2001, vilket innebär en fördubbling av deras andel sedan 1989.¹ Under 1990-talet växte alltså andelen kvinnor på toppen med i genomsnitt en procentenhet per år. Förmodligen kom en stor del av denna ökning i början av 1990-talet i samband med den livliga jämställdhetsdebatten, då också lobbygruppen Stödstrumporna bildades och kampanjer som ”Varannan damernas” lanserades för att främja andelen kvinnor på viktiga positioner.

Men kvinnor och män är fortfarande mycket ojämnt fördelade mellan olika samhällsområden. Politiken är det mest könsbalanserade eller jämställda området med 45 procent kvinnor på de tyngsta uppdragen, medan näringslivet är det mest mansdominerade med 95 procent män på de främsta positionerna. På övriga samhällsområden (förvaltning, organisationsliv, massmedier, kultur och vetenskap) har kvinnorna cirka 25–30 procent av toppositionerna och männen alltså 70–75 procent (2001).

Ökningstakten har också varit mycket olika på olika områden. Störst har den varit inom kyrka, vetenskap och förvaltning – och lägst inom näringslivet. Frågan är hur lång tid det kommer att ta innan maktpositionerna i samhället är någorlunda jämnt fördelade. Kommer rekryteringen av kvinnliga ledare att fortsätta öka framöver och i så fall kommer det att gå snabbare eller långsammare än hittills?

¹ SOU 1990:44 kapitlet Makteliten, Göransson 2007 s. 14.

2.2 Andelen kvinnor på lägre chefspositioner är också totalt en fjärdedel

Innan vi undersöker hur könen fördelar sig över olika toppositioner i dag, ska vi presentera den allmänna könsfördelningen bland chefer så som den framställs i yrkesstatistiken. Den främsta källan till yrkesstatistiken är Statistiska Centralbyrån (SCB). SCB publicerar årligen en sammanställning över chefspositioner inom stat, landsting, kommuner och privat sektor efter kön, yrkesområde och verksamhetens huvudman.

Med chef avser SCB²:

Person med administrativt ledningsarbete samt politiskt arbete inom privat eller offentlig sektor. Arbetet innebär bl.a. att fatta beslut, planera, styra och samordna.

SCB:s chefsdefinition avgränsar naturligtvis inte någon maktelit, hur man än definierar denna. Tvärtom är det en mycket generös definition som inbegriper inte bara mellanchefer utan också chefer på lägre nivåer och för mindre företag och enheter. Här samsas sålunda generaldirektörer, högre ämbetsmän och börsbolagens vd med skolchefer, it-chefer och verksamhetschefer för exempelvis enskilda äldreboenden eller daghem i kommunerna. Gemensamt för dem är att de har ett chefs- eller ledningsansvar. De fattar beslut som påverkar andra människor – låt vara med utomordentligt olika räckvidd.

Den totala andelen kvinnliga chefer på olika nivåer är enligt yrkesstatistikens breda definition drygt en fjärdedel, och andelen manliga alltså närmare tre fjärdedelar (se figur 2.1). Men var finns då de kvinnliga cheferna och var finns de manliga?

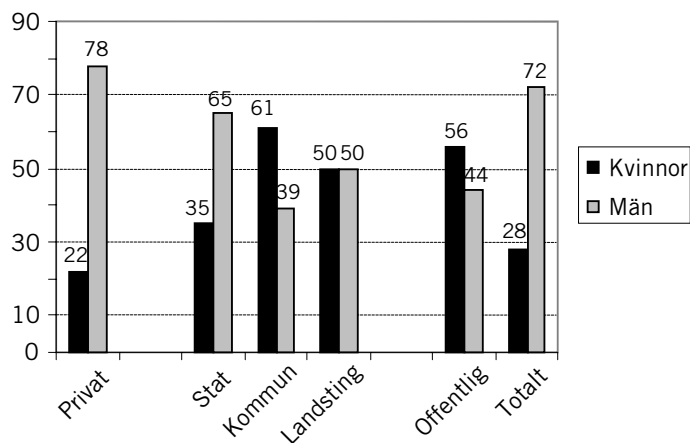
2.3 Kvinnliga och manliga chefer är snedfördelade mellan olika yrkesområden och nivåer

Eftersom SCB:s chefsdefinition inbegriper en så heterogen samling positioner, måste vi dela upp den för att få ett meningsfullt analysunderlag. Om vi bryter ned talen finner vi att det finns systematiska skillnader i könsfördelning mellan chefer på olika nivåer, på olika samhällsområden, inom olika typer av yrken och

² Standard för svensk yrkesklassificering, SSYK, Statistiska Centralbyrån.

inte minst mellan *sektorer* (verksamheter med olika huvudmän). Så dominerar manliga chefer stort särskilt i privat men också i statlig sektor, medan kvinnliga chefer är i majoritet i kommunal verksamhet. Inom landstinget finns det lika många kvinnliga som manliga chefer.

Figur 2.1 Chefer efter sektor och kön 2004. Procent

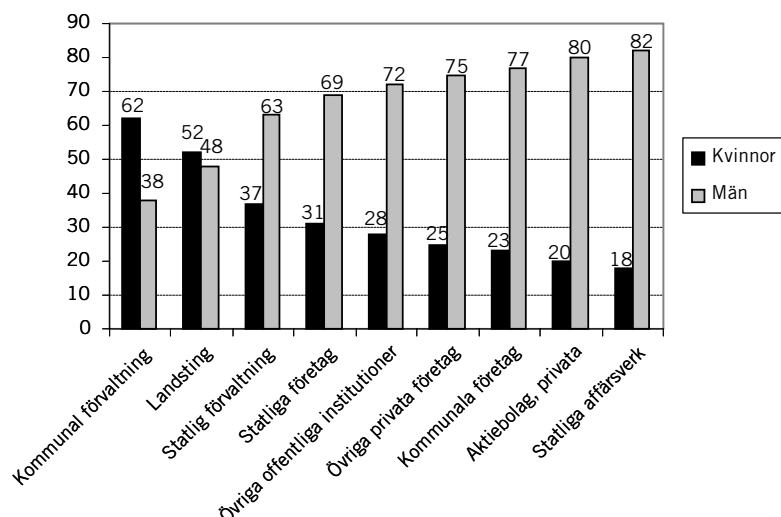

Källa: På tal om kvinnor och män 2004, SCB 2006. Antal kvinnor/män: 53 100/138 900.

Bakom denna snedfördelning mellan sektorer ligger i sin tur främst könsarbetsdelningen på arbetsmarknaden. Kvinnliga chefer finns i större utsträckning inom kvinnodominerade yrkesområden som vård, skola och omsorg med kommunen eller landstinget som huvudman, medan männen oftare finns på chefspositioner inom offentlig förvaltning och inom företagsledning i statligt eller privat näringsliv. Detta gör att de tenderar ha olika typer av makt. Det framgår – som vi ska se längre fram – särskilt när det gäller drift- och verksamhetschefernas nivå, där denna uppdelning mellan ansvarsområden blir särskilt tydlig. Men den finns också bland chefer för mindre företag och enheter.

Sektorerna kan emellertid brytas ned ytterligare och då ser vi att *kommunal förvaltning* har en majoritet kvinnliga chefer liksom – dock marginellt – landstingen, medan övriga verksamheter till överväldigande delen leds av män. Det gäller särskilt statliga affärsverk, icke offentliga aktieföretag och andra företag samt kommunala företag. I figur 2.2 är utgångspunkten yrkesstatistiken för 2005.

Figur 2.2 Chefer efter sektor, yrkesområde och kön 2005. Procent

Källa: SCB: Yrkesstatistik 2005. www.ssd.scb.se/databaser. Antal se tabell B 2.2 i tabellbilagan.

Den största andelen kvinnor är förvaltningschefer inom kommun och landsting, medan den mest mansdominerade chefsgruppen finns i de statliga affärsverken. I de privatägda aktiebolagen och i övriga privata företag dominerar manliga chefer kraftigt. Statligt ägda företag har något större andel kvinnliga chefer än de kommunalt ägda. Överhuvudtaget finns det fler kvinnor i de offentligt ägda företagen än i de privata. Skillnaden är dock inte särskilt stor utom när det gäller gruppen "Övriga organisationer".

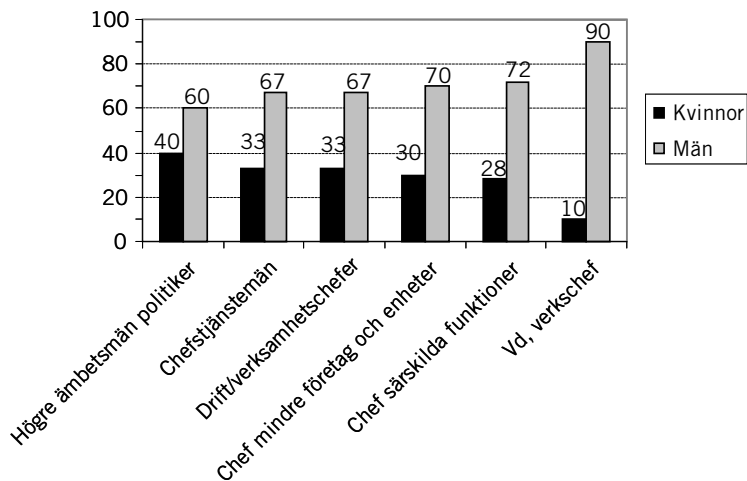
2.4 I de största chefsgrupperna utgör kvinnorna en tredjedel

Om vi går vidare och undersöker könsfördelningen inom olika chefskategorier, framgår även där tydliga skillnader. Samtliga chefsgrupper är visserligen på denna övergripande nivå mansdominerade, men det finns ändå stora variationer.

De två ytterlighetsgrupperna är å ena sidan vd och verkschefer med ytterst få kvinnor, å andra sidan högre ämbetsmän och politiker, där kvinnorna utgör 40 procent och männen 60, dvs.

chefsgruppen kan enligt officiell praxis anses könsblandad eller kvantitativt jämställd. Bland de största chefsgrupperna (drift- och verksamhetschefer, chefer för särskilda funktioner, för mindre företag och enheter) slutligen utgör kvinnorna en tredjedel.

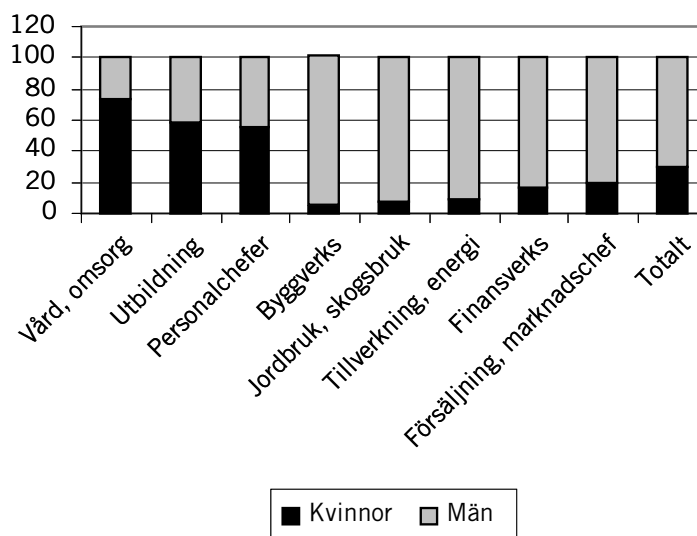
Figur 2.3 Anställda chefer efter yrke och kön 2005. Procent

Källa: SCB: www.ssd.scb.se/databaser. Yrkesregister med yrkesstatistik för 2005. För specificerade uppgifter om antal se tabell B 2.2 i tabellbilagan.

I genomsnitt finns det alltså en tredjedel kvinnor och två tredjedelar män bland *drift- och verksamhetscheferna*. Skillnaderna mellan olika yrkesområden är emellertid oerhört kraftiga. I figur 2.4 visas de områden som har störst kvinno- respektive mansdominans bland drifts- och verksamhetscheferna.

Figur 2.4 Drift- och verksamhetschefer inom vissa yrkesområden 2005. Procent.

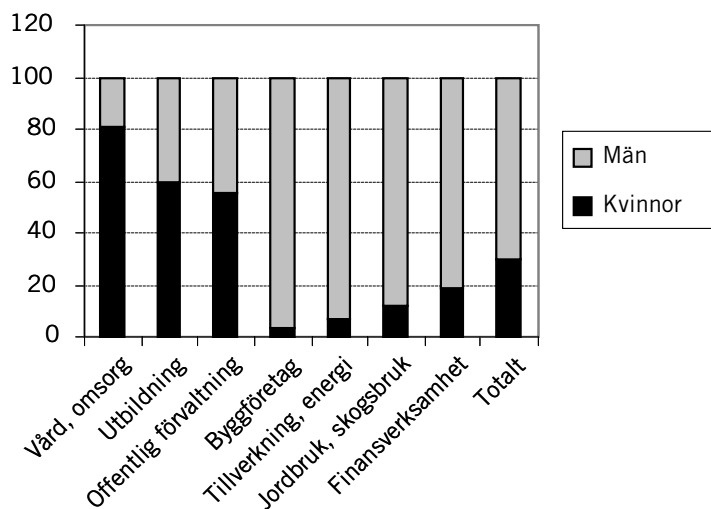
Källa: www.ssd.scb.se/databaser. Antal: 18 171 kvinnor, 36 096 män. För specificerade uppgifter om antal se tabell B 2.3 i tabellbilagan.

Det verkar som om verksamhetsområdet är avgörande för chefspositionens könskodning. De flesta kvinnliga chefer finns inom utbildning, vård och omsorg samt som personalchefer. Männerna är chefer inom jordbruk, tillverkning och byggverksamhet; de är försäljnings- och inköpschefer, de finns inom it och forskning och utveckling. Även inom finansiell verksamhet dominerar de manliga cheferna, trots att det är ett yrkesområde där kvinnor brukar utgöra en stor andel av de anställda.

Figur 2.4 visar att de yrkesområden som har flest kvinnliga chefer i stort sett är könsblandade (dvs. könsfördelningen ligger mellan 40 och 60 procent för vardera könet), medan de mest mansdominerade områdena har ytterst få kvinnliga chefer. Man skulle kunna säga att detta är ytterligare en aspekt av könsbalansen. Att män oftare blir chefer på kvinnodominerade områden än kvinnor på mansdominerade vet vi. Men det är tydligt också så att där det finns många kvinnliga chefer finns det ungefär lika många manliga, medan de mansdominerade chefspositionerna knappast har några kvinnor. Chef är med andra ord på vissa områden fortfarande en mycket snävare manligt kodad position än på andra.

Bland chefer för mindre företag och enheter finner vi samma uppdelning av könen mellan yrkesområden. Tendensen är i princip densamma, nämligen att områdena med flest kvinnliga chefer är de mest könsbalanserade. Men här finns även bland de kvinnliga cheferna ett område med extrem obalans, nämligen när det gäller mindre företag och enheter inom vård och omsorg (figur 2.5). Här finner vi samma mönster i könsfördelning som bland drifts- och verksamhetscheferna ovan. Det präglas av den allmänna könsarbetsdelningen på arbetsmarknaden.

Figur 2.5 Chefer för mindre företag och enheter inom vissa områden. Procent.

Källa: www.ssd.scb.se/databaser. Antal: 20 571 kvinnor, 48 252 män. För uppgifter om antal se tabell B 2.5 i tabellbilagan.

2.5 Det finns en könsuppdelning både inom och mellan chefsgrupper

I redovisningen nedan kombinerar vi olika yrkesgrupper med sektorer och område inom respektive sektor. De långa tabeller som texten handlar om finns i tabellbilagan som tabellerna B 2.6 till och med B 2.15. Där visar en finare uppdelning inom områdena att könsuppdelningen har systematiska mönster på och mellan alla områden.

Inom *statlig förvaltning* finns totalt en dryg tredjedel kvinnliga chefer (tabell B 2.6). Den största chefsgruppen inom detta område utgör verksamhetscheferna inom offentlig förvaltning. Av dessa är i sin tur en tredjedel kvinnor. På den högsta nivån ”högre ämbetsmän och politiker” utgör kvinnorna 40 procent, och bland chefstjänstemännen nästan lika stor andel. De mest kvinnodominerade chefsnivåerna är reklam- och pr-chefer (64 procent), personalchefer (61) och chefer för mindre enheter i offentlig förvaltning (59). Största andelen män finns bland inköps- och distributionschefer (86 procent), FoU-chefer (79) och it-chefer (77).

Cheferna inom *de statliga affärsverken* är alltså huvudsakligen män (tabell B 2.7). Det största antalet kvinnliga chefer är driftcheferna inom handel, hotell med mera, där de utgör en fjärdedel. Bland ekonomichefer och administrativa chefer är hälften män, hälften kvinnor.

De mest kvinnodominerade chefsgrupperna i *kommunerna* är verksamhetschefer inom vård och omsorg samt utbildning liksom chefer för mindre företag och enheter inom vård och omsorg samt utbildning (tabell B 2.8). De mest mansdominerade kommunala chefsgrupperna är it-chefer, driftchefer inom byggverksamhet och tillverkning m.m. samt finansiell verksamhet, fastighetsbolag m.m., där männen utgör mer än 80 procent. Bland toppcheferna är vd och verkschefer det mest mansdominerade skiktet, medan högre ämbetsmän och politiker samt chefstjänstemän i intresseorganisationer är något jämnare fördelade över könen (mansdominerade med 57–43 respektive 65–35 procent).

Inom landstingen är chefspositionerna relativt jämnt fördelade mellan könen (tabell B 2.9). Men det finns större skillnader inom enskilda områden. De mest kvinnodominerade chefsgrupperna är verksamhetschefer inom vård och omsorg samt personalcheferna.

Bland *övriga offentliga institutioner* är mansdominansen stor, i paritet – som vi strax ska se – med den i privat näringsliv

(tabell B 2.10). Det gäller särskilt vd och verkschefer samt försäljnings- och distributionschefer.

Vi övergår så till näringslivet och ser först på de *företag, som inte är offentligägda* (tabell B2.11).

Den största chefsgruppen här är vd, verkschefer med flera. Där är också mansdominansen överväldigande – med 91 procent män. Ännu större är den bland driftchefer inom jordbruk, tillverkning och byggverksamhet samt chefer för mindre bygg- och tillverkningsföretag. De största kvinnogrupperna finns även här inom vård och omsorgsverksamhet i olika former.

I de ej offentligt ägda företagen finns totalt sett en liten minoritet kvinnor på ledande positioner, oavsett om det gäller aktiebolag eller inte. I aktiebolagen är kvinnorna ännu färre än i *övriga företag* (jfr tabell B 2.12). Det finns emellertid variationer mellan olika chefsgrupper. De mest mansdominerade chefsgrupperna är vd, verkschefer med flera och it-chefer samt chefer i mindre företag i tillverknings-, bygg- och jordbruksbranscherna. Bland personalchefer, reklam- och pr-chefer finns en majoritet kvinnor, men den är inte alls lika stor som den majoritet av män, som finns på andra chefspositioner.

Mönstret är detsamma i *statligt ägda* företag och organisationer, men den kvinnliga minoriteten är något större här, till exempel på vd-positionerna (tabell B 2.13). Inköps- och distributionschefer samt chefer inom forskning och utveckling är de mest mansdominerade chefskategorierna. Kvinnorna dominerar bland personalcheferna men inte lika mycket.

Detsamma kan sägas om cheferna i *kommunalt ägda* företag och organisationer (tabell B 2.14). Mönstret är detsamma, men kvinnorna är något fler här än bland cheferna i privatägda företag. Inköps- och distributionscheferna och chefer för mindre företag i finansiell verksamhet är de mest mansdominerade chefsgrupperna, medan personalchefer och chefer för mindre företag och enheter inom vård och omsorg är kvinnodominerade, om än inte lika kraftigt.

Även i kategorin *övriga organisationer* är könsuppdelningen bland cheferna strikt (tabell B.2.15). En majoritet kvinnor finns bland driftchefer och chefer för mindre enheter inom vård och omsorg samt inom utbildning. Även bland personalcheferna är kvinnorna i majoritet, men inom alla andra områden dominerar de manliga cheferna.

2.6 Könsuppdelningen är stabil över tid

Om vi jämför könsuppdelningen mellan sektorer 2002 med 2004 visar det sig att denna varit i stort sett stabil. Mellan dessa år minskade visserligen det totala antalet manliga chefer med cirka 20 000, medan antalet kvinnliga chefer steg med endast 2 000. (Se tabell B 2.16 i tabellbilagan.) Det innebär sammanlagt att andelen kvinnor på olika slags chefspositioner i landet ökade från 24 till 28 procent. Samma andel gällde även för 2005, enligt senast publicerade siffror.

Tabell 2.1 Kvinnliga och manliga chefer efter sektor 2002 och 2004. Procent

Sektor	Kvinnor 2002	Män 2002	Kvinnor 2004	Män 2004
Privat sektor	19	81	22	78
Offentlig sektor	56	44	56	44
Stat	35	65	35	65
Kommuner	59	41	61	39
Landsting	48	52	50	50
<i>Totalt andel kvinnliga och manliga chefer</i>	<i>24</i>	<i>76</i>	<i>28</i>	<i>72</i>
Antal	51 060	159 340	53 100	138 900

Källa: Lönestrukturst Statistik, Medlingsinstitutet. Uppgifter hämtade ur SCB:s På tal om kvinnor och män 2004 respektive 2006.

Om vi ser närmare på de olika sektorerna, visar det sig att denna lilla ökning bland kvinnliga chefer härrörde från utvecklingen i privat sektor. Det handlade dock främst om att antalet män *minskade* mycket mer än antalet kvinnor, vilket resulterade i att *andelen* kvinnliga chefer totalt sett växte något – från 19 till 22 procent. I den offentliga sektorn ökade däremot både kvinnliga och manliga chefer i antal med cirka 3 000, varför könsfördelningen där inte påverkades.

Om vi studerar utvecklingen *inom* den offentliga sektorn i sin tur, framgår att olika verksamheter utvecklades på olika sätt. Medan det totala antalet chefer i statlig tjänst flerdubblades, var ökningen obetydlig inom landsting och kommuner. Men detta påverkade inte *andelen* kvinnor respektive män. Ökningen fördelade sig nämligen lika över könen.

2.7 Sammanfattning

Könsfördelningens mönster bland cheferna är entydigt. Samma chefspositioner är mans- respektive kvinnodominerade oavsett om det gäller statlig, kommunal eller privat huvudman. Men det finns skillnader så till vida att mansdominansen är kraftigast i privat ägda enheter och inte fullt så kraftig i kommunalt och statligt ägda enheter.

Det gemensamma mönstret är att olika verksamheter är könskodade på ett traditionellt sätt, vilket alltså slår igenom även på chefsnivå. Kvinnor tenderar arbeta med personal, utbildning, vård och omsorg, medan männen leder verksamheter inom tillverkning, byggnadsarbeten och jordbruk.

Denna könsuppdelning är särskilt tydlig på lägre chefsnivåer, medan de högre cheferna oftare har en mer balanserad könssammansättning. Ett undantag är dock de främsta exekutiva positionerna såsom vd och verkschefer, som oftast innehas av män. De högsta politiskt tillsatta tjänsterna har en högre andel kvinnor – ja, en andel som faller inom de 40–60 procent, som brukar accepteras som någorlunda jämställd.

3 Näringslivet

3.1 Börsföretagens styrelser och ledning

Den största obalansen mellan kvinnor och män på ledande poster finns i näringslivet. De stora företagen har traditionellt haft ytterst få kvinnor på operativa positioner eller i sina styrelser. Företagsledning har varit och är fortfarande en manligt kodad verksamhet trots att numera många kvinnor studerar ekonomi vid universitet och högskolor. De kvinnor som finns på chefsposter i företagen brukar i stället vanligtvis ha specialistfunktioner såsom personalchef, jurist eller informationschef. Det är positioner som kräver en annan utbildning och karriär än den bakgrund som krävs för företagsledarna.¹ Även på dessa positioner finns dock oftast minst lika många män som kvinnor.

Den massiva mansdominansen på näringslivets ledande positioner har på senare tid stuckit allt mer i ögonen, inte minst sedan särskilt det politiska fältet uppnått könsbalans. När det gäller storföretagens styrelseledamöter har som bekant de senaste åren förts en debatt, inte minst med anledning av de krav som med början år 2002 ställts från regeringens sida på företagen att snarast uppnå en större balans mellan kvinnliga och manliga ledamöter. När hotet om lagstiftning tillfälligt mildrades för ett par år sedan, minskade genast andelen kvinnliga styrelseledamöter för att senare när det upprepades öka igen.

I december 2004 presenterade en förtroendekommission ledd av före finansministern Erik Åsbrink *Svensk kod för bolagsstyrning*. Denna kod är nu en del av noteringsavtalet för företagen på Stockholmsbörsen och omfattas för närvarande av 94 företag, som tillsammans svarar för 95 procent av totala börsvärdet. Enligt denna kod ska en jämn könsfördelning i styrelsen eftersträvas. Det hindrar emellertid inte att tre av dessa s.k. kodföretag ännu i år

¹ Se t.ex. Göransson 2004 och 2007.

ingår bland de totalt tolv börsföretag, som just nu helt saknar kvinnliga styrelseledamöter (ordinarie eller suppleant).²

3.1.1 Privata börsföretag

Den främsta källan till uppgifter om företagen är deras egna årsredovisningar som lämnas in till Bolagsverket samt deras verksamhetsberättelser och hemsidor. Det är ett tidsödande arbete att gå igenom dessa för att inhämta uppgifter. Det finns dock också olika sekundära sammanställningar, som är lättare tillgängliga och mer överskådliga.

Den mest tillförlitliga och bäst kontrollerade sammanställningen av uppgifter om börsföretagens ägare, ledning, styrelser och revisorer tas fram årligen på basis av företagens årsredovisningar och publiceras genom SIS Ägarservices försorg. Det är Sven-Ivan Sundqvist som numera tillsammans med Daniel Fristedt ansvarar för detta. Här anges också andelen kvinnliga styrelseledamöter och vd. Däremot saknas uppgifter om chefer på andra nivåer. Här ingår heller inte andra företag än de börsnoterade.

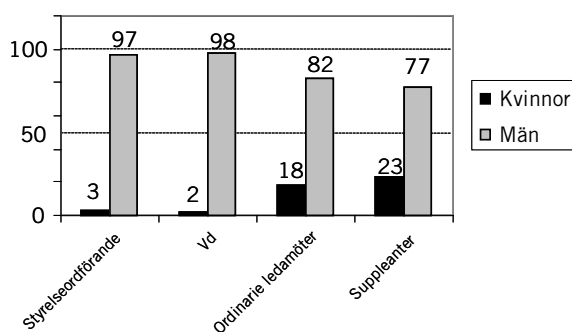
Enligt den senast publicerade upplagan av *Styrelser och revisorer i Sveriges börsföretag* finns det i dag åtta kvinnliga styrelseordförande och fem vd i de 296 svenska börsföretagen (juni 2007).³ Det innebär att antalet kvinnliga styrelseordförande har ökat från två förra året, medan antalet kvinnliga vd är oförändrat. Andelen kvinnliga styrelseledamöter som valts av bolagsstämorna, stannade vid 18 procent i år liksom förra året. En preliminär beräkning på 19,5 procent som gjordes efter att hälften av bolagen gjort sina nomineringar, kom därmed på skam.⁴

² Fristedt & Sundqvist 2007–08, ss. 5, 29.

³ Fristedt & Sundqvist 2007–08: *Styrelser och revisorer i Sveriges börsföretag 2007–2008*. Stockholm: SIS Ägarservice AB.

⁴ Uppskattning från SIS Ägarservice redovisad i Rapport, TV2, den 21 mars 2007.

Figur 3.1 Styrelser och ledning i de privata börsföretagen 2007. Procent.

Källa: Fristedt & Sundqvist: Styrelser och revisorer i Sveriges börsföretag 2007–2008. SIS Ågarservice AB, 2007. *Anm.* Figuren bygger på uppgifter för samtliga 296 börsföretag i Sverige. Antalet styrelseplatser var totalt 1 883. I 93 procent av företagen finns inte längre suppleanter, något som är i enlighet med Svensk kod för bolagsstyrning. I de företag som fortfarande har suppleanter utgör kvinnorna som framgår ovan en större andel bland dem än bland de ordinarie ledamöterna. Se tabell B.3.1 i tabellbilagan.

Det är numera inte bara medier och forskare som granskar könsfördelningen på maktpositioner. Även tunga investerare som AP-fonderna och olika försäkringsbolag gör kartläggningar. Så presenterade exempelvis Folksam i maj 2006 ett jämställdhetsindex som baserats på en granskning av 2005 års årsredovisningar från företagen på Stockholmsbörsens A-lista. Man fann att nio av tio är män i deras ledningsgrupper.

Det är emellertid väl så viktigt att fler kvinnor når exekutiva positioner som vd och som linjechefer, vilka utgör den främsta rekryteringsbasen för vd. Vd-posterna utgör i sin tur den vanligaste bakgrunden bland styrelseordförandena. Dessa positioner är de mest synliga i offentligheten, och uppgifterna om deras innehavare är lättillgängliga.

Mellanchefpositionerna presenterar ett större problem. För det första måste man noga definiera och avgränsa de mellanpositioner man diskuterar i ett visst sammanhang. Det är till exempel stor skillnad mellan stabspositioner och linjepositioner. För det andra varierar terminologin mellan olika företag. Det skulle behövas en enhetlig gemensam terminologi för olika chefsposter. För det tredje är det över huvud taget svårare att finna information om dessa lägre chefspositioner. Några färdiga sammanställningar av hög kvalitet finns för närvarande inte. Det vore av största vikt att sådana gjordes och publicerades regelbundet. Det skulle starkt

underlätta en kontinuerlig bedömning av utvecklingen av rekryteringsbasen till högre positioner såsom vd.

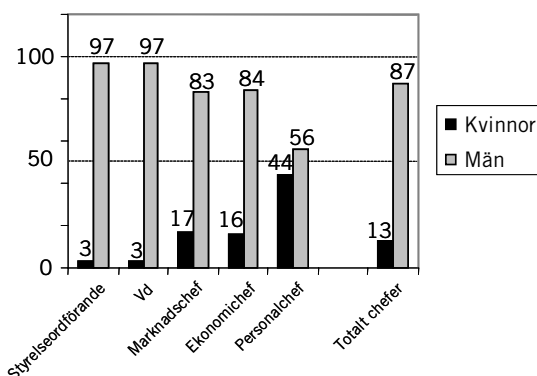
3.2 Företag med olika ägandeformer

Tidigare undersökningar har visat att statligt ägda företag vanligen har fler kvinnliga chefer än privatägda.⁵ I förra kapitlet har vi sett att det tycks gälla oavsett chefsnivå. Staten har satt upp mål för chefsrekryteringen och dessa har man måst rätta sig efter. Vi ska nedan jämföra situationen i företag med olika ägandeformer för att se hur stora dessa skillnader är.

3.2.1 VA 500 företagsdatabas

Tidskriften Veckans Affärer upprättar varje år en databas bestående av namn- och adresslistor över en rad befattningshavare i de 500 största svenska företagen. En poäng är att uppgifterna täcker alla de största företagen, såväl statliga, kommunala och kooperativa som privata.⁶ Följande sammanställning av de 500 största företagen innehåller alltså samtliga dessa ägarformer.

Figur 3.2 Chefspositioner i de 500 största företagen. Procent kvinnor och män

Källa: Veckans Affärer: VA 500 (databas 2006). Antal kvinnor/män 248/ 1651. Se tabell B 3.2 i tabellbilagan.

⁵ Exempelvis Göransson 2007.

⁶ En närmare diskussion av detta material finns i kapitel 11.

I detta urval finns 11 kvinnor (eller tre procent) bland totalt 422 styrelseordförande och 15 kvinnor (också tre procent) bland totalt 492 vd. Det är alltså ungefär samma andel som i börsföretagen ovan. Kvinnornas inbrytningar på mellancheferposterna är också obetydliga med undantag av gruppen personalchefer, där de nästan uppgår till hälften. Männerna dominerar stort bland marknads- och ekonomicheferna.

Viktigare för rekryteringen till toppositionerna är dock vem som innehar de operativa mellancheferpositionerna, som vi nu ska undersöka för ett mindre urval storföretag.

Nedan ska vi också separera företag med olika ägandeform för att se vilka skillnader som kan finnas mellan dem.

3.2.2 Olika chefsnivåer i 50 företag med olika ägandeform

Ingen av de båda källor vi använt här innehåller uppgifter om operativa linjeförordningspositioner på mellannivå såsom affärsområdeschef, divisionschef, dotterbolagschef eller lands/regionchef. I årsredovisningarna anges dessa chefer vanligen endast i den mån de ingår i ledningsgruppen eller styrelsen. För de största företagen anges dock ofta även andra ledande befattningshavare. Uppgifter om dem kan inhämtas på hemsidorna. Eftersom det är dessa chefspositioner som utgör den främsta rekryteringsbasen för vd-posterna, är de av särskilt intresse här. Emellertid varierar som vi redan nämnt terminologin mellan företag. Här har därför endast medtagits de positioner, som uttryckligen av respektive företag anges som affärsområdes-, divisions- eller regionchef/chef för regionalt dotterbolag.

I nedanstående tabell har vi utgått från de bolag som enligt Veckans Affärers lista är de största 50 företagen (2006). Tabell 3.1 inkluderar alltså både privat, statligt och kooperativt/ömsesidigt ägda företag.

Tabell 3.1 De 50 största företagen oavsett ägandeform

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Styrelseordförande	4	46	8	92
Ledamöter	100	293	26	74
Vd	1	48	2	98
Övrig ledning	64	350	15	85
Totalt	169	737	19	81
Affärsområdes-, divisions, regionchef	17	186	8	92

Källa: Uppgifter för de 50 största företagen har hämtats ur Veckans Affärers VA 500 (databas 2006) samt hemsidor för respektive företag. Affärsområdeschefer, divisionschefer m.fl. ingår liksom vissa stabschefer ofta i ledningsgruppen men anges i denna tabell dessutom som separat grupp.

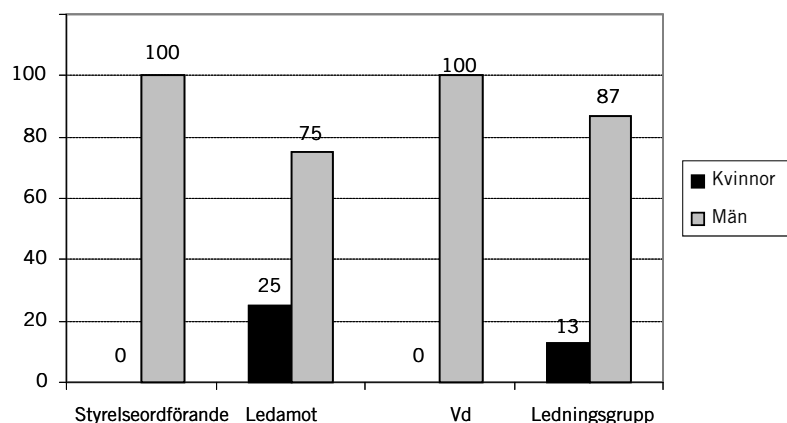
De främsta positionerna i de största företagen – styrelseordförande och vd – är som vanligt helt mansdominerade. I detta urval av de största 50 företagen kan noteras att det finns fyra kvinnliga styrelseordförande och en kvinnlig vd. I ledningsgrupperna finns det en liten andel kvinnor – 15 procent. Men det varierar mellan företag vilka positioner som räknas in i ledningsgruppen. De kvinnor som räknas dit har endast i undantagsfall linjepositioner. Det vanliga är att de är specialister i stabspositioner såsom jurist, personalchef, informationschef eller ansvarig för human relations eller investor relations. Ofta räknas dessa positioner inte in i ledningsgruppen men kan stå som ”övriga ledande positioner”. Chefsjuristen fungerar dock ofta som styrelsens sekreterare.

En fjärdedel av styrelseledamöterna är här kvinnor, vilket innebär en ökning sedan 1990-talet. Detta urval av de största företagen (inklusive statliga, kooperativa m.fl.) har alltså något fler kvinnliga ledamöter än de privatägda börsföretagen ovan.

Men som vi redan nämnt finns det en skillnad mellan privat och statligt ägda företag när det gäller rekrytering av toppchefer. Eftersom statliga företag har underställt krav på bredare representation i styrelserna från ägarens sida brukar här finnas ett större antal kvinnor i toppen. En uppdelning efter ägandeform av de 50 största företagen visar följande:

3.2.3 Privata företag

Figur 3.3 Styrelser och ledning i privata företag. Procent kvinnor och män

Källa: Veckans Affärers 500 (databas 2006) och respektive företags hemsida. De 35 privata företagen bland de 50 största företagen. För antal se tabell B 3.3 i tabellbilagan.

I dessa 35 privatägda storföretag finns ingen kvinnlig styrelseordförande eller vd. Bland operativa mellanchefer såsom affärsområdeschefer finns tre kvinnor av sammanlagt 128. Rekryteringsbasen för kvinnliga presumtiva vd inger med andra ord inga förhoppningar om någon förändring framöver. I ledningsgrupperna finns knappt 10 procent kvinnor, vilka alltså främst utgörs av olika stabschefer.

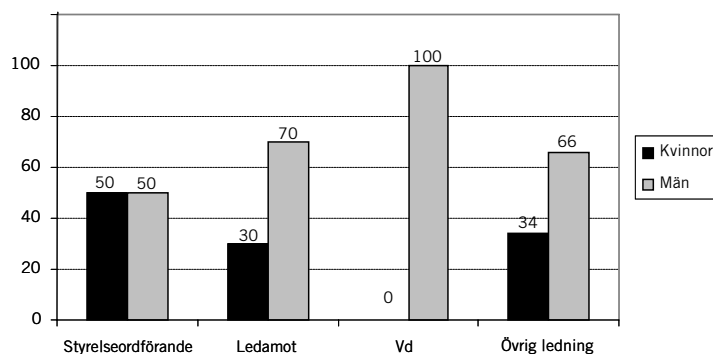
3.2.4 Kooperativa företag

I de kooperativt eller ömsesidigt ägda företagen finns en större andel kvinnliga toppchefer. De utgör här en knapp tredjedel vilket kan jämföras med de privata företagens 13 procent.

Medan de privata företagen har två procent (eller tre stycken) kvinnliga affärsområdeschefer m.fl., finns det i de kooperativa 17 procent (eller åtta kvinnor). Ingendera siffran är imponerande, men det är en tydlig skillnad mellan dem. Här ska påpekas att även branschtillhörigheten kan spela in. Medan kooperativa företag ofta är starkt mansdominerade på toppen, tillhör de ömsesidigt ägda

företagen främst bank-, försäkrings- och finansbranschen, som ju är känd för att ha fler kvinnliga chefer.

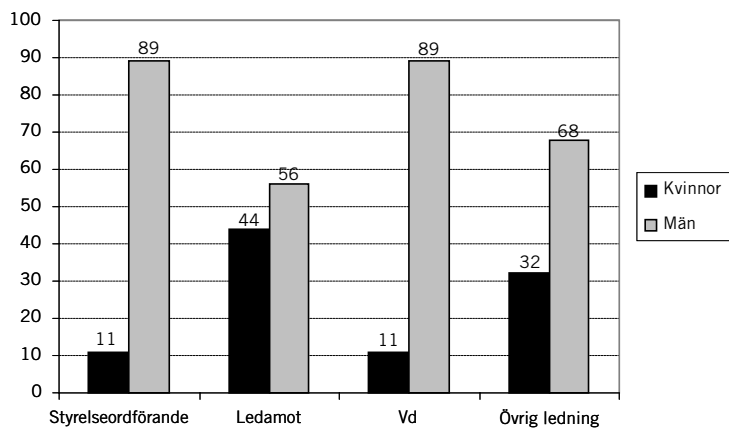
Figur 3.4 Styrelser och ledning i kooperativt/ömsesidigt ägda företag. Procent kvinnor och män

Källa: Veckans Affärers 500 (databas 2006) och respektive företags hemsida. De fem kooperativt/ömsesidigt ägda företagen (bland de 50 största) varav ett är uppdelat i två enheter med var sin styrelse men gemensam vd. För antal se tabell B 3.4 i tabellbilagan. Antalet styrelseordförande och vd är mycket litet och bör tas försiktigt.

3.2.5 Statliga företag

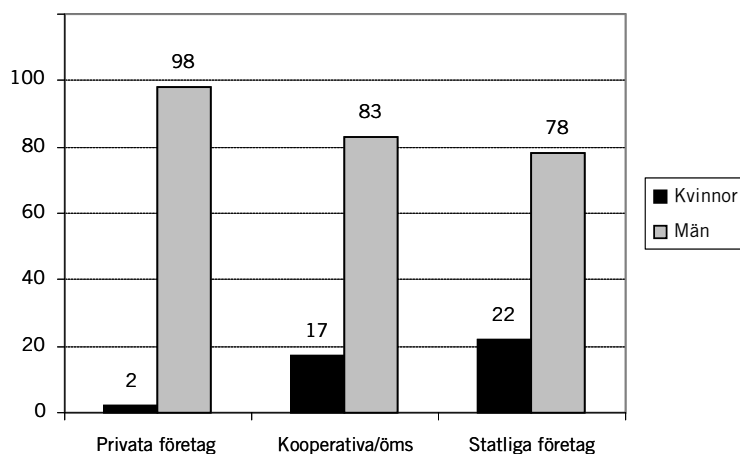
De nio statliga bland de 50 största företagen har som förutspått lyckats bättre med att rekrytera kvinnliga toppchefer än de privata. Även på andra chefspositioner har de en betydligt större andel kvinnor än de privata. De har också generellt lite fler kvinnor än de kooperativa företagen.

Figur 3.5 Styrelser och ledning i statliga företag. Procent kvinnor och män

Källa: Veckans Affärers 500 (databas 2006) och respektive företags hemsida. De nio helt eller delvis statligt ägda företag som ingår bland landets 50 största företag. För antal se tabell B 3.5 i tabellbilagan.

För åskådlighetens skull visar vi nedan en jämförelse av företag med olika ägandeformer gällande kvinnor och män på operativa mellancheferpositioner. Den största andelen finns i statligt ägda företag, därefter kommer de kooperativt eller ömsesidigt ägda och minsta andelen finns i privata företag.

Figur 3.6 En jämförelse av affärschefer m.fl. operativa mellanchefer i privat, kooperativt och statligt ägda företag. Procent kvinnor och män.

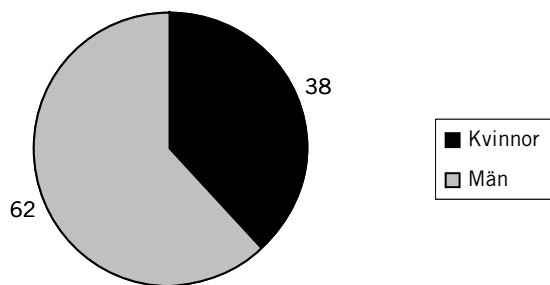

Källa: Veckans Affärers 500 (databas 2006) och respektive företags hemsida. För antal kvinnor och män se tabellerna B 3.3 till och med B 3.5.

Ovan är underlaget de statliga företagen som ingår i urvalet av de 50 största företagen i Sverige. Men sammanlagt är det 55 företag, som helt eller delvis ägs av svenska staten. Det är 41 företag som är helägda och 14 som ägs tillsammans med andra. Totalt sysselsätter dessa företag 190,000 personer.⁷ Om vi ser på samtliga företag med statligt ägande, visar de sig ha toppchefer som nedan.

⁷ Regeringskansliets hemsida: www.regeringen.se/sb/d/2819/a/23960.

Figur 3.7 Styrelser och ledning i statligt hel- eller delägda företag. Procent kvinnor och män

Källa: Regeringskansliets hemsidor: www.regeringen.se. Uppgifter saknas för tre företag. För en specificerad lista över företag och positioner se tabell B.3.7 i tabellbilagan. Ett sammandrag finns i tabell B.3.6.

Totalt sett finns det 38 procent kvinnor bland toppcheferna i statligt ägda företag. Minsta andelen gäller vd-posterna med tio procent kvinnor och därefter ordförandeposterna med en femtedel kvinnor. Bland de meniga ledamöterna råder i princip könsbalans. De fackligt utsedda arbetstagarrepresentanterna och deras suppleanter har däremot kraftig manlig majoritet.

Sedan en rad statliga affärsverk har gjorts om till aktiebolag såsom Postverket och Televerket, återstår tre, nämligen Sjöfartsverket, Luftfartsverket och Svenska Kraftnät. Ledningen i dessa tre är kraftigt mansdominerad (se tabell 3.6 nedan.). Samtliga tre ordförande och generaldirektörer är män. Männerna dominerar också stort bland övriga chefer. Totalt utgör de kvinnliga cheferna en knapp tredjedel.

Tabell 3.2 Affärsverken

Position	Antal kvinnor	Antal män
Styrelseordförande	0	3
Övriga ledamöter	12	9
Personalrepresentant	1	6
Dito ersättare	0	3
Generaldirektör	0	3
Övriga chefer	7	26
Varav divisionschefer	1	2
Totalt affärsverk	20	50
Andel kvinnor och män	29	71

Källa: Respektive verks hemsida: www.sjofartsverket.se, www.svk.se, www.lfv.se.

3.2.6 Kommunalt ägda företag

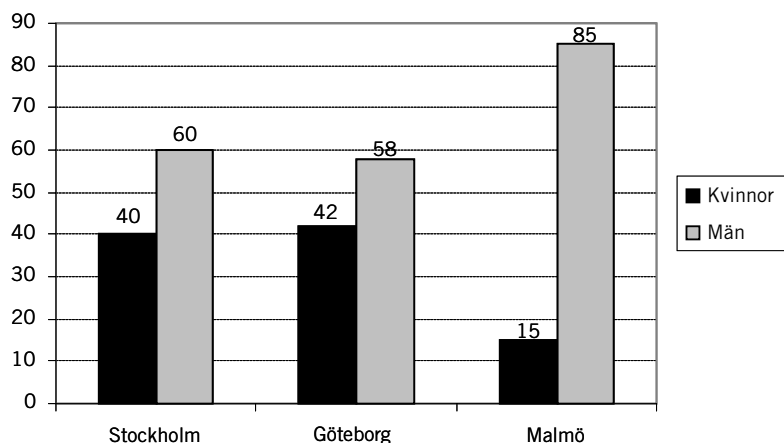
De kommunala bolagen ägnar sig främst åt fastighetsförvaltning, kommunal service och kulturell verksamhet av olika slag. Där kan till exempel ingå hamnförvaltning, museer, stadsteatrar och konserthus.

Cheferna i de kommunala bolagen anges vanligen på kommunernas hemsidor. Men det varierar mycket mellan kommunerna hur många företag man lämnar uppgifter för och vilka uppgifter man väljer att lägga ut på hemsidan.

För Göteborgs kommun anges aldrig vem som har de olika uppdragen inom styrelserna. Malmö kommun anger ordförande och styrelseledamöter för vissa bolag, vd, vice vd, affärsområdeschefer och projektchefer för andra, och för åter andra saknas hemsida helt. För Malmö Hamn AB kan vi således notera att det finns en styrelse helt bestående av män, medan de fem affärsområdescheferna också är män och en av de fem stabscheferna är en kvinna (ansvarig för personal och human relations). Logiken stämmer väl överens med vad vi sett för det privatägda företagen ovan. I Sysav AB (Sydvästra Skånes AvfallsAB) består ledningen av sex män och tre kvinnor. Kvinnorna ansvarar för miljö, information respektive personal, männen för administration, marknad, energi och kemi. Av projektcheferna i Sysav UtvecklingsAB är två kvinnor och sex män. Kvinnlig vd finns i Minc i Sverige AB och Medeon AB (medicinskt utvecklingsföretag).

I Malmö finns det alltså enligt hemsidornas uppgifter inga kvinnliga ordförande eller vice ordförande i de kommunala bolagen. Det finns dock två exekutiva chefer och en mindre andel styrelseledamöter.

Figur 3.8 Kommunala bolagsstyrelser i de tre största kommunerna. Procent

Källa: Hemsidor för respektive kommun. Antal ledande positioner kvinnor/män: Stockholm 95/145, Göteborg 97/135, Malmö 9/52. För specificerade uppgifter se tabell B 3.8 i tabellbilagan.

Sammanlagt kan vi konstatera att det finns fler kvinnliga chefer i Stockholms och Göteborgs kommunala bolag än i Malmös. Det finns alltså skillnader mellan storstäderna härvidlag. De kan inte dras över en kam. Vi kan naturligtvis inte heller dra några slutsatser om övriga kommuner utifrån dessa uppgifter.

Tidigare forskning antyder just att det kan finnas regionala skillnader i rekryteringen av politiker, som har samband med kvinnors och mäns möjligheter på den lokala arbetsmarknaden, den kommunala välfärdsstrukturen osv.⁸ Där har man emellertid noterat att det i storstädernas kommunförvaltningar finns fler kvinnor i toppen än i många andra kommuner ute i landet.

Eftersom de kommunala bolagens chefsrekrytering berörs av den politiska logiken kan dessa samband vara relevanta för dem. Vi återkommer till diskussionen om regionala skillnader i kapitel 4 om politiken.

⁸ Forsberg 1997.

3.2.7 Övriga viktiga ekonomiska aktörer

Det är inte enbart företagen som är viktiga aktörer på det ekonomiska fältet. Hit hör också olika myndigheter, intresseorganisationer, AP-fonder och andra institutionella investerare, organisationer och forskningsinstitut, som påverkar spelreglerna (räntan till exempel) och inte minst näringslivets anseende i allmänhetens ögon.

Tidigare forskning har visat att det finns fler kvinnliga chefer bland somliga av dessa institutioner såsom olika statliga myndigheter och AP-fonder men mycket få kvinnor i intresseorganisationer och forskningsinstitut.⁹

Tabell 3.3 Några centrala ekonomiska institutioner

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Styrelseordförande, vice ordförande	4	9	31	69
Ledamöter	24	44	35	65
Vd/Gd	3	9	25	75
Övriga chefer	13	25	34	66
Totalt	44	87	34	66

Källa: Hemsidor för AP-fonderna, Riksbanken, Riksgäldskontoret, OMX Stockholmsbörsen, Finansinspektionen, Konjunkturinstitutet och Exportrådet. För specificerade uppgifter se tabellerna B 3.6, B 3.7, B 5.14, B 5.16, B 5.17, B 5.19, B 5.21 och B 5.22 i tabellbilagan.

Bland dessa ekonomiska makthavare utgör kvinnorna en tredjedel. De mest mansdominerade positionerna är de exekutiva – som vd eller generaldirektör.

3.3 Branschskillnader i styrelsernas sammansättning

Ovan har vi undersökt skillnader efter företagens huvudman/ägandeform. Men det finns som nämnts även skillnader mellan branscher. I förra kapitlet såg vi hur den traditionella könsarbetsdelningen gav utslag även på (åtminstone lägre) chefsnivå, så att kvinnor är drift- och verksamhetschefer inom vård, utbildning och omsorg, medan männen har motsvarande chefspositioner inom tillverkning, byggnadsverksamhet, jordbruk m.m.

⁹ Göransson 2007:29.

När det gäller styrelserepresentationen finns det också skillnader mellan branscher. Så ser vi nedan att den högsta andelen kvinnor i styrelserna finns i företag inom sällanköps- och dagligvarubranscherna samt inom finans- och fastighetsbranscherna och inom hälsovård. Den minsta andelen finner vi i energibranschen. Totalt är kvinnornas andel av styrelseplatserna här 20 procent (eller 19,5 före avrundning), vilket beror på att tabellen inte inkluderar NGM-företagen.

Tabell 3.4 Branschskillnader i köns styrelserepresentation

Bransch	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Sällanköpsvaror- och tjänster	55	173	24	76
Dagligvaror	10	36	22	78
Finans och fastighet	72	268	21	79
Hälsovård	29	117	20	80
Industrivaror och tjänster	82	342	19	81
Råvaror	15	70	18	82
Informationsteknik (it)	54	269	17	83
Telekomoperatörer	4	20	17	83
Energi	1	31	3	97
Totalt	322	1326	20	80

Källa: Fristedt & Sundqvist 2007. Börsföretag noterade på OMX Stockholm, ej NGM-börsen. Avrundade procenttal.

3.4 Jämförelse med 2001

Vi har möjlighet att jämföra ovanstående siffror med dem som framkom i elitundersökningen från 2001. Vi kan då konstatera att det inte tycks ha skett någon större förändring i kvinnornas andel bland styrelseordförande och vd under de senaste åren.¹⁰ Kvinnorna i Kooperationen och för intresseorganisationer och institut är fortfarande mycket få. Ja, de är så få att en person mer

¹⁰ I den jämförelsen ingår endast styrelseordförande och vd i de största företagen samt övriga viktiga aktörer på det ekonomiska fältet. Övriga styrelseledamöter och mellanchefer ingår inte. (Göransson 2007).

eller mindre ger överdrivet utslag i procent, vilket därför måste tolkas med försiktighet.

Den enda verkliga förändringen gäller statliga företag, där andelen kvinnliga vd och styrelseordförande tycks ha ökat något.

Tabell 3.5 Jämförelse mellan 2001 och 2007, procent kvinnor och män

Typ av företag	Andel kvinnor	Andel män	Andel kvinnor	Andel män
	2001	2001	2007	2007
Privata storföretag	3	97	3	97
Statliga företag	11	89	16	84
Konsument- och lantbrukskooperation ¹¹	5	95	(27)	(73)
Myndigheter, AP-fonder	30	70	28	72
Ekonomiska intresseorganisationer, forskningsinstitut	10	90	(20)	(80)

Källa: Göransson 2007 samt relevanta tabeller i kapitlet ovan.

3.5 Sammanfattning

Bland näringslivets högsta chefer och övriga aktörer finns ytterst få kvinnor. Men det finns skillnader i detta avseende efter ägare/huvudman, efter bransch och efter chefsnivå och typ av chefsposition (stabs- eller linjeförman).

Det finns oftare kvinnor i de offentligt eller kooperativt ägda företagen än i de privatägda. Det är särskilt det privata näringslivets stora företag som är snarast enkönat manliga på chefsnivå. Det finns fler kvinnliga styrelseledamöter i sällanköps- och dagligvarubranscherna samt i finans- och fastighetsbranschen och hälsovårdsföretagen. Minsta andelen kvinnor i styrelsen har it-branschens företag.

Kvinnorna är vidare främst stabschefer, dvs. har specialistfunktioner, medan männen dominerar både linjeförmanpositionerna (med resultatansvar), som leder vidare till vd-poster, och stabspositionerna som marknads- eller ekonomichef.

¹¹ Siffrorna gäller både konsument- och lantbrukskooperation och ömsesidiga bolag. Siffror inom parentes bygger på högst 10 individer.

Vi känner igen logiken i könsfördelningen efter yrkesområde/bransch, chefsnivå och huvudman/sector från förra kapitlets allmänna översikt över cheferna i Sverige.

En slutsats av vår kartläggning i detta kapitel måste bli att det hittills främst varit på statens mandat, som kvinnor fått ledande positioner inom näringslivet. Det återstår att se om de enstaka kvinnliga toppcheferna som för närvarande finns i de privata företagen, kommer att följas av en större mängd. När får vi ett trendbrott?

4 Politiken

4.1 Allt fler kvinnor på senare år

Politiken har tidigare visats vara det samhällsområde som hittills är det mest könsbalanserade på toppen. Det är välkänt i debatten. I den politiska logiken ligger en representativ ambition: I ett demokratiskt pluralistiskt samhälle bör alla befolkningsgrupper vara representerade på de politiska maktpositionerna. Ingen samhällsgrupp ska vara systematiskt utesluten.

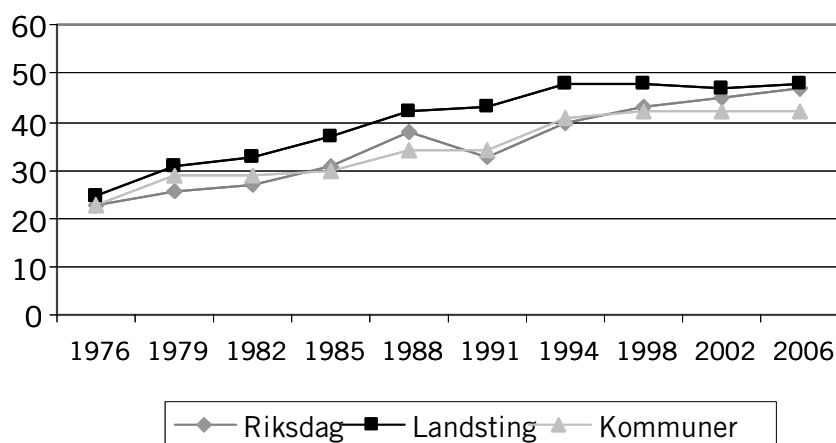
Det är emellertid inte mer än knappt hundra år sedan det fanns en debatt om medborgarskapets villkor. Att vara politiskt fullvärdig medborgare med rätt att rösta och att själv bli vald var inte allom givet. Den rätten knöts förr till ägande och myndighet och uteslöt därför egendomslösa och de flesta kvinnor. Det förekom dock att (ensamstående) kvinnor kunde rösta i lokala val i kraft av sitt ägande eller sin inkomst.

År 1919 infördes till sist allmän och lika rösträtt och valbarhet till riksdagen även för kvinnor. I valet 1921 valdes så de fem första kvinnorna in i riksdagen. Längre utgjorde kvinnorna en liten minoritet i riksdagen. Uppdelningen av kvinnor och män på olika utskott skedde också efter stereotypa föreställningar om kvinnors och mäns verksamhetsområden, föreställningar som förvisso var förankrade hos ledamöterna själva (Wängnerud 1998).

Först på 1970-talet ökade andelen kvinnliga riksdagsledamöter för att i dag utgöra närmare hälften. Efter valet 1991 sjönk dock andelen kvinnor i riksdagen för första gången någonsin – från 38 till 33 procent, vilket väckte livlig debatt. Lobbygruppen Stödstrumporna bildades och fick stort medialt och politiskt genomslag med sitt hot att bilda ett nytt politiskt parti. Socialdemokraterna lanserade i valet 1994 kampanjen ”Varannan damernas” som syftade till att varannan nominerad kandidat till politiska poster skulle vara en kvinna. Efter valet 1994 bestod riksdagen av 40 procent kvinnor

och 60 procent män. Sedan dess har andelen kvinnor och män ytterligare närmat sig varandra, och i dag finns det 47 procent kvinnor och 53 procent män i Sveriges riksdag (figur 4.3). ”Varannan damernas” innebar också att regeringen skulle bestå av lika antal män och kvinnor. I stort sett har detta hållits, men männen har blivit fler i regeringen efter de senaste två valen. Som vi ska se i senare kapitel kom debatten i början av 1990-talet att sätta spår i form av ökad rekrytering av kvinnor på fler områden än politiken, till exempel inom kultur och vetenskap, men även då främst på politiskt influerade positioner.

Figur 4.1 Kvinnor invalda i riksdag, landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige 1976–2006. Procent.

Källa: Bearbetning av uppgifter ur SCB. Sveriges officiella statistik

Vi ska återkomma till representationen i landsting och kommuner nedan. Men redan här kan vi inledningsvis konstatera i en jämförelse över tid mellan olika demokratiska församlingar att kvinnors andel ökat kontinuerligt på samtliga nivåer sedan 1970-talet, då den generellt utgjorde lite drygt 20 procent. Dock inträffade som sagt en plötslig minskning av andelen kvinnor i början av 1990-talet, främst bland riksdagsledamöterna. Samtidigt märktes en stagnation i andelen kvinnor som valdes till landsting och kommuner.

I dag ligger andelen kvinnor på olika politiska nivåer mellan 40 och 50 procent. Det finns alltså smärre skillnader mellan nivåerna.

Den största andelen kvinnor har under hela 30-årsperioden funnits i landstingens fullmäktige, där den ligger nära 50 procent. Det ska förmodligen ses mot bakgrund av att landstingens verksamhet till stor del rör vården, ett kvinnodominerat yrkesområde. Vi kan dock notera att landstingens vara eller inte vara för närvarande diskuteras, i samband med att en eventuell ny regionindelning utretts.

De senaste tio åren har så andelen kvinnor i riksdagen ökat successivt, medan ingenting hänt i kommunerna. Kvinnorepresentationen är numera lägst på kommunal nivå, där utvecklingen sedan länge har avstannat. Samtidigt som kommunerna fått allt fler uppgifter och man värnar om det kommunala självstyret, så är medborgarnas valda representanter i den kommunala verksamheten män i större majoritet än på någon annan nivå.

4.2 Riksdag och regering

Den första kvinnan i regeringskansliet antas ha anställts på 1800-talet.¹ På 1870-talet debatterades frågan, och enligt uppgifter från regeringskansliet i dag fanns vid den tiden några kvinnor som skrivbiträden i utrikesdepartementet. Handläggare i statlig tjänst kunde kvinnor inte bli förrän behörighetslagen kom i början av 1920-talet (se kapitel 5).

I dag har regeringskansliet cirka 4 500 anställda, varav ungefär hälften är kvinnor. Men med något enstaka undantag var det först på 1970-talet som kvinnor fick höga positioner som statssekreterare, rätts- och expeditionschefer eller budgetchefer i regeringskansliet.

Det första kvinnliga statsrådet var Karin Kock, professor i nationalekonomi. Hon blev konsultativt statsråd 1947 och var folkhushållningsminister 1947–48.² Det dröjde länge innan fördelningen mellan kvinnor och män blev mer balanserad. I Olof Palmes regering 1969 fanns endast två kvinnor av totalt 19 statsråd (inklusive statsministern) – dvs. 11 procent. Ola Ullstens minoritetsregering 1978 bestod av 19 personer varav sex kvinnor – 32 procent. I Göran Perssons regering var våren 2002 nio av 20 statsråd kvinnor – 45 procent. I Fredrik Reinfeldts regering är nio av 22 statsråd kvinnor – 41 procent (våren 2007).

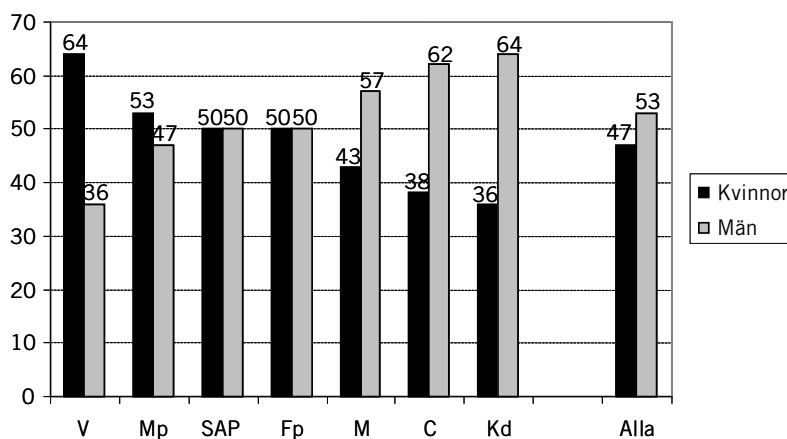
¹ Uppgifterna hämtade från www.regeringen.se

² Niskanen 2007.

4.2.1 Riksdagen

Det finns alltså i dag en något större andel män än kvinnor i riksdagen. Den största mansdominansen finns bland centerpartiets och kristdemokraternas riksdagsledamöter, men även moderaterna har en riksdagsgrupp med fler män än kvinnor. Vänsterpartiet å andra sidan har en kraftig kvinnodominans, medan socialdemokraterna och folkpartiet har hälften av vardera könet, och miljöpartiet har en svag men tydlig kvinnodominans.

Figur 4.2 Kvinnor och män bland riksdagens ledamöter efter valet 2006. Procent.

Källa: Hemsidor. Antal kvinnor/män: 165/184. Se även tabell B 4.1 i tabellbilagan.

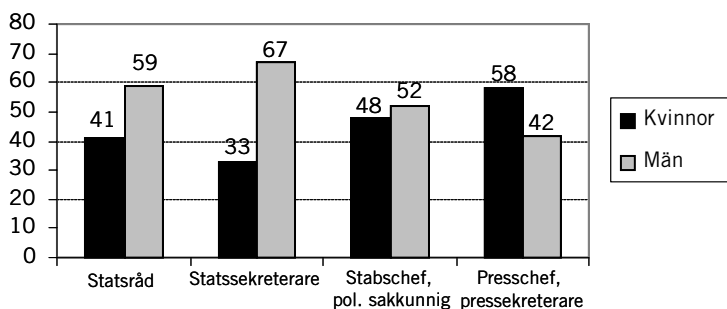
Det finns alltså grovt sett en skillnad mellan å ena sidan de borgerliga partierna (utom folkpartiet) å ena sidan och folkpartiet, socialdemokraterna, miljöpartiet och särskilt vänsterpartiet å den andra. Den skulle kunna sättas i samband med partiernas olika synsätt på strukturell obalans å ena sidan och individens eget ansvar å den andra. Enligt det ena synsättet bör en strukturell obalans (till exempel till följd av att individens val styrs av subtila begränsningar och värderingar, som förmedlas från omgivningen eller av en tidigare generation) påverkas med politiska åtgärder till främjande av det underrepresenterade könet. Enligt det andra är det kompetensen och/eller individens fria vilja som leder till obalans mellan

könens representation och den kan därför inte åtgärdas utan negativa följder för kompetensen eller för individens fria val.

4.2.2 Regeringskansliet

Hur ser det då ut i regeringen och i regeringskansliet? I regeringen finns som sagt i dag nio kvinnliga och 13 manliga statsråd, vilket är detsamma som 41 procent kvinnor och 59 procent män.

Figur 4.3 Kvinnor och män i regeringskansliet 2006. Procent.

Anm. Det finns också 10 kvinnliga och två manliga pressassistenter. Totalt antal kvinnor/män: 66/73.
Källa: Hemsidor.

Bland *statssekreterarna* är männen i dag dubbelt så många som kvinnorna. Med två tredjedelar män är det den mest mansdominerade kategorin i regeringskansliet. Medan kvinnorna dominerade bland de *politiskt sakkunniga* under den förra (socialdemokratiska) regeringen, så finns det i dag (under den borgerliga regeringen) ungefär lika många män som kvinnor i den gruppen. Bland *pressekreterarna* finns ungefär lika många kvinnor som män, medan pressassistenterna utgörs nästan helt av kvinnor. Totalt sett är andelen kvinnor på dessa inflytelserika politiska positioner något större nu än 2002, främst för att deras andel just bland pressekreterarna ökat kraftigt (se även tabell 4.1 nedan).

4.2.3 Förändringen efter valet 2006

Under vår utrednings gång inföll val till riksdag, landsting och kommuner. I görligaste mån har vi aktualiserat uppgifterna i den mån det föranleddes av valresultatet, även om detta inte krävdes i

direktiven. Den större bearbetning som brukar göras av SCB inom Demokratidatabasen av den nya sammansättningen av både riksdag, landsting och kommuner, har vi inte kunnat invänta, utan vi har i detta kapitel främst varit hänvisade till att – som också direktiven förutsatt – använda uppgifterna från 2003. (Se dock längre fram i kapitlet.)

Statsministern är efter valet 2006 fortfarande en man. Totalt sett har cheferna i regeringskansliet en någorlunda jämn fördelning mellan könen (48 procent kvinnor, 52 procent män). De största förändringarna i samband med det senaste valet är att kvinnoandelen bland de politiskt sakkunniga sjunkit från 55 till 48 procent, och att kvinnorna bland pressfolket ökat sin andel från en tredjedel till 54 procent. Det har skett genom att man utökat antalet pressekreterare med åtta personer, alla kvinnor. Dessa förändringar ligger dock inom det intervall som brukar ses som könsbalanserat.

Tabell 4.1 Regeringskansliet efter valen 2002 och 2006. Antal och procent

Position	Antal kvinnor	Antal män	Antal kvinnor	Antal män
	2002	2002	2006	2006
Statsminister	0	1	0	1
Övriga statsråd	9	10	9	13
Statssekreterare, kabinettsekreterare	10	18	11	22
Stabschef	2	1	2	2
Politiskt sakkunniga	35	29	20	22
Presschef	0	1	2	0
Pressekreterare	6	11	12	12
<i>Totalt antal</i>	<i>62</i>	<i>71</i>	<i>56</i>	<i>72</i>
Total andel kvinnor och män	47	53	44	56

Anm. Det finns också 10 kvinnliga och två manliga pressassistenter. *Källa:* Hemsidor.

I riksdagen har som sagt andelen kvinnor fortsatt att öka och uppgår nu till 47 procent. Men kvinnorepresentationen skiljer sig ibland rätt mycket mellan olika partier. Centerpartiet och kristdemokraterna ligger under den rekommenderade miniminivån på 40 procent per kön, med 38 procent kvinnor var. Vänsterpartiet å

andra sidan ligger också under den nivån, fast där är det männens representation, som är i lägsta laget – 36 procent.

Tabell 4.2 Riksdagens ledamöter efter valen 2002 och 2006. Antal och procent

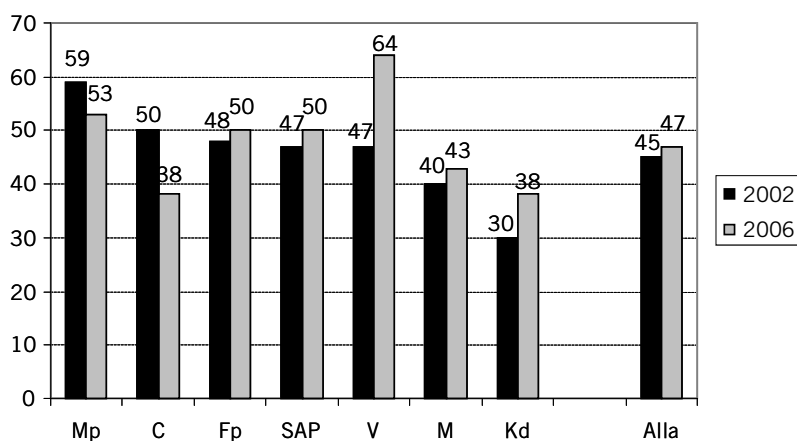
Parti	Antal	Antal	Andel	Andel	Antal	Antal	Andel	Andel
	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor	män
	2002	2002	2002	2002	2006	2006	2006	2006
Socialdemokraterna	68	76	47	53	65	65	50	50
Moderaterna	22	33	40	60	42	55	43	57
Centerpartiet	11	11	50	50	11	18	38	62
Folkpartiet								
liberalerna	23	25	48	52	14	14	50	50
Kristdemokraterna	10	23	30	70	9	15	38	62
Vänsterpartiet	14	16	47	53	14	8	64	36
Miljöpartiet de gröna	10	7	59	41	10	9	53	47
Samtliga partier	158	191	45	55	165	184	47	53

Källa: Hemsidor, mars 2007, www.riksdagen.se. Se tabell B4.1 i tabellbilagan.

Alla partier har ökat andelen kvinnliga riksdagsledamöter i det senaste valet (2006) utom miljöpartiet och centerpartiet, som har ökat andelen män. Ökningen av andelen kvinnor beror främst på att det var manliga riksdagsledamöter som fick gå, när socialdemokraterna, vänsterpartiet och kristdemokraterna förlorade mandat. I folkpartiet slog mandatförlusten lika för män och kvinnor, medan centerpartiet kraftigt ökade antalet manliga riksdagsledamöter när de fick fler mandat. Moderaterna ökade både antalet kvinnor och män, dock blev männen betydligt fler än kvinnorna. För riksdagen som helhet är förändringen i andelar mellan 2002 och 2006 emellertid obetydlig.

För att åskådliggöra utvecklingen mellan de båda senaste valen visar figur 4.4 förändringarna i andelen kvinnor.

Figur 4.4 Kvinnliga riksdagsledamöter efter valen 2002 och 2006. Procent

Källa: www.riksdagen.se. Antal kvinnor (2002) 158, (2006) 165.

4.2.4 Uppdrag och positioner inom riksdagen

När det gäller riksdagens talmän och styrelse är antalet positioner precis lika fördelat mellan kvinnor och män.

Tabell 4.3 Riksdagens talmän efter kön. Antal.

	Antal kvinnor	Antal män
Talman	0	1
1e vice talman	0	1
2e vice talman	1	0
3e vice talman	1	0
Totalt	2	2

Källa: Hemsidor.

I riksdagens styrelse finns också lika antal kvinnor och män:

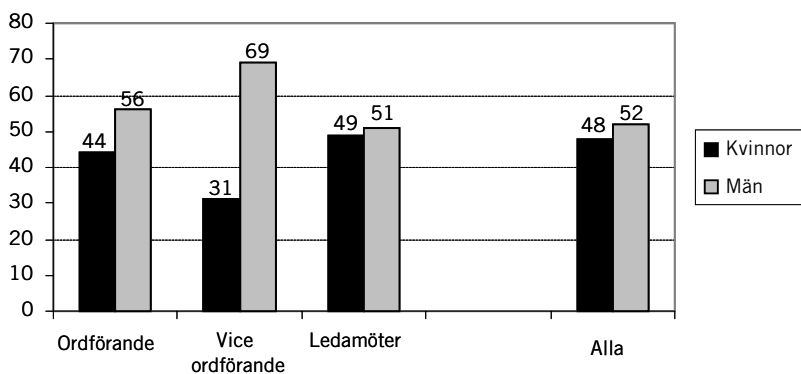
Tabell 4.4 Riksdagens styrelse efter kön. Antal

	Antal kvinnor	Antal män
Ordförande	0	1
Ledamöter	7	6
Totalt	7	7

Källa: Hemsidor.

I riksdagens utskott och EU-nämnden är könen totalt sett jämnt fördelade. Fördelningen är dock jämnare bland ordförande och ledamöter, medan kvinnorna endast har en knapp tredjedel av vice ordförandepositionerna.

Figur 4.5 Riksdagens utskott och EU-nämnden efter kön 2007. Procent.

Källa: Hemsidor. Antal kvinnor/män 327/351.

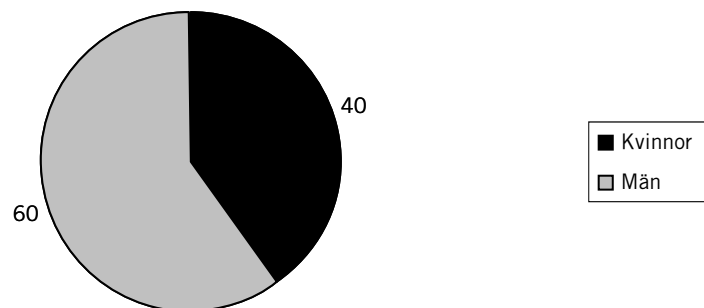
Om vi bryter ned siffrorna efter utskott visar sig vissa skillnader mellan olika utskott. Skatteutskottet är det mest mansdominerade (61 procent män), medan social- och försvarsutskotten är de som har flest kvinnor (54 procent).

Tabell 4.5 Kvinnor och män i riksdagens utskott 2007. Antal och procent.

Utskott	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Arbetsmarknad	21	21	50	50
Civil	19	23	45	55
Finans	19	23	45	55
Försvars	22	19	54	46
Justitie	25	18	51	49
Konstitutions	16	21	43	57
Kultur	19	25	43	57
Miljö och jordbruk	23	20	53	47
Närings	22	23	51	49
Skatte	16	25	39	61
Socialförsäkrings	17	22	44	56
Social	21	18	54	46
Trafik	21	20	51	49
Utbildnings	20	21	49	51
Utrikes	20	23	47	53
EU-nämnden	26	29	47	53
Samtliga utskott	327	351	48	52

Källa: Hemsidor.

Till sist redovisas här fördelningen bland de 20 kanslicheferna i riksdagen, av vilka kvinnorna utgör 40 procent.

Figur 4.6 Kanslichefer i riksdagen efter kön. Antal och procent

Källa: Hemsidor. Totalt antal kvinnor/män 8/12. För specificerade uppgifter se tabell B 4.4 i tabellbilagan.

Sammanfattningsvis kan vi notera att man i riksdagen tycks ha lyckats något bättre att fördela viktiga uppdrag jämnt mellan kvinnor och män än vad som nedan ska visa sig vara fallet inom partierna.

4.3 Riksdagspartierna

4.3.1 Partierna på riksplanet

År 1985 valde centerpartiet Karin Söder till den första kvinnliga partiledaren i Sverige. Centerpartiet har även i dag en kvinnlig partiledare, och våren 2007 valde även socialdemokraterna för första gången en kvinna till partiledare. Miljöpartiet har av princip alltid ett språkrör av vardera könet. Övriga fyra partier har för närvarande manliga partiledare.

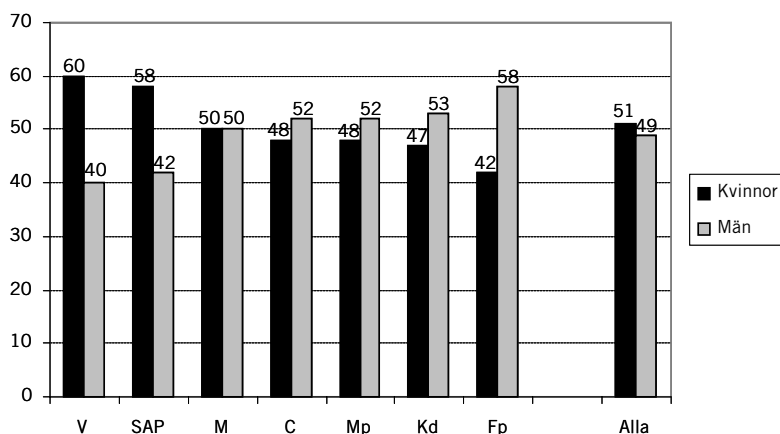
Tabell 4.6 Partiledare efter kön. Antal

Parti	Antal kvinnor	Antal män
Moderaterna	-	1
Centern	1	-
Folkpartiet liberalerna	-	1
Kristdemokraterna	-	1
Socialdemokraterna	1	-
Miljöpartiet de gröna	1	1
Vänsterpartiet	-	1
Samtliga partier	3	4

Källa: Hemsidor för respektive parti.

När det gäller partiernas styrelser och verkställande utskott har kvinnorna fler positioner än männen i vänsterpartiet (26 jämfört med 17 för männen) och socialdemokraterna (21 jämfört med 16 för männen), medan männen har fler positioner än kvinnorna i folkpartiet (20 för männen jämfört med 15 för kvinnorna) på dessa viktiga positioner.

Figur 4.7 Riksdagspartiernas styrelser och verkställande utskott. Procent.

Anm. Endast ordinarie ledamöter medtagna om inte annat anges. Verkställande utskotten inkluderar ordförande och partisekreterare.

Källa: Hemsidor samt kompletterande uppgifter per e-post och telefon. Antal kvinnor/män 117/112.

Partiernas styrelser och verkställande utskott varierar alltså en del när det gäller könsfördelningen.

Gruppledarna i riksdagen fördelar sig så att samtliga borgerliga partier har manliga gruppledare, vänsterpartiet och socialdemokraterna har kvinnliga och miljöpartiet en av varje kön.

Tabell 4.7 Gruppledare i riksdagen efter kön. Antal

Parti	Antal kvinnor	Antal män
Moderaterna	0	1
Folkpartiet	0	1
Centerpartiet	0	1
Kristdemokraterna	0	1
Miljöpartiet	1	1
Socialdemokraterna	1	0
Vänsterpartiet	1	0
Samtliga partier	3	5

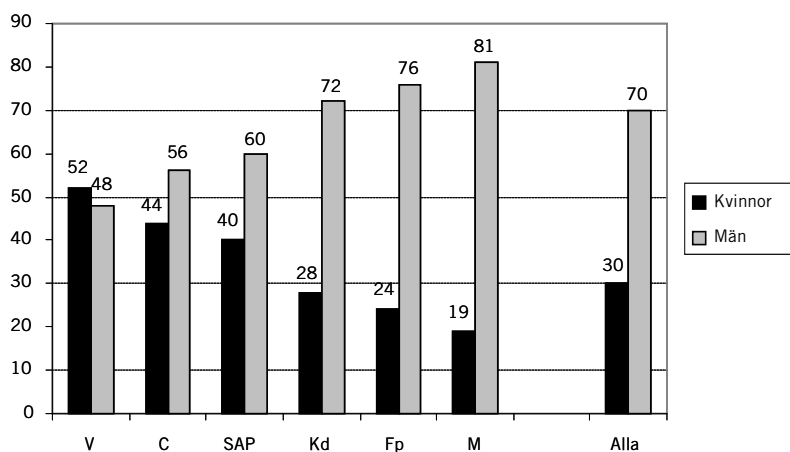
Källa: Hemsida för respektive parti.

4.3.2 Partidistrikten: borgerliga män och könsblandad vänster – och center

Partiorganisationerna på riksnivå är vanligtvis de som syns mest i medierna. Men mycket och viktigt arbete bedrivs naturligtvis på regional och lokal nivå. Politiken är det område som har den största ambitionen att mobilisera och representera människor över hela landet. Många toppolitiker har börjat sin bana genom att vara verksamma på det lokala planet. Man skulle kunna betrakta lokalpolitiken och regionalpolitiken som en rekryteringsbas för rikspolitikerna. Åtminstone är det en plantskola där man lär sig politikens regler och logik. Samtidigt har den regionala nivån fått ökad betydelse på senare år, paradoxalt nog parallellt med internationaliseringen och EUs växande roll. De ledande politikerna i de tre folkrikaste storstadskommunerna har dessutom en mer direkt betydelse för den nationella politiken.

Den kommunala och regionala nivån är därför dubbelt viktig – som inskolning och som regional representation. Vi undersöker nedan könsfördelningen på ledande positioner i partiernas distriktsförbund.

Figur 4.8 Partiernas distriktsordförande efter kön. Procent.

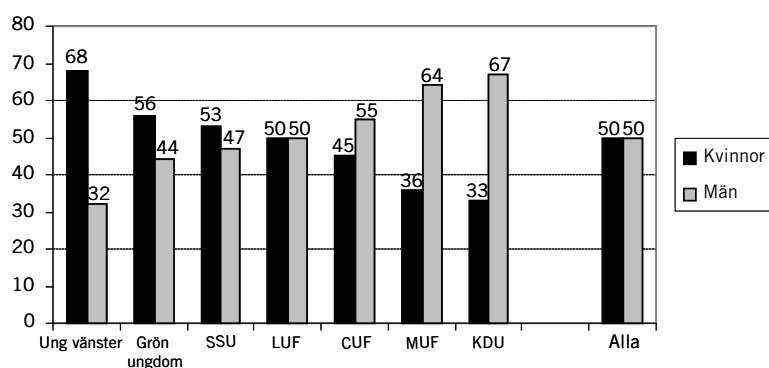
Källa: Hemsidor samt kompletterande e-postkontakt med respektive partis organisationssekreterare eller -chef. Exakta uppgifter för miljöpartiet har inte kunnat erhållas. Partiet uppger vid direktkontakt att vardera könet har mellan 40 och 60 procent av distriktsordförandeposterna. För specificerade uppgifter se tabell B 4.12 i tabellbilagan.

På *distriktsnivå* finns i genomsnitt en knapp tredjedel kvinnliga ordförande i de politiska partierna; männen innehar med andra ord drygt två tredjedelar av dessa positioner. Men skillnaderna är stora mellan partier. Medan vänsterpartiet, centerpartiet, socialdemokraterna och miljöpartiet ligger inom det som jämställt eller könsbalanserat bedömda 40–60-procentintervallet, klarar sig inte moderaterna, folkpartiet och kristdemokraterna ens upp till 30-procentsgränsen. Lägst andel kvinnliga distriktsordförande har moderaterna med mindre än 20 procent.

4.3.3 Ungdomsförbunden på riksplenet: manligt KDU och kvinnlig Ung vänster

Hur ser det då ut med ledarskapets återväxt i partierna? Låt oss undersöka sammansättningen av ungdomsförbundens styrelser på riksplenet. Om vi jämför hur det såg ut 2003 med läget i dag ser vi att ungdomsförbunden nu har en totalt sett jämn könsfördelning i toppen, medan männen var i majoritet 2003 (för den jämförelsen se tabell B 4.13 i tabellbilagan). Men det finns fortfarande skillnader mellan de olika partiernas förbund.

Figur 4.9 De politiska ungdomsförbundens styrelser 2007. Procent.

Källa: Hemsidor för respektive förbund. För vidare uppgifter se tabell B.4.14 i tabellbilagan.

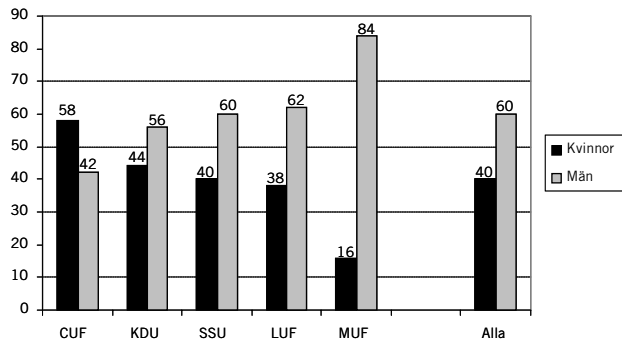
Sammanlagt har ungdomsförbunden en jämn könsfördelning i sina nationella styrelser. Bland de enskilda förbunden utmärker sig dock KDU med stark manlig dominans och Ung vänster med stark

kvinnlig dominans bland ledamöterna. Av tio poster som ordförande (inklusive vice ordförande, språkrör) har kvinnorna hälften.

4.3.4 Ungdomsdistriktet: balanserat utom hos moderaterna

När det gäller återväxten ute i distriktet är könsfördelningen bland *ungdomsförbundens distriktsordförande* tämligen jämn (mellan 40 och 60 procent per kön) inom LUF, CUF, KDU och SSU. Vi kan notera att CUF har en majoritet kvinnor bland distriktsordförandena, medan övriga ungdomsförbund har manlig majoritet. MUF har i likhet med sitt moderparti en mycket stor manlig övervikt bland sina distriktsordförande. Hos både kristdemokraterna och folkpartiet är däremot könsbalansen bland ungdomen bättre än hos moderpartierna, som inte klarar jämställdhetsnormen 40–60 procent. Bland de unga moderaterna tycks emellertid inte flickor och pojkar få samma möjlighet till inskolning i partiets ledarskap.

Figur 4.10 Ungdomsförbundens distriktsordförande efter kön. Procent

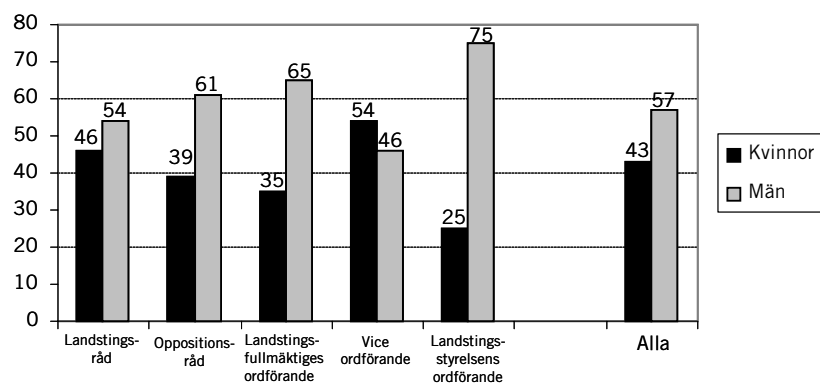
Anm. Uppgifter om distriktsordförande saknas helt på hemsidorna för Ung vänster och Grön ungdom. För vidare uppgifter se tabell B 4.14 i tabellbilagan.

4.4 Landstingen: manlig styrelseordförande, blandat fullmäktige

Vi flyttar nu uppmärksamheten från partiernas inre organisation till de politiska uppdragen i landsting och kommuner.

Av de politiskt valda toppositionerna i landstingen är *landstingsstyrelsernas ordförandeposter* de mest mansdominerade; tre fjärdedelar av dem innehas av män och endast en fjärdedel av kvinnor. Därefter kommer landstingens fullmäktigeordförande, där 65 procent innehas av män. En lätt kvinnodominans finns bland vice ordförandeposterna. Totalt sett är det något färre kvinnor än män på landstingens topposter.

Figur 4.11 Landstingens toppolitiker före valet 2006. Procent.

Källa: Statskalendern 2006. För uppgifter om antal se tabell B 4.15 i tabellbilagan.

Så undersöker vi könsfördelningen i *landstingsfullmäktige* i de olika länen. Nedanstående siffror har på ett sent stadium under utredningens gång blivit tillgängliga från SCB och speglar alltså förhållandena efter valet i september 2006 till skillnad från Statskalenderns uppgifter ovan.

Bland de 1 656 valda till landstingsfullmäktige väger det rätt jämnt mellan kvinnor och män. I genomsnitt finns någon övervikt för männen som utgör 52 procent medan kvinnorna är 48 procent. Största andelen män – 60 procent – finns i Blekinge län, Norrbottens (59) och Uppsala län (58), medan Västerbottens läns landsting har den största andelen kvinnor (54 procent) tillsammans med Jämtland (53) och Stockholms och Hallands län (52).

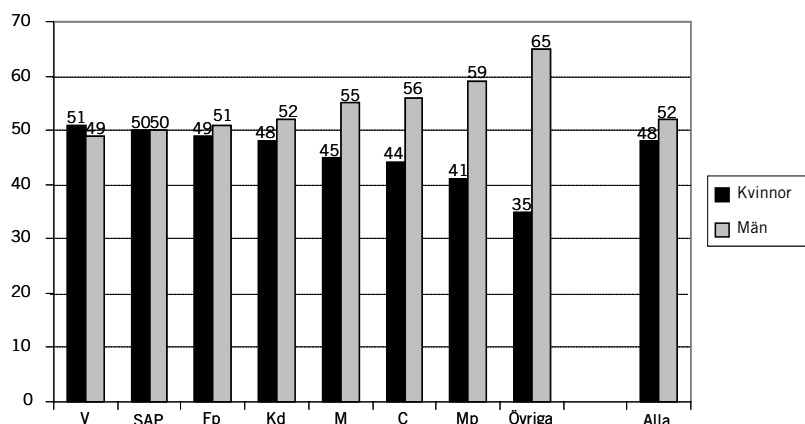
Tabell 4.8 Landstingsfullmäktige efter kön och landsting 2006. Antal och procent

Landsting	Andel kvinnor	Andel män	Antal
Stockholms län	52	48	149
Uppsala län	42	58	71
Södermanlands län	49	51	65
Östergötlands län	46	54	101
Jönköpings län	48	52	81
Kronobergs län	49	51	45
Kalmar län	49	51	67
Blekinge län	40	60	47
Skåne län	48	52	149
Hallands län	52	48	71
Västra Götalands län	45	55	149
Värmlands län	46	54	81
Örebro län	51	49	71
Västmanlands län	48	52	77
Dalarnas län	45	55	83
Gävleborgs län	48	52	75
Västernorrlands län	47	53	77
Jämtlands län	53	47	55
Västerbottens län	54	47	71
Norrbottnens län	41	59	71
Totalt	48	52	1 656

Källa: Hemsida. SCB: Sveriges officiella statistik.

Hur fördelar då olika *partier* landstingsuppdragen mellan könen?

Figur 4.12 Landstingsfullmäktige 2006 efter parti och kön. Procent

Källa: Hemsida: SCB. Sveriges Officiella Statistik. Totalt antal 1 656. Övriga partier avser Vrinnevilistan, Sverigedemokraterna, Sjukvårdspartiet V Götaland, Västmanland, Västernorrland, Värmland, Gävleborg, Norrbottens Sjukvårdsparti, Dalarnas Sjukvårdsparti och Sveriges pensionärers intresseparti

Även när man jämför könsfördelningen mellan olika partiers valda landstingsfullmäktige visar det sig väga rätt jämnt. Mest avviker ”Övriga partier” där männen utgör 65 procent och miljöpartiet med 59 procent män.

Det stora flertalet förtroendevalda i både landsting och kommuner är fritidspolitiker.³ Det dröjde länge innan det blev vanligt med heltidsengagerade förtroendevalda i landstingen. År 1963 var det bara tre landsting som hade någon sådan. Under mandatperioden 1991–94 hade samtliga landsting någon, och likaså uppgav samtliga 20 landsting år 2003 att de hade en eller flera heltidsarvoderade förtroendevalda. Hit hör till exempel oftast landstingets styrelseordförande.

Det totala antalet förtroendevalda i landstingen uppgick 2003 till 4 592. Samtidigt fanns det (frånräknat politiska sekreterare som är anställda, inte valda) 121 heltidsarvoderade och 86 deltid-arvoderade i landstingen, vilka utgjorde 4,5 procent av alla förtroendevalda. Det är alltså ingen stor grupp det är fråga om, men

³ Framställningen bygger här på rapporten *Hel- och deltid-arvoderade förtroendevalda* (Sv. Kommunförbundet, Landstingsförbundet och Regeringskansliet: Justitiedepartementet, 2004), SCB: Richard Öhrvall. Uppgifter hämtade från nätet.

det kan ha sitt intresse att se hur deltids- och heltidsarvoderade uppdrag fördelar sig över könen.⁴

Tabell 4.9 Heltids- och deltidsarvoderade förtroendevalda i landstingen efter kön. Procent.

	Andel kvinnor	Andel män
Deltidsarvoderade	47	53
Heltidsarvoderade	46	54
Totalt	46	54

Källa: SCB: Avdelningen för befolknings- och välfärdsstatistik 2004. Framställningen bygger på uppgifter från 2003.

Männen är i majoritet bland både de deltids- och heltidsengagerade.⁵ Det kan jämföras med att andelen män bland samtliga förtroendevalda i landstingen är 52 procent och andelen kvinnor 48 procent. Det är något fler kvinnor som är arvoderade för deltids- än för heltidsengagemang.

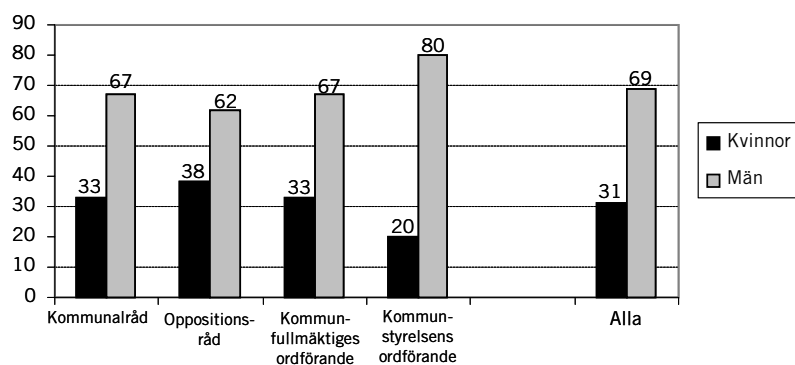
4.5 Kommunerna styrs av män

Utredningens tidsram har inte medgivit en genomgång av hemsidorna för samtliga 290 kommuner för att söka rätt på, registrera och jämföra fullmäktigeledamöter, kommunstyrelser och nämndledamöter. Informationen om dessa positioner finns i de flesta fall tillgänglig på nätet, men måste inhämtas från varje enskild kommuns hemsida och sammanställas. Som framgått ovan varierar hemsidornas kvalitet mycket, och inte sällan måste uppgifterna kompletteras genom direktkontakt med kommunen/nämnden i fråga. När det gäller vissa poster finns dock uppgifterna med i Statskalendern. Det gäller ledande positioner såsom kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges ordförande samt kommuncheferna, vilka sammanställts nedan.

⁴ Som deltidsarvoderade räknas de som har arvode för minst 40 procents arbetstid men mindre än heltid.

⁵ Som deltidsarvoderade räknas de som har arvode för minst 40 procents arbetstid men mindre än heltid.

Figur 4.13 Kommunernas toppolitiker före valet 2006. Procent.

Källa: Statskalendern 2006. För uppgifter om antal se tabell B 4.17 i tabellbilagan.

En knapp tredjedel av de högsta valda politikerna i kommunerna är kvinnor, och mer än två tredjedelar är alltså män. På kommunnivå tycks alltså ännu inte den politiska ambitionen till jämlik representation ha slagit igenom. Den mest mansdominerade positionen är den som kommunstyrelsens ordförande, vilken till 80 procent innehas av män.

Vi kunde i utredningen inledningsvis använda oss av uppgifter som Regionfakta lagt ut på nätet som en första beräkning av valresultaten i landsting och kommuner.⁶ På ett sent stadium i utredningen har dock som nämnts en sammanställning gjorts klar av SCB i serien Sveriges Offentliga Statistik och där kan nu inhämtas övergripande uppgifter om resultatet av både landstingsfullmäktigeval (se ovan) och kommunfullmäktigeval 2006. Eftersom dessa uppgifter för vissa landsting skiljer sig, om än marginellt, från dem som Regionfakta lagt ut, har vi valt att för jämförbarhetens skull använda samma källa för både landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige, nämligen SCBs siffror.

⁶ Internet-adress www.regionfakta.com. Uppgifterna sammanställs av ett företag Pantzare information i Luleå, som anlitas av många län, vilka också väljer att lägga ut sina data på nätet. Tidigare under året fanns uppgifterna från samtliga län på nätet, men sommaren 2007 saknas flera län. Det har heller inte varit möjligt att utreda orsaken bakom de små diskrepanserna mellan Regionfaktas uppgifter och SCB:s, varför vi väljer att här konsekvent använda SCB:s siffror.

Av totalt 13 078 mandat som tillsatts har 42 procent gått till kvinnor och 58 procent till män. En jämförelse med föregående avsnitt om landstingen visar att mansdominansen alltså är större på kommunnivå än på landstingsnivå. Samtidigt faller könsfördelningen på båda nivåerna inom den ram på 40–60 procent, som brukar accepteras som könsbalanserat.

Tabell 4.10 Kommunfullmäktige 2007 efter län och kön. Antal och procent

Län	Andel kvinnor	Andel män	Totalt antal
Stockholms län	45	55	1 373
Uppsala län	44	56	373
Södermanlands län	47	54	417
Östergötlands län	42	58	607
Jönköpings län	37	64	603
Kronobergs län	41	59	355
Kalmar län	40	60	578
Gotlands län	44	56	71
Blekinge län	40	60	273
Skåne län	38	62	1 512
Hallands län	42	58	328
V Götalands län	42	58	2 163
Värmlands län	42	59	638
Örebro län	47	54	490
Västmanlands län	43	58	414
Dalarnas län	43	57	627
Gävleborgs län	45	56	440
Västernorrlands län	44	56	361
Jämtlands län	45	55	348
Västerbottens län	45	55	561
Norrbottens län	45	55	546
Totalt	42	58	13 078

Källa: SCB. Sveriges Offentliga Statistik.

Anm. Avrundningarna av procentsatserna har gjorts av SCB.

De mest mansdominerade kommunfullmäktige finns i Jönköpings län (64 procent), därefter kommer Skåne, Kalmar och Blekinge län. Störst andel kvinnor (47 procent) finns i kommunfullmäktige i Södermanlands och Örebro län, därefter kommer Stockholms, Gävleborgs, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län (alla

med 45 procent kvinnor). En genomgång av enskilda kommuner skulle naturligtvis nyansera bilden ytterligare, men har av tidsskäl inte varit möjlig här.

När det gäller heltids- och deltidsarvoderade kommunpolitiker visar det sig att två tredjedelar är män. Det kan jämföras med totala antalet förtroendevalda i kommunerna, där samtidigt kvinnorna utgör 41 procent och männen 59 procent. Om man ser tillbaka till 1999 visar det sig att andelen kvinnor ökat – från 40 procent av de deltidsarvoderade och 28 procent av de heltidsarvoderade – men kvinnorna är fortfarande underrepresenterade i dessa grupper – och mer så bland de heltidsarvoderade än de deltidsarvoderade.

Tabell 4.11 Heltids- och deltidsarvoderade kommunpolitiker efter kön. Procent.

	Andel kvinnor	Andel män
Deltidsarvoderade	36	64
Heltidsarvoderade	30	70
Totalt	33	67

Källa: SCB. Avdelningen för befolknings- och välfärdsstatistik. 2004. Hanna Bäck, Richard Öhrvall.

4.6 Storstädernas politikerelit är mer balanserad

I maktelitundersökningar brukar man räkna de ledande kommunpolitikerna i landets folkrikaste kommuner till de makthavare, som kan påverka beslut med nationell räckvidd.

I Stockholm är kommunstyrelsens ordförande en kvinna, medan fullmäktiges ordförande är en man. I Göteborg och Malmö besätts båda dessa positioner av män.

Nedan redovisas separat även könsfördelningen i kommunfullmäktige, kommunstyrelse och vissa nämnder, hämtade från hemsidor för respektive kommun.

Tabell 4.12 Ledande kommunpolitiker i Stockholm, Göteborg och Malmö 2007

Kommun	Position	Antal kvinnor	Antal män
Stockholm	Fullmäktige: ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	1	1
	Ledamöter	20	21
	Kommunstyrelsens ordförande	1	0
	1e, 2e vice ordförande	2	0
	Ledamöter	4	6
	Borgarrådsberedningen	9	3
	(Varav oppositionsborgarråd	3	1)
	Valberedningen: Ordförande	0	1
	1e vice ordförande	1	0
	Ledamöter	2	5
	Valnämnden: Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	1	2
	Socialtjänstnämnden: ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	6	5
	Kulturnämnden: ordförande	1	0
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	6	3
	Stadsbyggnadsnämnden: ord- förande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	4	7
Fastighetsnämnden: ordförande	1	0	
Vice ordförande	0	1	
Ledamöter	4	7	
<i>Totalt Stockholm</i>		<i>65</i>	<i>68</i>
<i>Andel kvinnor och män</i>		<i>50</i>	<i>50</i>
Göteborg	Fullmäktige: ordförande	0	1
	Vice ordförande	2	0
	Ledamöter	65	66
	Kommunstyrelsens ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	8	3
	Valnämnden: ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0

	Ledamöter	3	3
	Kulturnämnden: ordförande	1	0
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	3	6
	Sociala resursnämnden: ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	4	3
	Ersättare	3	3
	Byggnadsnämnden: ordförande	1	0
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	3	4
	Fastighetsnämnden: ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	4	3
	Idrotts- och föreningsnämnden: ordförande	1	0
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	5	4
	<i>Totalt Göteborg</i>	<i>106</i>	<i>104</i>
	<i>Andel kvinnor och män</i>	<i>50</i>	<i>50</i>
Malmö	Fullmäktige: ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	2	0
	Ledamöter	24	34
	Ersättare	17	17
	Kommunstyrelsen: ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	2	0
	Ledamöter	3	7
	Ersättare	9	4
	Servicenämnden: ordförande	1	0
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	0	5
	Ersättare	5	2
	Sekreterare	1	0
	Stadsbyggnadsnämnden: ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	1	1
	Ledamöter	6	9
	Tekniska nämnden: ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	0	3
	Ledamöter	2	4
	Ersättare	5	4

Kulturnämnden: ordförande	1	0
Vice ordförande	0	1
Ledamöter	6	1
Ersättare	1	8
<i>Totalt Malmö</i>	<i>86</i>	<i>105</i>
<i>Andel kvinnor och män</i>	<i>45</i>	<i>55</i>
SAMTLIGA TRE STORSTÄDER	257	277
Andel kvinnor och män	48	52

Källa: Hemsidor, februari 2007.

De tre största städernas ledning har totalt sett en könsbalanserad, jämställd sammansättning. Men om vi ser på enskilda nämnder framträder en genomgående skillnad mellan olika typer av nämnder. Det finns en tendens till könsstereotyp uppdelning så att män dominerar tekniska nämnder och stadsbyggnadsnämnder, medan kvinnorna dominerar kulturnämnder och sociala nämnder. Men den är inte entydig.

Det finns också skillnader mellan städerna. I Stockholm och Göteborg finns det många kvinnor i den centrala kommunledningen. Även i kommunfullmäktige väger det jämnt mellan kvinnor och män. I Malmö finns det däremot betydligt färre kvinnor i fullmäktige än i de andra storstäderna.

4.7 De svenska EU-politikerna

Låt oss till sist undersöka hur den svenska representationen i EU ser ut. Mer än hälften av EU-parlamentarikerna från Sverige är kvinnor. Dessutom är som bekant den svenska EU-kommissionären en kvinna, Margot Wallström.

Tabell 4.13 De svenska EU-parlamentarikerna efter parti och kön. Antal

Parti	Antal kvinnor	Antal män
Socialdemokraterna	3	2
Moderaterna	2	2
Junilistan	1	1
Vänsterpartiet	1	1
Folkpartiet	0	1
Centerpartiet	1	0
Miljöpartiet	1	0
Kristdemokraterna	0	2
Feministiskt initiativ	1	0
<i>Totalt</i>	<i>10</i>	<i>9</i>
Andel kvinnor och män	53	47

Källa: Hemsidor.

4.8 Sammanfattning

Politiken är det mest könsbalanserade området när det gäller ledande positioner. Regering och riksdag är totalt sett sammansatta av ungefär lika många kvinnor som män. Detsamma gäller EU-representationen.

Vi kan emellertid också konstatera att det finns systematiska skillnader i olika avseenden såsom mellan olika politiska nivåer, mellan partier, mellan nivåer inom partierna och i viss mån mellan regioner i landet.

Riksdag och regering

I riksdagen är nära hälften av ledamöterna kvinnor. Men det finns stora skillnader mellan partier. Medan vänsterpartiet har närmare två tredjedelar kvinnor bland sina ledamöter, har kristdemokraterna i stället närmare två tredjedelar män. Ingetdera möter jämställdhetskriteriet på minst 40 procent per kön. Riksdagens styrelse, talmännen och partiernas gruppledare är som grupper jämnt fördelade mellan kvinnor och män. Detsamma kan sägas om riksdagsutskotten och EU-nämnden. Riksdagens kanslichefer är till 40 procent kvinnor.

I regeringskansliet varierar könsfördelningen med typ av position. Ministrarna är till 41 procent kvinnor, medan två tredje-

delar av statssekreterarna är män. Stabschefer och politiskt sakkunniga är jämnt fördelade, medan pressfolket är kvinnodominerat, dock inom ramen för vad som officiellt betraktas som jämställt.

Partierna

När det gäller partiernas interna ledarskap *på central nivå* (styrelser och verkställande utskott) iakttas jämställdheten nästan minutiöst. Mest avviker folkpartiet med 58 procent män och vänsterpartiet med 60 procent kvinnor i respektive ledning.

Däremot står det betydligt sämre till med jämställdheten *på distriktsnivå*. Ute i partidistriktet visar det sig att vissa partier har en mycket stark manlig dominans bland ordförandena, medan andra når upp till 40–50 procent av vardera könet. De mest mansdominerade är moderaterna med 19 procent kvinnor, folkpartiet med 24 och kristdemokraterna med 28 procent kvinnor bland sina distriktsordförande. Sammanlagt är mer än två tredjedelar av partidistriktets ordförande män.

När det gäller partiernas ungdomsförbund finns det även *på riksnivå* stora skillnader när det gäller styrelsernas sammansättning. Liberala ungdomsförbundet har som enda förbund hälften kvinnor, hälften män i sin styrelse, och Grön ungdom, Centerns ungdomsförbund och SSU ligger mellan cirka 45 och 55 procent av vardera könet. Ung vänster, KDU och MUF är de mest ojämslidda i detta avseende: Ung vänster är lika kvinnodominerat (68 procent) som MUF och KDU är mansdominerade (med 67 respektive 64 procent).

I ungdomsdistriktet finns också stora variationer när det gäller *distriktsordförandena*. Generellt fluktuerar andelen kvinnliga ordförande kring 40 procent, men CUF har fler – 58 procent – och MUF endast 16 procent kvinnliga ordförande. (Då har väl att märka varken Grön ungdom eller Ung vänster lämnat några uppgifter på sina hemsidor.)

Vi kan dra slutsatsen att det tycks vara viktigt för de flesta partier internt och för deras medborgerliga uppdrag på riksnivå att ha en någorlunda jämn könsfördelning på ledande positioner. Men på distriktsnivå är man inte lika noga. Det gäller särskilt moderater, folkpartister och kristdemokrater, som har cirka tre fjärdedelar manliga distriktsordförande. Möjligen slår här de ideologiska skillnaderna igenom, som vi tidigare beskrivit, som ger en del partier

sämre möjligheter än andra att handskas med den könsmissiga asymmetrin.

Landstingen

Detsamma tycks gälla i landstingen, där 43 procent av toppledarna är kvinnor. I fullmäktige finns ungefär hälften-hälften. Går vi efter parti ser vi också en utbredd lika fördelning mellan könen mellan 41 och 51 procent (med undantag av de små partierna), inte alls samma partiskiljande snedfördelning som i partidistrikt och ungdomsförbund. Men här gäller det återigen synliga medborgerliga uppdrag att jämföra med sådana på riksnivå snarare än uppdrag i det interna partiarbetet.

Kommuner

I kommunerna är däremot mansdominansen stor bland de valda toppolitikerna med tre fjärdedelar män på toppositionerna. Det gäller också kommunfullmäktige, särskilt landsortens kommuner, medan storstädernas fullmäktige är mer jämställt sammansatta. De län vilkas kommunfullmäktige är särskilt mansdominerade finns i Småland, Skåne och Blekinge. De mest jämställda finns i Mälardalen och Norrland. I de tre storstäderna innehas ungefär hälften av de ledande positionerna av vardera könet. I Malmö är det dock något färre kvinnor.

I tidigare forskning har man funnit regionala samband mellan å ena sidan kvinnors deltagande i politiken och å andra sidan näringsstruktur, arbetsmarknad och välfärdsservice.⁷ Delvis tycks detta resonemang kunna belysa våra resultat, så till vida som att den småländska mansdominansen skulle kunna sättas i samband med en historiskt traditionell könsordning kopplad till frireligiösa rörelser där kvinnor inte så mycket deltagit i offentliga värv, samt att mälardalsregionen som en mer modernistisk region med närhet till Storstockholm har en längre tradition av kvinnligt förvärvsarbete och politiskt deltagande.

Av en enkätundersökning som Sveriges Kommuner och Landsting gjort rörande de enskilda kommunledningarna i landet, framgår dock att det inte finns något enkelt samband mellan kom-

⁷ Forsberg 1997.

munens *storlek* och förekomsten av kvinnliga respektive manliga toppchefer. Den undersökningen gällde dock anställda chefer och inte valda ledare (se kapitel 5, avsnitt 5.8).

SCB har vidare konstruerat ett s.k. jämställdhetsindex, som man kan mäta olika indikatorer med för att systematisera en jämförelse mellan regioner. Sådana samband skulle behöva undersökas närmare och över tid.

Även om det alltså finns regionala variationer i synnerhet på kommunal nivå och skillnader mellan politiska partier, måste politiken som helhet bedömas som det mest framgångsrika området när det gäller en jämn könsfördelning över maktpositionerna.

5 Offentlig förvaltning

5.1 Att vara myndighetschef var länge ett manligt monopol

Ovan har vi diskuterat de positioner vilkas innehavare är politiskt valda eller tillsatta. Nu ska vi i stället vända oss till den offentliga förvaltningen och dess anställda tjänstemän. En del av dessa höga positioner är naturligtvis också influerade av den politiska logiken. Diskussionen om regeringens (både den förra och den nuvarande) utnämningsspolitik har på senare år varit intensiv. Landshövdingar och generaldirektörer har traditionellt utnämnts utan nämnvärd offentlig insyn i rekryteringsprocessen.¹ Å ena sidan är det viktigt för en regering att kunna samarbeta väl med de myndighetschefer som ska implementera dess fattade politiska beslut, vilket möjligen går smidigare om de kan förväntas sympatisera med besluten; å andra sidan är det viktigt för allmänhetens förtroende för makt-havarna att dessa positioner besätts på meriter och i öppen konkurrens i en genomskinlig process. Det finns härvidlag olika traditioner och rutiner i olika länder.

Toppositionerna som statlig förvaltningschef var ett manligt monopol fram till 1923 i Sverige. Det året kom den så kallade behörighetsreformen, som från och med 1925 tillät även kvinnor att bli handläggare och högre chefer i statlig tjänst.² Det dröjde dock ytterligare ett halvsekel innan den första kvinnan blev generaldirektör (1978). I dag är en knapp tredjedel av alla generaldirektörer kvinnor, som vi ska se nedan.

Undantag gjordes dock i behörighetsreformen för de auktoritetsbaserade präst-, domar-, polis- och militäryrkena, som fortsatte som manliga monopol. År 1946 öppnades ytterligare statliga

¹ En diskussion om likheter och skillnader mellan toppolitiker och höga tjänstemän när det gäller social bakgrund, nätverk och andra karaktäristika finns t.ex. i Niklasson 2005 och 2007.

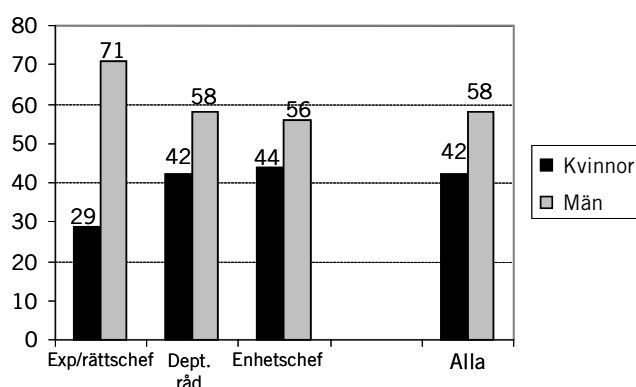
² Wieselgren 1969.

tjänster och nu med lika lön, men fortfarande undantogs präst- och militäryrkena. Prästyrket öppnades 1958 och militäryrket först 1983, då till sist alla yrken var öppna för både kvinnor och män.

5.2 Regeringskansliets högsta tjänstemän är främst män

Vi börjar kartläggningen på central nivå, nämligen med regeringskansliets högsta tjänstemän. Om statsråden och statssekreterarna räknas till de politiskt tillsatta positionerna (se kapitel 4), så brukar expeditions/rättschefer, departementsråd och enhetschefer ses som tjänstemannapositioner.

Figur 5.1 Regeringskansliets chefspositioner. Procent

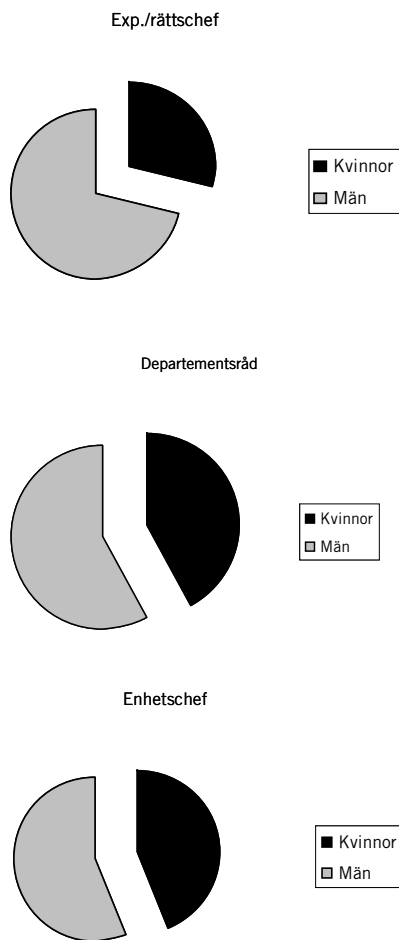

Källa: Regeringskansliet, förvaltningsavdelningen. Antal kvinnor/män 185/253. Anställda med lön i Regeringskansliet (exkl. kommittéanställda), augusti 2006. Uppgifterna gäller oavsett om tjänsten tillhör ledningskompetens eller ej, dvs. även kärn- och stödkompetens förekommer (utom för enhetschefer som samtliga tillhör ledningskompetens, dvs. har personalansvar). För specificerade uppgifter se tabell B5.1 i bilagan.

Bland regeringskansliets högsta tjänstemän dominerar männen. Nästan tre fjärdedelar av den lilla kategorin expeditions- eller rättschefer utgörs av män. Jämnare är det då bland departementsråd och enhetschefer. Men även om fördelningen där faller inom ramen för s.k. statistisk jämställdhet, är det fortfarande männen som är i majoritet.

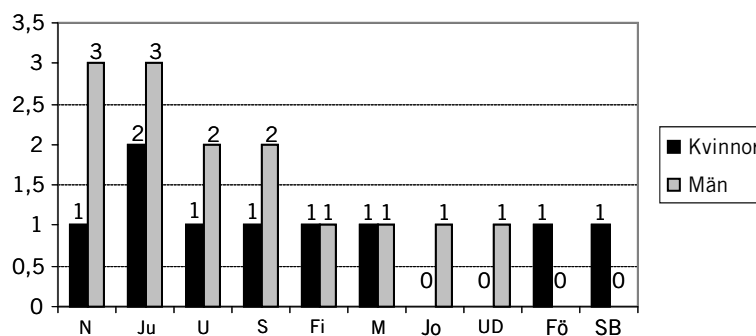
Ännu tydligare blir könsfördelningen om vi använder cirkeldiagram.

Figur 5.2 Regeringskansliets chefer. Procent

Så ska vi undersöka hur kvinnliga och manliga chefer fördelar sig över de olika departementen. De flesta *expedition-* och *rättschefer* är som sagt män, men en kartläggning av hur de fördelar sig över departement visar ingen särskild tendens. (Eftersom de är så få, redovisas här antalet i stället för andelarna.)

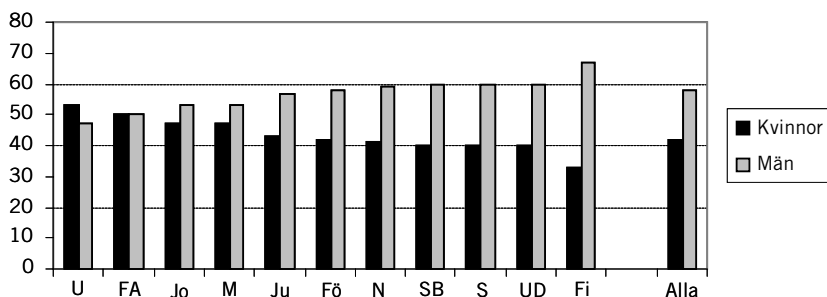
Figur 5.3 Expeditions- och rättschefer efter departement och kön, augusti 2006. Antal

Källa: Regeringskansliet, förvaltningsavdelningen. Antal kvinnor/män 9/14. För vidare uppgifter se tabell B 5.3 i tabellbilagan.

När det gäller departementsråden visar det sig att könsfördelningen vid de flesta departement faller inom ramen för statistisk jämställdhet, dvs. vardera könet innehar minst 40 procent av positionerna. Finansdepartementet är det enda undantaget. Där dominerar männen med 67 procent över kvinnornas 33.

Figur 5.4 Departementsråd efter departement och kön, augusti 2006. Procent

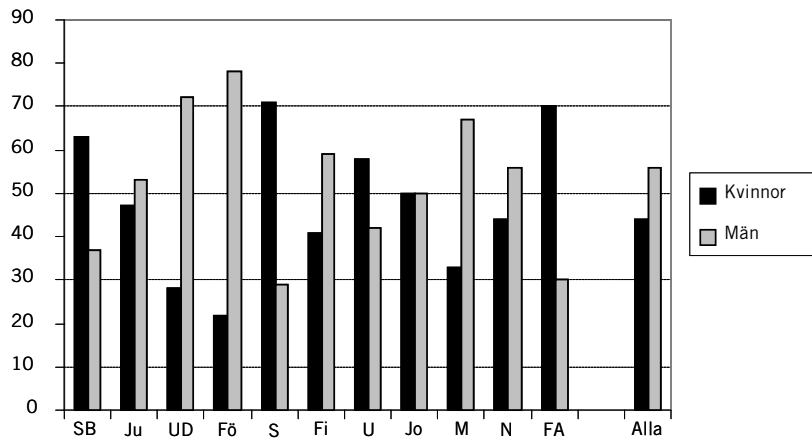

Källa: Regeringskansliet, förvaltningsavdelningen. Antal kvinnor/män 106/149. För vidare uppgifter se tabell B 5.4 i tabellbilagan.

Enhetscheferna i regeringskansliet är till 44 procent kvinnor och 56 procent män. Minsta andelen kvinnor finns i försvarsdepartementet (22 procent) och utrikesdepartementet (28). Den största andelen kvinnliga enhetschefer återfinns i socialdepartementet

(71 procent), på förvaltningsavdelningen (70) och i statsrådsberedningen (63).

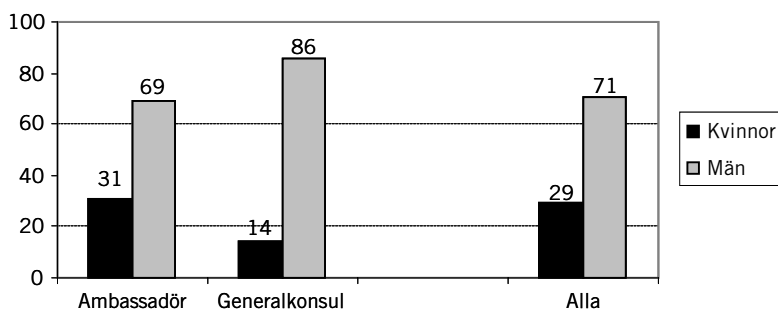
Figur 5.5 Regeringskansliets enhetschefer efter kön och departement. Procent

Källa: Sveriges Statkalender 2006. Antal kvinnor/män 70/90. För övriga siffror hänvisas till tabell B5.5 i tabellbilagan.

Bland de utländska sändebuden är männen i ännu starkare majoritet. En knapp tredjedel är kvinnor.

Figur 5.6 Chefer vid utlandsmyndigheter. Procent

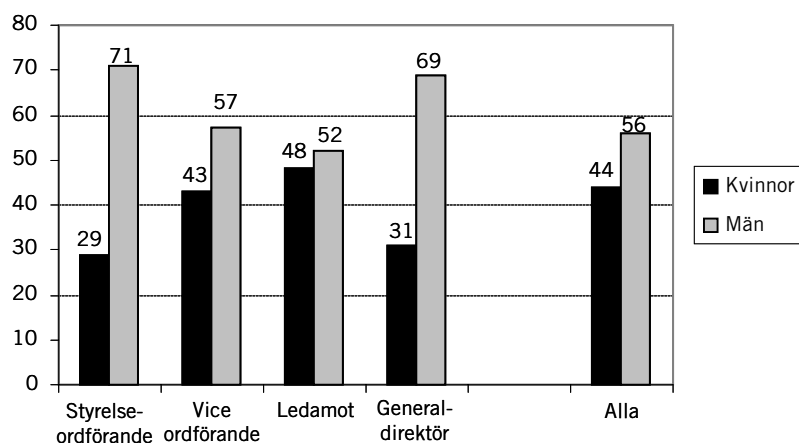

Källa: Regeringskansliet, förvaltningsavdelningen. Antal kvinnor/män 44/106. Se vidare tabell B 5.9 i tabellbilagan.

5.3 Statliga myndigheter: manliga chefer och blandade ledamöter

Om vi ser på de myndigheter som lyder under departementen visar det sig också här att de högsta positionerna är snedfördelade mellan könen. Generaldirektörer och ordförande i myndighetsstyrelserna är företrädesvis män – mindre än en tredjedel är kvinnor. Det är först bland styrelseledamöterna som könsfördelningen är jämn.

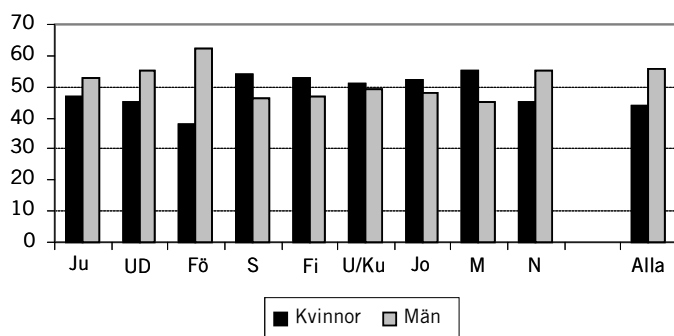
Figur 5.7 Kvinnor och män i ledningen för statliga myndigheter. Procent

Källa: Statskalendern 2006. Antal kvinnor/män 455/568. Se vidare tabell B 5.7 i tabellbilagan.

Hur fördelar sig då kvinnliga och manliga myndighetschefer över de olika departementens ansvarsområden? Det ser förhållandevis jämnt ut. Dock avviker myndigheterna under försvarsdepartementet som har en majoritet män (62 procent) liksom även i någon mån näringsdepartementets och utrikesdepartementets myndigheter (båda med 55 procent män). En knapp majoritet kvinnor finns i stället hos myndigheterna under miljö/samhällsbyggnadsdepartementet (55 procent) och socialdepartementet (54).

Figur 5.8 Chefer och styrelser för statliga myndigheter efter departement. Procent

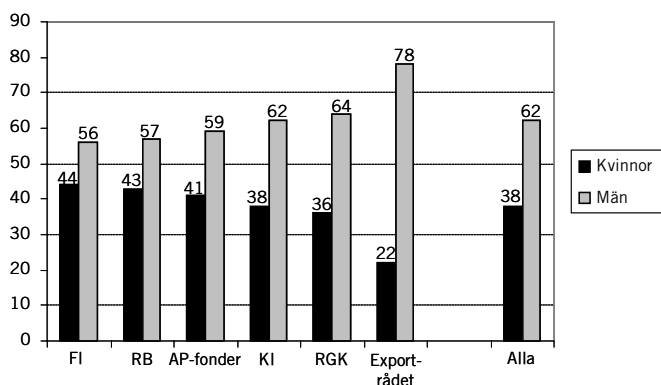

Källa: Statskalendern 2006. Antal kvinnor/män 455/ 568. För specificerade uppgifter se tabell B 5.8 i tabellbilagan.

5.4 Centrala ekonomiska institutioner: somliga jämställda, andra inte

Figuren nedan visar könsfördelningen i ledningen för ett antal centrala ekonomiska institutioner. Finansinspektionen, Riksbanken och AP-fonderna har minst 40 procent kvinnor och kan därmed definieras som statistiskt jämställda enligt den etablerade normen. Konjunkturinstitutet, Riksgäldskontoret och Exportrådet når däremot inte upp till den formella normen för jämställdhet. Särskilt Exportrådet har en liten andel kvinnor – endast en femtedel.

Figur 5.9 Kvinnor och män vid vissa centrala institutioner. Procent

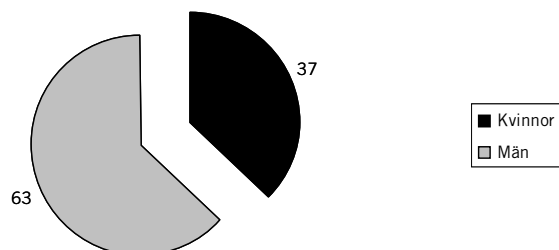

Källa: Statskalendern 2006, hemsidor. Antal kvinnor/män 53/87. Se tabell B 5.14 i tabellbilagan.

5.5 Riksdagens kontrollmyndigheter leds ofta av män

Under riksdagen finns kontrollmyndigheter såsom riksrevisionen och justitieombudsmannen. I riksrevisionens styrelse och ledning är 36 procent kvinnor och 64 procent män.

Figur 5.10 Riksrevisionen. Procent kvinnor och män

Källa: Hemsidor. Antal kvinnor/män: 7/12. För specificerade uppgifter se tabell B 5.18 i tabellbilagan.

Justitieombudsmannen (JO) är riksdagens ombudsman och ska ha tillsyn över myndigheterna. Av de chefspositioner för vilka uppgifter finns utlagda på hemsidan är två av sju besatta med kvinnor, dvs.en knapp tredjedel (tabell B 5.23 i tabellbilagan).

Justitiekanslern (JK) är däremot regeringens ombud och har också insyn över myndigheterna men sedan 1998 begränsat till systematiska fel i offentlig verksamhet. Positionen innehas för närvarande av en man.

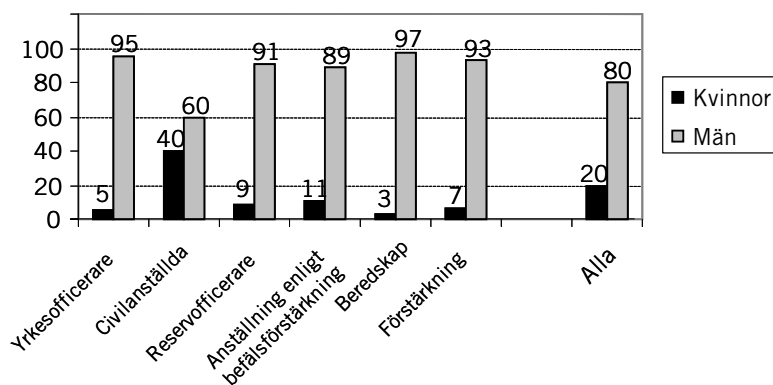
Lagrådet som granskar lagförslag innan de läggs fram för riksdagen är en helt manlig församling. Samtliga sex ledamöter är män (se tabell B 5. 23 i tabellbilagan).

Övriga ombudsmän är statliga myndigheter med olika uppsiktsområden. Tre av de fem övriga ombudsmännen är kvinnor (tabell B 25.4 i tabellbilagan).

5.6 Försvaret: civila kvinnor, militära män

Inom försvarsmakten har civila tjänster redan tidigare varit öppna för kvinnor, men militära tjänster blev tillgängliga först år 1983. Officersutbildningen är en ledarutbildning, som traditionellt varit attraktiv för dem, som eftersträvat en karriär inom andra delar av samhället, inte minst näringslivet. Under senare år har försvarsmakten genomgått en strukturell förändring och nedskärning, en förändring som fortfarande pågår. En omställning från nationellt folkförsvar till ett insatsförsvar pågår med sikte på att kunna ställa upp vid katastrofer och andra nödsituationer även utomlands. Samtidigt har man strävat efter större jämställdhet och mångfald vid rekrytering. Denna ambition kan dock knappast sägas ha avsatt några större spår ännu.

Figur 5.11 Kvinnor och män inom försvarsmakten. Procent

Källa: Försvarsmaktens personalavdelning, Mats Kjäll. Antal kvinnor/män 3 598/ 14 796. (Reservofficerare i grundorganisationen, anställda enligt befälsförstärkningsavtalet, beredskapssoldater och förstärknings-soldater.) För närmare uppgifter se tabell B 5.11 i tabellbilagan.

Den jämnaste könsbalansen i försvaret finns bland de civilanställda, medan övriga positioner har en ytterst liten andel kvinnor. Bland yrkesofficerarna är fortfarande 95 procent män. Könen fördelar sig som följer över olika grader.

Tabell 5.1 Yrkesofficerare efter kön och ställning. Antal och procent

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Amiral/general	1	18	5	95
Flottiljamiral/Brigadgeneral	0	20	0	100
Kommendör 1/Överste 1	0	3
Kommendör/Överste	3	144	2	98
Överstelöjtnant/Kommendörkapten	9	974	1	99
Major nivå 3/Örlogskapten 3	10	151	6	94
Major nivå 4/Örlogskapten 4	54	1 895	3	97
Kapten	153	2 938	5	95
Löjtnant	197	3 142	6	94
Fänrik	32	310	9	91
<i>Totalt</i>	<i>459</i>	<i>9 595</i>	<i>5</i>	<i>95</i>

Källa: Forsvarsmaktens personalavdelning, Mats Kjäll 2007.

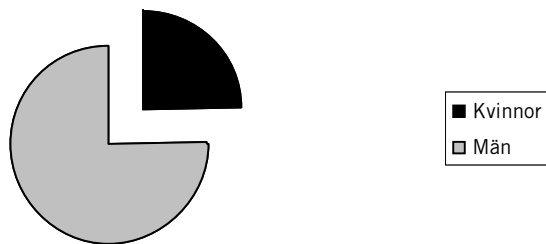
Någon tendens kan knappast skönjas när man jämför olika nivåer i den militära karriären, även om det finns en större andel kvinnor som är fänrikar än löjtnanter och kaptener. Kvinnor på militära tjänster är med andra ord fortfarande en ytterst marginell företeelse. Det är ett samhällsområde och en ledarutbildning, som alltså ännu knappast är tillgänglig för dem i praktiken.

Det är därmed inte heller förvånande att 18 av de 19 högsta cheferna är män. Men den enda kvinnan är generaldirektör och ställföreträdande chef för försvarsmakten. Det är första gången som en civilanställd innehar denna topposition inom försvaret. Hon är för övrigt jurist och kommer närmast från posten som generaldirektör för kustbevakningen. Se tabell B 5.12 i tabellbilagan.

Under försvarsdepartementet finner vi också 25 procent kvinnliga och 75 procent manliga myndighetschefer – generaldirektörer, överdirektörer och andra chefer – enligt nedan.

Figur 5.12 Kvinnor och män i försvarsmakten. Procent

Högre chefer i försvarsmakten

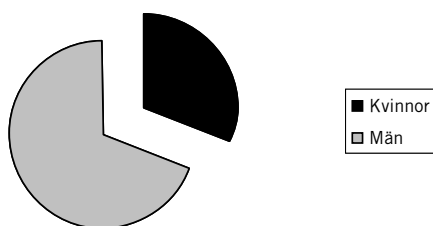
Källa: Statskalendern 2006. Antal kvinnor/män 6/18. För specifikation se tabell B 5.13 i tabellbilagan.

5.7 Hovförvaltningen

Hovet är en del av statsförvaltningen, som vi spontant knappast tillmäter någon makt till vardags. Den politiska makt som fanns kvar där ännu i början av 1900-talet har snabbt övergått till en symbolisk makt, som i dag främst får betydelse via medierna. Att tjänstgöra vid hovet hade länge just en symbolisk betydelse – en hedersbetygelse och bekräftelse på status och tillhörighet till den yppersta eliten. På senare år kan positionerna sägas ha professionaliserats. Den mediala bevakningen och hanteringen av symbolvärdet och dess potential som marknadsvärde kräver yrkeskunnighet. Bland dessa positionsinnehavare dominerar männen. En knapp tredjedel av cheferna är kvinnor.

Figur 5.13 Kvinnor och män i hovförvaltningen. Procent

Chefer

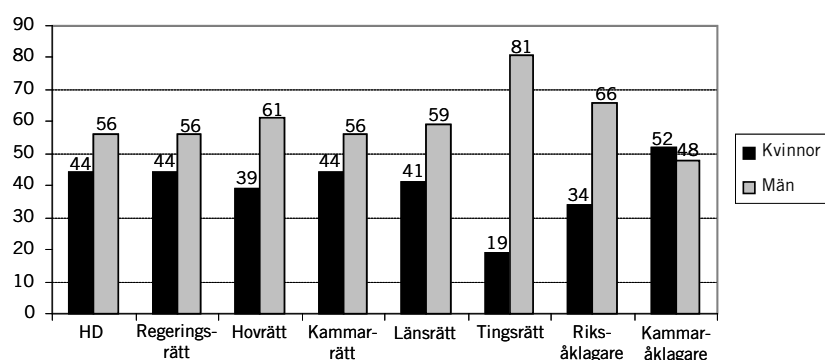

Källa: Statskalendern 2006. Antal kvinnor/män 5/11. Se tabell B 5.31 i tabellbilagan.

5.8 Rättsväsen: domaren är vanligen en man, åklagaren varierar

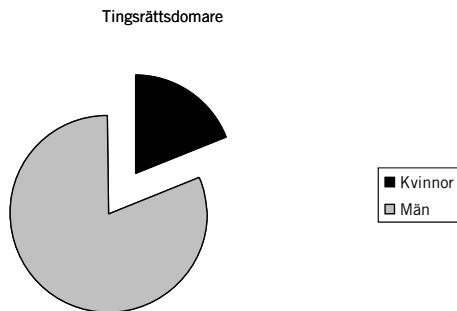
Rättsväsendet är en annan traditionellt mansdominerad gren av förvaltningen. Domaryrket var ett av de auktoritetsbaserade yrken som undantogs i reformen 1923. Först 1947 kunde kvinnor utnämnas till domare. En juridisk karriär har traditionellt varit en väg till en hög position inom förvaltningen. Längre var det främst män som gick den vägen, även sedan det blivit formellt möjligt också för kvinnor. Men på senare år har juristutbildningen vid universitetet blivit allt mer könsblandad. I dag är det en av de kvinnodominerade högskoleutbildningarna. Har detta hunnit slå igenom på olika nivåer i rättsväsendet?

Figur 5.14 Könsfördelningen bland domare och åklagare. Procent

Källa: Statskalendern 2006. Antal kvinnor/män: domare 330/773, åklagare 326/384. För närmare specifikation se tabellerna B 5.25 och B 5.26 i tabellbilagan.

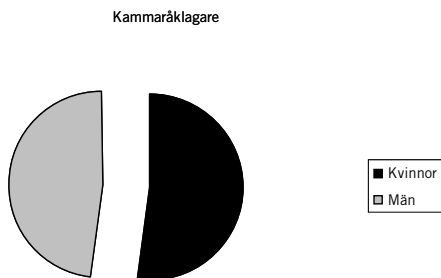
Vid de högre domstolarna råder tämligen jämställda förhållanden, även om det som vanligt är andelen kvinnor (aldrig andelen män) som ligger vid den undre gränsen för statistisk jämställdhet (40 procent). Men på lokal nivå – bland tingsrättsdomarna – som samtidigt är den största enskilda gruppen domare, finns det bara knappt en femtedel kvinnor, men över 80 procent män.

Figur 5.15 Kvinnliga och manliga tingsrättsdomare. Procent

Källa: Statskalendern 2006. Antal kvinnor/män 330/773. Vidare uppgifter finns i tabell B 5.25 i tabellbilagan.

På åklagarsidan är förhållandet snarast det motsatta. Bland kammaråklagarna (dvs. på lokal eller förstainstansnivå) utgör kvinnorna en knapp majoritet, medan de bara innehar en tredjedel av de högre åklagarpositionerna.

Kvinnorna har alltså kommit in på den lägsta, mest lokala nivån i åklagarkarriären men inte i domarkarriären. På högre positioner finns det tvärtom fler kvinnor som är domare än som är åklagare, men andelarna ligger inom ramen för den s.k. statistiska jämställdheten.

Figur 5.16 Kvinnliga och manliga kammaråklagare. Procent

Källa: Statskalendern 2006. Antal kvinnor/män 326/384. För specificerade uppgifter se tabell B 5.26 i tabellbilagan.

Frågan är vad rekryteringsprocessen betyder. Tidigare forskning har ju som nämnts konstaterat att närheten till den politiska logiken och en genomskinlig rekryteringsprocess främjar jämställd-

heten vid rekrytering av chefer.³ Det vore intressant att vidare utreda hur förslags- och utnämningsprocessen ser ut både när det gäller domare och åklagare, och hur utfallet när det gäller könsfördelningen sett ut över tid. Är det en utjämning på gång underifrån?

Både chefsåklagare och kammaråklagare anställs genom beslut av åklagarmyndigheten. Men medan chefsåklagarna företrädesvis är män, är alltså kvinnorna i majoritet bland kammaråklagarna. Överåklagare och vice överåklagare anställs genom beslut av regeringen efter anmälan av riksåklagaren.⁴ De flesta av dem är män. Med andra ord: ju högre tjänst, desto fler män – ett mönster som vi känner igen från många sammanhang. Den logiken borde emellertid motverkas av ambitionen att utnämna fler kvinnor. Varför det inte sker borde undersökas.

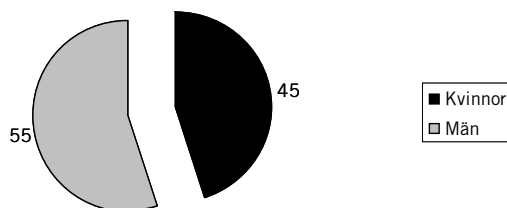
När det gäller domare är det tjänsteförslagsnämnden för domstolsväsendet (TFN), som lämnar förslag inför regeringens tillsättning. Här har vi just konstaterat att det finns fler kvinnor på högre än på lägre domartjänster, vilket konventionellt borde tyda på att tillsättningen av de högre tjänsterna är känsligare för den politiska jämställdhetsnormen. Om det är så vet vi inte. Hur denna förslags- och utnämningsprocess faktiskt går till är något som vore intressant att undersöka närmare. I en nyligen gjord undersökning hävdas till exempel att Regeringsrätten, högsta instans när det gäller förvaltningsdomstolarna, har ett stort inflytande över rekryteringen av sina nya kolleger.⁵

Till rättsväsendet hör även specialdomstolarna samt polisväsende och kriminalvård. De är sammansatta på vad som brukar ses som ett statistiskt jämställt sätt.

³ Göransson 2007, t.ex. kapitel 21.

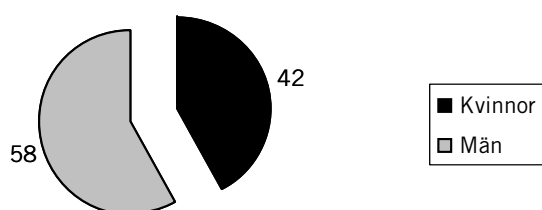
⁴ Enligt § 15 Åklagarförordningen (2004:1265).

⁵ Fast 2007, se även Jungdalen 2007.

Figur 5.17 Specialdomstolar. Procent kvinnor och män

Källa: Hemsidor. Antal kvinnor/män: 18/22. För närmare specifikation se tabell B 5.29 i tabellbilagan.

Det gäller även rikspolisstyrelsen och kriminalvårdsstyrelsen, som når upp till normen minst 40 procent av vardera könet. Som vanligt är det dock andelen kvinnor som ligger lägst.

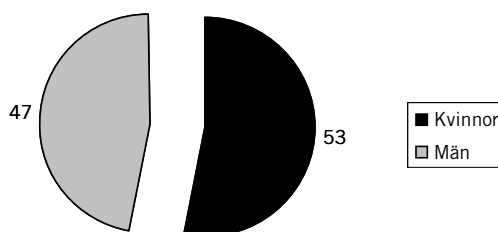
Figur 5.18 Rikspolisstyrelsen och Kriminalvårdsstyrelsen. Procent kvinnor och män

Källa: Hemsidor. För specificerade uppgifter se tabellerna B 5.27 och B 5.28 i tabellbilagan.

5.9 Internationell representation fördelas lika mellan könen

År 1995 gick Sverige med i Europeiska Unionen och är sedan tidigare också engagerat i en rad internationella samarbetsorganisationer. I en del av dessa har vi en permanent delegation. Hur har dessa internationella uppdrag fördelats mellan kvinnor och män?

Figur 5.19 Svensk representation i internationella organisationer. Procent kvinnor och män

Källa: Hemsidor. Omfattar Europarådet, Nordiska rådet, OSSE-delegationen, OECD, Unesco, Sveriges FN-representation och Unicef Sverige. (För Unicef Sverige är både styrelseordförande och generalsekreterare med ovan.) För närmare uppgifter se tabell B 5.10 och B 5.11 i tabellbilagan.

Sammanlagt har kvinnor och män lika många toppchefspositioner i de sju internationella organisationerna ovan. Om vi räknar med övriga chefer och styrelseledamöter visar det sig att kvinnorna är i någon majoritet, dock inom ramen för statistisk jämställdhet. Här råder den politikens representativa logik som gör det viktigt att könen är någorlunda lika representerade.⁶

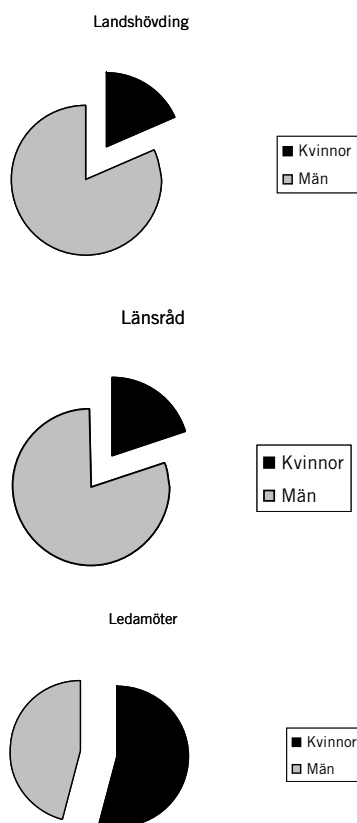
När det gäller svenska domare i internationella domstolar är en fjärdedel av dem kvinnor (se tabell B 5.12 i tabellbilagan).

5.10 Länen leds främst av män

På de högsta exekutiva positionerna på länsnivå – landshövding och länsråd – är tre fjärdedelar män. Bland styrelseledamöterna finns det däremot en svag kvinnodominans.

⁶ Att andra länder inte nödvändigtvis har samma inställning antyds exempelvis av det faktum att den internationella permanenta representationen i Europarådet består av 41 män och fem kvinnor (Finlands plats är vakant).

Figur 5.20 Toppositioner på länsnivå. Procent

Källa: Respektive läns hemsidor, 2007. Styrelsen inkluderar här inte ordföranden, som är respektive landshövding. Som ledningsgrupp fungerar vanligen landshövdingen tillsammans med länsrådet, som är den högste tjänstemannen. Det förekommer ibland större ledningsgrupper, som inkluderar avdelningschefer och sakkunniga. Dessa positioner har emellertid inte tagits med här. Antal kvinnor/män landshövding 4/17, länsråd 5/15, styrelseledamöter 103/86. För fler specificerade uppgifter se tabell B 5.33 i tabellbilagan.

19 procent av landshövdingarna är kvinnor, 81 procent är män. Bland länsråden är det likadant – 20 procent kvinnor och 80 procent män. Bland ledamöterna i styrelserna för länen är dock kvinnorna 54 procent gentemot männens 46.

När det gäller de ledande tjänstemännen i landstingen är en tredjedel av toppcheferna kvinnor, medan mellancheferna oftare är kvinnor; här råder statistisk jämställdhet. Betydligt större andel av de biträdande direktörerna är kvinnor än de ordinarie.

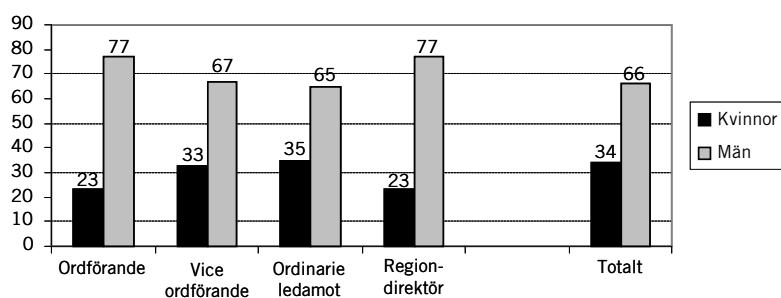
Tabell 5.2 Ledande tjänstemän i landsting. Antal och procent

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Landstingschef/direktör	5	15	25	75
Bitr. landstingsdirektör	6	7	46	54
Avdelningschef, personaldirektör, primärvårds-, tandvårdschef	304	403	43	57
Totalt	315	425	43	57

Källa: Statskalendern 2006.

Kommuner och landsting har numera gått ihop i *regionförbund*, som blivit en allt mer betydelsefull nivå. Här finns en mindre andel kvinnor som styrelseordförande eller regiondirektör – knappt en fjärdedel. Det betyder att dessa viktiga positioner besätts av män till tre fjärdedelar. Något jämnare är fördelningen bland vice ordförande och ledamöter.

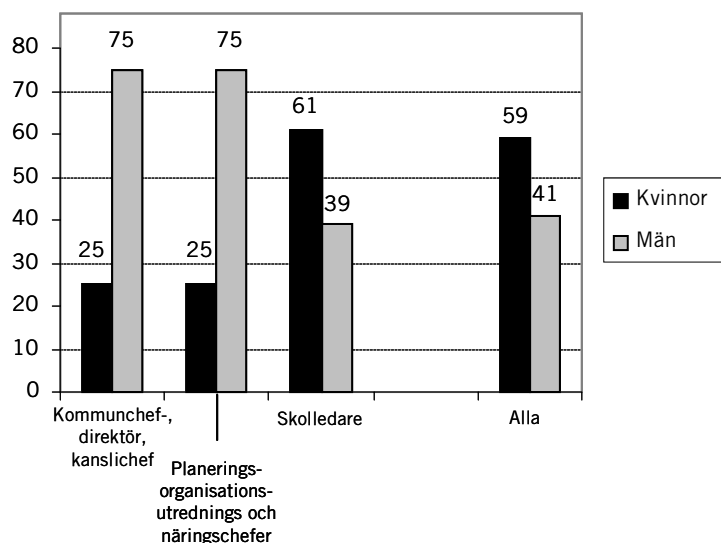
Figur 5.21 Styrelser och ledning för regionala förbund. Procent kvinnor och män

Källa: Hemsidor för respektive förbund samt kompletterande uppgifter direkt från enstaka förbund. För antal och positioner se tabell B 5.34 i tabellbilagan.

5.11 Kommunerna leds ännu oftare av män

Figur 5.22 Ledande tjänstemän i kommunen. Procent

Källa: Statskalendern 2006. För specificerade uppgifter se tabell B 5.35 i tabellbilagan

Sammanfattningsvis kan vi säga att det totalt sett finns en bättre representation av kvinnor på landstingsnivå än det gör på kommun- eller regionnivå, där den ligger på endast cirka en fjärdedel.

Oavsett regional nivå är dock de *exekutiva* toppcheferna – landstingsdirektörer, regiondirektörer och kommunchefer – alltid till tre fjärdedelar män.

5.12 SKLs enkätundersökning: en tredjedel kvinnliga chefer på olika nivåer i kommuner och landsting

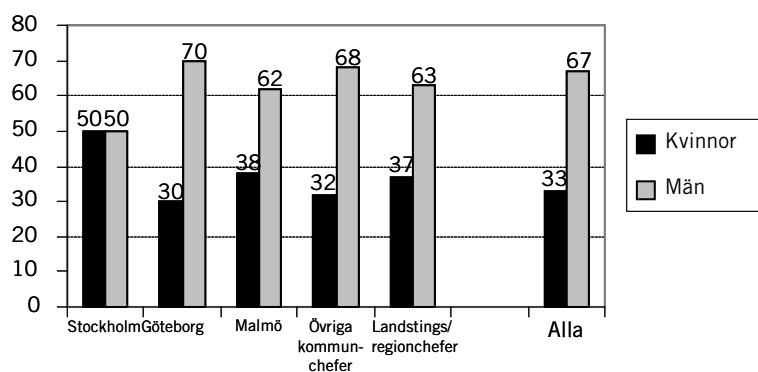
Som jämförelse redovisar vi också nedan resultatet av den enkätundersökning, som gjordes i januari 2007 av Sveriges Kommuner och Landstings egen tidning *Dagens Samhälle*. I undersökningen frågades efter antalet kvinnliga och manliga toppchefer i kommuner, landsting och regioner. Som sådana räknades kommundirektörer, förvaltningschefer, landstingsdirektörer, sjukhusdirektörer, centrumchefer, chefer för länspecialiteter, chefer på central

stabsnivå, bolagschefer och motsvarande. Definitionen av toppchef hade tidigare utarbetats inom Sveriges Kommuner och Landsting inför en enkätundersökning om sökande till chefspositioner, som genomfördes 2000. Hela chefskategorin redovisades dock *sammanslaget* och det finns därför en viss osäkerhet när det gäller gränsdragningen. Det går heller inte att jämföra nivåer eller typer av chefspositioner.

Svarsfrekvensen uppgick till 67 procent, vilket numera måste betraktas som ett gott resultat. Men det innebär att många kommuner inte har deltagit. Resultaten gäller därmed för 195 av de 290 kommunerna. I undersökningen deltog också den ena regionen (Skåne) av de två som finns och 10 av 18 landsting.

Undersökningen visade att det i genomsnitt finns *en tredjedel kvinnor* bland de högre cheferna i kommuner och landsting. Men det finns stora variationer mellan kommuner. Tio av de kommuner som svarade, saknade helt kvinnliga chefer, medan 35 kommuner och tre landsting redovisade 50 procent kvinnliga chefer eller mer. 30 procent av kommunerna (eller 58 av de 195 som svarade) och 30 procent av landstingen (tre av de tio som svarade) låg inom ramen för statistisk jämställdhet (mellan 40 och 60 procent av vardera könet). Någon regional systematik har inte kunnat upptäckas.

Figur 5.23 Kvinnor och män bland anställda toppchefer i kommuner och landsting. Procent

Anm. För Stockholm ingår ej bolagschefer.

Källa: www.dagenssamhalle.se (Enkätundersökning genomförd av SKL 2006–07.)

5.13 Sammanfattning

Mellan en tredjedel och 40 procent är en vanlig andel kvinnliga chefer inom förvaltningen. Men det finns stora skillnader mellan olika grenar av förvaltningen och mellan olika chefsnivåer.

Statsförvaltning

I regeringskansliet är expeditions/rättscheferna företrädesvis män, medan departementsråd och enhetschefer är jämnare fördelade mellan könen. Myndighetscheferna – generaldirektörer m.fl. – är också företrädesvis män. Flest kvinnliga enhetschefer finns i socialdepartementet följt av förvaltningsavdelningen och statsrådsberedningen. Flest manliga enhetschefer finns i försvars-, utrikes-, miljö- respektive finansdepartementen.

Försvarsmakten och utrikesdepartementet är de mest mansdominerade departementen, åtminstone på chefsnivån. Bland ambassadörer och generalkonsuler är vidare mer än två tredjedelar män.

När det gäller de myndigheter som sorterar under de olika departementen, är närmare tre fjärdedelar av styrelseordförandena och generaldirektörerna män.

Även här är det i synnerhet försvarsdepartementets myndigheter som leds av män, men det finns också någon manlig övervikt bland myndighetschefer under närings-, utrikes- och justitiedepartementen. Mer än hälften kvinnliga myndighetschefer finns i stället under social-, miljö/samhällsbyggnads- samt finansdepartementen.

Flera av de myndigheter eller andra organisationer, som är centrala aktörer på det ekonomiska fältet, har en könsblandad eller jämställd sammansättning, så till vida att andelen kvinnliga chefer når minst 40 procent. Det gäller riksbanken, finansinspektionen och AP-fonderna, medan andra har en helt mansdominerad ledning, såsom Riksgäldskontoret, Konjunkturinstitutet och i synnerhet Exportrådet.

Riksrevisionen leds till en tredjedel av kvinnor. Lagrådet består av idel män. JO domineras av män, men bland övriga ombudsmän är tre av fem kvinnor.

Försvarsmakten är som helhet fortfarande gediget mansdominerad. Där finns totalt en femtedel kvinnor, men de flesta är civil-

anställda. Endast fem procent av yrkesofficerarna är kvinnor, men det finns en viss andel högre kvinnliga chefer inom försvaret. Ställföreträdande högsta chefen är för övrigt en kvinnlig civilanställd generaldirektör.

När det gäller rättsväsendet har vi konstaterat att kvinnorna har en svag övervikt bland kammaråklagarna, men endast utgör cirka en tredjedel av de högre åklagarna.

Bland tingsrättsdomarna utgör de tvärtom en liten minoritet – en femtedel – men bland högre domare cirka 40 procent eller något mer.

I specialdomstolarna och i rikspolisstyrelsen och kriminalvårdsstyrelsen råder s.k. statistisk jämställdhet, dvs. som vanligt betyder det att kvinnornas andel når upp till minst 40 procent. Männens andel är i motsvarande grad högre.

I de svenska delegationerna till olika internationella organisationer finns lika många kvinnor som män, även bland de permanenta delegaterna.

Länsförvaltning

På länets toppositioner dominerar männen positionerna som landshövding och som länsråd. Länsrådet leder det dagliga arbetet och är landshövdingens ställföreträdare. Tillsammans utgör dessa två positioner verksledningen. Dessa är till 80 procent besatta med män. Kvinnorna återfinns främst bland styrelsernas ledamöter där de utgör en knapp majoritet. Dessa styrelser utses av regeringen på förslag av landshövdingen.

Männen har två tredjedelar av toppchefsposterna i landstinget (landstingsdirektör eller -chef), medan statistisk jämställdhet råder på något lägre chefspositioner (avdelningschef, tandvårdschef och andra mellanchefer). Som vanligt är det i det senare fallet kvinnorna som nått den lägre 40-procentiga gränsen för jämställdhet, inte männen.

Regional och kommunal förvaltning

I kommunerna har kvinnorna endast en fjärdedel av både toppchefspositioner och mellancheferpositioner. Däremot dominerar de bland skolledarna, där de utgör över 60 procent.

I de regionala förbunden har kvinnorna bara 13 procent av ordförandeposterna och en fjärdedel av direktörspositionerna. 87 procent av ordförandena är alltså män. Däremot har kvinnorna en tredjedel av vice ordförandeposterna.

En undersökning som SKL genomförde i vintras har visat att av alla toppchefer i kommuner och landsting sammantaget är cirka en tredjedel kvinnor och följaktligen är två tredjedelar män. Det gäller även storstäderna Göteborg och Malmö, medan Stockholm har hälften kvinnor, hälften män.⁷ Tio kommuner saknar helt kvinnor bland toppchefer, medan 30 procent av kommuner och landsting har minst 40 procent av vardera könet.

⁷ Där har dock inte bolagschefer räknats med. Vi har i kapitel 3 sett att de kommunala bolagen tenderar ha mansdominerad ledning.

6 Organisationsväsendet

6.1 Civilsamhället som maktbas och ledarutbildning

Civilsamhället – folkrörelserna och föreningslivet i stort – har traditionellt varit en förutsättning för att demokratin ska fungera. En stark och differentierad rörelse för folklig förkovran och makt i olika avseenden växte fram under 1800-talet i form av en flora av olika föreningar, sällskap och organisationer. Vid sekelskiftet gick man samman i riksförbund på den nationella nivån och under 1900-talet växte medlemsantalet och organisationernas inflytande i samhället.

6.1.1 De nordiska folkrörelserna har haft stor betydelse för att skola ledare

Folkrörelserna har erbjudit arenor för diskussion, mobilisering och gemensamt agerande i offentligheten. I de nordiska länderna har de haft en särskilt stor betydelse. Arbetarrörelsen, nykterhetsrörelsen, frikyrkorna, folkbildningsorganisationerna, kvinnorörelsen – har alla utgjort arenor där folk i allmänhet kunde skapa en gemensam världsbild, formulera samhällsproblemen och diskutera tänkbara lösningar. Genom sin långvariga närhet till den politiska makten kunde de också kanalisera folkligt inflytande in i statsapparaten.

I forskningen om makteliterna i Norden har man framhållit att just detta varit en viktig orsak till att det här under 1900-talet funnits två dominerande elitgrupper med olika sociala baser. Det har varit möjligt att utan högre social bakgrund eller högre utbildning utöva inflytande och nå politiska maktpositioner i samhället via folkrörelserna och deras systematiserade inflytande i samhället. Organisationssverige har skolat många blivande makt-havare.

6.1.2 Förlorar civilsamhället i betydelse?

På senare år tycks organisationerna ha förlorat i inflytande: dels genom att de tappat så många medlemmar – ungefär en miljon bara under 1990-talet, främst genom att äldre inte ersatts av yngre – dels genom att deras roll som kanal in i staten har minskat betydligt.¹ I stället har andra former av organisering vuxit fram, såsom tillfälliga aktionsgrupper och lösare nätverk. Över huvud taget tycks informella nätverk ha fått en utökad roll.

Samtidigt har organisationernas verksamhet professionaliserats på minst två sätt. För det första har deras ledning differentierats och specialiserats och större krav har därmed kommit att ställas på dem som innehar de ledande positionerna. Man har ofta anställt både professionella ekonomer och organisationsledare och informationschefer (eller byggt upp hela informations- och pressavdelningar) för att sköta dessa viktiga funktioner. För det andra har det vuxit fram professionella lobbyorganisationer och företag som placerat sig som ett mellanled mellan organisationerna och allmänheten och som säljer sina tjänster. Opinionsbildning har liksom informationsproduktion blivit ett yrke som alltfler ägnar sig åt. Denna utveckling är också en aspekt av mediernas ökade makt. Det är numera till stor del via medierna man kan bilda opinion och skapa ett gott anseende och trovärdighet för sin organisation. I denna strävan använder man i allt större utsträckning metoder som hämtats från företagets traditionella arbete med reklam och marknadsföring. Man skulle kunna tala om en professionalisering, en kommersialisering och en medialisering av opinionsbildningen. Den kan få effekter för framtida ledarrekrytering ur folkrörelserna.

För den generation som i dag innehar maktpositionerna i landet har emellertid arbetet i folkrörelser ofta spelat en viktig roll. Det är också frapperande att de som nu innehar viktiga positioner oftare än befolkningen i allmänhet över huvud taget har varit aktiva i föreningslivet.²

Att delta i föreningsverksamhet ger inte bara kunskaper om olika samhällsfrågor och om hur man organiserar, agerar och kan föra fram sina åsikter och påverka samhället. Det ger också en bredare social kontaktyta och skapar nätverk för framtida behov.

Det är alltså fortfarande maktpåliggande att ha en position i toppen av de stora riksomfattande organisationerna, även om deras

¹ Rothstein 1992, Göransson 2000.

² Djerf-Pierre 2007.

makt har ändrat karaktär. Det är fråga om synliga positioner, som ger utrymme i den mediala offentligheten. I det här kapitlet har vi kartlagt ledarna både för intresseorganisationer och för ideella organisationer. Här finns också både organisationer som främst arbetar med opinionsbildning och intressebevakning å medlemmarnas vägnar och sådana som bygger på medlemmarnas egen aktivitet, t.ex. inom idrott.

6.2 Arbetsmarknadens organisationer

Arbetsmarknadens parter har traditionellt spelat en central roll i Sverige. Men på 1990-talet lämnade Arbetsgivareföreningen (SAF) de centrala avtalsförhandlingarna och dessa decentraliserades. I stället gick SAF ihop med Industriförbundet och bildade vid millennieskiftet en ny gemensam lobbyorganisation, Svenskt Näringsliv. Opinionsbildning och lobbying har blivit viktiga även för de fackliga organisationerna. Organisationerna finns alltså i princip kvar men deras roll har förändrats.

Den svenska industrin har historiskt sett varit mansdominerad, särskilt sedan 1870-talet. De viktiga exportindustrierna såsom metallindustri, verkstadsindustri, trä- och pappersindustri har präglats av mansdominerade yrken. Under större delen av 1900-talet var Metallarbetarförbundet det till medlemsantalet största och politiskt mest dominerande fackförbundet. Mycket har skrivits om den traditionella mansdominansen i arbetarrörelsen och de effekter den haft för dess politik, såsom inställningen till kvinnors förvärvsarbete och till familjepolitiska frågor.³ I slutet av 1900-talet gick emellertid det kvinnodominerade Kommunalarbetarförbundet om Metallarbetarförbundet i storlek. Med den traditionellt höga organisationsgrad som finns i Sverige, kan detta ses som ett utslag av att tjänsteyrkena breddade ut sig på de traditionella industriyrkenas bekostnad. Det framgår också av TCOs och i synnerhet Sacos långsiktiga utveckling.

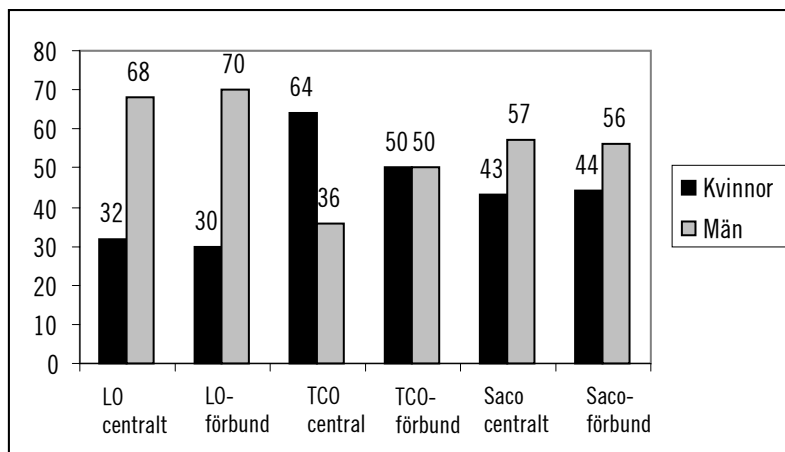
Vem är det då som leder dessa stora organisationer? Vi ska nedan kartlägga ledarna i olika typer av organisationer.

³ Se t.ex. Carlsson Wetterberg 1986, Frangeur 1998, Hirdman 2001, Humlesjö 1999, Karlsson 1996.

6.2.1 Fackföreningsrörelsen

Vi undersöker nedan könsfördelningen på nuvarande makt-positioner hos de organisationer som företräder arbetsmarknadens parter. Vi börjar med *Landsorganisationen (LO)*, som har 32 procent kvinnor och 68 procent män i den centrala ledningen. De fördelar sig emellertid ojämnt över nivåer inom ledningen.

Figur 6.1 Kvinnor och män på ledande fackliga positioner. Procent

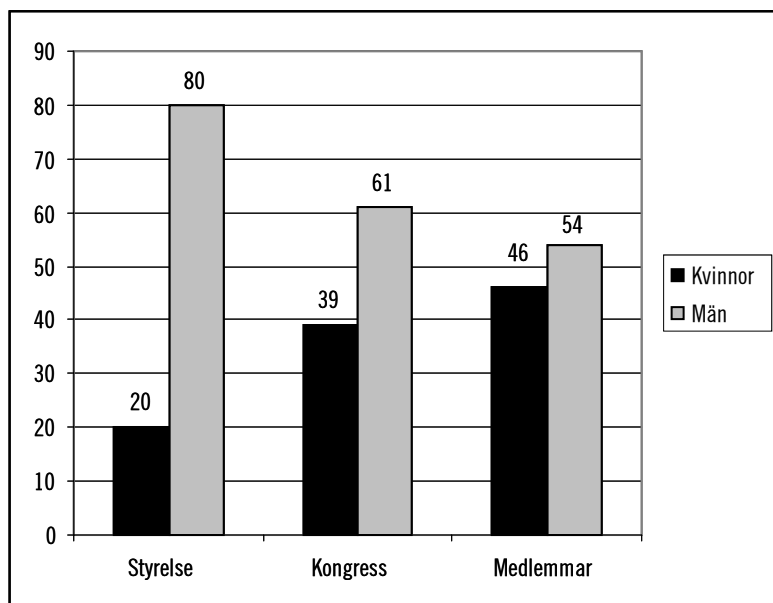

Källa: Hemsidor. För antal se tabellerna B 6.1, B 6.2, B 6.3, B 6.4, B 6.6 och B 6.7 i tabellbilagan.

En jämförande översikt över de tre stora fackförbunden visar att LO är kraftigt mansdominerat såväl centralt som genomsnittligt i de enskilda medlemsförbunden, medan TCO är kvinnodominerat på central nivå och genomsnittligt jämställt i de enskilda förbunden. Saco är mansdominerat på båda nivåerna, men inte lika kraftigt som LO. Sacos snedfördelning håller sig trots allt inom den s.k. statistiska jämställdheten (40–60 procent), men det gör inte LOs. Det finns med andra ord bättre kvinnorepresentation i ledningen för tjänstemannaorganisationerna än för arbetarrörelsen.

LO har dock en kvinnlig ordförande och av enhetscheferna centralt är hälften kvinnor. Bland styrelsens övriga ledamöter dominerar fortfarande män, som företräder de stora fackförbunden. Den centrala ledningen består därmed av 32 procent kvinnor och 68 procent män.

Figur 6.2 LOs medlemmar, kongress och ledning 2007. Procent

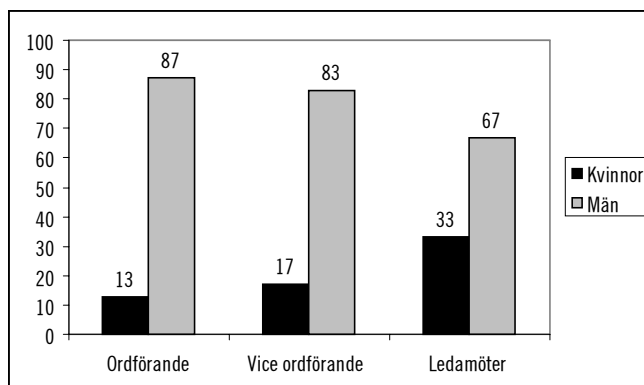
Källa: Hemsidor. Antal kvinnor/män: styrelse 3/12, kongress 118/182, medlemmar 839 115/992 270. För specificerade uppgifter se tabell B 6.1 i tabellbilagan.

Medan LO-medlemmarna till 46 procent – eller nästan hälften – består av kvinnor, fanns det 39 procent kvinnor bland dem, som skickades till den senaste kongressen, och det är bara en femtedel som ingår i den centrala ledningen.

Könsfördelningen i *de enskilda medlemsförbunden* kan dock skilja sig mycket åt; vi har ju en starkt könsuppdelad arbetsmarknad. Men förbundsledningarna är ändå oftast mansdominerade.

LO omfattar i dag 15 fackförbund med sammanlagt något över 1,8 miljoner medlemmar. Nästan alla har manliga ordförande och vice ordförande. De två förbund som har kvinnliga ordförande är Hotell- och restauranganställdas förbund och Kommunalarbetareförbundet. Kvinnlig vice ordförande finns i Handelsanställdas, Hotell- och restauranganställdas och Livsmedelsarbetarnas förbund. Bland övriga ledamöter i förbundens styrelser finns sammanlagt en tredjedel kvinnor. Det finns sammanlagt två vd eller förbundsdirektörer, båda män.

Figur 6.3 Valda styrelser i de enskilda LO-förbunden 2007. Procent

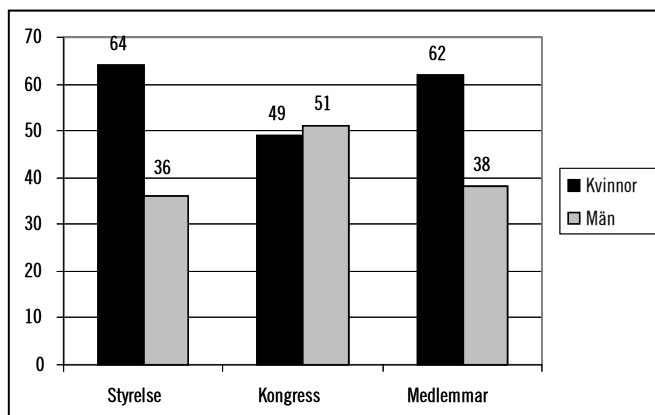

Källa: Hemsidor. Antal kvinnor/män: ordförande 2/13, vice ordförande 3/15, ledamöter 49/99. För uppgifter för enskilda förbund, se tabell B 6.2 i tabellbilagan.

Vi ser av figur 6.3 att en tredjedel av styrelseledamöterna är kvinnor, medan ordförandena och vice ordförandena nästan enbart är män.

Tjänstemännens Centralorganisation (TCO) har 17 medlemsförbund med sammanlagt 1,3 miljoner medlemmar. Ordförande är en man och vice ordförande en kvinna, en vanlig uppdelning i många organisationer. Bland övriga styrelseledamöter centralt är majoriteten kvinnor.

Figur 6.4 TCOs medlemmar, kongress och ledning 2007. Procent

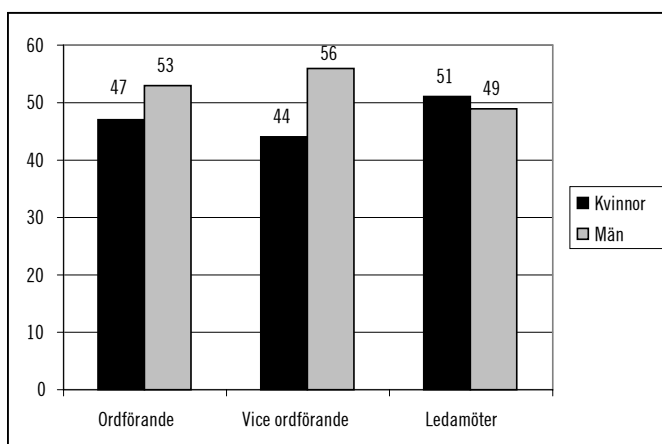

Källa: Hemsidor och direktinformation från TCO. Antal kvinnor/män: styrelse 7/4, kongress 50/52, yrkesaktiva medlemmar 639 000/386 990. Se vidare tabell B 6.3 i tabellbilagan.

I TCO är styrelsen liksom medlemskåren kvinnodominerad, medan kongressen består av lika delar kvinnor och män.

Av de enskilda medlemsförbundens egna ordförande och vice ordförande är drygt hälften män, medan övriga ledamöter har en jämn könsfördelning. Åtta medlemsförbund har en kvinnlig ordförande jämfört med nio som har manliga. Kvinnlig ordförande har Fackförbundet ST, Farmaciförbundet, Finansförbundet, Journalistförbundet, Lärarförbundet, Sif, SKTF och Vårdförbundet.

Figur 6.5 Valda styrelser i de enskilda TCO-förbunden. Procent

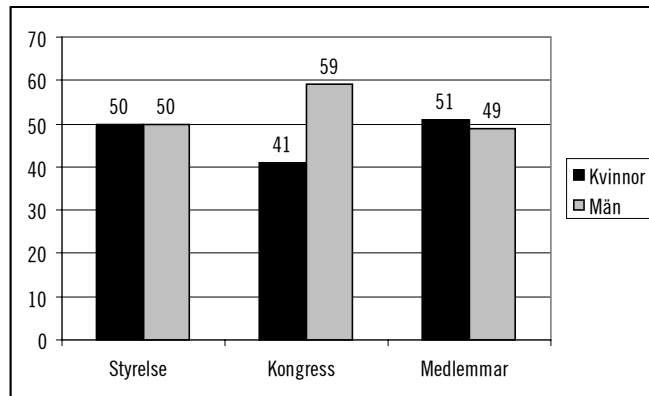
Källa: Hemsidor och direktinformation från TCO. Antal kvinnor/män: ordförande 8/9, vice ordförande 12/15, ledamöter 74/70. För uppgifter om enskilda förbund, se tabell B 6.4 i tabellbilagan.

I de enskilda TCO-förbunden är förtroendeuppdragen relativt lika fördelade mellan kvinnor och män. Den mest mansdominerade positionen är den som vice ordförande, medan posterna som ledamöter är jämnast fördelade mellan könen.

I styrelsen för Privattjänstemannakartellen är ordföranden och en ledamot män, medan de båda vice ordförandena och övriga två ledamöter är kvinnor (tabell B 6.5 i tabellbilagan).

Sveriges Akademikers Centralorganisation (Saco) består av 24 självständiga fackförbund med sammanlagt drygt 586 000 medlemmar. Centralt finns en kvinnlig ordförande och två manliga vice ordförande. Bland övriga ledamöter finns fyra kvinnor och tre män, medan de centrala chefspositionerna domineras av män.

Figur 6.6 Sacos medlemmar, kongress och styrelse 2007. Procent

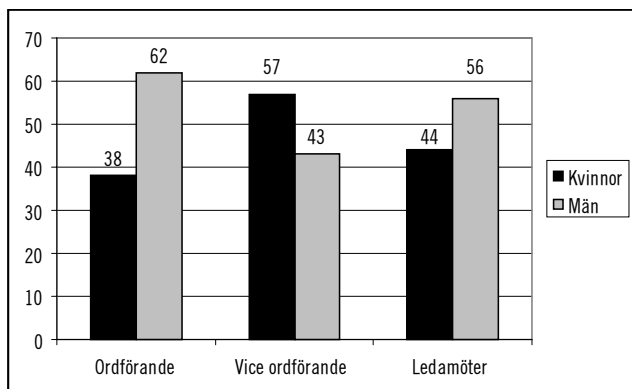

Källa: Hemsidor och direktinformation från Saco. Antal kvinnor/män: styrelse 5/5, kongress 41/60, yrkesverksamma medlemmar 217 784/211 660. Se vidare tabell B 6.6 i tabellbilagan.

I Sacos styrelse liksom bland medlemmarna finns lika många kvinnor som män. Men i den högsta beslutande församlingen – kongressen – dominerar männen, även om det är inom den s.k. jämställdhetsnormen (40–60 procent). Av fyra stabschefer är tre män och en kvinna.

Bland *de enskilda Saco-förbunden* har nästan två tredjedelar en manlig ordförande. Det finns fler kvinnliga vice ordförande än manliga, och bland de meniga ledamöterna är männen fler. Det finns för övrigt en vd eller förbundsdirektör som är kvinna (i Jusek).

Figur 6.7 Valda styrelser i de enskilda Saco-förbunden. Procent

Källa: Hemsidor och direktinformation från Saco och enskilda förbund. Källa: Hemsidor. Antal kvinnor/män: ordförande 9/15, vice ordförande 21/16, ledamöter 86/111. För uppgifter om de enskilda Saco-förbunden, se tabell B 6.7 i tabellbilagan.

Sammanfattningsvis är det alltså LO-förbunden som har den största mansdominansen, både centralt och på förbunds nivå trots att deras främsta företrädare LO-ordföranden är en kvinna. I synnerhet gäller det de enskilda förbundens ordförande. Även i Saco – som också har en kvinnlig ordförande centralt – finns en tydlig mansdominans bland förbundsordförandena, medan TCO har den jämnaste könsfördelningen på denna nivå.

Organisationen *Ledarna* tillhör enligt egen uppgift varken arbetstagsidan eller arbetsgivarsidan. Den kallar sig Sveriges chefsorganisation och kan sägas ha en mellanposition. Ledarna består av 23 föreningar, som organiserar chefer och arbetsledare i privat och offentlig verksamhet. Ordföranden är en kvinna, och de två vice ordförandena är män. Det finns endast en kvinna bland de åtta styrelseledamöterna (se tabell B 6.8 i tabellbilagan).

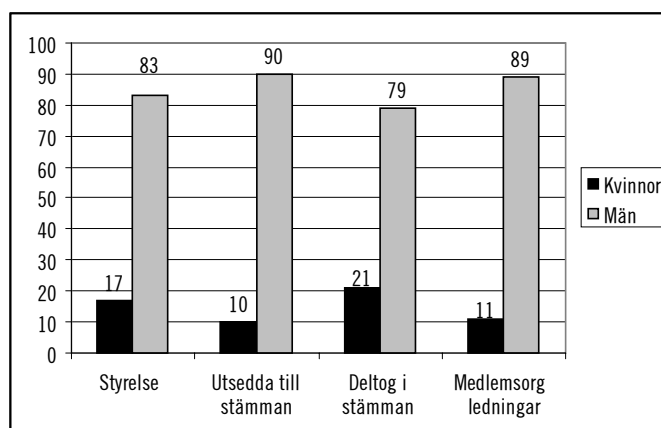
6.2.2 Arbetsgivarorganisationer

Hur ser det då ut på arbetsgivarsidan? Organisationen *Svenskt Näringsliv* företräder drygt 54 000 små, medelstora och stora företag. De är organiserade i 50 bransch- och arbetsgivarförbund, vilka i sin tur utgör föreningen Svenskt Näringslivs medlemmar.

Svenskt Näringsliv har en kvinnlig styrelseordförande men är för övrigt starkt mansdominerad på central ledningsnivå. Av styrelseledamöterna är 17 procent kvinnor. Det avspeglar det faktum att det är nästan enbart män, som företräder de olika medlemsförbunden/branschorganisationerna. Bland regioncheferna är dock lika många kvinnor som män.

Högsta beslutande organ är stämman. Figur 6.7 visar könsfördelningen i den gemensamma styrelsen, bland deltagarna i stämman samt i ledningarna för de olika medlemsorganisationerna.

Figur 6.8 Svenskt Näringsliv: Styrelse, stämma och ledningar i medlemsorganisationerna 2007. Procent

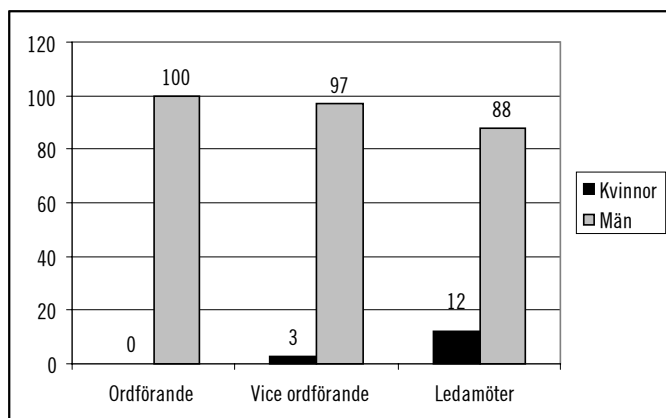
Källa: Hemsidor och direktinformation från Svenskt Näringsliv. Antal kvinnor/män: styrelse 13/64, stämмоombud 36/308, medlemsorganisationernas ledningar 74/583. Att färre deltar i stämman än som utsetts gäller även andra organisationer, för vilka dock motsvarande uppgifter saknas i detta kapitel. De närvarande ombuden representerar och röstar i detta fall för samtliga utsedda delegater. För vidare uppgifter se tabellerna B 6.9 – B 6.12 i tabellbilagan.

Kvinnornas andel bland de utsedda stämмоombuden motsvarar deras andel i ledningarna för de olika medlemsorganisationerna. De deltog dock i större utsträckning än männen personligen i stämman.

Svenskt Näringslivs 50 medlemsorganisationer är också överväldigande mansdominerade. I ledningen finns knappt någon kvinna över huvud taget. Samtliga ordförande och alla vice ordförande utom en är män. Bland styrelsernas ledamöter finns det

drygt tio procent kvinnor. Däremot är en fjärdedel av de totalt 48 anställda vd/förbundsdirektörerna kvinnor.

Figur 6.9 Valda styrelser i Svenskt näringslivs medlemsorganisationer. Procent

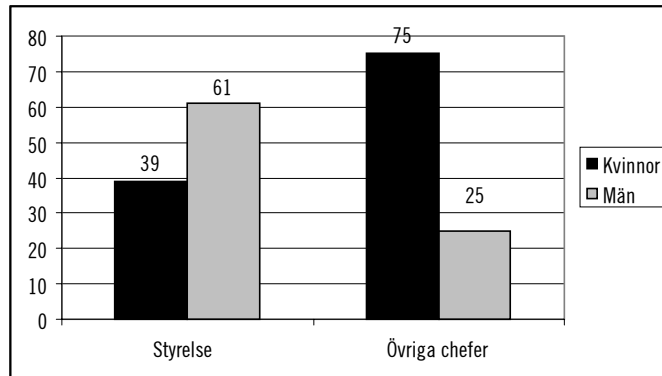

Källa: Hemsidor. Antal kvinnor/män: ordförande 0/49, vice ordförande 1/36, ledamöter 62/461. För uppgifter om de enskilda medlemsorganisationerna, se tabell B 6.14 i tabellbilagan.

I den s.k. SME-kommittén, som verkar för stöd till små och medelstora företag, finns en dryg tredjedel kvinnor (se tabell B 6.11). Det tyder på att kvinnor oftare arbetar i mindre företag.

Det är något som verkar bekräftas när vi vänder oss till *Företagarnas Riksorganisation*, som organiserar små företag. Här finns betydligt fler av näringslivets kvinnor. Både vd och vice vd är kvinnor. I styrelsen finns nästan 40 procent kvinnor, och de dominerar bland övriga chefer. Det är emellertid fråga om ytterst få individer.

Figur 6.10 Styrelse och chefer i Företagarnas Riksorganisation. Procent

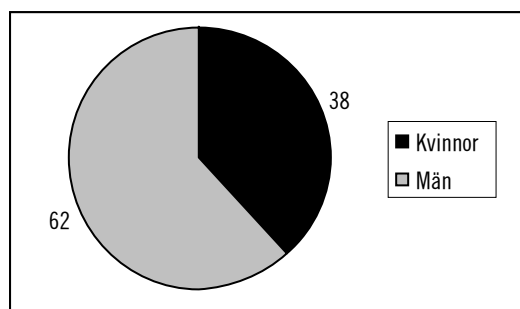

Källa: Hemsidor. Det är fråga om ytterligt små tal: Antal kvinnor/män: styrelse inkl suppleanter 7/11, övriga chefer 6/2. För specificerade uppgifter, se tabell B 6.12 i tabellbilagan.

Även *kooperationens arbetsgivarorganisation (KFO)* leds nästan helt av män. En kvinnlig menig styrelseledamot finns, men ordförande, vice ordförande, nio ledamöter samt vd är alla män (se tabell B 6.13 i tabellbilagan).

6.2.3 Offentliga arbetsgivarorganisationer

Arbetsgivarverket (före 1979 Statens Avtalsverk) är statens förhandlingsorganisation och har 271 medlemmar (2006). En dryg tredjedel av styrelsen är kvinnor, och alltså närmare två tredjedelar män.

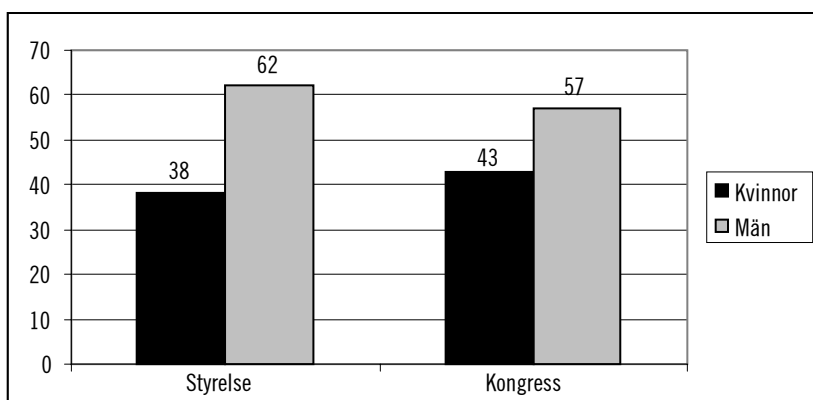
Figur 6.11 Arbetsgivarverkets styrelse och ledning. Procent kvinnor och män

Källa: Hemsida. Antal kvinnor/män: 6/10. För specificerade uppgifter om positioner, se tabell B 6.17 i tabellbilagan.

Svenska Landstingsförbundet och Svenska Kommunförbundet har nyligen gått samman i *Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)*.

Landstingsförbundets tidigare styrelse hade något fler kvinnor än män, medan Kommunförbundets styrelse hade något fler män (tabell B 6.14 i tabellbilagan).

Efter slutförandet av samgåendet i ett gemensamt förbund i mars 2007 har man nu en gemensam styrelse och kongress, som båda har fler män än kvinnor. Vd är man.

Figur 6.12 Sveriges Kommuner och Landsting (SKL): styrelse och kongress. Procent

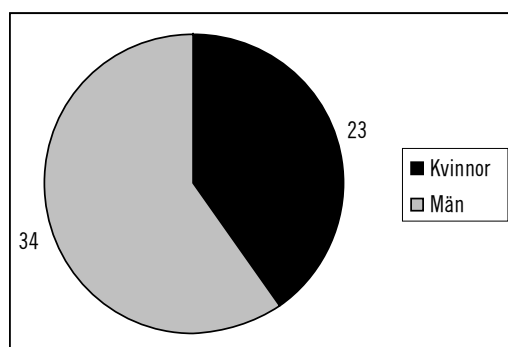
Källa: Hemsidor. Antal kvinnor/män: ordinarie styrelseledamöter 8/14, kongressombud 196/255. För specificerade uppgifter för enskilda län och partier, se tabellerna B 6.16 och B 6.17 i tabellbilagan.

I styrelsen finns 38 procent kvinnor bland de ordinarie ledamöterna. Om vi tar med ersättarna också – 12 kvinnor och nio män – ökar kvinnornas andel till 47 procent. Det är alltså där som kvinnorna flest; männen är i större utsträckning ordinarie ledamöter.

Arbetsgivaralliansen beskrivs som den ideella sektorns arbetsgivarorganisation. Den omfattar representanter från ideella och idéburna organisationer, idrott (med ett hockeyutskott), trosamfund och ekumeniska organisationer, upplevelse och kultur, utbildning och folkbildning samt vård och omsorg.

I den centrala styrelsen och branschkommittéerna fördelar sig kvinnor och män sammanlagt som följer.

Figur 6.13 Arbetsgivaralliansens styrelse och branschkommittéer. Procent kvinnor och män

Källa: Hemsidor. Antal kvinnor/män: 23/34. För specificerade uppgifter se tabell B 6.22 och B 6.23 i tabellbilagan.

I Arbetsgivaralliansens styrelse finns dubbelt så många män som kvinnor på ledande poster, dvs. en tredjedel kvinnor (tre kvinnor och sex män). I branschkommittéerna finns också fler män än kvinnor, men fördelningen är lite jämnare – 42 procent kvinnor och 58 procent män.

Till arbetsgivarorganisationerna kan man också räkna *Svenska kyrkans Församlingsförbund*, som är en arbetsgivar- och serviceorganisation. Styrelsen är vald på fyra år från och med 2007. Uppgifter om styrelse och fullmäktige saknas dock på hemsidorna. Det finns 13 stiftsförbund och dessutom Göteborgs kyrkliga samfällighet. Uppgifter om deras ledning finns inte på nätet.

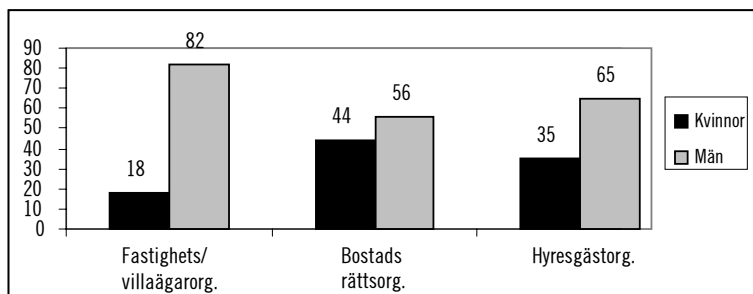
6.3 Andra intresseorganisationer

6.3.1 Boendeorganisationer

En rad organisationer samlar personer med gemensamma intressen i fråga om boendet. Dessa intressen är dock olika; somliga förbund organiserar fastighetsägare, andra hyresgäster. HSB organiserar liksom Riksbyggen bostadsrättsinnehavare med en ursprungligen kooperativ ambition, men äger i dag också fastigheter, där man fungerar som hyresvärd.

I boendeorganisationerna finns totalt sett nästan dubbelt så många män som kvinnor på ledande positioner. De mest jämställda ledningarna finns i bostadsrättsorganisationerna. De mest mansdominerade boendeorganisationerna är fastighets- och villaägarförbunden.

Figur 6.14 Styrelser och ledning i boendeorganisationer. Procent kvinnor och män

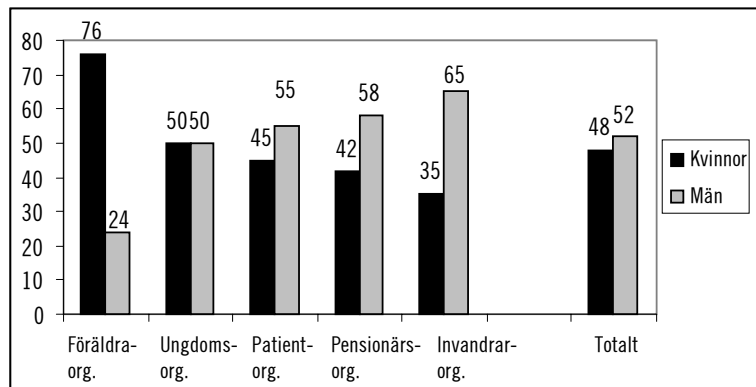

Källa: Hemsidor. Omfattar Villaägarnas Riksförbund, Fastighetsägarnas förbund, Sveriges Bostadsrättsföreningars Centralförbund (SBC), HSB Riksförbund, Riksbyggen och Hyresgästföreningen. Totalt antal kvinnor/män: 43/78. För uppgifter om enskilda organisationer, se tabell B 6.14 i tabellbilagan.

6.3.2 Identitetsorganisationer

Organisationer som samlar personer kring deras intresse i en viss egenskap såsom föräldrar, patienter, pensionärer – brukar kallas identitetsorganisationer (Micheletti 1994).

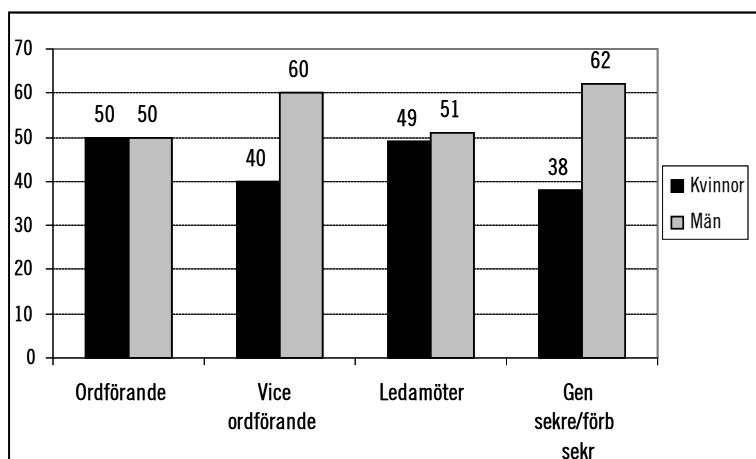
Figur 6.15 Identitetsorganisationers styrelser och ledning. Procent kvinnor och män

Källa: Hemsidor och Statskalendern 2006. Totalt antal kvinnor/män: 177/194. För uppgifter om enskilda organisationer, se tabell B 6.20 i tabellbilagan.

Totalt sett är ungefär lika många kvinnor som män engagerade i ledningen för dessa organisationer. Det finns emellertid stora variationer mellan enskilda organisationer. Föräldraorganisationerna domineras starkt av kvinnor, medan pensionärsorganisationer och invandrarorganisationer har en övervikt av män. Patient- och handikapporganisationerna styrs också av en majoritet män. Ungdomsorganisationerna har de mest jämställda ledningarna.

Figur 6.16 Kvinnor och män på ledande positioner i identitetsorganisationer. Procent

Källa: Hemsidor. Antal kvinnor/män: ordförande 16/16, vice ordförande 17/26, ledamöter 134/138, generalsekreterare el motsv 6/10. För uppgifter om enskilda organisationer, se tabell B 6.20 i tabellbilagan.

Ordförandeposterna är i denna översikt liksom ledamotsposterna totalt sett jämnt fördelade. Däremot finns det t.ex. fler kvinnliga ordförande i patient- och pensionärsorganisationerna samt två kvinnor av tre ordförande i föräldraorganisationer, medan männen har samtliga ordförandeposter i invandrarorganisationerna. Männen dominerar som vice ordförande. Den exekutiva positionen (generalsekreterare/vd) är också oftast en man.

6.4 Interaktionsrörelser

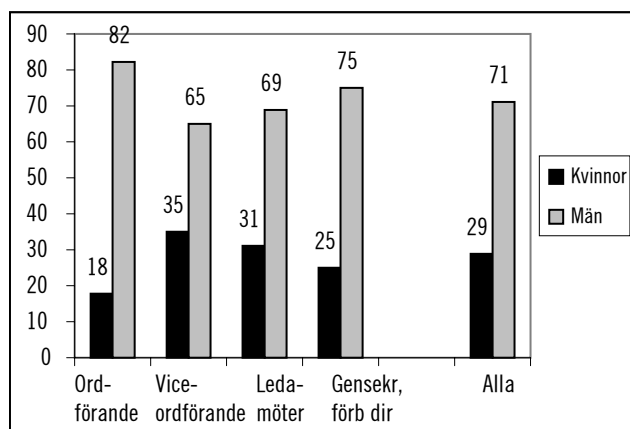
Som interaktionsorganisationer räknas sådana som innebär att medlemmarna utövar någon typ av verksamhet tillsammans, såsom en hobby, kulturaktivitet, folkbildning eller idrott.⁴

⁴ Micheletti 1994.

6.4.1 Idrottsrörelsen

Idrottsrörelsen är den största folkrörelsen i Sverige i dag. Den organiserar hundratusentals personer i olika aktiviteter och har stor betydelse, inte minst för barn och ungdomar. Här skolas många människor i fysisk träning, ledarskap och samarbete i lagidrott. De enskilda förbunden är kraftigt mansdominerade. Men det finns skillnader mellan dem.

Figur 6.17 Kvinnor och män på ledande positioner i enskilda idrottsförbund. Procent

Källa: Hemsidor. Totalt antal kvinnor/män: 56/140. För uppgifter om enskilda förbund, se tabell B 6.15 i tabellbilagan.

Ordförandeposterna och de exekutiva positionerna är kraftigt mansdominerade. Kvinnor finns främst som vice ordförande och som ledamöter. När det gäller idrottsrörelsens ledning som helhet kommer man inte upp i den andel (40–60 procent) som betraktas som könsbalanserad. De sammanlagt tre kvinnliga ordförandena finns i Friskis & Svettis, Svenska Gymnastikförbundet och Svenska Sportskytteförbundet.

I det övergripande Riksidrottsförbundet finns emellertid fler kvinnor (se tabell B 6.15 i tabellbilagan). Ordföranden och den ena vice ordföranden är kvinnor liksom hälften av ledamöterna och en av fyra hedersledamöter. Generalsekreteraren är en man.

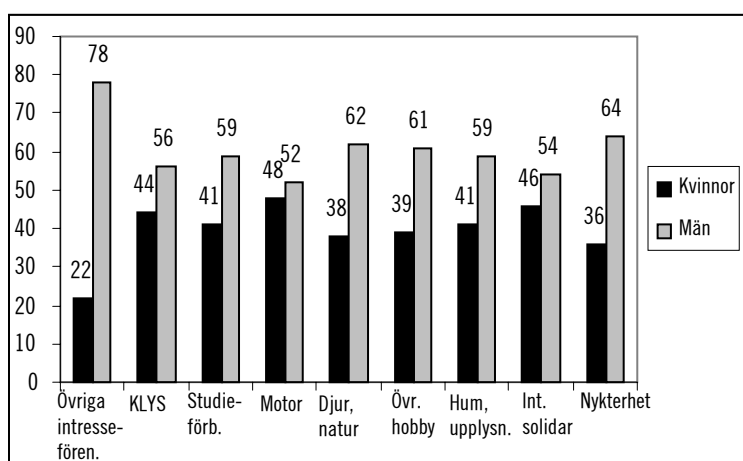
6.4.2 Miljörelsen

Fyra organisationer har räknats till miljörelsen: Greenpeace, Svenska Naturskyddsföreningen, WWF-Världsnaturfonden samt Miljöförbundet Jordens vänner. Totalt utgörs deras styrelser och ledningar av 45 procent kvinnor och 55 procent män. Tre av de fyra leds av en manlig ordförande; Greenpeace har en kvinnlig ordförande. Övriga styrelseuppdrag är jämnt fördelade mellan könen, men samtliga generalsekreterare är män.

6.4.3 Övriga intresse- och ideella organisationer

Figur 6.15 ger en samlad överblick över en rad typer av organisationer, intresseorganisationer såväl som ideella föreningar. Vi kan konstatera att de flesta organisationer domineras av manliga ledare. Ett undantag är motororganisationer som har ungefär lika många kvinnor som män i ledningen. I den mest mansdominerade gruppen med rubriken Övriga intresseföreningar finns bl.a. Skattebetalarnas Förening, Aktiespararna, LRF och Sveriges Reservofficerare (se tabell B 6. 35 i tabellbilagan för en specifikation av samtliga organisationer).

Figur 6.18 Övriga intresse- och ideella organisationer. Procent

Källa: Hemsidor. Antal kvinnor/män: övr intressefören 22/76, KLYS-org 77/98, studieförb 36/51, motororg 12/23, djur och natur 36/60, övr hobbyorg 1/11, humanitära och upplysn org 55/80, solidaritetsorg 30/35. För specificerade uppgifter om olika positioner i enskilda organisationer, se tabellerna B 6. 35–B 6.43 i tabellbilagan.

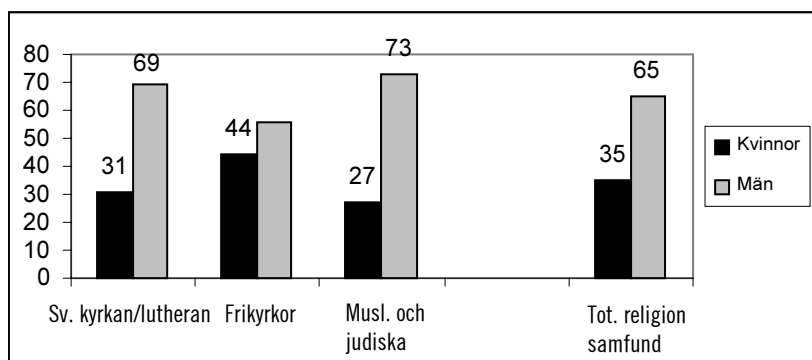
6.4.4 Kyrkor och religiösa samfund

Kyrkor och trossamfund har en tradition av programmatisk mansdominans. Andlig auktoritet och kyrkligt ledarskap har genom historien varit ett artikulerat manligt monopol. Detta enkönade monopol har fått särskilt genomslag genom att det knutits till tros läran. När det gäller Svenska kyrkan har emellertid den politiska ambitionen till allsidig representativitet konkurrerat allt mer framgångsrikt med det kyrkliga fältets traditionella tolkning i detta avseende. Redan på 1920-talet fördes en livlig diskussion om kvinnliga präster.⁵

Svenska kyrkan skildes från staten år 2000 och räknas här in bland organisationerna i likhet med andra trossamfund och kyrkor. En tredjedel av Svenska kyrkans präster är numera kvinnor. Två tredjedelar av dem som finns i prästutbildningen är likaså kvinnor. Ordföranden i kyrkomötet är en kvinna, Catharina Månsson (c).

Vi ska här undersöka könsfördelningen på olika ledande positioner i Svenska kyrkan och i andra viktiga kyrkor, trossamfund och religiösa organisationer.

Figur 6.19 Ledande positioner i kyrkor och religiösa samfund. Procent

Källa: Hemsidor samt direktinformation från enskilda samfund. Antal kvinnor/män: Svenska kyrkan/lutheraner 31/68, frikyrkor 51/64, muslimska och judiska samfund 4/11, totalt religiösa samfund 89/164. För uppgifter om olika positioner i enskilda samfund, se tabell B 6.30 i tabellbilagan.

Än i dag är ledarskapet tämligen enkönat i de flesta religiösa samfund. Totalt sett har kvinnor en dryg tredjedel av de ledande positionerna. Frikyrkorna har den mest jämställda fördelningen,

⁵ Lagerlöf Nilsson (kommande); Jonsson & Lagerlöf Nilsson 2007.

medan övriga samfund inte når upp till en tredjedel kvinnor i ledningen. Om vi närmare studerar de olika ledaruppdragen, kan man vidare konstatera att det är männen som har det andliga ledarskapet i samfunden, medan de kvinnliga ledarna har andra uppgifter (se tabell B 6.30 i tabellbilagan). Ej medtagna i figuren är biskopen i Romersk-katolska kyrkan, biskopen i Grekisk-ortodoxa kyrkan och de två biskoparna i Syrisk-ortodoxa kyrkan, som alla är män. Bland ledarna här finns också ordföranden i Sveriges unga katoliker, som är en kvinna.

En jämförelse över tid mellan 2001 och 2007 visar att andelen kvinnor totalt sett sjunkit något på ledande poster i Svenska kyrkan.⁶ År 2001 fanns fem kvinnor och sju män bland ordförandena för centrala organ, medan motsvarande positioner 2007 innehades av tre kvinnor och åtta män. Antalet kvinnliga biskopar är detsamma i dag som 2001, medan antalet kvinnliga domprostar ökat från en till tre.

6.5 Sammanfattning

Civilsamhällets organisationer har enligt många forskare fått minskat inflytande på senare år. Arbetet inom dem har dock traditionellt haft betydelse som inskolning av ledare från breda skikt i samhället till olika ledaruppdrag. Det är också en erfarenhet som många av våra nuvarande makthavare har bakom sig. Det är fortfarande i de nordiska länderna möjligt att nå toppositioner i samhället med främst en politisk skolning och organisationserfarenhet.

De viktigaste organisationerna torde vara arbetsmarknadens parter. Dessa präglas fortfarande av könsuppdelningen på arbetsmarknaden och av den historiska dominansen inom svensk industri av mansdominerade branscher såsom verkstads-, stål-, trä- och pappersindustri. Det syns också på de ledande positionerna. Tjänsteyrkenas snabba expansion har dock lett till en starkt ökad andel kvinnliga medlemmar i fackförbunden. Samtidigt finns det också en ambition till jämställdhet, som dock manifesteras främst på de mest synliga – men samtidigt naturligtvis mycket viktiga – toppositionerna.

⁶ Jonsson & Lagerlöf Nilsson 2007.

De enskilda medlemsförbunden inom LO och Svenskt Näringsliv styrs främst av män (87 respektive 100 procent av ordförandena är män). På central nivå finns dock en minoritet kvinnor, och de viktiga ordförandeposterna i båda centralorganisationerna innehas numera av kvinnor.

Tjänstemännens och akademikernas organisationer har ett mer könsbalanserat ledarskap. I TCO-förbundens styrelse är hälften kvinnor och i Saco 44 procent. Centralt har TCO en majoritet kvinnor, medan Saco har 43 procent inklusive en kvinnlig ordförande. Svenskt Näringslivs styrelse har 17 procent kvinnor, medan småföretagarnas Företagarna har 39 procent samt en kvinnlig vd.

I ledningarna för de offentliga arbetsgivarnas organisationer – Arbetsgivarverket och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) - är 38 procent kvinnor, och i de ideella organisationernas Arbetsgivaralliansen utgör kvinnorna en tredjedel i styrelsen.

Historiska förhållanden är emellertid ingen bra förklaring till den nutida snedfördelningen på ledande fackliga positioner. LO har numera 46 procent kvinnliga medlemmar, TCO 62 och Saco 51 procent. I LO innebär det att både central styrelse och kongress har alltför få kvinnliga representanter i förhållande till deras andel bland medlemmarna, som är 46 procent. Inom TCO och Saco är kvinnorepresentationen i styrelsen proportionerlig, men även där är kvinnors representation vid kongressen alltför låg i förhållande till andelen kvinnliga medlemmar.

I boendeorganisationerna är könen ungefär lika väl representerade i bostadsrättsorganisationer, men fastighetsägar- och villaägarförbunden är nästan helt manligt styrda. I hyresgäströrelsen finns en dryg tredjedel kvinnor i styrelsen.

I de så kallade identitetsorganisationerna är kvinnor och män lika många på ledande poster. Men särskiljer vi enskilda organisationer framgår att kvinnorna främst finns i patient- och pensionärsorganisationer, medan männen dominerar i invandrarorganisationer. Ungdomsorganisationerna som helhet har en jämn könsfördelning.

Idrottsrörelsen har på riksplanet en könsbalanserad ledning med bl.a. en kvinnlig ordförande. Men de enskilda idrottsförbunden är kraftigt mansdominerade i styrelser och ledning, där det i genomsnitt finns 29 procent kvinnor.

I de religiösa samfunden slutligen finns det sammanlagt 35 procent kvinnor i ledande positioner. Mest jämställda är frikyrkorna

med 44 procent, medan de muslimska och judiska samfundet har lägst andel kvinnor bland ledarna (27 procent). Svenska kyrkan har en knapp tredjedel kvinnliga ledare.

7 Massmedier

7.1 Medierna har blivit fler och deras inflytande ökar

En nyligen genomförd undersökning har visat att makteliterna på alla samhällets fält tillmäter massmedierna störst inflytande i samhället i dag. De anses till och med ha större makt än medborgarna och deras representanter i riksdag och regering. Man anser samtidigt att denna mediernas makt är alltför stor.¹ Nu ligger det kanske i sakens natur att makthavarnas bedömning färgas av att just de torde granskas särskilt noga och ofta av medierna. Men till och med medieeliten själv kan tänka sig att minska sin makt något.

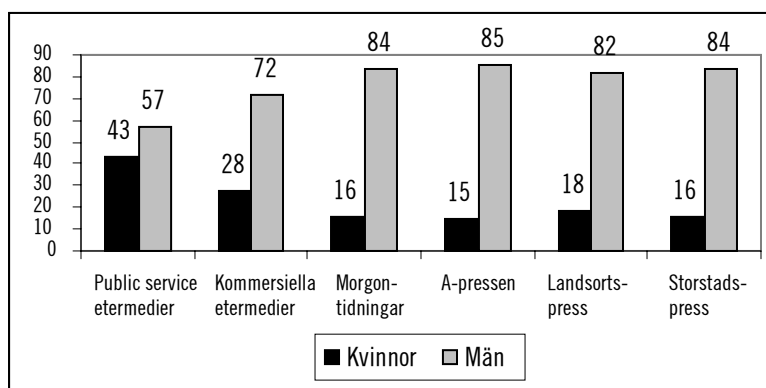
Det är mycket som talar för att mediernas makt har ökat under senare år. Under 1990-talet har inte minst kommersialiseringen och transnationaliseringen av medierna lett till att det finns många fler tv-kanaler och radiostationer. Samtidigt har som nämntes i kapitel 6 organisationslivet förlorat massor av medlemmar, främst genom att de inte längre attraherar nya medlemmar när de äldre försvinner.² Åsiktsutbytet och opinionsbildningen i samhället sker i stället allt mer i medialiserad form, inte genom mobilisering i de traditionella organisationerna. Informationsflödet och påverkan genom kommunikation har blivit allt viktigare. Man kan uttrycka det som att den diskursiva makten blivit mer betydelsefull i samhället. Det blir alltså allt viktigare att den publicistiska makten är brett och allsidigt baserad och att så många olika röster som möjligt kan delta i den offentliga opinionsbildningen i medierna.

Vi undersöker här etermedier, tidningar och tidskrifter för att se hur kvinnliga och manliga chefer fördelar sig över dessa arenor för politisk och diskursiv makt i samhället. Vi börjar med en övergripande figur över könsfördelningen bland cheferna för att sedan undersöka de olika medietyperna var för sig.

¹ Göransson 2007 (kapitel 20).

² Göransson 2000.

Figur 7.1 Översikt över kvinnor och män på chefspositioner inom olika medier. Procent

Källa: Hemsidor och Medieguiden. Antal (kvinnor/män) se tabell B 7.1, B7:3, B7.4, B7.9, B7.10 och B7.11 i tabellbilagan. Figuren omfattar vd, chefredaktörer och chefer för ledarredaktionerna. För övriga positioner se också tabellbilagan.

Vi kan omedelbart konstatera att kvinnorna generellt sett är starkt underrepresenterade på massmediernas mest inflytelserika positioner. Det enda undantaget är public service-tv och radio, där de utgör 43 procent.

I organisationslivet (liksom för övrigt i politiken) har traditionellt kvinnor kunnat nå högre maktpositioner i större utsträckning än på andra områden – i likhet med grupper med lägre social bakgrund och/eller lägre utbildning. Det har varit ett av särdragen i de nordiska länderna jämfört med andra länder. När nu folkrörelsernas och de ideella organisationernas makt tycks vara i avtagande samtidigt som de mediala arenorna tar över samhällets för demokratin så viktiga opinionsbildning, är det alltså särskilt viktigt att både kvinnor och män har inflytande över medierna. Men vi ser att det är en mycket kraftig manlig dominans på de högsta maktpositionerna på det fält som formulerar de frågor som kommer upp på samhällets dagordning.

7.2 Etermedier

7.2.1 I public service-medier finns det många kvinnliga chefer

När det gäller public service-tv och -radio är könsfördelningen bland administrativa chefer tämligen jämn. En tidigare undersökning har visat att särskilt företagsledningen (styrelseordförande och vd) i likhet med de flesta företagsledningar brukar vara mansdominerad, medan publicistiska positioner är mer jämlikt fördelade över könen.³

En närmare undersökning av de publicistiska positionerna vid Sveriges Radio visar att kvinnorna är i majoritet bland cheferna, medan könsfördelningen bland övriga reportrar är jämn. (Se tabell B 7.2 i tabellbilagan).

7.2.2 Kommersiella etermedier har främst manliga chefer

I de kommersiella medierna dominerar de manliga cheferna stort. Men i tv-företagen – till skillnad från radioföretagen – kan vi se samma tendens som i public service ovan, nämligen att män är administratörer och kvinnor publicister. Vid kommersiella tv-bolag finns totalt 13 kvinnliga och 27 manliga chefer; av dem är tre kvinnor och 18 män administrativa chefer medan tio kvinnor och nio män är publicistiska chefer (se tabell B7.3 i tabellbilagan). I de kommersiella radioföretag som här undersökts finns däremot inga kvinnliga chefer alls (dvs vd eller programchefer) (tabell B7.4 i tabellbilagan).

7.2.3 Nyhetsbyråer

Tidningarnas Telegrambyrå (TT)

I nyhetsbyrån TTs styrelse och ledning finns totalt 19 chefer, varav tre fjärdedelar är män. Den fjärdedel som utgörs av kvinnor är antingen suppleanter eller personalrepresentanter. (Se tabell B7.5.)

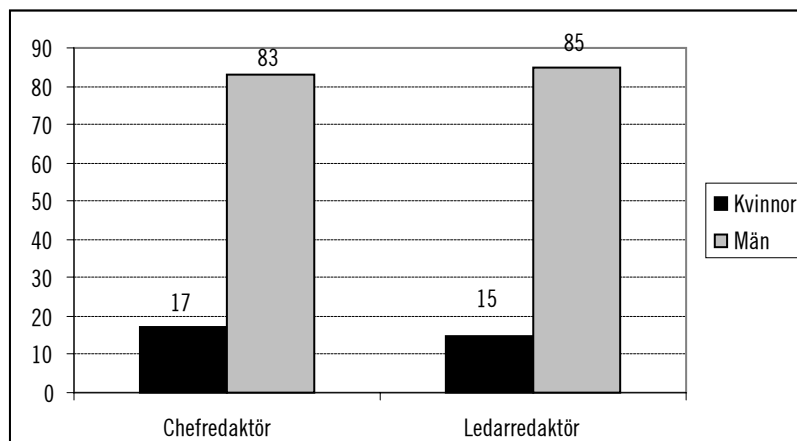
³ Djerf-Pierre 2007.

7.3 Cheferna för tidningar och tidskrifter är oftast män

De mest inflytelserika tidningarna har indelats på flera olika sätt, som framgår nedan. Men hur vi än räknar blir resultatet en överväldigande manlig dominans på de opinionsbildande positionerna i pressen.

7.3.1 Morgontidningarna har främst manliga chefredaktörer

Figur 7.2 Morgontidningarnas chefredaktörer och ledarredaktörer. Procent

Källa: Medieguiden 2006. Omfattar samtliga 131 morgontidningar. Antal kvinnor/män: chefredaktörer 22/111, chefer för ledarredaktioner 14/77. Se tabell B7.6 i tabellbilagan.

Männen dominerar stort som chefredaktörer och ledarredaktörer i landets morgontidningar. I den mån det finns skillnader i åsikter, ämnesval eller vinklingar mellan könen, så når de knappast morgontidningarnas läsare.

7.3.2 A-pressen leds av nästan bara män

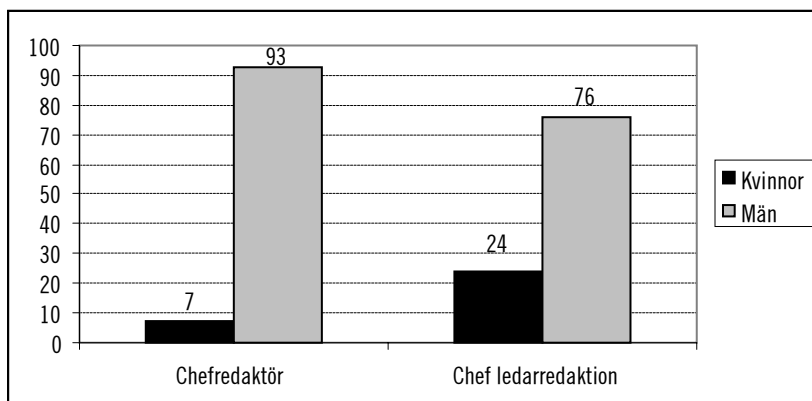
Sammanlagt är det 26 tidningar som dominerar de olika A-regionerna. De har totalt sett 23 manliga och fem kvinnliga chefredaktörer samt 20 manliga och fem kvinnliga chefer för ledarredaktionerna. I procent innebär det att 18 procent av chef-

redaktörerna är kvinnor och 82 procent är män, medan 20 procent av cheferna för ledarredaktionerna är kvinnor och 80 procent är män.

Men eftersom tidningarnas spridningsområden täcker olika stora områden, har de olika tidningarnas opinionsbildare också olika stort inflytande beroende på hur stort område deras tidning täcker. De största tidningarna är Göteborgsposten som dominerar i 13 A-regioner, Sydsvenska Dagbladet som är störst i nio regioner, Nerikes Allehanda som dominerar fem områden och Upsala Nya Tidning som dominerar fyra. Det innebär i sin tur att de manliga chefredaktörerna och ledarskribenterna som skriver i tidningarna med den största täckningen har ett ännu större inflytande än vad som framgått ovan.

De fem kvinnliga chefredaktörerna finns på tidningar som endast är störst i en A-region var. Kvinnliga ledarredaktörer finns dock även på några tidningar med större spridning såsom Sydsvenska Dagbladet (störst i nio regioner), Aftonbladet (störst i tre regioner) och Östersundsposten (störst i två). Om vi viktat opinionsbildarna med respektive tidnings spridningsområde får vi följande fördelning mellan kvinnor och män.

Figur 7.3 Dagspress med störst upplaga inom varje A-region. Procent

Källa: Medieguiden 2006. Antal kvinnor/män: chefredaktörer 5/63, chefer för ledarredaktioner 16/52. Se tabell B7.7 i tabellbilagan.

Det innebär att det är totalt 15 procent kvinnliga och 85 procent manliga chefredaktörer och ledarredaktörer, som präglar de dominerande tidningarna i landets A-regioner. Dagspressens opinionsbildare består med andra ord i överväldigande grad av män.

7.3.3 Dagspress med viss total upplaga: återigen främst män

Om vi undersöker dagstidningar med upplaga över 28 000 ex ser vi att en av sex vd är kvinna. Bland chefredaktörerna utgör männen 84 procent, bland cheferna för ledarredaktionerna är de 81 procent och bland övriga redaktionschefer 68 procent. Längre ned i hierarkin finns det alltså fler kvinnor, även om männen dominerar stort även bland redaktionscheferna.

Tabell 7.1 Dagspress med upplaga över 28 000

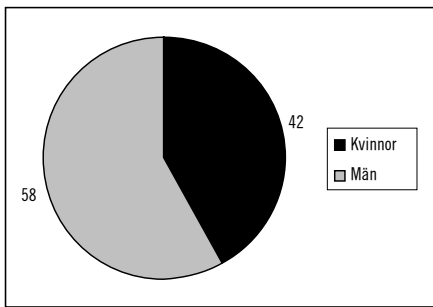
Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Vd	1	5
Chefredaktör	6	32	16	84
Chef ledarredaktion	5	21	19	81
Övriga redaktionschefer	6	13	32	68
<i>Totalt</i>	<i>18</i>	<i>71</i>	<i>20</i>	<i>80</i>

*Anm:*Här ingår Helsingborgs Dagblad, Metro Göteborg, Dagens Industri, Sydsvenska Dagbladet, Svenska Dagbladet, Metro Stockholm, Göteborgsposten, Stockholm City, Expressen, Dagens Nyheter, Aftonbladet, Barometern, Blekinge läns tidning, Bohuslänningen, Borås Tidning, Eskilstunakuriren, Falukuriren, GT, Hallands Nyheter, Jönköpingsposten, Kristianstadsbladet, Kvällsposten, Metro Skåne, Nerikes Allehanda, Norra Västerbotten, Norrköpings Tidningar, Norrländska Socialdemokraten, Nya Wermlandstidningen, Skånska Dagbladet, Smålandsposten, Smålandstidningen, Sundsvalls Tidning, Upsala Nya Tidning, Vestmanlands Läns Tidning, VästerbottensKuriren, Östersundsposten och Östgöta Correspondenten.

7.3.4 Bland tidskrifternas chefredaktörer finns både kvinnor och män

När det gäller chefredaktörer/ansvariga utgivare för de största tidskrifterna råder betydligt mer jämställda förhållanden. Emellertid finns det tydliga skillnader mellan de typer av tidskrift som kvinnor respektive män arbetar med.

Figur 7.4 Chefredaktörer vid tidskrifter med upplaga över 100 000. Procent

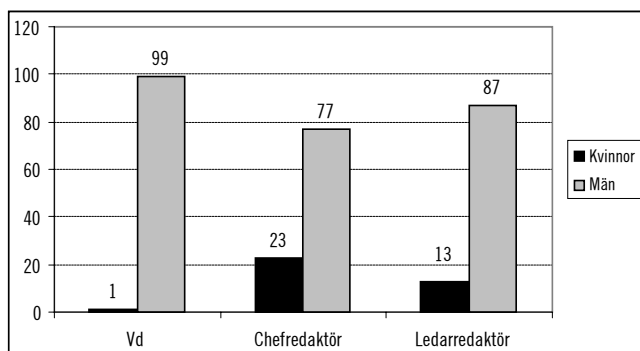
Källa: Observer och Medieguiden 2006. Antal kvinnor/män 47/65. Se tabell B7.7 i tabellbilagan.

7.3.5 Press efter utgivningsort

Om vi skiljer mellan landsortens press och storstädernas framkommer smärre skillnader.

I *landsortspressen* är tre fjärdedelar av chefredaktörerna män och inte mindre än 87 procent av cheferna för ledarredaktionerna. En enda procent av de verkställande direktörerna är kvinnor.

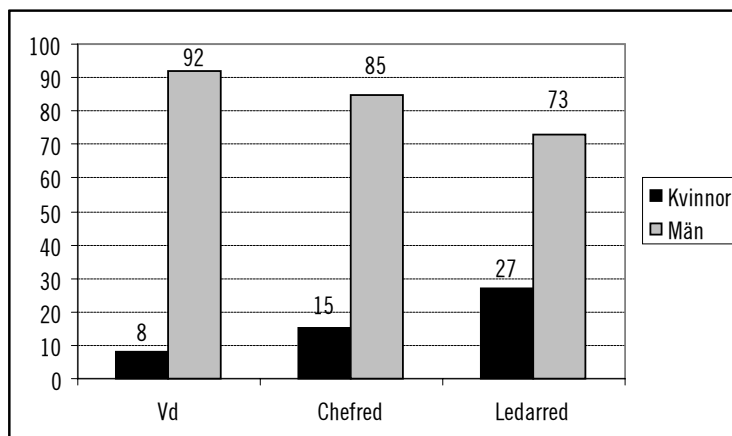
Figur 7.5 Chefer vid landsortspressen. Procent

Källa: Medieguiden 2006. Antal kvinnor/män vd 2/31, chefredaktörer 28/94, chefer för ledarredaktioner 7/48. Se tabell B7.9.

Inom *storstadspressen* finns det dock en ännu mindre andel kvinnliga chefredaktörer. Däremot finns det fler kvinnliga chefer för ledarredaktionerna, nämligen en fjärdedel medan männen alltså har tre fjärdedelar av dessa viktiga uppdrag. Det är alltså fortfarande fråga om en snarast uppseendeväckande snedfördelning mellan könen.

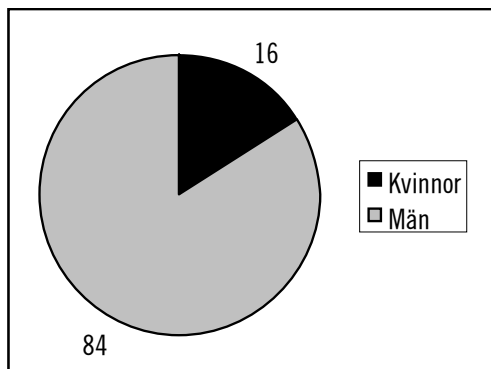
Figur 7.6 Storstadspress: företagsledning och publicistisk ledning. Procent

Källa: Medieguiden samt hemsidor. Omfattar Aftonbladet, Dagens Industri, Dagens Nyheter, Expressen, GT, Göteborgsposten, Kvällsposten, Skånska Dagbladet, Metro Göteborg, Malmö, Stockholm, Stockholm City, Svenska Dagbladet och Sydsvenska Dagbladet. Se tabell B 7.10 i tabellbilagan.

Proportionerna mellan totala andelen kvinnor och män i ledande positioner i storstadspressen framgår ännu tydligare i ett cirkeldiagram.

Figur 7.7 Storstadspressens sammanlagda ledning. Procent

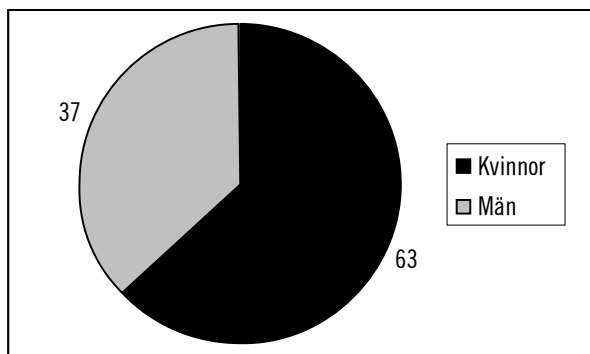

Källa: Medieguiden samt hemsidor. Omfattar Aftonbladet, Dagens Industri, Dagens Nyheter, Expressen, GT, Göteborgsposten, Kvällsposten, Skånska Dagbladet, Metro Göteborg, Malmö, Stockholm, Stockholm City, Svenska Dagbladet och Sydsvenska Dagbladet. Antal kvinnor/män: 6/31. Se även tabell B 7.11 i tabellbilagan.

7.3.6 De som granskar medierna är ofta kvinnor

Av dem som är satta att granska medierna är övervägande delen kvinnor. Det gäller både Granskningsnämnden, Pressombudsmannen och Pressens Opinionsnämnd.

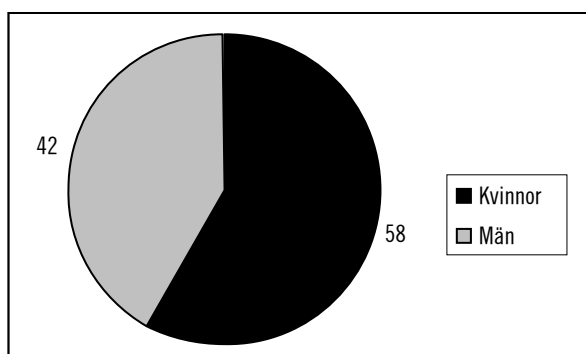
Figur 7.8 Granskningsnämndens ledamöter. Procent kvinnor och män

Källa: Hemsida. Antal kvinnor/män: 15/9. Se vidare tabell B 7.12 i tabellbilagan.

Även i Pressens Opinionsnämnd och hos pressombudsmannen finns något fler kvinnor än män.

Figur 7.9 Pressombudsmannen och Pressens opinionsnämnd. Procent kvinnor och män

Källa: Hemsidor. Antal kvinnor/män: 21/15. För specificerade uppgifter om positioner, se tabell B7.13 i tabellbilagan.

7.4 Andra undersökningar

Vi har i detta kapitel kartlagt mediefältets viktiga makthavare, de som bestämmer vad som ska diskuteras och hur det ska diskuteras – med andra ord, de som har dagordningsmakten i samhället.

Vi har gått efter direktivens bedömning av vilka de viktigaste positionerna är. Men det finns andra sätt att göra rangordningar. Varje år gör till exempel tidskriften DSM en lista över de viktigaste opinionsbildarna i Sverige. Det är en fältets egen bedömning som görs genom att trehundra journalister och kommentatorer inbjuds att svara. År 2007 svarade cirka 160 personer. Av de 20 opinionsbildare som placerades högst, visade sig 15 vara män och fem kvinnor.⁴ Åtta av personerna på listan är politiker, främst ministrar, sju är journalister, främst ledarskribenter, två är författare, en är företagsledare, en LO-ordförande och en är kung (!). Av de fem kvinnorna är två journalister, en politiker/minister, en LO-ordförande och en författare. Det är med andra ord särskilt politiker och ledarskribenter som mediefolket självt bedömer har den opinionsbildande makten i landet.

Vi kan dra slutsatsen att utgångspunkten i direktiven om mediernas makthavare bekräftas av denna rangordning, där särskilt

⁴ Dagens Nyheter den 11 januari 2007.

de stora dagstidningarnas ledarskribenter framhävs som viktiga opinionsbildare.

7.5 Sammanfattning

Det samlade intrycket av genomgången av medierna och könsfördelningen bland chefer och tongivande opinionsbildare är att det är en massivt manlig församling. I den administrativa ledningen för *public service-etermedierna* sitter företrädesvis män, medan det finns en jämn könsfördelning bland de publicistiska positionerna. De *kommersiella etermedierna* är helt mansdominerade i sin ledning.

När det gäller *dagspressen*, dess ledning och opinionsbildande ledare är mansdominansen också överväldigande. En skillnad är dock att det finns fler kvinnliga chefredaktörer i landsortspressen än i storstadspressen, och tvärtom fler kvinnliga chefer för ledarredaktionen i storstadspressen än i landsorten.

Om vi undersöker de tidningar som är störst i landet i de olika A-regionerna, visar även denna indelning en kraftig mansdominans.

Den starka könsfördelningen bland mediecheferna är snarast förbryllande. Det är helt klart så att könen har olika tillgång till de mediala arenorna. Mediernas växande makt tycks inte vara något som kvinnor i någon högre grad är delaktiga i.

Det är också bekymmersamt att det ena könet har så marginellt inflytande över opinionsbildning och diskursiv makt – när det är så att kvinnor och män fortfarande i stor utsträckning har olika typer av yrken, dominerar olika nivåer i hierarkierna och trots allt ännu har olika stort ansvar för hushåll och barnomsorg. Det är männens livserfarenheter, prioriteringar och problemformuleringar som kommer att dominera samhällsdebatten.

8 Kulturen

8.1 Kulturen är ett heterogent men eget fält

Kulturområdet är ett heterogent fält. Hit räknas (1) en rad positioner som tillsätts genom beslut av politiker och ofta *med* politiker. De kontrollerar främst ekonomiska resurser men har just därför möjlighet att styra satsningar, att bedriva kulturpolitik. Men det finns också (2) många positioner som kontrolleras *inifrån* det kulturella fältet och besätts utifrån kollegiala principer och bedömning. Det sistnämnda gäller främst sådana positioner, som kontrollerar vad man kallar det symboliska kapitalet på fältet. Det är till exempel positioner som ledamot av en jury eller annan prisutdelande församling men också som recensent eller kulturchef vid någon av de viktiga tidskrifterna och de stora dagstidningarna i landet. Dessa fungerar som ett slags grindvakter och spelar avgörande roll för vad som premieras som god litteratur, god konst, god teater osv, dvs vilka som blir insläppta och etablerade på kulturfältet. Men det finns också (3) positioner som skapats genom innehavarnas starka ställning på marknaden, till exempel en författare som säljer stora upplagor.

Aktör på kulturens fält kan man alltså bli med hjälp av mycket varierande resurser och kontakter. Det gör att de ledande makthavarna på fältet är en heterogen skara med skiftande bakgrund och karriärgångar bakom sig.¹

Detta beror på att kulturfältet är ett fält, som influeras både av politikens logik och av marknadslogiken, samtidigt som det finns ett starkt autonomianspråk utifrån fältets egen bedömning av vad som är god kultur: god litteratur, god konst, god musik och teater.²

Den statliga kulturpolitiken har traditionellt haft ambitionen att stödja de värden som omfattas av fältets interna samförstånd, den

¹ Jordansson 2007.

² Bourdieu 1993.

värdehierarki som kulturfältets egna aktörer lyft fram, men som inte alltid har den breda folkliga förståelse som krävs för att marknaden ensam ska kunna garantera dess överlevnad. Över längre tid kan man notera svängningar i den rådande synen hos i synnerhet den politiska eliten när det gäller balansen mellan offentligt och privat stöd till kulturell yrkesutövning, men också när det gäller synen på samhällets ansvar för att det ska finnas en någorlunda jämlik tillgång till kvalificerad kultur i landet.

För vår utredning har direktiven prioriterat kartläggningen av de politiskt tillsatta positionerna. Vi har emellertid utvidgat kulturpositionerna till att omfatta även vissa positioner som gäller fördelningen av anseende och symboliskt viktiga belöningar, för att få möjlighet att diskutera eventuella skillnader mellan olika typer av makthavare.

8.2 Sega strukturer gav männen försteg

Kvinnors och mäns möjligheter att nå ledande positioner inom kulturområdet styrs av flera olika avvägningar. Vi har i tidigare kapitel i denna rapport sett hur en genomskinlig rekryteringsprocess tillsammans med en ambition till allsidig representation genomgående lett till att politiskt inflytande främjat kvinnors delaktighet även på högre nivåer.

Samtidigt ger olika konstarter olika förutsättningar för personer ur olika grupper att nå framgång. Det tycks till exempel finnas särskilt få kvinnor i ledande position på musikens område, medan å andra sidan teatern som konstform tidigt krävde att det fanns skådespelare av båda könen.

Vi kan konstatera att mänskligheten har ett tungt och segt arv när det gäller hur kvinnor och män får skapa. Kvinnor har lättare haft tillgång till passiv konsumtion än till aktivt skapande. När de skapat har de ofta mött begränsningar i form av omgivningens krav och förväntningar.

Redan i det antika Grekland fanns föreställningar om konst och kön. Så ansågs till exempel det aktiva skrivandet anstå män, medan det passiva läsandet av någon annans verk lämpade sig för slavar och kvinnor.³

³ Svenbro 1999.

Under romantiken i slutet av 1700-talet och början av 1800-talet ledde en ny syn på könen som varandras motsatser till att kvinnors rörelsefrihet inskränktes även rent konkret. De fick exempelvis inte längre spela dramatiska pianostycken eftersom det krävde "okvinnligt" häftiga rörelser, och de fick ett mer inskränkt rörelseschema inom scendansen.⁴

Den nya individualismen omfattade inledningsvis endast män, och enbart mannen kunde vara ett skapande geni. Även framväxten av en ny borgerlig offentlighet sågs som en ny manlig arena. Det ifrågasattes att kvinnors konstnärliga alster skulle visas i offentligheten och att de skulle kunna vara medlemmar i Konstakademien.⁵ De olika akademierna (för musik, vetenskap, vitterhet och de fria konsterna) hade grundats efter internationellt mönster under 1700-talet. De blev snabbt manliga monopol.

Rent praktiskt kringkars kvinnors möjligheter till aktivt skapande genom att de oftast saknade ett eget rum – för att tala med Virginia Woolf – liksom tid för eget skapande, och de hänvisades småningom till de lägre värderade genrerna. I takt med att de olika konstarterna differentierades så att till exempel komponerande och spelande skildes åt och en värdehierarki mellan olika genrer inom bildkonsten utvecklades, blev det också möjligt och uppenbarligen viktigt att koppla den högre ansedda varianten (måleriet, komponerandet) till män och det manliga, medan den lägre värderade (textilkonst) blev kvinnlig.⁶

När amatören miste sin air av genialitet och skönande och det professionella nådde prestige, då hänvisades kvinnorna till amatörskapet och det blev viktigt att bevara professionerna manliga. Vi lever – som framgår nedan – fortfarande med efterverkningarna av detta arv.

8.3 De mansdominerade akademierna ger anseende

En kartläggning av var kvinnor och män befinner sig i kultureliten uppvisar ett tydligt mönster.

De tyngsta "grindvakterna" på kulturfältet när det gäller att bestämma vad som är den yppersta kulturen på olika områden, torde vara de främsta prisutdelande församlingarna. I akademierna

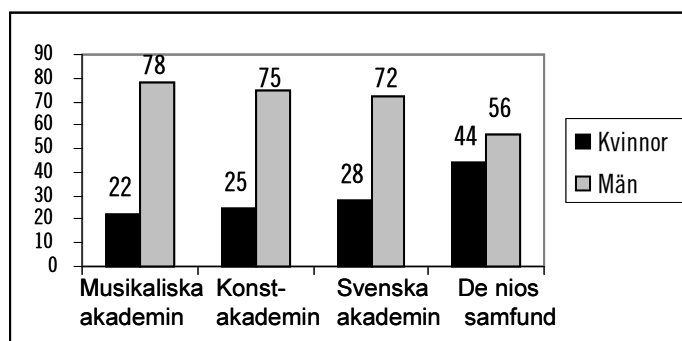
⁴ Öhrström 2000, Olsson 2000.

⁵ Lindberg 1987 och 1992.

⁶ Lindberg 2000.

blir man invald på livstid och det sker efter beslut av de redan tidigare invalda akademiledamöterna, dvs. genom kooptering. Här utgör männen den stora majoriteten.

Figur 8.1 Akademiledamöter. Procent

Källa: Hemsidor. Antal kvinnor/män: Musikaliska akademien 39/139, Konstakademien 26/78, Svenska akademien 5/13, De nios samfund 4/5. Här är endast akademiledamöter medtagna. För specificerade uppgifter om övriga positioner, se tabell B 8.1.

Som figuren visar utgör kvinnor en liten minoritet på cirka en fjärdedel bland de stora prestigefyllda akademiernas ledamöter. Akademierna tycks ännu inte ha hämtat sig efter det sena 1700-talets maskulinistiska reningsbad. För att i någon mån få en uppfattning om effekterna av det tidiga 1990-talets debatt om varvade listor i politiken osv., har vi – där så varit möjligt – särskilt de ledamöter som invalts från och med 1994 – det år då utnämningsspolitiken i allmänhet tycks ha upptäckt de kompetenta kvinnorna.⁷ Det visar sig att 65 procent av de nuvarande kvinnliga ledamöterna och 32 procent av de manliga valts in sedan dess. På senare år har det alltså därigenom blivit en större balans bland ledamöterna.

I Svenska akademien har en av de fem kvinnliga och fem av de 13 manliga ledamöterna (dvs. 20 respektive 38 procent av de nuvarande kvinnliga respektive manliga ledamöterna) invalts under samma period. Här verkar det alltså inte finnas någon motsvarande tendens.

⁷Jordansson 2007.

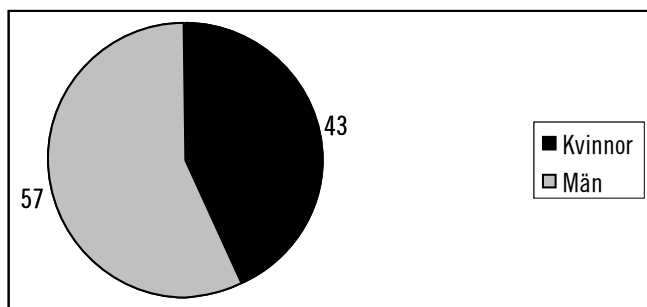
I det litterära De nios samfund råder kvantitativ jämställdhet bland de nio ledamöterna. En rad andra prisjuryer och nämnder har också undersökts och befunnits vara i huvudsak könsbalanserade med totalt 51 procent kvinnor och 49 procent män (se närmare tabell B8.2 i tabellbilagan).⁸ Dessa prisjuryer ändrar ofta sammansättning genom att regelbundet förnya sina ledamöter.

8.4 Kvinnliga och manliga kulturpolitiker ger ekonomiskt stöd

På 1970-talet blev alltså kulturen ett politiskt område. En artikulerad kulturpolitik skapades liksom institutioner och organ som skulle omsätta den i praktiken.

Styrelseposterna i ett antal centrala kulturnämnder och konstråd visar sig inte oväntat vara rätt jämnt fördelade mellan kvinnor och män (figur 8.2).

Figur 8.2 Styrelser för kulturnämnder och råd. Procent kvinnor och män

Källa Statskalendern 2006. Antal kvinnor/män: 26/34. För specificerade uppgifter om enskilda nämnder och råd, se tabellerna B 8.4 till och med B 8.9 i tabellbilagan.

Vid Svenska institutet som arbetar med kulturellt utbyte med andra länder, består styrelsen av tre kvinnliga och fem manliga ledamöter, varav en är ordförande. Vd är en kvinna, som också ingår i styrelsen (tabell B 8.24).

⁸ Det finns naturligtvis fler viktiga prisutdelande församlingar. Här har medtagits de största.

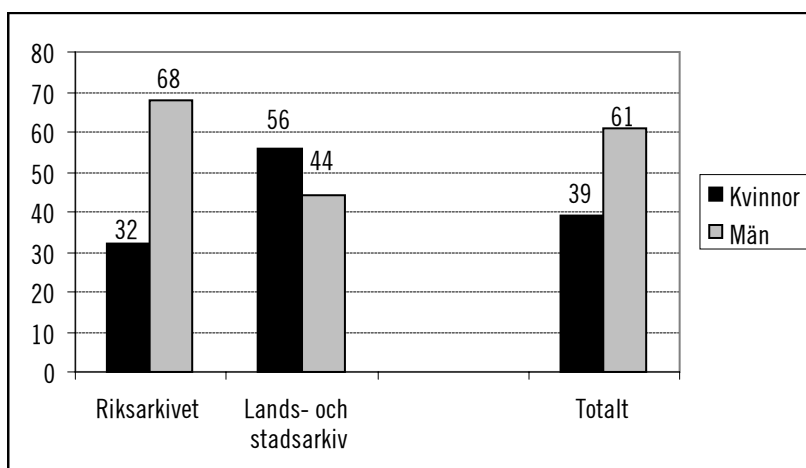
8.5 Arkiv och museer leds av både kvinnor och män

I de offentliga arkiven och på museer bevaras vårt kulturella arv.

8.5.1 De statliga arkiven

Den centrala makten över arkivväsendet – Riksarkivets styrelse och ledning – finns företrädesvis hos män, medan de regionala arkiven leds av ungefär lika många kvinnor som män.

Figur 8.3 De svenska statliga arkivens styrelse och ledning. Antal kvinnor och män

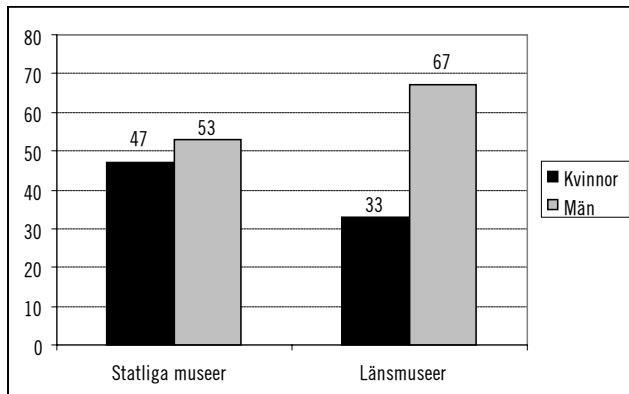
Källa: Statskalendern 2006 och direktuppgifter från enskilda arkiv. Antal kvinnor/män: riksarkivet 6/13, lands- och stadsarkiven 5/4. För uppgifter om enskilda positioner och arkiv, se tabell B8.10 i tabellbilagan.

8.5.2 Statliga museer och läns museer

Vid *statliga museer* finns totalt sett en dominans av kvinnliga chefer på olika nivåer (57 procent, vilket dock är inom ramen för vad som officiellt ses som jämställt.) Då är styrelseledamöter, enhetschefer och stabschefer inräknade. Det finns sex kvinnliga ordförande och fyra manliga. De exekutiva toppositionerna (museichef, vd) besätts dock av sammanlagt 14 kvinnliga och 16 manliga museichefer/överintendenter, som visas i figuren.

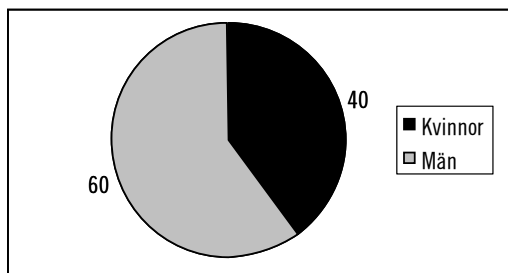
På *länsmuseumerna* finns det dubbelt så många manliga som kvinnliga länsmuseumchefer. Kvinnorna har med andra ord en tredjedel av toppositionerna. En av de åtta kvinnorna och sju av de 16 männen står samtidigt som landsantikvarier.

Figur 8.4 Toppchefer för statliga museer och länsmuseum. Procent kvinnor och män

Källa: Hemsidor för respektive museum. Antal kvinnor/män: statliga museer 14/16, länsmuseum 8/16. Uppgift saknas för tre länsmuseum. För specificerade uppgifter om positioner och enskilda museer, se tabell B 8.3 och B 8.4 i tabellbilagan. Om styrelseledamöter och övriga chefer tas med, blir fördelningen för statliga museer 57 procent kvinnor och 43 procent män eller 114 kvinnor och 87 män. Motsvarande uppgift har inte kunnat påträffas på hemsidor eller i Statskalendern för länsmuseumerna.

För några konstmuseer och mindre konsthallar som inte inkluderas i ovanstående statliga och länsmuseum visas könsfördelningen bland cheferna i figur 8.9. Sammanlagt är det en manlig dominans, men den faller inom ramen för vad som officiellt brukar accepteras som en jämn fördelning.

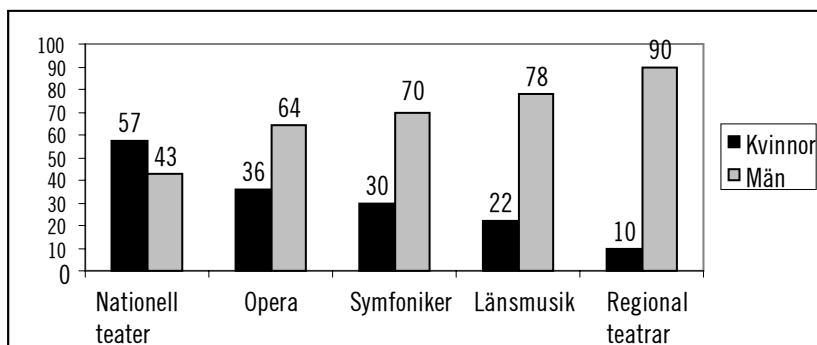
Figur 8.5 Övriga konstmuseer och konsthallar. Procent kvinnor och män.

Källa: Hemsidor. Antal kvinnor/män: 10/15, varav sex kvinnor och 8 män är konstnärliga ledare. För specificerade uppgifter om enskilda konsthallar och museer, se tabell B 8.14 i tabellbilagan.

8.5.3 Teater och musik

I direktiven nämns särskilt de statliga teatrar. Vi har dock valt att även ta med andra teatrar för att möjliggöra en jämförelse mellan teatrar med olika huvudmän och mellan olika nivåer. Styrelserna för statliga, länsteatrar och stadsteatrar är som regel könsbalanserade. I figuren 8.5 jämförs tillgängliga uppgifter om chefer för olika kulturinstitutioner.

Vid teatrar och musikteatrar finns ibland både en konstnärlig och en ekonomisk/administrativ ledning. När det gäller de konstnärliga ledarna varierar sammansättningen mycket. Det är svårt att finna jämförbara uppgifter för olika institutioner på detta område. Ofta anges inte styrelserna på hemsidorna. Ibland saknas där i stället uppgift om konstnärlig ledning. De mest systematiska uppgifterna finns i Statskalendern, men den omfattar naturligtvis inte till exempel privatteatrar.

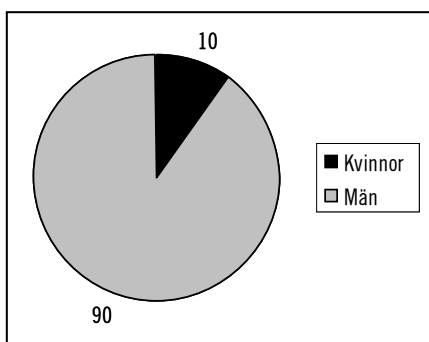
Figur 8.6 Chefer för olika kulturinstitutioner. Procent kvinnor och män

Källa: Hemsidor. Antal kvinnor/män: nationell teater 16/12, opera 21/37, länsmusik 7/16, symfoniker 2/7, regionteater 2/19. Se tabellerna B 8.16–B 8. 21 i tabellbilagan.

En undersökning av några privata teatrar i Stockholm visar att de leds av sammanlagt fyra kvinnor och tre män.

En sammanställning av de uppgifter som finns tillgängliga om konstnärlig ledning vid nationella teatrar, privata teatrar och operahus ger vid handen att det finns tio kvinnor och åtta män på sådana positioner (vid de teatrar som vi här funnit uppgifter för). Som ordförande eller vd (teaterchef) vid samma teatrar finns sammanlagt sex kvinnor och nio män.

Vid landets länsteatrar finns bara två kvinnliga teaterchefer av 21 totalt. Teaterchef är alltså i landsorten ett i princip manligt yrke.

Figur 8.7 Teaterchefer för länsteatrar. Procent kvinnor och män

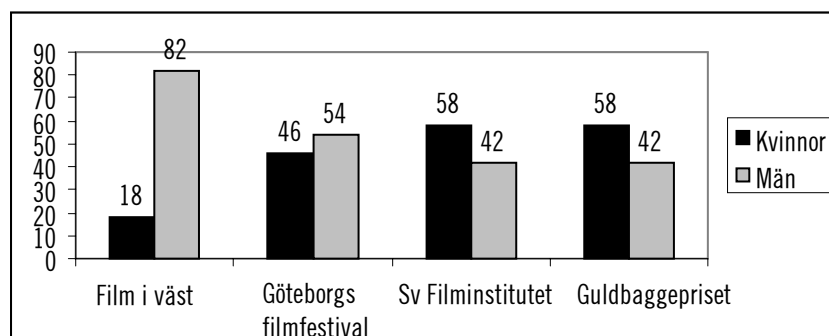
Källa: Statskalendern 2006. Antal kvinnor/män: 2/19. För uppgifter om enskilda teatrar, se tabell B8.4 i tabellbilagan.

Om vi undersöker några stadsteatrar med avseende på deras styrelser (där ledamöterna är politiskt utsedda), finner vi dock fler kvinnor – totalt 48 procent kvinnor och 52 procent män. Av ordförande och vd för dessa teatrar är en kvinna och sex män (se tabell B 8.20).

8.5.4 Film

Inom filmen är könsfördelningen bland chefer och prisjuryer relativt jämn – med undantag av organisationen Film i Väst, som leds av två kvinnor och nio män.

Figur 8.8 Chefer vid filminstitutioner. Procent

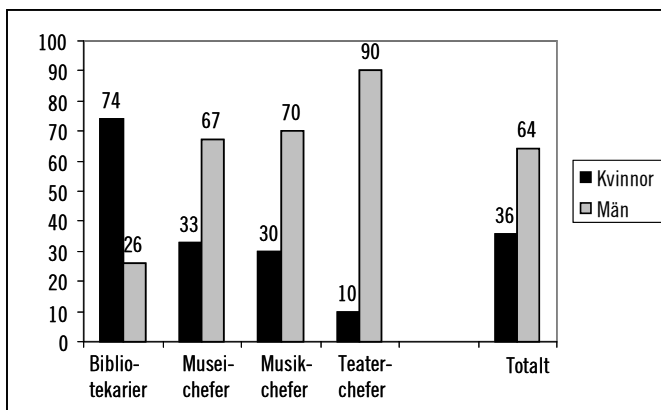
Källa: Hemsidor. Antal kvinnor/män: Film i Väst 2/9, Göteborgs filmfestival 12/14, Svenska Filminstitutet 7/5, Guldbaggepriset 2006 19/14. För ytterligare uppgifter se tabell B 8.15 i tabellbilagan.

8.5.5 Kvinnor är bibliotekschefer – män leder museer, orkestrar och teatrar

På länsnivå finns det sammanlagt en dryg tredjedel kvinnor bland cheferna för länens kulturverksamhet. Men en jämförelse visar att det finns stora skillnader mellan olika konstarter.

Teatercheferna är till överväldigande delen män, och även bland musikchefer och museichefer dominerar männen kraftigt. Bland länsbibliotekarierna dominerar däremot kvinnorna.

Figur 8.9 Länschefer på olika kulturområden. Procent kvinnor och män

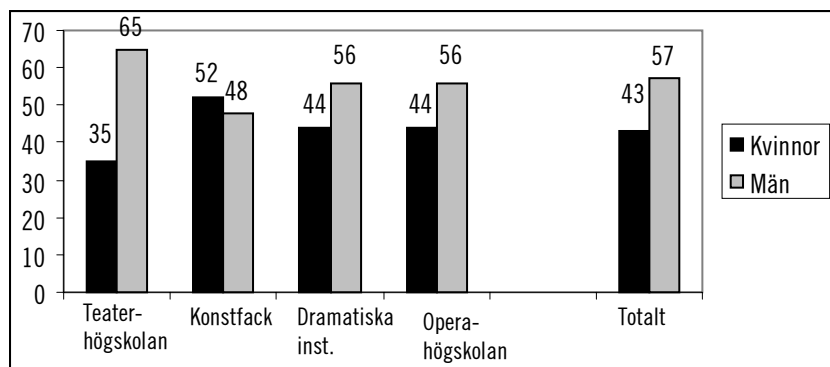

Källa: Statskalendern 2006.

8.5.6 Fler män än kvinnor leder konstnärliga utbildningar

I styrelserna för några konstnärliga högskolor vi undersökt utses ledamöter av regering och de olika berörda grupperna vid skolorna. Här finns en relativt jämn könsfördelning i styrelser och bland chefer, även om männen är i majoritet vid Dramatiska institutet och Operahögskolan och kvinnorna något lite vid Konstfack. Fördelningen faller inom ramen 40–60 procent. Ett undantag är dock Teaterhögskolan, som har nästan dubbelt så många män som kvinnor i ledningen.

Figur 8.10 Styrelser och chefer för vissa konstnärliga utbildningar. Procent

Källa: Hemsidor. Antal kvinnor/män: Teaterhögskolan i Stockholm 8/15, Konstfackskolan 11/10, Dramatiska Institutet 4/5, Operahögskolan 8/10. För specificerade uppgifter om positioner, se tabell 8.25 i tabellbilagan.

8.6 Sammanfattning

Kulturområdet påverkas både av politik, kommersiella krafter och sin egen ambition att avgöra vad som är god konst, litteratur, musik och teater efter fältets egna kriterier. Det finns en spänning mellan dessa strävanden. De påverkar rekryteringen av chefer och styrelser på olika sätt.

Vår kartläggning tycks bekräfta vad tidigare forskning visat, nämligen att ett politiskt inflytande gynnar rekryteringen av kvinnor. Samhällets övergripande jämställdhetsideal får här genomslag. Vi har sett att kulturpolitikens organisationer leds av ungefär lika många kvinnor som män.

Å andra sidan är akademierna fortfarande kraftigt mansdominerade. Där bestäms den symboliska hierarkin på området. Att bli invald är en heder och ett erkännande av framgång på fältet. I prisjuryer – som ju också bestämmer och belönar vad som är god konst eller litteratur – som ofta byter ledamöter inför varje ny prisutdelning, finns dock som på andra områden ungefär lika många kvinnor som män.

När det sedan gäller ledningen för kulturfältets olika konstgrenar ser vi samma tendens, nämligen att styrelserna har en någorlunda jämn könsfördelning, medan de exekutiva cheferna oftare är män än kvinnor. Detta gäller dock betydligt mer på länsnivå än på nationell nivå. Så är toppositionerna vid statliga

museer jämnt fördelade mellan kvinnor och män. Om vi räknar med styrelserna för de statliga museerna, blir det till och med en dominans av kvinnor (57 procent). Av läns museernas chefer är däremot två tredjedelar män. Av de konstmuseer (som inte redan medtagits bland de statliga eller läns museer) och några konsthallar leds 40 procent av kvinnor, 60 procent av män.

När det gäller teater finner vi återigen samma tendens, nämligen att nationella teatrar har fler kvinnliga chefer än de regionala, samtidigt som det finns fler kvinnor i styrelserna än som teaterchefer/vd. Inom opera och musikteater är två tredjedelar av cheferna män och i symfoniorkestrarnas och länsteatrarnas ledning finns mycket få kvinnor. Om vi särskiljer de konstnärliga ledarna vid teater och opera finns något fler kvinnor än män, medan männen är fler i den administrativa ledningen. Några privata teatrar vi undersökt visade sig ha lika många kvinnliga som manliga konstnärliga ledare, men fler kvinnliga än manliga vd.

På länsnivå dominerar männen både som museichefer, teaterchefer och musikchefer, medan kvinnorna är fler som bibliotekschefer.

Inom olika filmorganisationer finns ungefär lika många kvinnor som män – utom i organisationen Film i Väst där männen dominerar.

Cheferna för de konstnärliga högskolor som undersökts utgörs av något fler män än kvinnor – med undantag av den mansdominerade ledningen för Teaterhögskolan och en liten övervikt kvinnliga chefer vid Konstfackskolan.

När det gäller landets offentliga arkiv slutligen så domineras Riksarkivets styrelse och ledning av män medan lands- och stadsarkivarierna har en jämn könsfördelning.

Sammanfattningsvis tycks det vara så att politisk påverkan och nationell nivå leder till rekrytering av både kvinnor och män, särskilt till styrelser, medan mansdominansen är stark på regional och lokal nivå, särskilt när det gäller exekutiva chefer. Ett undantag tycks vara arkivcheferna, som är jämnt fördelade på regional/lokal nivå.

Det finns också skillnader mellan olika konstarter, där ledningen för musikliv och opera är den mest mansdominerade.

Vi har här i enlighet med direktiven koncentrerat oss på den institutionella makten, dvs. de makthavare som i kraft av sina positioner kan dela ut ekonomiskt och symboliskt kapital eller annorlunda uttryckt: försörjningsmöjligheter och materiella

belöningar lika väl som anseende och ära. Vi har alltså undersökt fältens nyckelpersoner eller gatekeepers; de som bestämmer vem och vad som ska belönas. Vi har också kartlagt dem som leder viktiga institutioner på olika kulturområden. De kan bestämma vilken konst, musik, film eller teater som ska bedrivas och av vem.

Vi har däremot inte undersökt de konstnärligt utövande som sådana annat än i just de fall där de ingår i gruppen gatekeepers, dvs. har institutionell makt i form av positioner som prisutdelare eller dylikt. Vi har inte undersökt dem som belönas (med undantag av nobelpristagarna – se kapitel 9). En annan undersökning får ta reda på vad som utmärker dem som befins värddiga att lyftas upp.

Det finns redan vissa undersökningar som kartlagt kvinnor och män som mottagare av priser och andra hedersbetygelser. En sådan kartläggning av dem som mottagit de litterära priser som finns i landet, gjordes av Sveriges Radios kulturredaktion våren 2003. Den visade att män får de flesta priserna trots att det finns lika många kvinnliga som manliga författare.⁹ Här finns alltså utrymme för ytterligare forskning.

⁹ Sveriges Radio den 5 maj 2003.

9 Vetenskap och högre utbildning

9.1 Vetenskapen har en manlig tradition

Det vetenskapliga fältets legitimitet har i likhet med kulturens historiskt sett vilat på dess autonomi. Att vetenskapligheten bedöms av dem som arbetar med vetenskap och inte av finansiärer – statliga eller privata – eller andra intressenter har varit avgörande för vetenskapens anseende. Men samtidigt påverkas fältet naturligtvis både av politisk styrning och av marknadskrafterna. Det gäller att finna en balans mellan dessa inflytanden samtidigt som man hävdar sin autonomi.

Tidigare forskning har visat att vetenskapen är ett av de områden där det har varit svårast för kvinnor att komma fram.¹ Längre var vetenskapligt anseende knutet till manligt kön. Först 1937 utnämndes den första kvinnliga ordinarie professorn i Sverige, Nanna Svartz, i medicin. Redan tidigare – 1884 – hade dock en kvinnlig professor utsetts vid dåvarande privata Stockholms högskola, nämligen den ryskfödda matematikern Sonja Kovalevskaja, som därmed blev den första kvinnliga matematikprofessorn i världen. Hennes utnämning kritiserades på grund av hennes kön av bl.a. August Strindberg men försvarades av tillskyndarna med professor Gösta Mittag-Leffler i spetsen, som påpekade att högskolan var privat och inte lydde under statliga regler. Det kan vara intressant att notera i dag när logiken tycks vara den omvända.

Kovalevskaja föreslogs också 1885 som första kvinna till inval i Vetenskapsakademien, något som dock flera ledamöter motsatte sig med hänvisning till att stadgarna stipulerade att en ledamot skulle vara man. Först 50 år senare – 1945 – blev Lise Meitner invald i Vetenskapsakademien som den första kvinnan, först som utländsk ledamot och sedan 1951 som svensk ledamot.

¹ T.ex. Markusson Winkvist 2004, Törnqvist 2006, Jonsson 2006.

Ännu i dag dominerar männen de viktiga prisutdelande församlingar, där man beslutar om vetenskapens värdehierarki. Kvinnor finns främst på positioner, som har en representativ ambition eller där det över huvud taget finns en strävan till mångfald och där rekryterings/utnämningsprocessen är någorlunda genomskinlig. Det gäller till exempel rektorer och ordförande vid universitet och högskolor, men också uppdrag i icke privata forskningsfinansierande församlingar. Därmed är några av de största finansierande institutionerna tämligen könsbalanserade, medan de privata stiftelserna och de prisutdelande församlingarna är kraftigt mansdominerande.

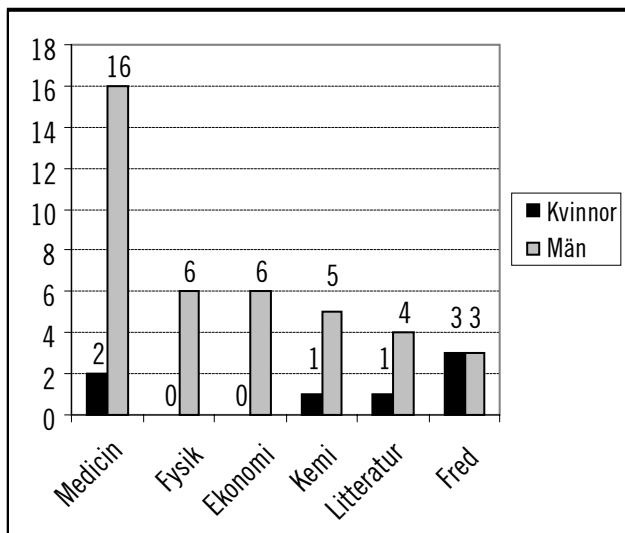
9.2 Akademierna samlar och hedrar män

De mest prestigefyllda vetenskapliga prisen torde vara nobelprisen. Att ingå i de församlingar som utser nobelpristagarna innebär därför ett erkännande som yppersta auktoritet inom respektive område. Nobelkommittéerna bestämmer genom sina årliga beslut den slutgiltiga värdehierarkin på respektive vetenskapsområde. Vilken vetenskaplig (eller litterär) insats är den mest betydelsefulla, som ska lyftas fram som förebildlig och belönas med detta stora pris?

Nobelprisen gäller främst naturvetenskaplig och medicinsk forskning, där mansdominansen sedan länge varit mycket stark. Detta nämns ibland som en förklaring till att det finns så få kvinnor på de mest prestigefyllda positionerna. Rekryteringsbasen har utvidgats betydligt under senare år, vilket dock inte slagit igenom på de högre nivåerna ännu.

Men även den humanistiskt präglade Svenska akademien, som beslutar om nobelpriset i litteratur, är en kraftigt mansdominerad församling (se även kapitel 8). Tre fjärdedelar av de aderton ledamöterna är ännu år 2007 män. Akademien har heller hittills aldrig haft en kvinna som ständig sekreterare. Samtidigt är humaniora och språk de akademiska områden, som traditionellt förknippas med en kvinnlig schablon. Här kan alltså inte längre könsuppdelningen på det vetenskapliga området förklara snedfördelningen. Det torde snarare vara den höga prestigenivån, den avgörande makten över den symboliska värdehierarkin och kanske den kollegiala rekryteringsprocessen man bör undersöka närmare för att förstå den sega strukturen i just denna församling.

Figur 9.1 Nobelkommittéernas ledamöter. Antal kvinnor och män

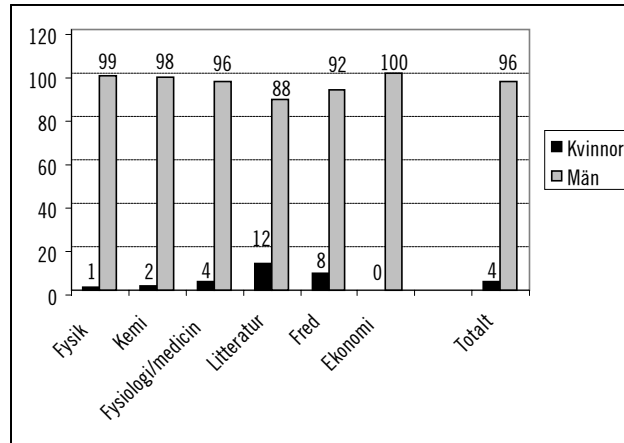
Anm. Uppgifterna gäller 2007 utom för ekonomipriskommittén, där de avser 2006 års val av pristagare.

Källa: Hemsidor. Se tabellerna B 9.1 och B 9.2.

Den kvinnliga representationen är i de flesta nobelkommittéerna ytterst marginell, ibland obefintlig. Fredspriset utdelas dock av lika många kvinnor som män – närmare bestämt av en kommitté som utses av det norska stortinget, vilket än en gång tycks bekräfta tendensen att det är den politiska logiken som främjar kvinnors tillgång till makt.

I detta sammanhang kan nämnas att kvinnorna som bekant heller inte är så många bland mottagarna av nobelprisen, trots att det i princip gäller hela världens vetenskapsmän och författare. Av de hittills utdelade prisen har kvinnor mottagit 32 av totalt 772 utdelade pris, dvs. fyra procent. (Vi har då räknat bort de 20 organisationer som fått fredspriset.) De fem nobelprisen har utdelats sedan 1901. Det sjätte priset – i ekonomi till Nobels minne – har utdelats sedan år 1969.

Figur 9.2 Nobelpristagare 1901–2006. Procent kvinnor och män

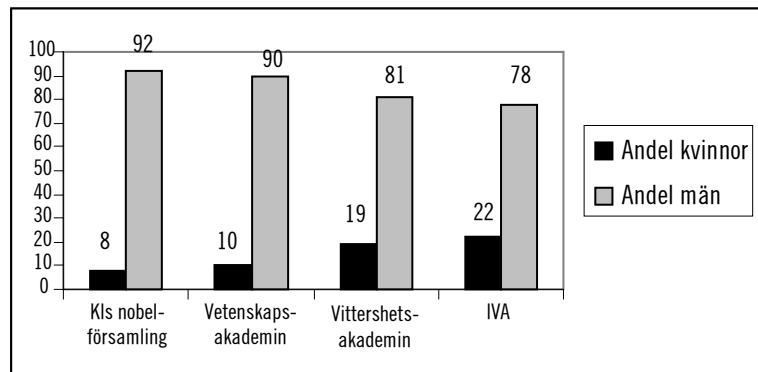

Källa: Hemsidor. Antal kvinnor/män: fysik 2/179, kemi 3/146, fysiologi/medicin 7/179, litteratur 9/96, fred 11/82, ekonomi (sedan 1969) 0/58. Se tabell B 9.3 i tabellbilagan.

Det är litteraturpriset och fredspriset som flest gånger gått till en kvinna. Tolv procent av litteraturpristagarna har varit kvinnor och av fredspristagarna åtta procent – en snarast dramatiskt låg andel. I övrigt är det bara enstaka kvinnor som belönats sedan prisen instiftades.

Även bland de övriga vetenskapliga akademiernas ledamöter lyser kvinnorna med sin frånvaro.

Figur 9.3 Akademiernas vetenskapliga ledamöter. Procent

Källa: Hemsidor. Antal kvinnor/män: Kls (Karolinska Institutets) nobelförsamling 4/46, Vetenskapsakademien 46/469, Vitterhetsakademien 24/105, IVA (Ingenjörsvetenskapsakademien) 15/52 ledamöter. Se vidare tabell B 9.1 i tabellbilagan.

Den största andelen kvinnor bland akademierna finns bland IVAs ledamöter, där den uppgår till lite drygt en femtedel.

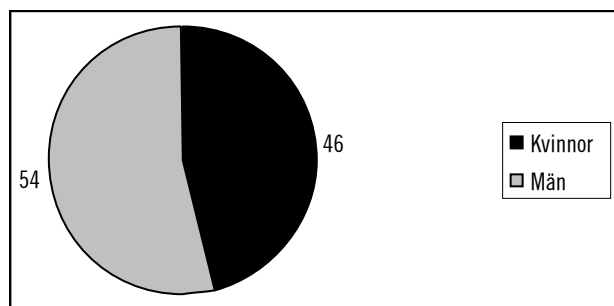
Bland Vitterhetsakademiens ledamöter har hälften av kvinnorna och en tredjedel av männen invalts sedan 1994, det år då varvade listor slog igenom både inom politiken och på andra håll i samhället och jämställdhetsdiskussionen var livlig.

I de två mindre samfundet Gustaf Adolfsakademien och Skytteanska samfundet finns totalt sett hela 41 procent kvinnor. Men om vi ser närmare på vilka positioner de har, visar det sig att det främst är suppleanterna i Gustaf Adolfsakademien som är kvinnor. Preses är en man och vice preses en kvinna. Inte heller i Skytteanska samfundet finns några manliga suppleanter. Det tycks vara en position som är reserverad för kvinnor, medan männen är ordinarie styrelseledamöter (se tabell B 9.2 i tabellbilagan).

9.3 Det politiska fältets styrmedel

Forskningsberedningen är ett rådgivande organ till regeringen i forskningsfrågor och består i dag av företrädare från olika delar av forskarvärlden och näringslivet (2007). Den leds av utbildnings- och forskningsministern. Åtta av ledamöterna är professorer, varav fyra är kvinnor. År 2001 bestod forskningsberedningen av nio ledamöter (exklusive ordföranden/ministern). Av dessa var tre kvinnor och sex män. Totalt var 33 procent kvinnor 2001, och det är utökat till 46 procent i dag.

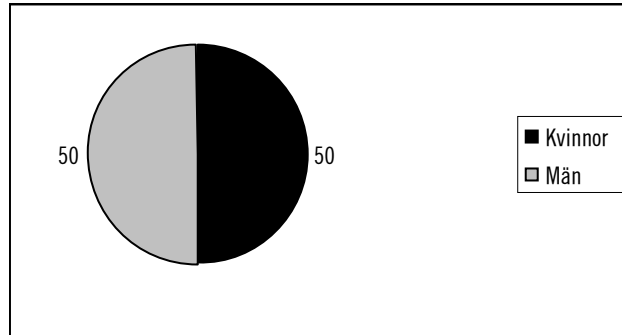
Figur 9.4 Forskningsberedningen. Procent kvinnor och män

Källa: Regeringskansliets hemsidor. Antal kvinnor/män: 6/7. Se tabell B 9.4 i tabellbilagan.

Högskoleverket är den myndighet som har överinseende över den högre utbildningen. Universitetskanslern är en man och ordföranden är en kvinna (ur näringslivet). Av de fem kvinnliga ledamöterna representerar en studenterna, en kommer från LO och en från stiftelsen Skansen. Av övriga ledamöter är fyra högskolerektorer och en professor. Kvinnorna är i högre utsträckning än männen hämtade från organisationer utanför vetenskapsfältet.

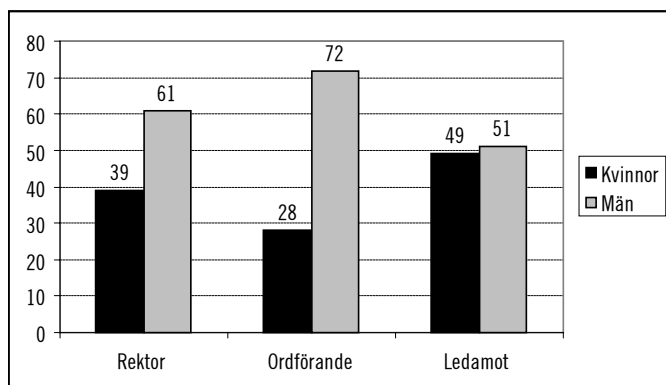
Figur 9.5 Högskoleverkets styrelse och ledning. Procent kvinnor och män

Källa: Statskalendern 2006. Antal kvinnor/män: 6/6. För specificerade positioner, se tabell B 9.5 i tabellbilagan.

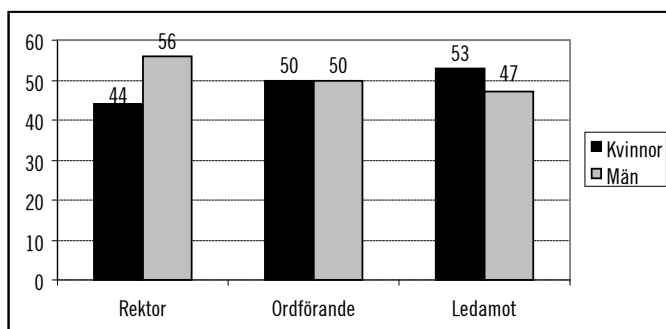
9.4 Högskolorna styrs oftare av kvinnor än universiteten

Styrelser och ledning för de universitet och högskolor som har statlig huvudman kartläggs nedan. Det visar sig att universiteten generellt oftare styrs av män än högskolorna. Den mest mansdominerade positionen är styrelseordförandeposten. Därefter kommer rektorspositionen, som till en dryg tredjedel innehas av kvinnor. Ledamöterna i universitetens styrelser är lika ofta kvinnor som män.

Figur 9.6 Universitetens styrelser och ledning. Procent kvinnor och män.

Källa: Statskalendern 2006. Antal kvinnor/män: rektor 7/11, ordförande 5/13, ledamot 123/126. Se tabell B 9.6 i tabellbilagan.

Vid högskolorna är ordförandeposterna jämnt fördelade mellan kvinnor och män. Bland ledamöterna är något fler kvinnor än män. Den mest mansdominerade posten är den som rektor, men även bland dem finns närmare hälften kvinnor.

Tabell 9.7 Högskolornas styrelser och ledning. Procent kvinnor och män

Källa: Statskalendern 2006. Antal kvinnor/män: rektor 8/10, ordförande 9/9, ledamot 132/118. Se tabell B 9.7 i tabellbilagan.

Vi ser här samma tendens som på andra samhällsområden, nämligen att kvinnorna är fler i styrelserna, som ju har många platser för ledamöter – och att den mest mansdominerade positionen är den exekutiva topposten, varav det bara finns en.

9.5 Rekryteringsbasen: mellancheferna/dekanerna är främst män

Hur ser det då ut på lägre chefsnivåer? Universiteten är indelade i fakulteter som styrs av var sin kollegialt vald dekan, vilken kan ses som en mellanchefsposition. Under fakulteterna lyder de olika ämnesinstitutionerna som i sin tur styrs av prefekter, även de kollegialt valda.

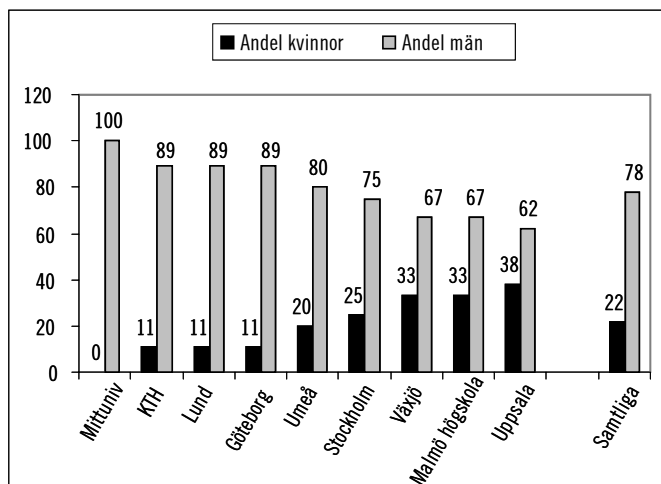
Prefekter och dekaner är och ska vara lärare/forskare. Det är dock en internationell trend att den administrativa karriären med tiden blivit allt mer skild från den vetenskapliga. Arbetet med administration och ekonomisk styrning har ökat starkt och går inte att kombinera med forskning eller undervisning. Ett allt mer dominerande inslag av marknadsstyrning och stagnerande eller nedskurna statliga anslag till universitet och högskolor har samtidigt gett allt större makt åt ekonomer och administratörer. Brittisk forskning har funnit att kvinnor missgynnas av denna utveckling. Någon svensk forskning finns ännu inte på området.

Det är sedan länge noterat att kvinnor i högre grad ägnar sig åt undervisning och administration, medan män oftare gör karriär inom forskning. Internationellt finns också en trend att bilda separata forskningsinstitut (inom eller utom universitetet) och att koncentrera resurser till starka forskningsmiljöer, samtidigt som undervisningsuppgifterna vid universitetet och högskolor vuxit i volym – dels för att större generationer kommit till universiteten, dels för att allt fler i varje generation söker sig till högre utbildning.

Någon samlad statistik över prefekter finns inte, men man skulle kunna uppdra åt Högskoleverket eller SCB att ta fram en sådan. Det finns anledning att undersöka om andelen kvinnor ökar bland prefekterna i takt med att den administrativa karriären frigörs från den vetenskapliga.

I Statskalendern finns däremot uppgifter om dekanerna vid de universitet och högskolor där sådana finns. Vid de senare grundade och mindre högskolorna saknas i regel fakultetsnivån.

Figur 9.8 Dekaner vid statliga högskoleenheter. Procent kvinnor och män

Källa: Statskalendern 2006. Antal kvinnor/män: Mittuniversitetet 0/2, KTH (Kgl Tekniska Högskolan) 1/8, Lunds universitet 1/8, Göteborgs universitet 1/8, Umeå universitet 1/4, Stockholms universitet 2/6, Växjö universitet 1/2, Malmö högskola 2/4, Uppsala universitet 3/5. Se tabell B 9.9 i tabellbilagan.

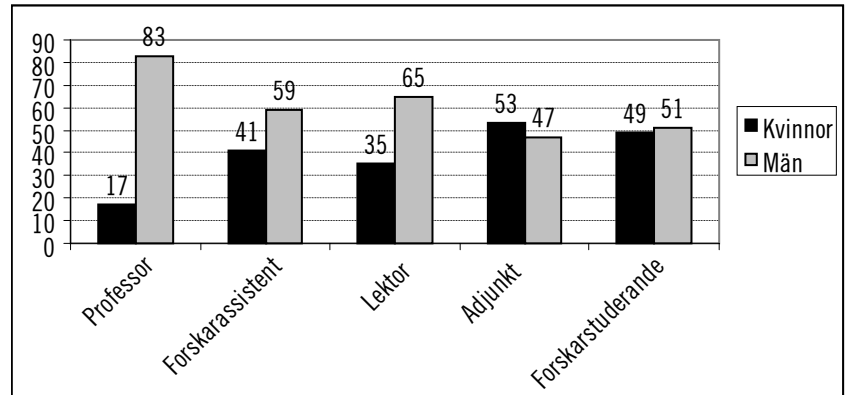
Dekanerna är en starkt mansdominerad grupp akademiska mellanchefer. Av totalt 60 i landet är 13 kvinnor. Männerna utgör alltså mer än tre fjärdedelar. Den största andelen kvinnliga dekaner finns vid Uppsala universitet, medan Lunds och Göteborgs universitet tillsammans med det traditionellt mansdominerade KTH ligger i botten. Mittuniversitetet saknar helt kvinnliga dekaner men där finns totalt endast två (båda män). Örebro universitet saknar fakulteter och därmed dekaner.

9.6 Efter doktorsexamen tar männen över

Den högsta vetenskapliga positionen är professuren. Professorerna är en kraftigt mansdominerad grupp med mindre än en femtedel kvinnor. En reform för några år sedan gjorde det möjligt för fler att bli professorer genom att man införde möjligheten att bli befördrad på sin (lektors)tjänst i stället för att vänta på att en professur skulle

bli ledig och kunna sökas. Emellertid har det visat sig att även de som befordras till professorer i övervägande grad är män.²

Figur 9.9 Anställda i olika kategorier vid universitet och högskolor. Procent kvinnor och män

Källa: Statskalendern 2006. Antal kvinnor/män (omräknat till heltidsanställda): professor 657/3 273, forskarassistent 389/569, lektor 2 229/4 059, adjunkt 3 384/2 943, forskarstuderande 4 229/4 484. Se tabell B 9.10 i tabellbilagan.

På undervisningstjänster såsom adjunkt (som inte kräver doktors-examen) och lektor (som kräver doktorexamen) finns betydligt fler kvinnor. Mer än hälften av adjunkterna är kvinnor, och de utgör en dryg tredjedel av lektorerna. Forskarassistenttjänsten är en tidsbegränsad meriteringstjänst, där kvinnorna för närvarande utgör 41 procent, något som tyder på en insats för att rekrytera kvinnor men utan att garantera dem något för framtiden. Bland de forskarstuderande (doktoranderna) slutligen finns ungefär hälften av vardera könet. Det är alltså i karriären *efter* doktorexamen, som männen tar övertaget.

9.7 Jämställt i offentliga forskningsråd, nästan bara män i de privata

Den största delen av de offentliga forskningsresurserna förvaltas av forskningsråd, vilkas experter avgör vilka forskare som ska få medel att forska för. De största råden i landet är Vetenskapsrådet och

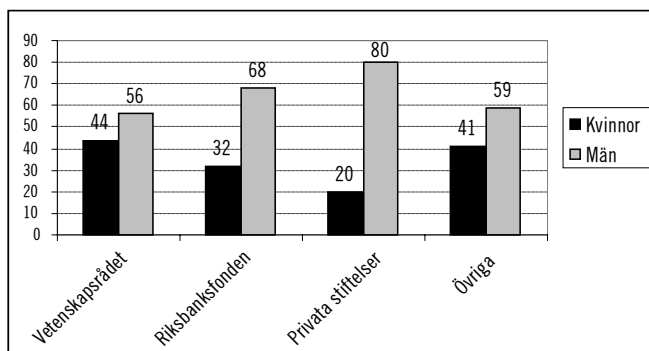
² Rapport från SULF, november 2006.

Riksbankens Jubileumsfond, men det finns också andra mindre råd och en rad privata stiftelser som också utlyser forskningsmedel. Vilka är det då som är med där och bestämmer vem som ska få pengar att forska för?

Det visar sig på det vetenskapliga fältet i likhet med andra fält att kvinnorna främst finns på positioner, som är tillsatta under inflytande av den representativa logiken. Det innebär att de finns i organisationer som fördelar ekonomiska anslag från offentliga myndigheter och inom forskningsråd som riksdag och departement har inflytande över (till exempel Vetenskapsrådet och FAS men också Riksbankens Jubileumsfond). Däremot visar det sig att privatägda stiftelser har ytterst få kvinnor bland beslutsfattarna.

Inom Riksbankens Jubileumsfond visar det sig vidare att det är en något jämnare könsfördelning om man räknar med de riksdagsledamöter som ingår (37 procent kvinnor, 63 procent män), än bland de vetenskapliga ledamöterna där kvinnorna endast utgör knappt en tredjedel (32 jämfört med 68 procent män).

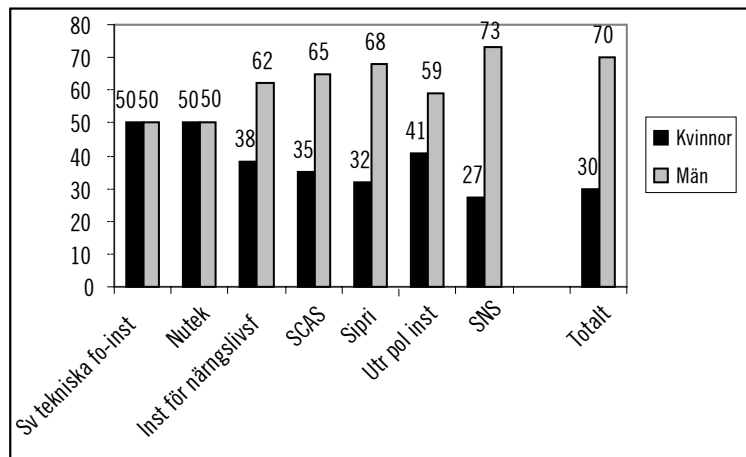
Figur 9.10 Forskningsfinansiärers styrelser, ledning och bedömare. Procent kvinnor och män

Källa: Hemsidor. Antal kvinnor/män: Vetenskapsrådet 93/119, Riksbankens Jubileumsfond (vetenskapliga ledamöter) 30/64, privata stiftelser 14/56, övriga råd och stiftelser 54/78. För specificerade uppgifter om positioner se tabell B 9.11.

Den internationella trenden är att manliga forskare samlas i forskningsinstitut. Några undersökta institut visar sig i figur 9.6 ha stark manlig dominans medan ett par av dem (med ett fåtal personer) har lika antal kvinnor och män.

Figur 9.11 Ledning och forskare vid forskningsinstitut. Procent kvinnor och män

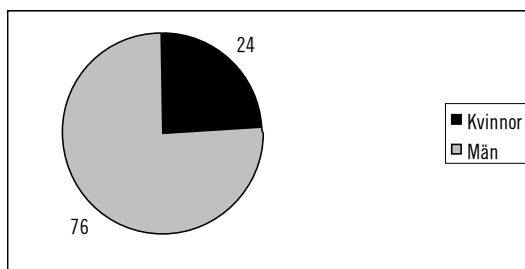

Källa: Hemsidor. Antal kvinnor/män: Sveriges Tekniska Forskningsinstitut 9/9, Nutek 5/5, Institutet för näringslivsforskning 3/8, SCAS (Kollegiet för samhällsforskning) 16/30, Sipri (Institutet för fredsforskning) 10/21, Utrikespolitiska Institutet 11/16, SNS (Studieförbundet Näringsliv och Samhälle) 45/123. Totalt antal 113 kvinnor, 266 män. För specificerade uppgifter om positioner se tabell B 9.12.

9.8 Folkbildning

Folkbildning är historiskt en viktig del i folkrörelserna. Men den tycks med avseende på ledningen i form av folkhögskolornas rektorer och folkbildningsrådet vara en gediget mansdominerad utbildningsform. Inte mindre än tre fjärdedelar av rektorerna är män.

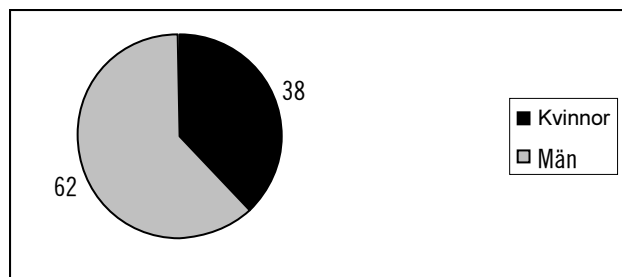
Figur 9.12 Folkhögskolornas rektorer. Procent kvinnor och män

Källa: Statskalendern 2006. Antal kvinnor/män 35/113. Se tabell B 9. 13 i tabellbilagan.

I Folkbildningsrådet är skevheten lite mindre men fortfarande oacceptabel enligt officiella jämställdhetskriterier.

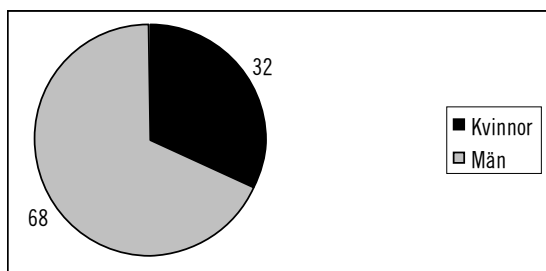
Figur 9.13 Folkbildningsrådet. Procent kvinnor och män

Antal kvinnor/män: 6/10 För specificerade uppgifter om positioner, se tabell B 9.14 i tabellbilagan.

En modern form av vuxenutbildning bedrivs inom Komvux/Lernia, som ger en andra chans till dem som vill vidare utbilda sig eller byta yrkesinriktning. Även där är ledningen mansdominerad.

Figur 9.14 Vuxenutbildningen (Komvux/Lernia). Styrelse och ledning. Procent kvinnor och män.

Källa: Hemsidor. Antal kvinnor/män: 7/15. För specificerade uppgifter se tabell 9 B.15 i tabellbilagan.

9.9 Sammanfattning

Det vetenskapliga fältet är i likhet med kulturfältet påverkat både av politiska krafter och marknadskrafter samtidigt som det måste hävda sin egen autonomi för att behålla sin legitimitet. Det är i organ och på de ledande positioner som influeras av den politiska ambitionen att nå allsidig representation, som man finner de största

andelarna kvinnor. Där kooptering sker – dvs. förnyelse genom de mer seniora ledamöternas inval – tenderar mansdominansen att vara som störst. I de prestigefyllda kommittéer som utser nobelpristagare finns ytterst få kvinnor. I den internationella skaran av nobelpristagare har under nobelprisens hela existens sammanlagt fyra procent kvinnor kommit med. Den största andelen (11 procent) finns bland litteraturpristagarna. Männerna utgör alltså som minst 89 procent.

Av den vetenskapliga akademierna är det Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) som har den största andelen kvinnliga ledamöter, nämligen lite drygt en femtedel. Fyra femtedelar är alltså män.

Om vi i stället betraktar de politiska organ som har inflytande över forskning och högre utbildning finner vi att både forskningsberedningen och Högskoleverkets styrelse har ungefär hälften kvinnliga ledamöter.

Det finns vidare en skillnad mellan universiteten och högskolorna så att universitetens ledningar i regel har färre kvinnor än högskolornas. Störst är skillnaden på ordförandeposterna, där universitetsstyrelsernas ordförande till 28 procent är kvinnor medan högskolorna har hälften kvinnliga ordförande. Bland universitetens rektorer är 39 procent kvinnor, och vid högskolorna 44 procent. Styrelseledamöterna är ungefär lika ofta kvinnor som män.

De administrativa mellancheferna vid universiteten – dekanerna – är till närmare fyra femtedelar män och en femtedel kvinnor. Störst andel kvinnliga dekaner finns vid Uppsala och Växjö universitet samt vid Malmö högskola, medan minsta andelen finns vid KTH (Kgl Tekniska Högskolan i Stockholm) och vid Lunds och Göteborgs universitet (11 procent). Umeå och Stockholms universitet har 20 respektive 25 procent kvinnliga dekaner.

Det finns också en tydlig tendens bland olika tjänster i forskning och utbildning. Kvinnor och män påbörjar forskarutbildning i lika grad. Men efter doktorsexamen händer det något, som gör att kvinnor inte lika ofta innehar fasta tjänster som männen. På den högsta vetenskapliga tjänsten – professor – finns endast 17 procent kvinnor men 83 procent män. Det finns vidare fler män på lektorstjänster (som kräver doktorsexamen) men kvinnlig dominans på adjunktstjänster (som inte kräver doktorsexamen).

Om vi vänder oss till de organ som finansierar forskning, visar det sig att det stora offentliga Vetenskapsrådet har ungefär lika många kvinnor som män på beslutsfattande positioner, medan den andra stora finansören Riksbankens Jubileumsfond har en mino-

ritet kvinnor, cirka en tredjedel, och följaktligen två tredjedelar män. Bland de privata stiftelserna finns totalt 80 procent män och 20 procent kvinnor, som beslutar vem som ska få pengar att forska för. Bland övriga i huvudsak offentliga organ ser det jämnare ut med 41 procent kvinnor och 59 procent män.

I forskningsinstituterna finns som mest hälften kvinnor, hälften män (vid Sveriges tekniska forskningsinstitut och Nutek) och som minst en tredjedel eller något mindre (vid SCAS, Sipri och SNS).

Till sist har vi undersökt folkbildning och vuxenutbildning och kunnat konstatera att folkhögskolornas rektorer till tre fjärdedelar utgörs av män, medan Komvux/Lernia har nästan lika stor andel män och Folkbildningsrådet har två tredjedelar män i sin styrelse.

Slutsatsen är att ju mer exklusiv en organisation eller position är och ju mer den styrs av kollegiala val, desto fler män är det som väljs in. Det finns betydligt fler kvinnor på positioner som är under offentligt inflytande och där invalen sker i en mer genomskinlig rekryteringsprocess.

10 Sammanfattning

10.1 Att undersöka maktpositioner

10.1.1 Vad vi har gjort och inte gjort

Syftet med den här undersökningen har varit *dels* att kartlägga kvinnors och mäns tillgång till ledande positioner på olika samhällsområden, *dels* att diskutera hur det statistiska underlaget till fortsatta kartläggningar kan förbättras så att möjligheten till regelbunden uppföljning av utvecklingen underlättas.

De positioner som undersökts enligt direktiven är främst politik och förvaltning samt politiskt indirekt influerade positioner på andra områden. Till dessa har för jämförelses skull lagts även positioner som influeras av andra logiker, i synnerhet näringslivet men också kultur, medier och vetenskap. Höga positioner inom organisationslivet har också medtagits som en viktig del av civilsamhället, som historiskt varit en förutsättning för den svenska demokratis uppbyggnad och alltjämt – om än i minskande mån – utgör en kanal för olika intressen och grupper i samhället till maktens högsta positioner.

Där så varit möjligt har jämförelse skett med den tidigare kartläggning av den svenska makteliten från 2001, som letts av undertecknad utredare. Den tidigare undersökningen var dock i sin helhet baserad på teoretiska överväganden och omfattade inte lika breda kategorier som den vi nu har gjort.

Av tidsskäl har undersökningen i huvudsak koncentrerats till offentligt tillgängligt material med kompletteringar via telefon eller e-post där så befunnits nödvändigt. Någon egen enkätundersökning har inte kunnat genomföras. Däremot har relevanta redan gjorda undersökningar använts.

10.1.2 Varför kartlägga maktens män och kvinnor?

Jämställdhet mellan kvinnor och män är en omistlig del av ett demokratiskt samhälle. Ledande positioner bör därför vara någorlunda jämnt fördelade mellan könen. Dels är det en fråga om att män och kvinnor skall ha samma möjligheter till förkovran och samma tillgång till makt (rättviseargumentet), dels skall samhället kunna tillgodogöra sig både kvinnors och mäns insatser (nyttargumentet), dels skall även gruppen kvinnor – i likhet med andra samhällsgrupper – vara representerad på maktens yppersta positioner (demokratiargumentet). Långsiktiga strategiska beslut liksom den dagliga verksamhetens små steg blir mer allsidigt belysta och bättre förankrade, då både kvinnors och mäns erfarenheter och intressen har ingått i underlaget.

10.1.3 Vilka mönster har vi funnit?

Skillnaden mellan kvinnors och mäns tillgång till makt i det svenska samhället kan på en övergripande nationell nivå beskrivas som *subtil men systematisk*. Men ser vi närmare på de olika områdena visar den sig på sina håll vara till och med dramatisk.

Grovt sett kan vi urskilja tre typer av könsfördelning på makt-positioner i det svenska samhället:

- 1) en någorlunda jämn fördelning karakteriserar väl synliga positioner som påverkas av politiska åtgärder. Avvikelser här har främst ideologiska skäl;
- 2) två tredjedelar män och en tredjedel kvinnor finns där man strävar efter någorlunda många kvinnor men inte är särskilt utsatt för offentlig granskning;
- 3) en massiv mansdominans med ytterligt få kvinnliga inslag finns dels över huvud taget på lokal och regional nivå, dels i prestigefyllda organisationer (akademier, företag) där rekrytering sker genom mer eller mindre kollegiala inval och om-sättningen på ledamöter är låg. Även dagspressen har denna könsfördelning.

10.2 Vad kom vi fram till?

10.2.1 Kvinnor och män är chefer på olika områden, olika nivåer och olika typer av positioner

Graden av jämställdhet på ledande positioner har vid närmare undersökning visat sig variera på ett systematiskt sätt mellan *samhällsnivåer*, *yrkesområden* och *huvudmän* för verksamheten. Så tycks central, regional och lokal nivå erbjuda olika förutsättningar att genomföra könsbalans på ledande poster. Skillnader i detta avseende finns också mellan områden såsom exempelvis politiken å ena sidan och näringslivet å den andra. Statlig huvudman ger också oftast större möjligheter till jämställdhet än kommunal eller privat. Det finns också skillnader mellan storstadsområden å ena sidan och mindre orter och glesbygd å den andra.

Vidare har vi funnit skillnader mellan olika typer av positioner. Exekutiva eller verkställande chefer är oftast män liksom ordförandena (t ex i kommuner) och de kvinnor som finns på ledande positioner ingår oftast som ledamöter i styrelser.

10.2.2 Jämnast på riksnivå, flest män på lokal och regional nivå

Grovt sett tycks den centrala nivån vara lättast åtkomlig för politiska beslut om könsbalans. Dessa positioner är synligast och deras rekryteringsprocesser blir därmed genomskinliga och granskade i offentligheten, sannolikt på ett mer ingående sätt än positioner på lokal nivå.

Historiskt sett har det alltid varit lättare för centralmakten/staten att fatta beslut om lika rättigheter för könen i olika avseenden än att genomdriva dem på det lokala planet. På central nivå har beslutsfattarna ett övergripande ansvar för samhällets utformning och en överblick över de långsiktiga konsekvenserna av olika beslut. Den ökade konkurrens om ledande positioner som en aktiv rekrytering av kvinnor innebär, berör dem sällan personligen. På den lokala nivån finns i högre grad de män som genom beslutet skulle utsättas för större konkurrens. Där kan det vara svårare att finna stöd för de principiella besluten. Bristande jämställdhet kan ofta bero på att det finns ett intresse av konkurrensbegränsning bland de närmast berörda. De som redan innehar positioner vill inte lämna dem. När en rekrytering blir aktuell har de också svårt

att välja bort de närmaste kollegerna eller adepterna i det egna nätverket till förmån för personer som inte ingår där.

10.2.3 Könsarbetsdelning finns även bland chefer

Men det finns flera skäl till att det kan vara svårt att genomföra könsbalans på ledande poster i olika delar av samhället. En strikt könsuppdelning mellan yrkesområden lever kvar, som kodar vissa yrken som manliga. Vi har exempelvis en stark enkönat manlig tradition på det militära och det kyrkliga området, liksom inom tillverkningsindustri och byggnadsverksamhet. Företagsledning är ett annat viktigt område, som visat sig särskilt bundet till en traditionell och homogen chefsrekrytering, i synnerhet inom det privata näringslivet.

I dag finns det emellertid också en folklig opinion att ta hänsyn till. De senaste decenniernas debatt har resulterat i en allmän konsensus om att jämställdhet är en viktig del av demokratin. Oavsett vilken personlig åsikt man har, så finns denna övergripande norm i samhället. Politikens möjligheter att kanalisera folklig opinion och de stora företagens växande beroende av ett gott anseende bland kunder och investerare bäddar för förändring även inom näringslivet.

10.2.4 Män leder och verkställer, kvinnor är ledamöter

När det gäller typer av positioner har vi kunnat konstatera att männen dominerar kraftigt på de exekutiva positionerna (generaldirektör, vd, förbundschef m.fl.) och även de flesta ordförandeposter, medan kvinnor på ledande poster i första hand är styrelseledamöter, i bästa fall ordinarie sådana.

Från januari 2008 kommer en rad statliga myndigheter att förlora sina styrelser för att i stället få en närmare relation till departement och regering. En del konsekvenser av detta har diskuterats. Mot bakgrund av resultaten i vår undersökning bör man också fråga sig vad sloandet av styrelserna kommer att innebära för kvinnors inflytande. Det torde bli ännu mer angeläget att se över könssammansättningen hos myndighetscheferna.

10.3 Chefer område för område

10.3.1 Chefer i allmänhet

Könsfördelningens mönster bland landets chefer i allmänhet är entydigt. En viss typ av chefsposition är mans- respektive kvinnodominerad oavsett om det gäller statlig, kommunal eller privat huvudman. Men det finns skillnader så till vida att mansdominansen är kraftigast i privat ägda företag eller organisationer och inte fullt så kraftig i kommunalt och statligt ägda.

Det gemensamma mönstret är att olika verksamheter är könskodade på ett traditionellt sätt, vilket alltså slår igenom även på chefsnivå. Kvinnor tenderar arbeta med personal, utbildning, vård och omsorg, medan männen leder verksamheter inom tillverkning, byggnadsarbeten och jordbruk.

Denna könsuppdelning är särskilt tydlig på lägre chefsnivåer, medan de högre cheferna oftare har en mer balanserad könssammansättning. Ett undantag är dock de främsta exekutiva positionerna såsom vd och verkschefer, som oftast innehas av män. De högsta politiskt tillsatta tjänsterna har en högre andel kvinnor – ja, en andel som faller inom de 40–60 procent, som brukar accepteras som någorlunda jämställd.

10.3.2 Näringslivet

Bland näringslivets högsta chefer och övriga aktörer finns ytterst få kvinnor. Men det finns skillnader i detta avseende efter ägare/huvudman, efter bransch och efter chefsnivå och typ av chefsposition (stabs- eller linjeförman).

Det finns oftare kvinnor i de offentligt eller kooperativt ägda företagen än i de privatägda. Det är särskilt det privata näringslivets stora företag som är så gott som enkönade på chefsnivå. Det finns dock branschskillnader så att det finns fler kvinnliga styrelseledamöter i sällanköps- och dagligvarubranscherna samt i finans- och fastighetsbranschen och hälsovårdsföretagen. Minsta andelen kvinnor i styrelsen har it-branschens företag.

Kvinnorna är vidare främst stabschefer, dvs. har specialistfunktioner, medan männen dominerar både linjeförmanpositionerna (med resultatansvar), som leder vidare till vd-poster, och vissa stabspositioner som marknads- eller ekonomichef.

Vi känner igen logiken i könsfördelningen efter yrkesområde/bransch, chefsnivå och huvudman/sector från första kapitlets allmänna översikt över cheferna i Sverige.

En slutsats måste bli att det hittills främst varit på statens mandat, som kvinnor fått ledande positioner inom näringslivet. Det återstår att se om de enstaka kvinnliga toppcheferna som för närvarande finns i de privata företagen, kommer att följas av en större mängd.

10.3.3 Politiken

Politiken är det mest könsbalanserade området när det gäller ledande positioner. Regering och riksdag är totalt sett sammansatta av ungefär lika många kvinnor som män. Detsamma gäller EU-representationen.

Vi kan emellertid också konstatera att det finns systematiska skillnader i olika avseenden såsom mellan olika politiska nivåer, mellan partier, mellan nivåer inom partierna och i viss mån mellan regioner i landet.

Riksdag och regering

I riksdagen är nära hälften av ledamöterna kvinnor. Men det finns stora skillnader mellan partier. Medan vänsterpartiet har närmare två tredjedelar kvinnor bland sina ledamöter, har kristdemokraterna i stället närmare två tredjedelar män. Ingetdera möter jämställdhetskriteriet på minst 40 procent per kön. Riksdagens styrelse, talmännen och partiernas gruppleddare är som grupper jämnt fördelade mellan kvinnor och män. Detsamma kan sägas om riksdagsutskotten och EU-nämnden. Riksdagens kanslichefer är till 40 procent kvinnor.

I regeringskansliet varierar könsfördelningen med typ av position. Ministrarna är till 41 procent kvinnor, medan två tredjedelar av statssekreterarna är män. Stabschefer och politiskt sakkunniga är jämnt fördelade, medan pressfolket är kvinnodominerat, dock inom ramen för vad som officiellt betraktas som jämställt.

Partierna

När det gäller partiernas interna ledarskap på central nivå (styrelser och verkställande utskott) iakttas jämställdheten nästan minutiöst. Mest avviker folkpartiet med 58 procent män och vänsterpartiet med 60 procent kvinnor i respektive ledning.

Däremot står det betydligt sämre till med jämställdheten på distriktsnivå. Ute i partidistriktet visar det sig att vissa partier har en mycket stark manlig dominans bland ordförandena, medan andra når upp till 40–50 procent av vardera könet. De mest mansdominerade är moderaterna med 19 procent kvinnor, folkpartiet med 24 och kristdemokraterna med 28 procent kvinnor bland sina distriktsordförande. Sammanlagt är mer än två tredjedelar av partidistriktets ordförande män.

När det gäller partiernas ungdomsförbund finns det även på riksnivå stora skillnader när det gäller styrelsernas sammansättning. Liberala ungdomsförbundet har som enda förbund hälften kvinnor, hälften män i sin styrelse, och Grön ungdom, Centerns ungdomsförbund och SSU ligger mellan cirka 45 och 55 procent av vardera könet. Ung vänster, KDU och MUF är de mest ojämsställda i detta avseende: Ung vänster är lika kvinnodominerat (68 procent) som MUF och KDU är mansdominerade (med 67 respektive 64 procent).

I ungdomsdistriktet finns också stora variationer när det gäller distriktsordförandena. Generellt fluktuerar andelen kvinnliga ordförande kring 40 procent, men CUF har fler – 58 procent – och MUF endast 16 procent kvinnliga ordförande. (Då har väl att märka varken Grön ungdom eller Ung vänster lämnat några uppgifter på sina hemsidor.)

Vi kan dra slutsatsen att det tycks vara viktigt för partierna internt och för deras medborgerliga uppdrag på riksnivå att ha en någorlunda jämn könsfördelning på ledande positioner. Men på distriktsnivå är man inte lika noga. Det gäller särskilt moderater, folkpartister och kristdemokrater, som har cirka tre fjärdedelar manliga distriktsordförande. Möjligen slår här de ideologiska skillnaderna igenom, som vi tidigare beskrivit, som ger en del partier sämre möjligheter än andra att handskas med den könsmässiga asymmetrin.

Landstingen

Detsamma tycks gälla i landstingen, där 43 procent av toppledarna är kvinnor. I fullmäktige finns ungefär hälften-hälften. Går vi efter parti ser vi också en utbredd lika fördelning mellan könen mellan 41 och 51 procent (med undantag av de små partierna), inte alls samma partiskiljande snedfördelning som i partidistrikt och ungdomsförbund. Men här gäller det återigen synliga medborgerliga uppdrag att jämföra med sådana på riksnivå snarare än uppdrag i det interna partiarbetet.

Kommuner

I kommunerna är däremot mansdominansen stor bland de valda toppolitikerna med tre fjärdedelar män på toppositionerna. Det gäller också kommunfullmäktige, särskilt landsortens kommuner, medan storstädernas fullmäktige är mer jämställt sammansatta. De län vilkas kommunfullmäktige är särskilt mansdominerade finns i Småland, Skåne och Blekinge. De mest jämställda finns i Mälardalen och Norrland. I de tre storstäderna innehas ungefär hälften av de ledande positionerna av vardera könet. I Malmö är det dock något färre kvinnor.

I tidigare forskning har man funnit regionala samband mellan å ena sidan kvinnors deltagande i politiken och å andra sidan näringsstruktur, arbetsmarknad och välfärdsservice.¹ Delvis tycks detta resonemang kunna belysa våra resultat, så till vida som att den småländska mansdominansen skulle kunna sättas i samband med en historiskt traditionell könsordning kopplad till frireligiösa rörelser där kvinnor inte så mycket deltagit i offentliga värv, samt att mälardalsregionen som en mer modernistisk region med närhet till Storstockholm har en längre och mer utbredd tradition av kvinnligt förvärvsarbete och politiskt deltagande.

Av en enkätundersökning som Sveriges Kommuner och Landsting gjort rörande de enskilda kommunledningarna i landet, framgår dock att det inte finns något enkelt samband mellan kommunens *storlek* och förekomsten av kvinnliga respektive manliga toppchefer. Den undersökningen gällde dock anställda chefer och inte valda ledare (se kapitel 5, avsnitt 5.8).

¹ Forsberg 1997.

SCB har vidare konstruerat ett s.k. jämställdhetsindex, som man kan mäta olika indikatorer med för att systematisera en jämförelse mellan regioner. Sådana samband skulle behöva undersökas närmare och över tid.

Även om det alltså finns regionala variationer i synnerhet på kommunal nivå och skillnader mellan politiska partier, måste politiken som helhet bedömas som det mest framgångsrika området när det gäller en jämn könsfördelning över maktpositionerna.

10.3.4 Förvaltning

Mellan en tredjedel och 40 procent är en vanlig andel kvinnor inom förvaltningen. Men det finns stora skillnader mellan olika grenar av förvaltningen och mellan olika chefsnivåer.

Statsförvaltning

I regeringskansliet är expeditions/rättscheferna företrädesvis män, medan departementsråd och enhetschefer är jämnare fördelade mellan könen. Myndighetscheferna – generaldirektörer m.fl. – är också företrädesvis män. Flest kvinnliga enhetschefer finns i Socialdepartementet följt av förvaltningsavdelningen och Statsrådsberedningen. Flest manliga enhetschefer finns i Försvars-, Utrikes-, Miljö- respektive Finansdepartementen.

Försvarsmakten och utrikesdepartementet är de mest mansdominerade departementen, åtminstone på chefsnivån. Bland ambassadörer och generalkonsuler är vidare mer än två tredjedelar män.

När det gäller de myndigheter som sorterar under de olika departementen, är närmare tre fjärdedelar av styrelseordförandena och generaldirektörerna män.

Även här är det i synnerhet försvarsdepartementets myndigheter som leds av män, men det finns också någon manlig övervikt bland myndighetschefer under närings-, utrikes- och justitiedepartementen. Mer än hälften kvinnliga myndighetschefer finns i stället under social-, miljö/samhällsbyggnads- samt finansdepartementen.

Flera av de myndigheter eller andra organisationer, som är centrala aktörer på det ekonomiska fältet, har en könsblandad eller

jämställd sammansättning, så till vida att andelen kvinnliga chefer når minst 40 procent. Det gäller riksbanken, finansinspektionen och AP-fonderna, medan andra har en helt mansdominerad ledning, såsom riksgäldskontoret, Konjunkturinstitutet och i synnerhet Exportrådet.

Riksrevisionen leds till en tredjedel av kvinnor. Lagrådet består av idel män. JO domineras av män, men bland övriga ombudsmän är tre av fem kvinnor.

Försvarsmakten är som helhet fortfarande gediget mansdominerad. Där finns totalt en femtedel kvinnor, men de flesta av dem är civilanställda. Endast fem procent av yrkesofficerarna är kvinnor, men det finns en viss andel högre kvinnliga chefer inom försvaret. Ställföreträdande högsta chefen är för övrigt en kvinnlig civilanställd generaldirektör.

När det gäller rättsväsendet har vi konstaterat att kvinnorna har en svag övervikt bland kammaråklagarna, men endast utgör cirka en tredjedel av de högre åklagarna.

Bland tingsrättsdomarna utgör de tvärtom en liten minoritet – en femtedel – men bland högre domare cirka 40 procent eller något mer.

I specialdomstolarna och i rikspolisstyrelsen och kriminalvårdsstyrelsen råder s.k. statistisk jämställdhet, dvs. generellt betyder det att det är kvinnornas andel, som har den mindre andelen och männendens större.

I de svenska delegationerna till olika internationella organisationer finns lika många kvinnor som män, även bland de permanenta delegaterna.

Länsförvaltning

På länets toppositioner dominerar männen positionerna som landshövding och som länsråd. Länsrådet leder det dagliga arbetet och är landshövdingens ställföreträdare. Tillsammans utgör dessa två positioner verksledningen. De är till 80 procent besatta med män. Kvinnorna återfinns främst bland styrelsernas ledamöter där de utgör en knapp majoritet. Dessa styrelser utses av regeringen på förslag av landshövdingen.

Männen har två tredjedelar av toppchefsposterna i landstinget (landstingsdirektör eller –chef), medan statistisk jämställdhet råder på något lägre chefspositioner (avdelningschef, tandvårdschef och

andra mellanchefer). Som vanligt är det i det senare fallet kvinnorna som nått den lägre 40-procentiga gränsen för jämställdhet, inte männen.

Regional och kommunal förvaltning

I kommunerna har kvinnorna endast en fjärdedel av både toppchefspositioner och mellanchefspositioner. Däremot dominerar de bland skolledarna, där de utgör över 60 procent.

I de regionala förbunden har kvinnorna bara 13 procent av ordförandeposterna och en fjärdedel av direktörsposterna. 87 procent av ordförandena är alltså män. Något jämnare ser det ut på vice ordförandeposterna, där kvinnorna har en tredjedel och männen två tredjedelar.

En undersökning som SKL genomförde i vintras har visat att av alla toppchefer i kommuner och landsting sammantaget är cirka en tredjedel kvinnor och följaktligen är två tredjedelar män. Det gäller även storstäderna Göteborg och Malmö, medan Stockholm har hälften kvinnor, hälften män.² Tio kommuner saknar helt kvinnor bland toppchefer, medan 30 procent av kommuner och landsting har minst 40 procent av vardera könet.

10.3.5 Organisationsväsendet

Civilsamhällets organisationer har enligt många forskare fått minskat inflytande på senare år. Arbetet inom dem har dock traditionellt haft betydelse som inskolning av ledare från breda skikt i samhället till olika ledaruppdrag. Det är också en erfarenhet som många av våra nuvarande makthavare har bakom sig. Det är fortfarande i de nordiska länderna möjligt att nå toppositioner i samhället med främst en politisk skolning och organisationserfarenhet.

De viktigaste organisationerna torde vara arbetsmarknadens parter. Dessa präglas fortfarande av könsuppdelningen på arbetsmarknaden och av den historiska dominansen inom svensk industri av mansdominerade branscher såsom verkstads-, stål-, trä- och pappersindustri. Det syns också på de ledande positionerna.

² Där har dock inte bolagschefer räknats med. Vi har i kapitel 3 sett att de kommunala bolagen tenderar ha mansdominerad ledning.

Tjänsteyrkenas snabba expansion har dock lett till en starkt ökad andel kvinnliga medlemmar i fackförbunden. Samtidigt finns det också en ambition till jämställdhet, som dock manifesteras främst på de mest synliga – men samtidigt naturligtvis mycket viktiga – toppositionerna.

De enskilda medlemsförbunden inom LO och Svenskt Näringsliv styrs främst av män (87 respektive 100 procent av ordförandena är män). På central nivå finns dock en minoritet kvinnor, och de viktiga ordförandeposterna i båda centralorganisationerna innehas numera av kvinnor.

Tjänstemännens och akademikernas organisationer har ett könsbalanserat ledarskap. I TCO-förbundens styrelse är hälften kvinnor och i Saco 44 procent. Centralt har TCO en majoritet kvinnor, medan Saco har 43 procent inklusive en kvinnlig ordförande. Svenskt Näringslivs styrelse har 17 procent kvinnor, medan småföretagarnas Företagarna har 39 procent samt en kvinnlig vd.

I ledningarna för de offentliga arbetsgivarnas organisationer – Arbetsgivarverket och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) är 38 procent kvinnor, och i de ideella organisationernas Arbetsgivaralliansen utgör kvinnorna en tredjedel i styrelsen.

Historiska förhållanden är emellertid ingen bra förklaring till den nutida snedfördelningen på ledande fackliga positioner. På medlemsnivå är den fackliga rörelsen nu rätt så jämställd. LO har numera 46 procent kvinnliga medlemmar, TCO 62 och Saco 51 procent. I LO innebär det att både central styrelse och kongress har alltför få kvinnliga representanter i förhållande till deras andel bland medlemmarna, som är 46 procent. Inom TCO och Saco är kvinnorepresentationen i styrelsen proportionerlig, men även där är kvinnors representation vid kongressen alltför låg i förhållande till andelen kvinnliga medlemmar.

I boendeorganisationerna är könen ungefär lika väl representerade i bostadsrättsorganisationer, men fastighetsägar- och villaägarförbunden är nästan helt manligt styrda. I hyresgäströrelsen finns en dryg tredjedel kvinnor i styrelsen och två tredjedelar män.

I de så kallade identitetsorganisationerna är kvinnor och män lika många på ledande poster. Men särskiljer vi enskilda organisationer framgår att kvinnorna främst finns i patient- och pensionärsorganisationer, medan männen dominerar i invandrarorganisationer. Ungdomsorganisationerna som helhet har en jämn könsfördelning.

Idrottsrörelsen har på riksplplanet en könsbalanserad ledning med bl.a. en kvinnlig ordförande. Men de enskilda idrottsförbunden är kraftigt mansdominerade i styrelser och ledning, där det i genomsnitt finns 29 procent kvinnor.

I de religiösa samfundet slutligen finns det sammanlagt 35 procent kvinnor i ledande positioner. Mest jämställda är frikyrkorna med 44 procent, medan de muslimska och judiska samfundet har lägst andel kvinnor bland ledarna (27 procent). Svenska kyrkan har en knapp tredjedel kvinnliga ledare.

10.3.6 Medier

Det samlade intrycket av genomgången av medierna och könsfördelningen bland chefer och tongivande opinionsbildare är att det är en massivt manlig församling. I den administrativa ledningen för *public service-etermedierna* sitter företrädesvis män, medan det finns en jämn könsfördelning bland de publicistiska positionerna. De *kommersiella etermedierna* är helt mansdominerade i sin ledning.

När det gäller *dagspressen*, dess ledning och opinionsbildande ledare är mansdominansen också överväldigande. En skillnad är dock att det finns fler kvinnliga chefredaktörer i landsortspressen än i storstadspressen, och tvärtom fler kvinnliga chefer för ledarredaktionen i storstadspressen än i landsorten.

Om vi undersöker de tidningar som är störst i landet i de olika A-regionerna, visar även denna indelning en kraftig mansdominans.

Den starka könsfördelningen bland mediecheferna är snarast förbryllande. Det är helt klart så att könen har olika tillgång till de mediala arenorna. Mediernas växande makt tycks inte vara något som kvinnor i någon högre grad är delaktiga i.

Det är också bekymmersamt att det ena könet har så marginellt inflytande över opinionsbildning och diskursiv makt – när det är så att kvinnor och män fortfarande i stor utsträckning har olika typer av yrken, dominerar olika nivåer i hierarkierna och trots allt ännu har olika stort ansvar för hushåll och barnomsorg. Det är männens livserfarenheter, prioriteringar och problemformuleringar som kommer att dominera samhällsdebatten.

Det är också så enligt den tidigare elitundersökningen att toppcheferna anser att medierna har den största makten i landet i dag. Det finns mycket som pekar på att de har rätt. Medierna är fler i

dag och har större utrymme än någonsin tidigare. Det är då problematiskt att det ena könet har en så privilegierad tillgång till mediernas chefspositioner.³

10.3.7 Kulturen

Kulturområdet påverkas både av politik, kommersiella krafter och sin egen ambition att avgöra vad som är god konst, litteratur, musik och teater efter fältets egna kriterier. Det finns en spänning mellan dessa strävanden. De påverkar rekryteringen av chefer och styrelser på olika sätt.

Vår kartläggning tycks bekräfta vad tidigare forskning visat, nämligen att ett politiskt inflytande gynnar rekryteringen av kvinnor. Samhällets övergripande jämställdhetsideal får här genomslag. Vi har sett att kulturpolitikens organisationer leds av ungefär lika många kvinnor som män.

Å andra sidan är akademierna fortfarande kraftigt mansdominerade. Där bestäms till stor del den symboliska hierarkin på området. Att bli invald är en heder och ett erkännande av framgång på fältet. I prisjuryer (som ju också bestämmer och belönar vad som är god konst eller litteratur) som ofta byter ledamöter inför varje ny prisutdelning, finns däremot ungefär lika många kvinnor som män.

När det sedan gäller ledningen för kulturfältets olika konstgrenar ser vi samma tendens, nämligen att styrelserna har en någorlunda jämn könsfördelning, medan de exekutiva cheferna oftare är män än kvinnor. Detta gäller dock betydligt mer på länsnivå än på nationell nivå. Så är toppositionerna vid statliga museer jämnt fördelade mellan kvinnor och män. Om vi räknar med styrelserna för de statliga museerna, blir det till och med en dominans av kvinnor (57 procent). Av länsmuseumens verkställande chefer är däremot två tredjedelar män. Av konstmuseer (som inte redan medtagits bland de statliga eller länsmuseumen) och några konsthallar leds 40 procent av kvinnor, 60 procent av män.

När det gäller teater finner vi samma tendens, nämligen att nationella teatrar har fler kvinnliga chefer än de regionala, samtidigt som det finns fler kvinnor i styrelserna än som teaterchefer/vd. Inom opera och musikteater är två tredjedelar av cheferna män och i symfoniorkestrarnas och länsteatrarnas ledning finns mycket få

³ Göransson 2007, kapitel 20.

kvinnor. Om vi särskiljer de konstnärliga ledarna vid teater och opera finns något fler kvinnor än män, medan männen är fler i den administrativa ledningen. Några privata teatrar vi undersökt visade sig ha lika många kvinnliga som manliga konstnärliga ledare, men fler kvinnliga än manliga vd.

På länsnivå dominerar männen både som museichefer, teaterchefer och musikchefer, medan kvinnorna är fler som bibliotekschefer.

Inom olika filmorganisationer finns ungefär lika många kvinnor som män – utom i organisationen Film i Väst där männen dominerar.

Cheferna för de konstnärliga högskolor som undersökts utgörs av något fler män än kvinnor – med undantag av den mansdominerade ledningen för Teaterhögskolan och en liten övervikt kvinnliga chefer vid Konstfackskolan.

När det gäller landets offentliga arkiv slutligen så domineras Riksarkivets styrelse och ledning av män medan lands- och stadsarkivarierna har en jämn könsfördelning.

Sammanfattningsvis tycks det vara så att politisk påverkan och nationell nivå leder till rekrytering av både kvinnor och män, särskilt till styrelser, medan mansdominansen är stark på regional och lokal nivå, särskilt när det gäller exekutiva chefer. Ett undantag tycks vara arkivcheferna, som är jämnt fördelade på regional/lokal nivå.

Det finns också skillnader mellan olika konstarter, där ledningen för musikliv och opera är den mest mansdominerade.

10.3.8 Vetenskapen

Det vetenskapliga fältet är i likhet med kulturfältet påverkat både av politiska krafter och marknadskrafter samtidigt som det måste hävda sin egen autonomi för att behålla sin legitimitet. Det är i organ och på de ledande positioner som influeras av den politiska ambitionen att nå allsidig representation, som man finner de största andelarna kvinnor. Där kooptering sker – dvs. förnyelse genom de mer seniora ledamöternas inval – tenderar mansdominansen att vara som störst. I de prestigefyllda kommittéer som utser nobelpristagare finns ytterst få kvinnor. I den internationella skaran av nobelpristagare har för övrigt under nobelprisens hela existens sammanlagt fyra procent kvinnor kommit med. Den största an-

delen (11 procent) finns bland litteraturpristagarna. Männerna utgör alltså som minst 89 procent.

Av de vetenskapliga akademierna är det Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) som har den största andelen kvinnliga ledamöter, nämligen lite drygt en femtedel. Fyra femtedelar är alltså män.

Om vi i stället betraktar de politiska organ som har inflytande över forskning och högre utbildning ser vi att både forskningsberedningen och Högskoleverkets styrelse har ungefär hälften kvinnliga ledamöter.

Det finns vidare en skillnad mellan universiteten och högskolorna så att universitetens ledningar i regel har färre kvinnor än högskolornas. Störst är skillnaden på ordförandeposterna, där universitetsstyrelsernas ordförande till 28 procent är kvinnor medan högskolorna har hälften kvinnliga ordförande. Bland universitetens rektorer är 39 procent kvinnor, och vid högskolorna 44 procent. Styrelseledamöterna är ungefär lika ofta kvinnor som män.

De administrativa mellancheferna vid universiteten – dekanerna – är till närmare fyra femtedelar män och en femtedel kvinnor. Störst andel kvinnliga dekaner finns vid Uppsala och Växjö universitet samt vid Malmö högskola, medan minsta andelen finns vid KTH (Kgl Tekniska Högskolan i Stockholm) och vid Lunds och Göteborgs universitet (11 procent). Umeå och Stockholms universitet har 20 respektive 25 procent kvinnliga dekaner.

Det finns också en tydlig tendens bland olika tjänster i forskning och utbildning. Kvinnor och män påbörjar forskarutbildning i lika grad. Men efter doktorsexamen händer det något, som gör att kvinnor inte lika ofta innehar fasta tjänster som männen. På den högsta vetenskapliga tjänsten – professor – finns endast 17 procent kvinnor men 83 procent män. Det finns vidare fler män på lektorstjänster (som kräver doktorsexamen) men kvinnlig dominans på adjunktstjänster (som inte kräver doktorsexamen).

Om vi vänder oss till de organ som finansierar forskning, visar det sig att det stora offentliga Vetenskapsrådet har ungefär lika många kvinnor som män på beslutsfattande positioner, medan den andra stora finansiären stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond har en minoritet kvinnor, cirka en tredjedel, och följaktligen två tredjedelar män. Bland de privata mindre stiftelserna finns totalt 80 procent män och 20 procent kvinnor, som beslutar vem som skall få pengar att forska för. Bland övriga i huvudsak offentliga organ ser det jämnare ut med 41 procent kvinnor och 59 procent män.

I forskningsinstituten finns som mest hälften kvinnor, hälften män (vid Sveriges tekniska forskningsinstitut och Nutek) och som minst en tredjedel eller något mindre (vid SCAS, Sipri och SNS).

Till sist har vi undersökt folkbildning och vuxenutbildning och kunnat konstatera att folkhögskolornas rektorer till tre fjärdedelar utgörs av män, medan Komvux/Lernia har nästan lika stor andel män och Folkbildningsrådet har två tredjedelar män i sin styrelse.

Slutsatsen är att ju mer exklusiv en organisation eller position är och ju mer den styrs av kollegiala val, desto fler män är det som väljs in. Det finns betydligt fler kvinnor på positioner som är under offentligt inflytande och där invalen sker i en mer genomskinlig rekryteringsprocess.

10.4 Slutsatser

10.4.1 Kvinnor och män har olika sorters chefspositioner

Andelen kvinnor och män på ledande positioner skiljer sig i fyra avseenden:

1. mellan *sambällsområden*: högre positioner där politisk rationalitet spelar in har könsbalans; kollegialt tillsatta eller positioner på lokal nivå tenderar ha större mansdominans.
2. mellan *huvudmän eller sektorer*: offentligbaserade positioner innehas oftare av kvinnor än privata.
3. mellan *sambällsnivåer*: kvinnor finns oftare på nationell nivå än lokal och regional nivå.
4. inom politiken efter *partipolitisk ideologi*: synen på individens eget ansvar respektive betydelsen av strukturella förhållanden skiljer partier åt. Det tycks göra det svårare särskilt för moderater och kristdemokrater att vidta åtgärder som ökar andelen kvinnor.

Kvinnliga chefer finns med andra ord oftare på politiska och offentligstyrda positioner, medan männen dominerar i synnerhet näringsliv och vetenskapens symboliskt högsta positioner. Det finns färre kvinnliga toppchefer i kommunerna.

Vår kartläggning bekräftar tidigare resultat att kvinnor gynnas av den genomskinliga rekryteringsprocess som ett politiskt val

innebär. Det finns dock samtidigt lokala variationer som gör att till exempel vissa kommuner är helt mansdominerade medan andra har en kvinnodominans. Genomsnittligt finns det dock mellan en tredjedel och 40 procent kvinnor i de valda församlingarna.

Att kvinnor och män tenderar att ha olika sorters chefspositioner innebär att de har olika sorters makt, olika mycket makt, makt över olika verksamhets- eller samhällsområden och makt över olika många människor.

10.4.2 Mekanismer som kan förstärka sega strukturer

Det förekommer inte sällan att innehavaren av en viss position just i den egenskapen får ytterligare en annan position. Man vill ha hans/hennes kompetens, kontaktnät och egentligen hela hans/hennes organisations medverkan, kanske både praktiskt och symboliskt. Det gör förstås att de personliga egenskaper en positionsinnehavare har (t.ex. könstillhörighet, etnisk och social bakgrund, åsikter, nätverk) får ytterligare genomslag och sprider sitt inflytande till de andra organisationer där han/hon får ytterligare positioner. Det är svårt att säga hur detta slår just nu när det gäller mans- eller kvinnodominans. Men att LOs och SACOs ordförande är kvinnor gör ju att andra positioner de får i kraft av sitt ordförandeskap också blir plattformar för kvinnligt ledarskap. Vanligare är det dock att män som har ledande positioner på en lägre eller mer lokal nivå, i denna sin egenskap även blir ledamöter i riksorganisationen. Vi har sett att det sprider manligt ledarskap från lokal till central nivå när det gäller Svenskt Näringsliv och LO till exempel.

10.4.3 Den regionala dimensionen

Det finns fler kvinnor på ledande positioner på nationell nivå än på regional och lokal nivå. Maktpositioner på central nivå är synliga, omdiskuterade och åtkomliga inte bara för lagstiftning och policies utan också för opinionsbildning och offentlig granskning.

Dock finns också skillnader mellan olika regioner så att i synnerhet storstadsregioner, kustregioner och vissa andra regioner (t.ex. Jämtland) har mer jämställda förhållanden än exempelvis Västra Götaland, Skåne, Småland och inlandets glesbygder. Det

beror på det regionala näringslivet, den offentliga infrastrukturen (tillgången till barn- och äldreomsorg) och på kontakterna utåt.

Tidigare forskning har funnit att det finns regionala skillnader mellan kvinnors och mäns möjligheter att nå maktpositioner. Kulturgeografen Gunnel Forsberg hävdar att regionerna präglas av olika könskontrakt, dvs. olika sätt att organisera och att dra gränsen mellan könsens ansvarsområden. Hon skiljer mellan traditionella, modernistiska och otraditionella könskontrakt (Forsberg 1997).

De *traditionella könskontrakten* dominerar i de gamla jordbruks- och industribygder, som till följd av ett ensidigt näringsliv präglas av större könssegregering på arbetsmarknaden än i övriga landet. Där är det färre kvinnor som deltar i kommunalpolitiken. Social omsorg sköts i hög grad inom familj och släkt. Det finns också ett förhållandevis stort inslag av religiösa normer. Sådana områden är bruksbygder (såsom Bergslagen) och skogs- och fjällbygder (Värmland/Dalsland, inre Norrland utom Jämtland, Torne-dalen). Hit hör också religiösa bygder såsom inre Småland, Västerbotten och Bohuslän.

De *modernistiska könskontrakten* är mer jämställda än genomsnittligt. Det är det mogna industrisamhällets könskontrakt med en jämnare arbetsmarknad, lönestruktur och utbildningsnivå än de traditionella. Här finns en utbyggd offentlig infrastruktur, där kvinnorna dominerar. I den lokala politiken deltar både kvinnor och män. Dessa könskontrakt dominerar i mälardalsregionen, i storstadsregionerna överhuvudtaget och i residenshuvudstäder/ utbildningsorter.

De *otraditionella könskontrakten* präglas av drag från de båda föregående. De finns i områden med stort inslag av jordbruk men de har en mer jämställd relation mellan kvinnor och män än de traditionella könskontrakten. Det är ofta områden som avviker från de övriga t.ex. i fråga om näringsliv eller historia. Hit hör "autonoma" regioner som Gotland och Jämtland, kustregionerna (i synnerhet skiljer sig norrländska kusten från det inre av Norrland) och dynamiska landsbygder, som präglas av snabb omvandling och ofta av turism. Hit hör landsbygden i mälardalsregionen. I en del av dessa områden är kvinnorna aktiva i olika lokala politiska grupper.

10.4.4 Tidsdimensionen

Mycket har hänt sedan 1970-talet när en intensivare reformperiod inleddes samtidigt med den s k andra vågens kvinnorörelse. Men efter att andelen kvinnliga riksdagsledamöter sjunkit för första gången i början av 1990-talet kom en debatt och politiska åtgärder som påverkade utvecklingen i könsbalanserad riktning. Hit hörde kampanjen Varannan damernas, som avsåg varavade listor inför politiska val men också att regeringen skulle bestå av lika många kvinnor som män. Man försökte också rekrytera fler kvinnliga professorer genom att inrätta de s.k. Tham-professorerna.⁴ Flera kvinnliga myndighetschefer utnämndes. Vi har i denna undersökning kunnat visa att även akademierna valt in fler kvinnor efter år 1994. Opinionsbildningen spelade roll.

10.4.5 Talens mystik?

Det har länge funnits en etablerad uppfattning att en fördelning som innebär att vardera könet har minst 40 procent av positionerna är en balanserad sammansättning. En sådan fördelning kan man enligt många acceptera och ändå anse att samhället är jämställt.

1. Efter vår genomgång av samhällets maktpositioner på olika nivåer inställer sig dock frågan: är det en könsbalanserad eller jämställd fördelning om det *alltid* är kvinnor som har nära 40 procent och *alltid* män som har nära 60 procent av viktiga positioner? Att kvinnor systematiskt ligger nära den undre gränsen och män vid den övre – det ser mer ut som minsta möjliga anpassning till kravet på könsbalans än en slump. Vi bör därför inte längre nöja oss med fördelningen 40–60 procent. För några år sedan uppsattes målet 50–50 för statliga myndigheter, och det förefaller vara en rimlig strävan på alla samhällsområden.
2. Ännu tydligare blir den kvardröjande sovringsmekanismen på de områden, där andelen kvinnor aldrig överskrider en tredjedel. Det tycks vara en kritisk gräns i sammanhang där regler om kvotering (i betydelsen någon form av prioritering av det underrepresenterade könet) saknas, men där det ändå finns en medvetenhet om problemet och en ambition att rekrytera kvinnor. Denna gräns har också av organisationsforskare setts som ett

⁴ Törnqvist 2006.

minimikrav för att minoriteten skall betraktas som individuella och professionella medarbetare, och inte som symboliska representanter för en avvikande grupp.⁵ Men det tycks vara svårt att nå längre.

3. I sammanhang där även denna ambition saknas, kan andelen män nå både 80 och 90 procent utan att någon i organisationen reagerar. Som exempel kan vi nämna börsföretagens operativa chefsposter men också de prestigefyllda akademierna för konst och vetenskap samt en del mindre synliga men viktiga positioner i vissa politiska partier (särskilt moderaterna och kristdemokraterna). Gemensamt har dessa församlingar en tro på meritokratin och att de bäst meriterade alltid når toppen oavsett maktförhållanden och informella strukturer.

10.4.6 Jämförelse med 2001 års undersökning

En jämförelse med undersökningen 2001 av kvinnor och män på toppositioner visar att det i dag finns samma huvuddrag och skillnader mellan områden, huvudmän och typer av positioner.⁶ Utvidgningen av undersökningen till att omfatta samtliga styrelseledamöter samt även ledande positioner på regional och lokal nivå har gett oss förutsättningar att se finare distinktioner. Vi har nu kunnat konstatera att det finns stora skillnader i könsfördelningen även mellan olika nivåer i samhället och mellan positioner som ordförande eller vd å ena sidan och ledamot å den andra. Könsuppdelningen är mer ojämlig på dessa nivåer än på nationell nivå. Vi har sett att den regionala dimensionen spelar roll.

Det tycks vara chefspositioner på kommunal och regional nivå och de exekutiva positionerna generellt, som kommer att kräva de största insatserna i form av jämställdhetsarbete framöver. Detta gäller alla samhällsområden, men vi har här särskilt pekat på dagspressen, näringslivet, vissa organisationer (såsom LO, Svenskt Näringsliv och idrottsförbunden) samt akademierna inom vetenskap och kultur. Det tycks vara en öppen och genomskinlig rekryteringsprocess, synliga positioner och offentlig opinionsbildning som verkar för en mer allsidig rekrytering av chefer.

⁵ Kanter (1977) 1993.

⁶ Göransson 2007.

Det ligger nära till hands att tro att en könsmässigt bredare rekrytering till ledande positioner skulle vara en tidsfråga. Det tar tid för en välutbildad generation kvinnor att nå toppen. De måste börja nedifrån och gå från lägre chefspositioner till högre. Det kanske kan vara en bidragande förklaring på somliga områden. Men det är anmärkningsvärt att vi här har sett många exempel på den motsatta tendensen, nämligen att kvinnor nått toppositioner, men ännu inte i någon större utsträckning lyckats ta sig in på lokal chefsnivå och bli exempelvis tingsrättsdomare, kommunchef, länsteaterchef eller chefredaktör för en landsortstidning. De mest synliga positionerna har oftast en mer jämställd rekrytering än de mindre synliga.

Mellancheferna framstår därför som ett strategiskt skikt. Därifrån kan man rekryteras till toppositioner. Men könsammansättningen bland dem visar också i vilken mån kvinnor rekryterats från en lägre eller mer lokal nivå. Vi vet att problemet inte är att det skulle vara brist på kompetenta kvinnor.

10.5 Förslag som kan underlätta en kontinuerlig uppföljning av kvinnors och mäns tillgång till maktpositioner

I vårt kartläggningsarbete ovan har vi stött på flera typer av problem när det gäller att samla in och jämföra uppgifter om kvinnor och män på ledande positioner på olika samhällsområden. De gäller både tillgängligheten, överskådligheten och jämförbarheten. De uppgifter vi har påträffat, sammanställt och använt oss av är inte primärt konstruerade för vårt syfte, som varit att undersöka maktpositionernas tillgänglighet för kvinnor respektive män.

Vi har också påträffat sporadiskt genomförda undersökningar och undersökningar av vissa områden, organisationer, typer av institutioner eller företag. För en heltäckande undersökning behövs dock en systematisk insamling av enhetligt definierade uppgifter som görs offentligt tillgängliga, till exempel via hemsidor. En kontinuerlig granskning av utvecklingen när det gäller kvinnor och män på ledande positioner kräver tillgång till jämförbara uppgifter från olika områden i samhället.

För att utvecklingen lättare skall kunna följas systematiskt och kontinuerligt vill vi föreslå ett antal åtgärder.

1. Statistiska Centralbyrån bör få i uppgift att regelbundet samla in och publicera de aktuella uppgifterna för den typ av positioner på olika samhällsområden som vi här utgått från. En referensgrupp med vetenskaplig kompetens bör stå till förfogande när det gäller att välja ut de mest inflytelserika positionerna på varje samhällsområde och de viktigaste rekryteringsbaserna för toppositioner. Positioner med olika sorters makt bör vara representerade i urvalet.
2. SCB bör kontinuerligt samla in uppgifter om olika typer av mellanchefer och lägre chefer på olika samhällsområden (näringsliv, förvaltning, myndigheter, universitet och andra organisationer) och därvid skilja mellan linjechefer med resultatansvar å ena sidan och stabschefer med specialistfunktioner å den andra. Särskilt viktiga är inom näringslivet affärsområdeschefer, divisionschefer, regionchefer och dotterbolagschefer. Chefer bör också alltid systematiskt särskiljas efter antalet underställda medarbetare, även i yrkesregistret som diskuteras i kapitel 1. Uppgifterna bör för näringslivet insamlas efter bransch, ägartyp (huvudman/sektor) och företagets storlek i form av omslutning, omsättning, antal anställda och börsvärde (eget kapital). Motsvarande uppgifter insamlas för andra samhällsområden för att möjliggöra jämförelse. Inom exempelvis universiteten skulle en kontinuerlig kartläggning av dekaner och prefekter göra det möjligt att följa hur pass tillgänglig den administrativa karriären är för kvinnor respektive män och i förekommande fall på vilken nivå eller inom vilka discipliner kvinnorna faller bort.
3. En enhetlig terminologi och definitioner för olika typer av mellanchefer bör skapas så att det framgår i vilken utsträckning uppgifter från olika företag är jämförbara.
4. Över huvud taget vore det önskvärt att företagens och organisationernas m.m. hemsidor blir någorlunda enhetliga och jämförbara till sitt innehåll. Det förekommer nu att vissa företag saknar uppgifter om ägare och ledning, uppenbarligen för att man betraktar hemsidan främst som ett forum för presumtiva kunder med information om produkterna man säljer. Detsamma gäller kommuner, universitet och andra myndigheter och inte minst politiska partier.

5. Landsting och kommuner bör åläggas att redovisa könsfördelningen bland cheferna i de företag de äger. Dessa uppgifter bör insändas till SKL men också läggas ut på respektive hemsida.
6. Kommunernas inrapportering till SCB liksom till SKL bör använda en enhetlig chefsdefinition så att man inte riskerar att olika kommuner använder olika definitioner och inrapporterar uppgifter för olika typer av positioner.
7. Det bör klart redovisas dels vilken könsfördelning som blev resultatet av ett politiskt val (både i riksdags-, landsting- och kommunvalen), dels vilken fördelning som blev det faktiska resultatet då regeringsbildning och annat lett till omflyttningar av valda personer.
8. Inför enhetliga rekommendationer för organisationers, myndigheters och företags hemsidor gällande vilka uppgifter som bör finnas där över antal och andel kvinnor och män. Varje enhet som är skyldig att inlämna jämställdhetsrapport borde lätt kunna lämna dessa uppgifter på hemsidan.
9. Ange alltid om en person är kvinna eller man i förteckningar över personal, förtroendevalda osv. Det framgår inte alltid av namnet i det mångkulturella Sverige. Det finns även namn som kan bäras av både kvinnor och män, t ex Kim, Gerry, Ronnie, Chris.
10. Det initiativ som tagits av länsstyrelsen i Östergötland att sammanställa statistik över kvinnor och män i politiken, kunde med fördel spridas till samtliga län. Det skulle ge en systematisk och heltäckande bild av utvecklingen på länsnivå. (Se *Talande siffror. Kvinnor och män i politiken 2006*. Länsstyrelsen Östergötland, rapport 2006:7, som omfattar kommuner och landsting i Östergötlands län.)

11 Metod och material

11.1 Vad styr statistikens förekomst och utformning?

De källor som finns har skapats i olika syften och av olika skäl. Det kan finnas lagregler som stadgar att vissa uppgifter måste tillhandahållas såsom uppgifter i företagens årsredovisningar eller personalstatistik, och det kan vara ett intresse av att marknadsföra den egna verksamheten i ett företag eller en organisation genom att lämna uppgifter t ex via hemsidor till presumtiva kunder, leverantörer eller finansiärer. Olika syften skapar olika typer av information. Olika källor fokuserar olika uppgifter, vilket påverkar både inriktning och kvalitet hos den information man gör tillgänglig.

Den kanske viktigaste övergripande informationskällan är dock Statistiska Centralbyrån som nu i 200 år haft i uppgift att förse staten och allmänheten med information om faktorer som är viktiga för den svenska ekonomin och politiken.

Uppgifter kan också finnas i tidigare statliga utredningar, enskilda initiativ av jämställdhetshandläggare, forskare, politiker m.fl. Genom att jämställdhet blivit ett viktigt och omdebatterat politiskt mål med stor uppslutning i landet har också olika aspekter av könsens verksamhet och möjligheter kartlagts och analyserats.

Det finns också ibland enkäter som antingen läggs ut på specialiserade kommersiella företag eller som forskare/utredare skickar ut direkt. Dessa har både fördelar och nackdelar. De kan innebära en tidsvinst t.ex. genom att man frågar företag efter deras mellanchefspositioner i stället för att själv gå igenom alla företagens hemsidor eller årsredovisningar av varierande kvalitet, som inte för övrigt nödvändigtvis innehåller den önskade informationen. Samtidigt blir man beroende av den person som samlar in informationen för att vidarebefordra den och hans/hennes bedömning av till exempel vad som är en chefsposition. Det är också svårt att

undvika ett bortfall, eftersom alla inte har möjlighet eller lust att besvara en enkät. Detta bortfall kan vara mycket stort.

Vi har i denna kartläggning använt många olika källor och metoder. Vi har använt oss av offentligt tillgängligt material kompletterat genom telefonsamtal och e-postförfrågningar. Vi har inte skickat ut någon enkät, eftersom utredningens tidsram inte tillåtit det. Vi har emellertid använt visst material från redan gjorda enkäter, dels för att diskutera vad detta material kan ge, dels för att diskutera eventuella svårigheter eller brister som också finns.

11.2 Chefsstatistik

När det gäller övergripande uppgifter om chefer på olika områden har vi använt SCB:s yrkesstatistik som återfinns på nätet.

11.3 Näringslivet

När det gäller näringslivets ledande positioner är en given källa företagens årsredovisningar. Sedan 2004 är företagen skyldiga att här uppge andelen kvinnor på vissa högre positioner. Det är ett tidsödande arbete att gå igenom dem, men det finns genvägar beroende på vilken typ av information man söker. Sammanställningar och översikter görs regelbundet men omfattar endast de högsta positionerna.

Sedan 18 år utger sålunda SIS Ägarservice AB en årlig skrift som redovisar information om Sveriges börsföretag, deras ägare, styrelser, vd och revisorer. Den brukar utkomma i juni efter vårens bolagsstämmor. Den innehåller därför fullständiga och väl kontrollerade uppgifter. Den senast utgivna versionen har sammanställts av Daniel Fristedt och Sven-Ivan Sundqvist och är utgiven i två volymer, *Ägarna och makten i Sveriges börsföretag 2007* samt *Styrelser och revisorer i Sveriges börsföretag 2007–2008*. Här särskiljs bl.a. andelen kvinnor och män på dessa positioner.

Tidskriften *Veckans Affärer* upprättar varje år en databas bestående av namn- och adresslistor över befattningshavare i de 500 största svenska företagen. Syftet bakom insamlingen är att få ett underlag till de årliga rangordningar man publicerar i tidskriften, men man säljer också uppgifter till olika intressenter. En poäng är att uppgifterna täcker alla de största företagen, såväl statliga,

kommunala och kooperativa som privata. Uppgifterna samlas in från företagen i augusti varje år men revideras inte däremellan.¹ En genomgång av den nu aktuella listan visar att namnuppgifter saknas för många befattningshavare, särskilt när det gäller stabspositioner. Bäst täckning har uppgifterna för vd-posterna, där den aktuella listan namnger 492 av 500 befattningshavare, dvs. 98 procent (våren 2007). Även för styrelseordförandena är täckningen god; här finns uppgifter för 422 positioner, dvs. 84 procent. För lägre chefer varierar täckningen betydligt. För ekonomi- eller finanschefer finns namnuppgifter för 385 eller 77 procent, för personalchefer 284 eller 57 procent och för marknadschefer 180 eller endast 36 procent.

Företagens *hemsidor* är också en användbar källa. Här finns befattningshavare på ledande positioner i företagen angivna med namn och ofta curriculum vitae. Det är styrelser och ledningsgrupper som mest systematiskt finns medtagna. Emellertid varierar utförligheten och kvaliteten mycket mellan olika företag. Medan stora börsbolag lämnar fullständiga uppgifter, saknar mindre företag helt hemsidor. Informationen är heller inte alltid fullständig eller jämförbar.

I de ovan nämnda källorna finns särskilt styrelser och ledningsgrupper medtagna. Det är svårare att finna uppgifter om chefer på lägre nivåer. För detta är man i regel hänvisad till att samla uppgifter direkt från företagens personalchefer. Då får man dock tänka på att som tidigare nämnts terminologin när det gäller mellanchefer och lägre chefer kan skilja sig mellan olika företag.

På senare år har intresset för könsbalans på företagsledande positioner lett till att det finns utredningar och rapporter om könsfördelningen för vissa år. En statlig utredning genomfördes av en forskargrupp under ledning av docent Anna Wahl och redovisades i SOU 2003:16.

Studieförbundet Näringsliv och Samhälle (SNS) har också haft ett projekt under senare år med uppgift att utreda och främja fler kvinnor på ledande poster i näringslivet. Inom ramen för detta projekt har kartläggningar och analyser gjorts.

I föreliggande redovisning har vi använt Fristedt & Sundqvist för uppgifter om börsföretagens styrelser och vd samt Veckans Affärers lista för övriga chefer, främst i stabspositioner, i de 500 största företagen alla kategorier. Av tidsskäl har vi inte samlat uppgifter direkt från varje företag, dock med ett undantag. För ett

¹ Enligt uppgifter från Camilla Wagner, Veckans affärer i februari 2007.

mindre urval (50) av de största företagen bland VA 500 har hemsidorna undersökts för att ge en uppfattning om andelen kvinnor och män bland de operativa mellanchefer som utgörs av affärsområdeschefer, regionchefer, divisionschefer, dotterbolagschefer och motsvarande. Vi har också utgått från de listor över statliga företag och affärsverk, som finns på regeringskansliets hemsidor för att sedan gå vidare och inhämta uppgifter om dem på respektive företags hemsida och i förekommande fall i Statskalendern för 2006. För vissa kommunala bolag har hemsidorna anlitats. En enkätundersökning gjord av SKL (Sveriges Kommuner och Lands-ting) och inkluderande kommunala bolagschefer har också kort redovisats. När det gäller andra viktiga ekonomiska institutioner och myndigheter har uppgifter främst inhämtats från hemsidorna.

11.3.1 Urval

Börsföretag

Styrelseordförande
Ledamöter

Verkställande direktör
Ledningsgrupp
Affärsområdeschef, divisionschef
Marknadschef
Ekonomichef
Personalchef

Kooperativa företag

Styrelseordförande
Ledamöter

Verkställande direktör
Ledningsgrupp

Affärsområdeschef, divisionschef
Marknadschef
Ekonomichef
Personalchef

Statliga företag

Styrelseordförande
Ledamöter

Verkställande direktör
Ledningsgrupp
Affärsområdeschef, divisionschef
Marknadschef
Ekonomichef
Personalchef

Landstingsägda företag

Styrelseordförande
Ledamöter

Verkställande direktör
Ledningsgrupp
Affärsområdeschef, divisionschef
Marknadschef
Ekonomichef
Personalchef

Kommunägda företag

Ledamöter
Verkställande direktör
Ledningsgrupp
Marknadschef
Ekonomichef
Personalchef

**AP-fonder, Riksgäldskontoret, OMX Stockholmsbörsen,
Finansinspektionen, Svenska Bankföreningen och Exportrådet**

Styrelseordförande
Ledamöter
Vd

Konjunkturinstitutet

Generaldirektör
Enhetschefer

Riksbanken

Ordförande i fullmäktige
Direktion

11.3.2 Källor

Statskalendern 2006
Fristedt & Sundqvist för respektive år
Veckans Affärer för respektive år
Veckans Affärers databas VA 500
Hemsidor för respektive företag och institution

11.4 Statsmakten

Sveriges statskalender sammanställs varje år och innehåller allt som rör statlig politik och förvaltning. Denna har varit till stor hjälp under insamlandet av material. För vissa tjänstemannapositioner som enhetschefer och övriga departementsråd har dock regeringens förvaltningsavdelning och riksdagsförvaltningen kontaktats för att erhålla uppgifter från deras personalregister.

I budgetpropositionen presenteras varje år en sammanställning över statlig förvaltning där fördelningen mellan män och kvinnor bland myndighetschefer presenteras. För uppgifter om styrelse för olika myndigheter får man dock vända sig till respektive myndighet, antingen via hemsida eller Sveriges statskalender.

Även om fältet statlig politik och förvaltning är stort är det relativt enkelt att få tag i uppgifter för området. På regeringens respektive riksdagens hemsida finns länkar till exempelvis utskott och myndigheter. På riksdagens hemsida presenteras dessutom fördelningen mellan män och kvinnor i riksdagen efter parti.

11.4.1 Urval

<p>Riksdagen Riksdagsledamöter Talmän Riksdagsstyrelsen (+suppleanter) Riksdagsdirektör Ledningsgrupp runt riksdagsdirektör – kanslichef på kammarkansliet, biträdande kammarsekreterare, förvaltningschef Gruppledare för partiernas riksdagsgrupper Utskotten Utskottsordförande Kanslichefer i utskotten Riksbanksfullmäktige samt presidiet i den interparlamentariska gruppen. Utrikesnämnden (+ suppleanter) Nordiska rådets svenska delegation OSSE-delegationen Europarådets svenska delegation Europarådets parlamentariska församling Riksdagens utsände i EU</p>	<p>Regeringen Statsministern Övriga statsråd</p> <hr/> <p>Riksrevisionen Styrelse Riksrevisorer Ledningsstab</p>
---	---

Regeringskansliet Förvaltningschef Statssekreterare Rättschef Expeditionschef Departementsråd Departementsråd/ enhetschefer	
Justitieombudsmannen	Utlandsmyndigheterna Ambassadörer Generalkonsuler

Rättsväsende	
<i>Domare</i> Tingsrätt Hovrätt Högsta domstolen (HD) Länsrätt Kammarrätt Regeringsrätt Svenska domare i Europadomstolen, Europeiska revisionsrätten, EG-domstolen, Försvarsinstansrätten och Permanenta skiljedomstolen i Haag	<i>Riksåklagaren (RÅ)</i> Riksåklagare Vice riksåklagare Överåklagare Vice överåklagare Chefsåklagare Vice chefsåklagare Byråchef
<i>Åklagarkammare</i> Åklagarmyndighetens rådgivande nämnd Chefsåklagare Vice chefsåklagare Kammaråklagare	<i>Utvecklingscentrum</i> Överåklagare Vice överåklagare
<i>Rikspolisstyrelsen</i> Styrelse Chef	<i>Kriminalvårdsstyrelsen</i> Generaldirektören (GD) Styrelse
<i>Arbetsdomstolen</i> Ledamöter	

11.4.2 Källor

Sveriges statskalender

Sammanställning över statlig politik och förvaltning. Ges ut varje år.

Statsförvaltning i förändring

Sammanställning över myndighetschefer. Återfinns som bilaga i budgetpropositionen.

Regeringens förvaltningsavdelning

Riksdagsförvaltningen

Hemsidor

www.riksdagen.se

www.regeringen.se

11.5 Kommun, landsting och regioner

För kommuner och landsting har materialet hämtats från Statistiska Centralbyrån och Sveriges kommuner och landsting (SKL) samt från Statskalendern 2006.

Sveriges kommuner och landsting är en arbetsgivar- och medlemsorganisation för Sveriges 290 kommuner, 18 landsting och regionerna Skåne och Västra Götaland. På organisationens hemsida presenteras personalstatistik samt statistik över landstingens ekonomi och verksamhet. På hemsidan finns även information om hur man når annan statistik över kommuner och landsting. Nedan diskuteras insamlingen för kommun, landsting och regioner mer ingående.

Förvaltning inom kommun och landsting

På SKL:s hemsida finns en hel del statistiskt material sammanställt. "Kommunal personal" samlar uppgifter om antalet anställda, uppdelat på olika anställningsformer, yrken och positioner. Här är det lätt för den intresserade att söka och finna uppgifter om hur fördelningen mellan män och kvinnor skiljer sig åt mellan olika sektorer eller mellan olika anställningsformer. Motsvarande sammanställning över personal inom landsting, "Landstingspersonal

2005: en statistisk sammanställning”, omfattar även en del uppgifter som rör landstingsägda bolag.

För den här utredningen har det varit aktuellt att undersöka hur fördelningen mellan kvinnor och män ser ut bland chefer med ett övergripande förvaltningsansvar. För att göra detta har vi använt oss av den kategorisering som gjorts av kommuner och landsting. Vi har således valt att inom landsting ta med kategorin ”avdelningschef, personaldirektör, primärvård- och tandvårdchef” samt inom den kommunala sektorn kategorin ”planerings-, organisations-, utrednings-, och näringslivschef”. Till detta har även lagts kommundirektör och landstingschef/landstingsdirektör.

Politik inom kommun och landsting

För att nå de politiskt valda inom kommun och landsting har vi vänt oss till de sammanställningar som gjorts av SCB. Demokrati-databasen är ett verktyg som tillhandahålls via SCB:s hemsida. Här kan man göra egna körningar inom området kommun- och landstingspolitik med uppdelning på olika positioner, kommuner/landsting och valår. Eftersom antalet möjliga positioner är begränsat i databasen har det varit nödvändigt att använda fler källor än denna.

I skriften *På tal om kvinnor och män* finner vi ett flertal fält för vilka fördelningen mellan kvinnor och män beräknats. Skriften, som utges vartannat år av SCB, är en sammanställning av könsuppdelad statistik inom olika områden. Uppgifterna som ligger till grund för sammanställningarna är hämtade från olika källor för respektive område. Vilka områden som belyses i skriften kan variera över åren. När det gäller politiskt valda inom kommun och landsting finner vi här sammanställningar för *samtliga* förtroendevalda uppdelat i ordförande, vice ordförande, ledamöter samt ersättare inom kommun och landsting. Vi finner också uppgifter om fördelningen mellan män och kvinnor inom kommun- och landstingsstyrelser samt kommun- och landstingsfullmäktige. För dessa finns dock inte uppgifter om hur fördelningen mellan kvinnor och män ser ut uppdelat på posterna ordförande, vice ordförande samt ledamöter. Dessa uppgifter finner man i stället på respektive kommuns och landstings hemsidor. Någon färdig sammanställning finns emellertid inte.

Det ska beaktas att utredningen genomförts vid tidpunkten för val till riksdag, kommun och landsting. Med hänsyn till den tidsram som givits utredningen är de siffror som redovisas huvudsakligen grundade på uppgifter från 2003. De har dock kompletterats med årets siffror för landstingen och för de tre största kommunerna.

Regionala förbund

För 24 regionala förbund har positionerna direktör, ordförande samt vice ordförande samlats in. Det har inte funnits någon färdig sammanställning över dessa, men på hemsidan för Sveriges kommuner och landsting (SKL) finns en lista över samtliga presidier och styrelser för de regionala förbunden. Utifrån denna lista har sedan en sammanställning gjorts av fördelningen mellan kvinnor och män.

11.5.1 Urval

Regioner	Kommun
Ordförande Vice ordförande Direktör	<i>Hel- och deltidsförtroendevalda</i> Kommunalråd Oppositionsråd
Landsting <i>Hel- och deltidsförtroendevalda</i> Landstingsråd Oppositionsråd <i>Landstingsfullmäktige</i> Ordförande Vice ordförande Ledamöter <i>Landstingsstyrelsen</i> Ordförande Vice ordförande Ledamöter	<i>Kommunfullmäktige</i> Ordförande Vice ordförande Ledamöter <i>Kommunstyrelsen</i> Ordförande Vice ordförande Ledamöter <i>Kommunala lagstadgade nämnder</i> Ordförande

<i>Tjänstemän i landstinget</i> Landstingschef/landstings- direktör Förvaltningschef eller motsvarande	<i>Tjänstemän i kommunen</i> Kommunchef/kommundirektör Övriga förvaltningschefer Rektorer
--	--

11.5.2 Källor

www.skl.se

Hemsida för Sveriges kommuner och landsting (SKL).

Kommunal personal

Sammanställning över personalstatistik för Sveriges kommuner. Finns att hämta på www.skl.se.

Landstingsanställd personal

Personalstatistik för Sveriges landsting. Finns att hämta på www.skl.se.

Demokratidatabasen

Är en tjänst som tillhandahålls via Statistiska Centralbyrån, www.scb.se. Här kan man göra egna körningar på data som finns i SCB:s databas.

På tal om kvinnor och män

Liten fickbok som sammanställs vartannat år av SCB. Innehåller bland annat uppgifter över politiskt valda inom kommun och landsting. Går att ladda ner från www.scb.se

11.6 Medier

Vid insamlandet av positioner inom medierna har Medieguiden, som utges årligen av Observer, varit till stor hjälp. I två volymer samlas här uppgifter om dagspress, tidskrifter, tv, radio och en del produktionsbolag. Informationen gäller upplaga, spridningsområde och kontaktuppgifter för det aktuella mediet. I vissa fall finns endast kontaktinformation för vd eller informationsavdelning, medan det i andra fall finns uppgiftsinformation till specifika redaktioner. Dagspress, tv och radio presenteras även regionvis.

Medieguiden innefattar dock inte någon kategorisering av olika medier grundad på upplaga.

Urvalet av tidskrifter och dagspress grundas på vissa avgränsningar gällande upplaga. Det var således nödvändigt att få information om vilka av tidningarna som föll inom urvalsramarna. För dessa uppgifter kontaktades ansvariga på Medieguiden, som ordnade tidskrifter och dagspress i kategorier som motsvarade urvalsramarna.

För tidskrifter har magasin med störst upplaga inom respektive genre varit en urvalskategori. Urvalet har baserats på den kategorisering av olika genrer som används av Medieguiden. Samma tidskrift kan därför förekomma flera gånger i kartläggningen, men i olika kategorier.

Uppgift om vd har i många fall saknats i Medieguiden. Eftersom det rört sig om ett stort antal företag där denna uppgift saknats har vi på grund av arbetets tidsram inte prioriterat att samla in dessa via företagets respektive hemsidor. Arbetet hade varit alltför omfattande. Där det handlat om enstaka uppgifter för vissa företag har dock material hämtats från hemsidor eller genom direkt kontakt med företaget. Som exempel kan nämnas ansvariga inom respektive programområde inom SVT och TV4.

11.6.1 Urval

TV	
Public service	<i>UR</i>
	Styrelse
<i>SVT</i>	Vd
Vd	
Styrelse	
Ansvarig inom respektive programområde	
<i>SVT regional tv</i>	
Ledning	
Redaktionschef	
Ansvarig programutgivare	<i>TV 3</i>
<i>Kommersiell tv</i>	<i>Kanal 5</i>
	Styrelse
<i>TV 4</i>	Vd
Styrelse	
Vd	<i>TV 5</i>
	Styrelse
	Vd
Ansvarig inom respektive programområde	
Chef för regionala stationer	
Chef för fiktion, nyheter, sport	
Redaktionschef för regionala stationer	

Kommersiell radio

*Urvalet innefattar de största
privatägda radionätverken*

Vd

Programchef

Tidningar

Dagspress med upplaga över 28 000

*De fyra dagstidningarna med störst
upplaga i Sverige*

Samtliga morgontidningar

*Dagspress med störst upplaga inom
varje A-region*

Chefredaktör

Chef för ledarredaktion

Dagspress med upplaga över 70 000

Chefredaktör

Chef för ledarredaktion, nyhets-,
inrikes-, utrikes-, näringslivs- och
kulturredaktionerna.

*Organisations-, fack- och
populärpress med upplaga på 100 000
ex eller mer samt största tidskriften
inom respektive genre (för genrer
har använts Medieguidens
kategorisering av målgrupp)*

Vd

Chefredaktör

11.6.2 Källor*Medieguiden*

Två volymer som samlar information om upplaga och spridningsområden för tv, radio, tidskrifter, dagspress och produktionsbolag.

Hemsidor

För de uppgifter som inte funnits att tillgå i Medieguiden har hemsidor för respektive medieföretag använts.

11.7 Organisationer

Någon samlad löpande insamling eller databas över fördelning mellan män och kvinnor i styrelser och ledning för olika organisationer finns för närvarande inte. Här gäller att i varje enskilt fall undersöka fördelningen vilket lättast sker via de olika organisationernas hemsidor. En paraplyorganisation kan vara till stor hjälp när det gäller att effektivisera arbetet. Dessa paraplyorganisationer finner vi främst för större och rikstäckande organisationer, exempelvis arbetsgivarorganisationer, fackliga organisationer och idrottsorganisationer. I denna undersökning har samtliga förbund inom LO, TCO och Saco ingått. På centralorganisationernas hemsidor finns direktlänkar till förbunden. Detsamma gäller för idrottsorganisationer där vi finner samtliga idrottsförbund knutna till Sveriges riks-idrottsförbund samlade på förbundets hemsida. För arbetsgivarorganisationer finns under Svenskt Näringsliv cirka 50 medlemsorganisationer länkade från organisationens hemsida. För övriga organisationer finns inte den typen av paraplyorganisationer vilket gör att arbetet kan bli mycket tidsödande.

De politiska partierna och deras olika organisationer har i kartläggningen behandlats i samband med det politiska fältet. Här diskuteras de emellertid tillsammans med övriga organisationer.

11.7.1 Urval

Politiska partier

Ordförande
Styrelse
Verkställande utskott
Partisekreterare
Ungdomsförbund
Kvinnoförbund

Intresse-, idrotts- och boendeorganisationer

Organisationer med fler än 7 000 medlemmar

Organisationer som vid upprepade tillfällen förekommit som remissinstanser

Specialidrottsförbund med fler än 100 000 medlemmar

Ordförande
Vice ordförande
Ordinarie ledamöter

Religiösa samfund

Biskop, domprost i Svenska kyrkan, missionsföreståndare i frikyrkliga samfund, biskopar och ledare för övriga kristna samfund samt muslimska och judiska samfund.

Fackliga organisationer

<i>LO</i>	<i>Samtliga fackliga förbund under LO,</i>
<i>TCO</i>	<i>TCO och Saco</i>
<i>Saco</i>	Ordförande
Ordförande	Vice ordförande
Vice ordförande	Ordinarie ledamöter
Ordinarie ledamöter	
Generalsekreterare	<i>Ledarna</i>
Avdelningschefer och områdesansvariga	Ordförande
Kongresser	Vice ordförande
Medlemmar	Ledamöter

Arbetsgivarorganisationer

<i>Svenskt Näringsliv</i>	<i>Kooperationens</i>
Ordförande	<i>förhandlingsorganisation</i>
Vice ordförande	
Ordinarie ledamöter	<i>Arbetsgivaralliansen</i>
Generalsekreterare	
Avdelningschefer och områdesansvariga	<i>Medlemsorganisationer inom</i>
Kongress	<i>Svenskt Näringsliv</i>
	<i>(Kommunförbundet)</i>
	<i>(Landstingsförbundet)</i>
	<i>Sveriges Kommuner och Landsting</i>
	Ordförande
	Styrelse
	Vd

11.7.2 Källor

Källorna för organisationerna består främst av hemsidor för respektive organisation. Se separat bilaga 5.

11.8 Kultur

Liksom för övriga organisationer sker ingen löpande insamling av könsuppdelad statistik inom det kulturella fältet. Med den tidsram som givits utredningen har därför en kraftig avgränsning gjorts till att omfatta endast de största kulturinstitutionerna.

Urvalet gäller verksamheter med nationellt ansvar, såsom Operan, Svenska Filminstitutet och Dramaten, vissa privatteatrar och regionala kulturinstitutioner såsom länsmusiken, läns museer, länsbibliotek och länsteatrar samt vissa organisationer och fackförbund som organiserar verksamma inom området – exempelvis Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd (KLYS) och Konstnärernas Riksorganisation. Även ledningen för kulturarvets bevarande har medtagits, såsom arkivväsendet och de större museerna. Vissa prisjuryer m.m. är också med.

11.8.1 Urval

Statliga, regionala och vissa privata kulturinstitutioner

Ordförande
Vice ordförande
Ledamöter
Vd
Konstnärlig ledare

Svenska Akademien

Ständig sekreterare
Ledamöter
Nobelkommitté

11.8.2 Källor

Sveriges statskalender 2006

Hemsidor för respektive institution eller organisation.

11.9 Vetenskap

När det gäller vetenskap och högre utbildning har uppgifter insamlats dels för universitet och högskolor (styrelser, ledning, dekaner och vissa personalkategorier), dels för viktiga forskningsfinansierande organ (styrelser, ledning och beredningsgrupper eller motsvarande) samt vissa stiftelser och prisutdelande kommittéer med stor ekonomisk och symbolisk betydelse för fältet. Både statliga och större privata organisationer är medtagna. Ledamöterna i departementets forskningsberedning ingår också.

11.9.1 Urval

Universitet och högskolor

Ordförande
Ledamöter
Rektor
Dekaner
Karolinska Institutets nobelkommitté

Forskningsråd, stiftelser och prisjuryer

Ordförande
Ledamöter
Beredningsgrupper m.fl.

Akademierna

Ordförande

Ledamöter

Preses

Priskommittéer

Nobelkommittéer

11.9.2 Källor

Sveriges statskalender 2006

Hemsidor

Källor och litteratur

Uppslagsverk och handböcker

- Medieguiden 2006*. Dagspress och radio/ och TV. Observer. Stockholm: Observer.
- Medieguiden 2006*. Magasin och tidskrifter/Observer. Stockholm: Observer.
- Sveriges Statskalender 2006*. 194e årg. Norstedts Juridik AB. Distr Stockholm: Fritzes AB.

Litteratur

- Bourdieu Pierre (1993) *The Field of Cultural Production. Essays on Art and Literature*. Cambridge & Oxford: Polity Press.
- Carlsson (Wetterberg) Christina (1986) *Kvinnosyn och kvinnopolitik. En studie av svensk socialdemokrati 1880–1910*. Lund: Arkiv förlag.
- Djerf-Pierre Monika (2007) *Medieeliten. I Maktens kön* (A Göransson, red).Nora: Nya Doxa förlag.
- Fast Katarina (2007) *Regeringsrådets oberoende och roll*. Rapport publicerad på nätadress: www.skattebetalarna.se.
- Forsberg Gunnel (1997) *Rulltrapperegioner och social infrastruktur. I: Om makt och kön* (E Sundin, red), SOU 1997:83. Stockholm: Fritzes.
- Frangeur Renée (1998) *Yrkeskvinna eller makens tjänarinna? Striden om yrkesrätten för gifta kvinnor i mellankrigstidens Sverige*. Lund: Arkiv förlag.
- Fristedt & Sundqvist (2007–08) *Styrelser och revisorer i Sveriges börsföretag 2007–2008*. Stockholm: SIS Ägarservice AB.

- Fristedt & Sundqvist (2007) *Ägarna och makten i Sveriges börsföretag 2007*. Stockholm: SIS Ägarservice AB.
- Göransson Anita (2000) *Sekelskiften och kön. Strukturella och kulturella övergångar 1800, 1900 och 2000*. Stockholm: Prisma förlag.
- Göransson Anita, red (2007) *Maktens kön. Kvinnor och män i den svenska makteliten på 2000-talet*. Nora: Nya Doxa förlag.
- Göransson Anita (2007) Maktens självbild: karriärer och barriärer. I: *Maktens kön* (A Göransson, red). Nora: Nya Doxa förlag.
- Göransson Anita (2007) Maktens reproduktion. I: *Maktens kön* (A Göransson, red). Nora: Nya Doxa förlag.
- Göransson Anita (2007) Näringslivseliten. I: *Maktens kön* (A Göransson, red). Nora: Nya Doxa förlag.
- Hirdman Yvonne (2001) *Genus – om det stabila föränderliga former*. Lund: Liber förlag.
- Humlesjö Inger (1999) Manliga och sega strukturer. Fackföreningsrörelsens dolda historia. I: *Arbetshistoria*, nr 2–3 1999.
- Jonsson Pernilla (2007) Vetenskapseliten. I: *Maktens kön* (A Göransson, red). Nora: Nya Doxa förlag.
- Jonsson Pernilla & Ulrika Lagerlöf Nilsson (2007) Organisationeliten. I: *Maktens kön* (A Göransson, red). Nora: Nya Doxa förlag.
- Jordansson Birgitta (2007) Kultureliten. I: *Maktens kön* (A Göransson, red). Nora: Nya Doxa förlag.
- Jungdalen Åke (2007) Regeringsråd styr utnämningar. I tidskriften *Sunt Förnuft*, nr 7:45.
- Kanter Rosabeth Moss (1977, 1993) *Women and Men of the Corporation*. New York: Basic Books.
- Karlsson Gunnel (1996) *Från broderskap till systerskap: det socialdemokratiska kvinnoförbundets kamp för inflytande och makt i SAP*. Lund: Studentlitteratur.
- Lagerlöf Nilsson Ulrika (kommande doktorsavhandling) *Vägen till biskopsstolen. Rekrytering, karriär och nätverk bland svenska biskopar under 1900-talet*. Göteborg: Historiska institutionen, Göteborgs universitet.

- Lindberg Anna Lena (1987) *"Men Gud förbarme sig, hvilket Publikum!" Om konstpedagogikens rötter i Sverige*. Skeptronhäften. Stockholm: HLS.
- Lindberg Anna Lena (1992) Ulrica Fredrica Pasch och "det evigt kvinnliga". I utställningskatalogen *Ulrica Fredrica Pasch 1735–1796* (A L Lindberg, red). Norrköpings museum.
- Lindberg Anna Lena (2006) *Det subversiva broderiet. I: Sekelskiften och kön* (Göransson A, red). Stockholm: Prisma förlag.
- Markusson Winkvist Hanna m.fl. (2004) *Förbjuden frukt på kunskapens träd: kvinnliga akademiker under 100 år*. (Förlag ej uppgivet.)
- Micheletti Michelle (1994) *Det civila sambället och staten: medborgarsammanslutningarnas betydelse i svensk politik*. Stockholm: Publica.
- Niklasson Birgitta (2007) *Den politiska eliten. I: Maktens kön* (A Göransson, red). Nora: Nya Doxa förlag.
- Niklasson Birgitta (2007) *Förvaltningseliten. I: Maktens kön* (A Göransson, red). Nora: Nya Doxa förlag.
- Niskanen Kirsti (2007) *Karriär i männens värld: nationalekonomen och feministen Karin Kock*. Stockholm: SNS förlag.
- Olsson Cecilia (2000) *Rörelsens kön. I: Sekelskiften och kön* (Göransson A, red). Stockholm: Prisma förlag.
- På tal om kvinnor och män 2004 respektive 2006*, Stockholm: SCB 2006 och 2007.
- Rothstein Bo (1992) *Den korporativa staten: intresseorganisationer och statsförvaltning i svensk politik*. Stockholm: Norstedts juridik: Allmänna förlaget.
- Rothstein Bo & Jonas Bergström (1999) *Korporatismens fall och den svenska modellens kris*. Stockholm: SNS Förlag.
- SOU 2003:16.
- SOU 1990:44. Maktutredningens slutbetänkande.
- SCB: *Det nya seklets förtroendevalda. Om politikerantal och representativitet i kommuner och landsting 2003*. (Hel- och deltidsarvoderade förtroendevalda.) Rapport 2004. SCB. Avdelningen för befolknings- och välfärdsstatistik. (Hanna Bäck, Richard Öhrvall) Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, Regeringskansliet: Justitiedepartementet.

- SULF*: Utredningsrapport till årsmötet i november 2006.
- Svenbro Jesper (1999) *Myrstigar*. Kristianstad: Bonnier Essä.
- Talande siffror. Kvinnor och män i politiken 2006*. Länsstyrelsen i Östergötland. Rapport nr 2006:7.
- Törnqvist Maria (2006) *Könspolitik på gränsen: debatterna om Varannan damernas och Tham-professorerna*. Lund: Arkiv förlag.
- Wieselgren Greta (1969) *Den höga tröskeln. Kampen för kvinnas rätt till ämbete*. Lund: Gleerups.
- Wright Mills C (1956, 1971) *Makteliten*. Stockholm: Rabén & Sjögren.
- Wängnerud Lena (1998) *Politikens andra sida. Om kvinnorepresentation i Sveriges riksdag*. Göteborg Studies in Politics 53, Göteborg: Statsvetenskapliga institutionen.
- Öhrström Eva (2000) *Den kvinnliga tonsättarrollen vid tre sekelskiften. I: Sekelskiften och kön* (Göransson A, red). Stockholm: Prisma förlag.

Hemsidor

www.mednobel.ki.se/mednobel/committee.html
http://nobelprize.org/prize_awards/physics/committee.html
http://nobelprize.org/prize_awards/economics/committee.html
http://nobelprize.org/prize_awards/chemistry/committee.html
http://nobelprize.org/prize_awards/peace/committee.html
http://nobelprize.org/prize_awards/literature/committee.html
www.regeringen.se/sb/d/2819/a/23960
www.regeringen.se
www.sjofartsverket.se
www.svk.se
www.lfv.se
www.riksdagen.se
www.regionfakta.com
www.dagenssamhalle.se www.skl.se
SCB: Demokratidatabasen.

SCB: Yrkesregister med yrkesstatistik för 2005.

www.ssd.scb.se/databaser

SCB: Sveriges Officiella Statistik. (Databas).

Veckans Affärer: VA 500 (företagsdatabas 2006).

Regeringskansliet, förvaltningsavdelningen. Uppgifter om anställda med lön (exklusive kommittéanställda).

Övrigt

Enkätundersökning genomförd 2006–07 och redovisad i tidskriften Dagens samhälle, januari 2007. Organ för Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) .

Dagens Nyheter den 11 januari 2007.

Sveriges Radio, kulturredaktionen, den 5 maj 2003.

TV2, Rapport, den 21 mars 2007.

Landsarkiv: uppgifter per telefon

Försvarsmaktens personalavdelning: uppgifter per e-post (Mats Kjäll).

LO: uppgifter per telefon.

TCO: uppgifter per telefon.

Saco: uppgifter per telefon.

Svenskt Näringsliv: uppgifter per telefon.

Göteborgs Mosaiska församling: uppgifter per telefon.

Veckans Affärer: uppgifter per telefon (Camilla Wagner), februari 2007.

Kommittédirektiv

Kvinnor och män på maktpositioner i det svenska samhället

**Dir.
2006:23**

Beslut vid regeringssammanträde den 23 februari 2006

Sammanfattning av uppdraget

En utredare skall kartlägga och redovisa fördelningen av kvinnor och män på maktpositioner inom olika sektorer av samhället. Utredaren skall analysera och kommentera resultatet av kartläggningen av de olika sektorerna var för sig. Vidare skall utredaren analysera och kommentera den sammantagna bilden som kartläggningen visar av fördelningen av kvinnor och män på maktpositioner i Sverige.

Utredaren skall redovisa sitt arbete senast den 1 november 2006.

Behovet av en utredning

Ett av delmålen för jämställdhetspolitiken är en jämn fördelning av makt och inflytande mellan kvinnor och män (prop. 1993/94:147 Delad makt delat ansvar). En jämn fördelning av makt och inflytande mellan könen är en fråga om mänskliga rättigheter, demokrati och rättvisa. För samhället handlar det också om att ta tillvara både kvinnors och mäns kompetens. Nomineringar, utnämningar och rekryteringar måste göras utifrån den samlade kompetensen hos arbetskraften, så att man får den bästa sammanställningen på alla nivåer. Detta främjar den ekonomiska tillväxten.

Debatten om kvinnor och män på maktpositioner har intensifierats de senaste åren. Regeringen har beviljat medel till flera omfattande projekt för att inspirera till ökad jämställdhet på ledande positioner. Ny lagstiftning har införts. År 2004 infördes i årsredovisningslagen (1995:1554) en ny bestämmelse om att det i årsredovisningen skall lämnas uppgift om könsfördelningen bland

styrelseledamöter, verkställande direktörer och andra personer i företagets ledning.

Det är viktigt att få kunskap om hur könsfördelningen på maktpositionerna ser ut i dag, och vilken utveckling som skett de senaste åren. Som utgångspunkt för regeringens fortsatta arbete inom jämställdhetsområdet behövs en aktuell, samlad och lättillgänglig statistik över fördelningen av kvinnor och män på maktpositioner i Sverige.

Uppdraget

En särskild utredare skall kartlägga och presentera fördelningen av kvinnor och män på olika maktpositioner inom samhällets olika sektorer.

Med maktpositioner avses de formella, institutionella positioner, som innebär tillgång till institutionernas resurser och beslutsfattande som får konsekvenser för flertalet människor. Innehavarna av dessa maktpositioner påverkar genom sina beslut direkt människors liv i fråga om arbete, fritid och boende, men också indirekt genom de övergripande politiska och ekonomiska besluten. Det handlar således om ett toppskikt över en viss nivå, som har avgörande eller mycket stor makt över ekonomiska resurser och symboliska belöningar och över utformningen och tolkningen av samhällets regelsystem. I skiktet ingår också de som har stor makt att i avgörande eller mycket betydande grad påverka samhällets allmänna opinion och synsätt. Denna definition ansluter till den som används i maktutredningens huvudrapport *Demokrati och makt i Sverige* (SOU 1990:44) samt i *Elitprojektet* vid Göteborgs universitet.

Ett förberedande arbete avseende lämplig avgränsning av sektorer har gjorts inom Regeringskansliet. Följande lämpliga sektorer har avgränsats för kartläggningen av kvinnor och män på de högsta positionerna: regering och riksdag, domstolsväsende, myndigheter, kommuner, landsting, näringsliv inklusive statliga och kommunala bolag, medier, politiska partier, arbetsmarknadens parter samt större institutioner och organisationer inom kultursektorn, inom boendet och inom idrotten. Kartläggningen innefattar också utbildningsväsendet från grundskola till universitet, men också folkbildningen. De regionala partnerskapen och de regionala samverkansorganens könsfördelning skall också

belysas. I förekommande fall skall inom varje område såväl maktpositioner bland politiker som bland tjänstemän kartläggas.

När det gäller näringslivet skall dels maktpositionerna i börsföretagen kartläggas, dels vissa resultat av de nationella kartläggningarna i betänkandet Mansdominans i förändring (SOU 2003:16) följas upp.

Antalet intresseorganisationer och föreningar i Sverige är omfattande. En kartläggning av könsfördelningen i ledningen för Sveriges alla intresseorganisationer kan inte göras i detta sammanhang, utan måste, om dessa organisationer skall kartläggas, bli föremål för en egen utredning. Ovan har nämnts att arbetsmarknadens parter och politiska partier bör ingå. Med tanke på utredningens inriktning på vardagen för flertalet människor bör utöver dessa, större organisationer inom idrotten, inom boendet och inom kultursektorn kartläggas.

En kartläggning av könsfördelningen på vissa maktpositioner gjordes 2001 inom ramen för Elitprojektet vid Göteborgs universitet. Utredaren skall, där så är möjligt, följa upp siffrorna från Elitprojektets kartläggning.

Utredaren skall ta del av för uppdraget relevanta utredningar och samverka med berörda kommittéer inom respektive område.

De här angivna områdena är av stor betydelse för att ge en samlad överblick över könsfördelningen på maktpositioner i Sverige. En sådan överblick kan också bilda underlag för vidare analyser och eventuella senare åtgärder.

Utifrån dessa riktlinjer får utredaren göra den avgränsning av maktpositioner inom de olika sektorerna som befinns lämplig.

Utredaren skall analysera och kommentera situationen inom varje område utifrån de uppgifter som tas fram. På samma sätt skall en samlad analys och kommentar göras när det gäller den totala bild som kartläggningen visar av fördelningen mellan kvinnor och män på ledande positioner i Sverige.

Arbetets genomförande och tidsplan

Utredaren skall redovisa sitt arbete senast den 1 november 2006.

(Näringsdepartementet)

Kommittédirektiv

**Tilläggsdirektiv till utredningen Kvinnor och
män på maktpositioner i det svenska
samhället (N2006:04)**

**Dir.
2006:105**

Beslut vid regeringssammanträde den 2 november 2006

Förlängd tid för uppdraget

Med stöd av regeringens bemyndigande den 23 februari 2006 tillkallades en särskild utredare med uppdrag att kartlägga och redovisa fördelningen av kvinnor och män på maktpositioner inom olika sektorer av samhället. Utredaren skall analysera och kommentera resultatet av kartläggningen av de olika sektorerna var för sig. Vidare skall utredaren analysera och kommentera den sammantagna bilden som kartläggningen visar av fördelningen av kvinnor och män på maktpositioner i Sverige. Utredningen har antagit namnet Utredningen kvinnor och män på maktpositioner i Sverige (N 2006:04). Utredaren skulle redovisa resultatet av sitt arbete senaste den 1 november 2006.

Utredningstiden förlängs. Utredningen skall istället fortsätta sitt arbete till och med den 1 mars 2007.

(Näringsdepartementet)

Kommittédirektiv

Tilläggsdirektiv till utredningen Kvinnor och män på maktpositioner i det svenska samhället (N 2006:04)

**Dir.
2007:51**

Beslut vid regeringssammanträde den 3 april 2007

Förlängd tid för uppdraget

Med stöd av regeringens bemyndigande den 23 februari 2006 tillkallades en särskild utredare med uppdrag att kartlägga och redovisa fördelningen av kvinnor och män på maktpositioner inom olika sektorer av samhället. Utredaren skall analysera och kommentera resultatet av kartläggningen av de olika sektorerna var för sig. Vidare skall utredaren analysera och kommentera den sammantagna bilden som kartläggningen visar av fördelningen av kvinnor och män på maktpositioner i Sverige. Utredaren skulle enligt de ursprungliga direktiven redovisa sitt arbete senast den 1 november 2006. Utredningen har antagit namnet Kvinnor och män på maktpositioner i Sverige (N 2006:04). Enligt tilläggsdirektiv den 2 november 2006 (dir. 2006:105) skall utredningen fortsätta sitt arbete till och med den 1 mars 2007.

Utredningstiden förlängs. Utredningen skall redovisa sitt uppdrag senast den 30 april 2007.

(Integrations- och jämställdhetsdepartementet)

Tabeller; kön, makt och statistik

Kapitel 2 – Om chefer i allmänhet

Tabell B 2.1 Högre chefer efter yrke och kön 2005, antal och procent

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Högre ämbetsmän och politiker	435	654	40	60
Chefstjänstemän i intresseorganisationer	347	704	33	67
Vd, verkschefer m.fl.	1 838	17 245	10	90
<i>Totalt högre chefer</i>	<i>2 620</i>	<i>18 603</i>	<i>12</i>	<i>88</i>

Källa: SCB: www.ssd.scb.se/databaser

Tabell B 2.2 Chefer efter sektor, yrkesområde och kön 2005, antal och procent

Område	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Statlig förvaltning	2 378	4 002	37	63
Statliga affärsverk	37	164	18	82
Kommunal förvaltning	17 326	10 432	62	38
Landsting	1 254	1 178	52	48
Övriga offentliga institutioner	22	58	28	72
Aktiebolag, ej offentligt ägda	29 947	116 783	20	80
Övriga företag, ej offentligt ägda	638	1 900	25	75
Statligt ägda företag och organisationer	1 829	3 994	31	69
Kommunalt ägda företag och organisationer	856	2 911	23	77
Övriga organisationer	3 682	5 147	42	58
<i>Totalt</i>	<i>57 969</i>	<i>146 569</i>	<i>28</i>	<i>72</i>

Källa: SCB: Yrkesstatistik 2005. www.ssd.scb.se/databaser.

Tabell B 2.3 Anställda chefer efter yrke och kön 2005, antal och procent

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Högre ämbetsmän, politiker	435	654	40	60
Chefstjänstemän i intresseorganisationer	347	704	33	67
Vd, verkschefer m .fl.	1 838	17 245	10	90
Drift- och verksamhetschefer	18 171	36 096	33	67
Chefer för särskilda funktioner	16 610	43 480	28	72
Chefer för mindre företag och enheter	20 571	48 252	30	70
Totalt	57 972	146 431	28	72

Källa: SCB: www.ssd.scb.se/databaser. Yrkesregister med yrkesstatistik för 2005.

Tabell B 2.4 Drift- och verksamhetschefer efter yrkesområde och kön 2005, antal och procent

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Driftchefer: jordbruk, trädgård, skogsbruk, fiske	50	547	8	92
Driftchefer: tillverkning, el-, värme- och vattenförsörjning	632	6 387	9	91
Driftchefer: byggverksamhet	157	3 700	4	96
Driftchefer: handel, hotell o rest, transport och kommunikation	3 737	6 708	36	64
Driftchefer: finansiell verksamhet, fastighetsbolag, företagstjänster., m.m.	335	1 590	17	83
Verksamhetschefer i offentlig förvaltning, m.m.	2 641	4 216	39	61
Verksamhetschefer inom utbildning	6 350	4 627	58	42
Verksamhetschefer inom vård och omsorg	2 611	953	73	27
Övriga drift- o verksamhetschefer	1 658	7 368	18	82
Ekonomichefer/administrativa chefer	5 941	8 404	41	59
Personalchefer	2 271	1 800	56	44
Försäljnings- och marknadschefer	2 480	10 425	19	81
Reklam- och pr-chefer	619	635	49	51
Inköps- och distributionschefer	622	3 810	14	86
It-chefer	520	2 790	16	84
Forsknings- och utvecklingschefer	308	1 994	13	87
Övriga chefer inom specialområden	3 849	13 622	22	78
Totalt	34 781	79 576	30	70

Källa: SCB: www.ssd.scb.se/databaser

Tabell B 2.5 Chefer för mindre företag och enheter efter yrkesområde och kön 2005, antal och procent

Område	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Jordbruk, trädgård, skogsbruk, fiske	181	1 319	12	88
Tillverkning, el-, värme- och vattenförsörjning	499	6 244	7	93
Mindre byggföretag	151	4 686	3	97
Handel, hotell och restau- rang, transport och kommunikation	6 681	18 167	27	73
Finansiell verksamhet, fastighetsbolag, företagstjänster m.m.	1 881	7 852	19	81
Inom offentlig förvaltning m.m.	946	772	55	45
Inom utbildning	904	613	60	40
Inom vård och omsorg	7 356	1 756	81	19
Inom övriga mindre företag och enheter	1 972	6 843	22	78
<i>Totalt chefer för mindre företag och enheter</i>	<i>20 571</i>	<i>48 252</i>	<i>30</i>	<i>70</i>

Källa: SCB: www.ssd.scb.se/databaser

Tabell B 2.6 Statlig förvaltning, antal och procent kvinnor och män

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Högre ämbetsmän och politiker	236	349	40	60
Chefstjänstemän i intresseorganisationer	5	8	38	62
Vd, verkschefer m .fl.	19	46	29	71
Driftchefer inom tillverkning ,el, värme, vatten	0	10
Dito byggverksamhet	0	1
Dito handel, hotell och restaurang, transport, kommunikationer	3	5
Dito finansiell verksamhet, fastighetsbolag, företagstjänster m.m.	0	4
Verksamhetschefer i offentlig	1 101	2 123	34	66

förvaltning m.m.				
Dito inom utbildning	261	585	31	69
Dito vård och omsorg	18	42	30	70
Övriga drift- och verksamhetschefer	114	104	52	48
Ekonomichefer, administrativa chefer	224	248	47	53
Personalchefer	159	103	61	49
Försäljnings- och marknadschefer	16	25	39	61
Reklam- och pr-chefer	119	67	64	36
Inköps- och distributionschefer	5	31	14	86
It-chefer	45	151	23	77
Forsknings- och utvecklingschefer	4	15	21	79
Övriga chefer inom specialområden	14	33	30	70
Chefer för mindre företag i jordbruk, trädgård osv.	1	3
Dito inom tillverkning m.m.	0	6
Dito inom byggföretag	0	3
Dito handel, hotell m.m.	8	10	44	56
Dito finansiell verksamhet, fastigheter, m.m.	2	4
Chefer för mindre enheter i offentlig förvaltning	13	9	59	41
Dito inom utbildning	1	0
Dito vård och omsorg	4	5
Dito övriga mindre företag och enheter	6	12	33	67
<i>Totalt chefer i statlig förvaltning</i>	<i>2 378</i>	<i>4 002</i>	<i>37</i>	<i>63</i>

Källa: SCB: www.ssd.scb.se/databaser

Tabell B 2.7 Statliga affärsverk, antal och procent kvinnor och män

Position	Antal kvinnor	Antal män
Högre ämbetsmän, politiker	0	3
Vd, verkschefer m.fl.	0	1
Driftchef inom byggverksamhet	0	1
Dito i handel, hotell, restaurang, transport och kommunikationer	12	39
Verksamhetschefer i offentlig förvaltning m.m.	7	58
Dito inom utbildning	0	4
Övriga drift- och verksamhetschefer	2	3
Ekonomichefer, administrativa chefer	8	8
Personalchefer	1	7
Försäljnings- och marknadschefer	3	7
Reklam- och pr-chefer	0	3
Inköps- och distributionschefer	0	2
It-chefer	1	5
Övriga chefer specialområden	0	12
Chefer för mindre företag inom handel m.m.	0	2
Dito finansiell verksamhet m.m.	2	7
Dito offentlig förvaltning	1	1
Dito övriga mindre företag och enheter	0	1
<i>Totalt chefer i statliga affärsverk</i>	<i>37</i>	<i>164</i>
<i>Andel per kön</i>	<i>18</i>	<i>82</i>

Källa: SCB: www.ssd.scb.se/databaser

Tabell B 2.8 Primärkommunal förvaltning, antal och procent

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Högre ämbetsmän, politiker	138	182	43	57
Chefstjänstemän i intresseorganisationer	8	15	35	65
Vd, verkschefer m .fl.	14	59	19	81
Driftchefer i jordbruk m.m.	13	42	24	76
Dito i tillverkning m.m.	13	66	16	84
Dito i byggverksamhet	8	56	13	87
Dito inom handel, hotell , restaurang m.m.	11	27	29	71
Dito finansiell verksamhet, fastighetsbolag m.m.	19	96	17	83
Verksamhetschef i offentlig förvaltning	1 139	1 545	42	58
Dito inom utbildning	5 499	3 415	62	38

Dito i vård och omsorg	1576	397	80	20
Övriga drift- och verksamhetschefer	182	186	49	51
Ekonomichefer, adm. chefer	843	1 072	44	56
Personalchefer	262	193	58	42
Försäljnings- och marknadschefer	2	4
Reklam- och pr-chefer	38	30	56	44
Inköps- och distributionschefer	18	57	24	76
It-chefer	26	201	11	89
Forsknings- och utvecklingschefer	7	15	32	68
Övriga chefer specialområden	439	489	47	53
Chef för mindre företag i jordbruk m.m.	30	103	23	77
Dito inom tillverkning m.m.	3	12	20	80
Dito mindre byggföretag	1	5
Dito handel, hotell, restaurang m.m.	26	47	36	64
Dito finansiell verksamhet, fastighetsbolag m.m.	3	13	19	81
Dito inom offentlig förvaltning m.m.	886	684	56	44
Dito inom utbildning	301	107	74	26
Dito inom vård och omsorg	5 814	1 294	82	18
Dito övriga mindre företag och enheter	7	20	26	74
<i>Totalt chefer i kommunal förvaltning</i>	<i>17 326</i>	<i>10 432</i>	<i>62</i>	<i>38</i>

Källa: SCB: www.ssd.scb.se/databaser

Tabell B 2.9 Landsting, antal och procent kvinnor och män

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Högre ämbetsmän, politiker	46	69	29	71
Chefstjänstemän i intresseorganisationer	9	6	60	40
Vd, verkschefer m.fl.	15	34	31	69
Driftschefer i byggverksamhet	14	23	38	62
Dito handel, hotell och restaurang m.m.	1	22	4	96

Dito finansiell verksamhet, fastighetsbolag m.m.	0	12	0	100
Verksamhetschef offentlig förvaltning	320	282	53	47
Dito inom utbildning	35	83	30	70
Dito vård och omsorg	499	258	66	34
Övriga drift- och verksamhetschefer	10	12	45	55
Ekonomichefer och adm. chefer	117	181	39	61
Personalchefer	101	59	63	37
Försäljnings- och marknadschefer	1	0
Reklam- och pr-chefer	12	8	60	40
Inköps- och distributionschefer	1	10	10	90
It-chefer	12	47	20	80
Forsknings- och utvecklingschefer	15	23	39	61
Övriga chefer specialområden	26	22	54	46
Chefer för mindre företag i jordbruk, trädgård m.m.	2	7
Chefer för mindre företag i tillverkning, el, värme, vatten	1	0
Dito inom handel, hotell, restaurang m.m.	1	2
Dito inom finansiell verksamhet, fastighetsbolag m.m.	0	1
Chef för mindre enheter inom vård och omsorg	15	13	54	46
Chefer inom övriga mindre företag och enheter	1	4
<i>Totalt chefer inom landstingen</i>	<i>1 254</i>	<i>1 178</i>	<i>52</i>	<i>48</i>

Källa: SCB: www.ssd.scb.se/databaser

Tabell B 2.10 Övriga offentliga institutioner, antal och procent

Position	Antal kvinnor	Antal män
Högre ämbetsmän, politiker	0	1
Vd, verkschefer	2	13
Driftchefer jordbruk m.m.	1	4
Övriga drift- och verksamhetschefer	1	6
Ekonomichefer, adm. chefer	5	3

Personalchefer	2	0
Försäljnings- och distributionschefer	8	17
Reklam- och pr-chefer	1	1
It-chefer	0	1
Forsknings- och utvecklingschefer	0	1
Övriga chefer specialområden	2	6
Chefer för mindre företag i jordbruk, trädgård m.m.	0	2
Dito inom finansiell verksamhet, fastighetsbolag m.m.	0	1
Chefer för övriga mindre företag och enheter	0	2
Totalt chefer inom övriga offentliga institutioner	22	58
Totalt andel per kön	28	72

Källa: SCB: www.ssd.scb.se/databaser

Tabell B 2.11 Aktiebolag, ej offentligt ägda, antal och procent kvinnor och män

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Högre ämbetsmän, politiker	2	10	17	83
Chefstjänstemän i intresseorganisationer	28	103	21	79
Vd, verkschefer m .fl.	1 504	15 584	9	91
Driftchefer jordbruk m.m.	25	278	8	92
Dito tillverkning m.m.	358	5 283	6	94
Dito byggverksamhet	123	3 519	3	97
Dito handel, hotell, restaurang m.m.	3 351	5 916	36	64
Dito finansiell verksamhet, fastighetsbolag m.m.	250	1 260	17	83
Verksamhetschef offentlig förvaltning	22	39	36	64
Dito inom utbildning	200	229	47	53
Dito i vård och omsorg	417	196	68	32
Övriga drift- och verksamhetschefer	977	6 018	14	86
Ekonomichefer, adm. chefer	3 846	5 366	42	58
Personalchefer	1 429	1 264	53	47
Försäljnings- och marknadschefer	2 127	9 477	18	82
Reklam- och pr-chefer	336	394	46	54
Inköps- och distributionschefer	569	3 551	14	86
It-chefer	398	2 173	15	85
Forsknings- och	244	1 726	12	88

utvecklingschefer				
Övriga chefer specialområden	2 775	11 605	19	81
Chefer för mindre företag inom jordbruk m.m.	124	1 012	11	89
Dito inom tillverkning m.m.	482	6 078	7	93
Dito i byggföretag	146	4 624	3	97
Dito i handel, hotell, restaurang m.m.	6 247	17 330	26	74
Dito i finansiell verksamhet, fastighetsbolag m.m.	1 699	7 411	19	81
Chefer för mindre enheter i offentlig förvaltning	11	24	31	69
Dito inom utbildning	254	335	43	57
Dito vård och omsorg	773	436	64	36
Dito övriga mindre företag och enheter	1 230	5 542	18	82
<i>Totalt chefer i aktiebolag, ej offentligt ägda</i>	<i>29 947</i>	<i>116 783</i>	<i>20</i>	<i>80</i>

Källa: SCB: www.ssd.scb.se/databaser

Tabell B 2.12 Övriga företag, ej offentligt ägda, antal och procent kvinnor och män

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Högre ämbetsmän, politiker	0	2
Chefstjänstemän i intresseorganisationer	3	5
Vd, verkschefer m.fl.	35	323	10	90
Driftchefer i jordbruk m.m.	0	5
Dito i tillverkning m.m.	0	35	0	100
Dito i byggverksamhet	0	12	0	100
Dito i handel, hotell och restaurang m.m.	37	88	30	70
Dito finansiell verksamhet, fastighetsbolag m.m.	7	32	18	82
Dito i offentlig förvaltning m.m.	1	2
Verksamhetschefer inom utbildning	4	0
Dito i vård och omsorg	3	1
Övriga drift- och verksamhetschefer	8	49	14	86
Ekonomichefer och adm. chefer	108	131	45	55
Personalchefer	57	31	65	35
Försäljnings- och marknadschefer	39	203	16	84

Reklam- och pr-chefer	17	53	24	76
Inköps- och distributionschefer	10	36	22	78
It-chefer	1	32	3	97
Forsknings- och utvecklingschefer	2	17	11	89
Övriga chefer inom specialområden	34	164	17	83
Chefer för mindre företag i jordbruk m.m.	4	35	10	90
Dito i tillverkning m.m.	2	38	5	95
Dito byggföretag	2	34	6	94
Chefer för mindre enheter i offentlig förvaltning m.m.	0	1
Dito i utbildning	5	9	36	64
Dito i vård och omsorg	13	8	62	38
Chefer i övriga mindre företag och enheter	21	66	24	76
<i>Totalt chefer i övriga företag, ej offentligt ägda</i>	<i>638</i>	<i>1 900</i>	<i>25</i>	<i>75</i>

Källa: SCB: www.ssd.scb.se/databaser

Tabell B 2.13 Statligt ägda företag och organisationer, antal och procent

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Högre ämbetsmän, politiker	1	4
Chefstjänstemän i intresseo- rganisationer	6	11	35	65
Vd, verkschefer m.fl.	52	232	18	82
Driftchefer i jordbruk m.m.	2	20	9	91
Dito i tillverkning m.m.	172	443	28	72
Dito i byggverksamhet	0	21	0	100
Dito i handel, hotell, restaurang m.m.	258	402	39	61
Dito i finansiell verksamhet, fastighetsbolag m.m.	7	61	10	90
Dito i offentlig förvaltning m.m.	4	10	29	71
Dito i utbildning	24	36	40	60
Dito i vård och omsorg	1	1
Övriga drift- och verksamhets- chefer	185	643	22	78
Ekonomichefer, adm. chefer	229	263	47	53
Personalchefer	83	45	65	35
Försäljnings- och	112	160	41	59

marknadschefer				
Reklam- och pr-chefer	31	22	58	42
Inköps- och distributionschefer	4	41	9	91
It-chefer	18	76	19	81
Forsknings- och utvecklingschefer	6	69	8	92
Övriga chefer inom specialområden	283	710	28	72
Chefer för mindre företag i jordbruk m.m.	5	24	17	6
Dito inom tillverkning m.m.	5	43	10	90
Chefer i byggföretag	1	3
Dito inom handel, hotell m.m.	9	21	30	70
Dito i finansiell verksamhet, fastighetsbolag m.m.	10	39	20	80
Chefer för mindre enheter i offentlig förvaltning	1	5
Dito inom utbildning	4	4
Dito i vård och omsorg	2	0
Övriga chefer i mindre företag och enheter	314	585	35	65
<i>Totalt chefer inom statligt ägda företag och organisationer</i>	<i>1 829</i>	<i>3 994</i>	<i>31</i>	<i>69</i>

Källa: SCB: www.ssd.scb.se/databaser

Tabell B 2.14 Kommunalt ägda företag och organisationer, antal och procent kvinnor och män

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Högre ämbetsmän, politiker	3	23	12	88
Chefstjänstemän i intresseorganisationer	8	12	40	60
Vd, verkschefer m.fl.	51	388	12	88
Driftchefer i jordbruk m.m.	0	5
Dito i tillverkning m.m.	78	465	14	86
Dito i byggverksamhet	10	49	17	83
Dito i handel, hotell, restaurang m.m.	17	65	21	79
Dito finansiell verksamhet, fastighetsbolag m.m.	41	85	33	67
Verksamhetschefer i offentlig förvaltning m.m.	24	128	16	84

Dito i utbildning	58	84	41	59
Dito i vård och omsorg	8	13	38	62
Övriga drift- och verksamhetschefer	41	101	29	71
Ekonomichefer, adm. chefer	193	613	24	76
Personalchefer	55	30	65	35
Försäljnings- och marknadschefer	85	253	25	75
Reklam- och pr-chefer	23	14	62	38
Inköps- och distributionschefer	2	22	8	92
It-chefer	8	59	12	88
Forsknings- och utvecklingschefer	18	88	17	83
Övriga chefer specialområden	73	211	26	74
Chefer för mindre företag i jordbruk m.m.	0	1
Dito inom tillverkning mm	1	22	4	96
Dito i byggföretag	1	4
Dito i handel m.m.	10	41	20	80
Dito i finansiell verksamhet m.m.	3	45	6	94
Dito offentlig förvaltning m.m.	12	28	30	70
Dito i utbildning	2	6
Dito vård och omsorg	22	7	76	24
Chefer i övriga mindre företag och enheter	9	49	16	84
<i>Totalt chefer i kommunalt ägda företag och organisationer</i>	<i>856</i>	<i>2 911</i>	<i>23</i>	<i>77</i>

Källa: SCB: www.ssd.scb.se/databaser

Tabell B 2.15 Övriga organisationer, antal och procent kvinnor och män

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Högre ämbetsmän, politiker	9	11	45	55
Chefstjänstemän i intresseorganisationer	280	544	34	66
Vd, verkschefer m.fl.	146	565	21	79

Driftchefer i jordbruk m.m.	9	193	4	96
Dito i tillverkning m.m.	11	85	11	89
Dito i handel m.m.	47	144	25	75
Dito finansiell verksamhet, fastighetsbolag m.m.	11	40	22	78
Dito offentlig förvaltning m.m.	23	29	44	56
Dito inom utbildning	269	191	58	42
Dito i vård och omsorg	89	45	66	34
Övriga drift- och verksamhetschefer	138	246	36	64
Ekonomichefer och adm. chefer	368	519	41	59
Personalchefer	122	68	64	36
Försäljnings- och marknadschefer	87	279	24	76
Reklam- och pr-chefer	42	43	49	51
Inköps- och distributionschefer	13	60	18	82
It-chefer	11	45	20	80
Forsknings- och utvecklingschefer	12	39	24	76
Övriga chefer på specialområden	203	370	35	65
Chefer för mindre företag i jordbruk m.m.	15	132	10	90
Dito inom tillverkning m.m.	6	44	12	88
Dito i byggföretag	0	13	0	100
Dito i handel, hotell, restaurang m.m.	265	440	38	62
Dito i finansiell verksamhet m.m.	50	117	30	70
Dito i offentlig förvaltning m.m.	22	20	52	48
Dito inom utbildning	337	152	69	31
Dito i vård och omsorg	713	151	83	17
Chefer i övriga mindre företag och enheter	384	562	41	59
<i>Totalt chefer i övriga organisationer</i>	<i>3 682</i>	<i>5 147</i>	<i>42</i>	<i>58</i>

Källa: SCB: www.ssd.scb.se/databaser

Tabell B 2.16 Chefer efter sektor 2002 och 2004

Sektor	Antal	Antal	Andel	Andel	Antal	Antal	Andel	Andel
	kvinnor 2002	män 2002	kvinnor 2002	män 2002	kvinnor 2004	män 2004	kvinnor 2004	män 2004
Privat sektor	34 560	146	19	81	33 900	123	22	78
Offentlig sektor	16 490	12 770	56	44	19 200	15 100	56	44
Stat	900	1 670	35	65	2 000	3 600	35	65
Kommuner	14 670	10 110	59	41	16 100	10 400	61	39
Landsting	930	990	48	52	1 100	1 100	50	50
Totalt	51 060	159 340	24	76	53 100	138 900	28	72

Källa: På tal om kvinnor och män, 2004 och 2006. Baserat på Lönestrukturstatistik, Medlingsinstitutet.

Kapitel 3 – Näringslivet

Tabell B 3.1 Börsföretagens ledningar, antal och procent kvinnor och män

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Styrelseordförande	2	289	1	99
Verkställande direktör	5	286	2	98
<i>Totalt</i>	<i>7</i>	<i>575</i>	<i>1</i>	<i>99</i>

Källa: Fristedt & Sundqvist: Styrelser och revisorer i Sveriges börsföretag 2006–2007. SIS Ågarservice AB.

Tabell B 3.2 Chefpositioner i 500 företag

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Styrelseordförande	11	411	3	97
Verkställande direktör	15	477	3	97
Stf vd	4	131	3	97
Marknadschef	31	151	17	83
Ekonomichef	61	323	16	84
Personalchef	126	158	44	56
Stabschefer, totalt	218	632	26	74
<i>Totalt chefer</i>	<i>248</i>	<i>1651</i>	<i>13</i>	<i>87</i>

Källa: Veckans Affärer: VA 500 (databas 2006).

Tabell B 3.3 Privata företag

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Styrelseordförande	0	35	0	100
Styrelseledamot	55	216	25	75
Vd, stf vd	0	35	0	100
Ledningsgrupp	32	284	9	91
Totalt	87	570	13	87
Affärsområdes-, divisions-, regionchefer	3	125	2	98
<i>Totalt chefer i privata företag</i>	<i>90</i>	<i>695</i>	<i>11</i>	<i>89</i>

Källa: Veckans Affärers 500 (databas 2006) och respektive företags hemsida. De 35 privata företagen bland de 50 största företagen.

Tabell B 3.4 Kooperativt/ömsesidigt ägda företag

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Styrelseordförande	3	3
Ledamöter	18	43	30	70
Vd	0	5
Övrig ledning	14	27	34	66
<i>Totalt</i>	<i>35</i>	<i>78</i>	<i>31</i>	<i>69</i>
Affärsrådes-, divisions-, regionchefer	8	40	17	83

Källa: Veckans Affärs 500 (databas 2006) och respektive företags hemsida. De fem kooperativt/ömsesidigt ägda företagen (bland de 50 största) varav ett är uppdelat i två enheter med var sin styrelse men gemensam vd.

Tabell B 3.5 Statligt ägda företag

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Styrelseordförande	1	8	11	89
Ledamöter	27	34	44	56
Vd	1	8	11	89
Övrig ledning	18	39	32	68
<i>Totalt</i>	<i>47</i>	<i>89</i>	<i>35</i>	<i>65</i>
Affärsrådes-, divisions-, regionchefer	6	21	22	78

Källa: Veckans Affärs 500 (databas 2006) och respektive företags hemsida. De nio helt eller delvis statligt ägda företag som ingår bland landets 50 största företag.

Tabell B 3.6 Samtliga statligt hel- eller delägda företag, sammandrag, procent kvinnor och män

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Styrelseordförande	11	41	21	79
Vice ordförande	2	5
Ledamöter	145	158	48	52
Arbetsgärrer	24	52	32	68
Dito suppleanter	17	41	29	71
Vd	5	43	10	90
Vice vd	1	0
<i>Totalt</i>	<i>205</i>	<i>340</i>	<i>38</i>	<i>62</i>

Källa: Regeringskansliets hemsidor: www.regeringen.se. Uppgifter saknas för tre företag. För en specificerad lista över företag och positioner se tabell B 3.7.

Tabell B 3.7 Styrelserna i företag som ägs helt eller delvis av staten

Företag	Position	Antal kvinnor	Antal män
A-Banan Projekt AB	Styrelseordförande	0	1
	Ledamöter	3	3
	Vd	0	1
Akademiska Hus AB (helägt)	Styrelseordförande	0	1
	Ledamöter	5	2
	Arbetsstagarrepr	1	1
ALMI företagspartner AB	Styrelseordförande	0	1
	Ledamöter	3	3
	Arbetsstagarrepr	1	1
	Dito suppleanter	1	1
Apoteket AB (helägt)	Styrelseordförande	0	1
	Ledamöter	4	3
	Arb repr	2	0
	Dito suppl	2	0
ArbetslivsresursAR AB	Styrelseordförande	1	0
	Ledamöter	2	1
	Arb repr	1	1
	Vd	0	1
	Affärschef	0	1
	Regionchefer	4	2
AB Bostadsgaranti	Styrelseordf	0	1
	Ledamöter	2	3
	Vd	0	1
A/O Dom Shvetsii	Styrelseordförande	0	1
	Ledamöter	1	3
	Vd	0	1
Green Cargo AB	Styrelseordf	0	1
	Ledamöter	3	4
	Arb repr	0	2
	Dito suppl	0	2
	Vd	0	1
AB Göta Kanalbolag	Styr ordf	0	1
	Ledamöter	3	2
	Arb repr	1	1
	Dito suppl	0	2
	Vd	0	1
IMEGO AB	Styr ordf	1	0
	Ledamöter	2	4

	Arb repr	1	0
	Dito suppl	0	1
	Vd	0	1
Innovationsbron AB	Styrelseordförande	0	1
	Ledamöter	3	3
	Vd	0	1
	Vice vd	0	1
	Regionala ordf	2	5
	Regionala vd	4	3
IRECO Holding AB	Styr ordf	0	1
	Ledamöter	2	3
	Tf vd	0	1
Kasernen Fastighets AB	Styr ordf	0	1
	Ledamöter	2	1
	Vd	0	1
Kungliga Dramatiska Teatern AB	Styr ordf	1	0
	Ledamöter	2	3
	Arb repr	1	1
	Dito suppl	0	2
	Vd	0	1
Kungliga Operan AB	Styr ordf	0	1
	Ledamöter	4	3
	Arb repr	0	2
	Dito suppl	2	1
	Vd	0	1
Lernia AB (helägt)	Styr ordf	0	1
	Ledamöter	3	3
	Arb repr	1	1
	Dito suppl	1	1
	Vd	0	1
Luossavaara-Kiirunavaara AB, LKAB (helägt)	Styr ordf	0	1
	Ledamöter	3	4
	Arb repr	0	3
	Dito suppl	0	3
	Vd	0	1
Nordea Bank AB	Styr ordf	0	1
	Vice ordf	0	1
	Ledamöter	4	5
	Arb repr	2	2
	Vd	0	1

Norrland Center AB	Styr ordf	0	1
	Ledamöter	1	2
	Vd	0	1
OMX AB (delägt)	Styr ordf	0	1
	Ledamöter	2	5
	Vd	0	1
Posten AB (helägt)	Styr ordf	1	0
	Ledamöter	4	3
	Arb repr	1	2
	Dito suppl	0	3
	Vd	0	1
Samhall AB (helägt)	Styr ordf	0	1
	Ledamöter	3	4
	Arb repr	1	2
	Dito suppl	1	2
	Vd	1	0
SAS AB (delägt)	Styr ordf	0	1
	Vice ordf	0	1
	Ledamöter	1	4
	Arb repr	1	2
	Vd	0	1
SIS Miljömärkning AB	Styr ordf	1	0
	Ledamöter	3	3
	Arb repr	1	1
	Vd	0	1
SJ AB	Styr ordf	0	1
	Ledamöter	3	2
	Arb repr	0	3
	Vd	0	1
SOS Alarm i Sverige AB	Styr ordf	1	0
	Ledamöter	4	5
	Arb repr	2	0
	Vd	0	1
SP Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut AB	Styr ordf	1	0
	Ledamöter	2	2
	Arb repr	1	1
	Dito suppl	1	1
	Vd	0	1
Specialfastigheter i Sverige AB	Styr ordf	1	0
	Ledamöter	4	2

	Arb repr	0	2
	Vd	0	1
Sveriges BostadsfinansieringsAB, SBAB (helägt)	Styr ordf	0	1
	Ledamöter	2	5
	Arb repr	0	1
	Vd	1	0
Statens Bostadsomvandling AB, Sbo	Styr ordf	0	1
	Ledamöter	3	1
	Vd	0	1
Statens Väg- och Baninvest AB	Styr ordf	0	1
	Ledamöter	2	1
	Vd	0	1
Stattum, Förvaltnings AB	Styr ordf	0	1
	Ledamöter	2	2
	Vd	1	0
Sveaskog AB	Styr ordf	0	1
	Ledamöter	6	2
	Arb repr	0	3
	Dito suppl	0	2
	Vd	0	1
Swedcarrier AB	Styr ordf	1	0
	Ledamöter	0	2
	Arb repr	0	3
	Vd	-	-
Swedesurvey AB	Styr ordf	0	1
	Ledamöter	4	1
	Arb repr	1	0
	Vd	0	1
Swedfund International AB	Styr ordf	0	1
	Ledamöter	4	3
	Vd	0	1
Swedish National Road Consulting AB, SweRoad	Styr ordf	1	0
	Vice ordf	0	1
	Ledamöter	2	1
	Arb repr	0	1
	Dito suppl	1	0
	Vd	0	1
AB Svensk Bilprovning	Styr ordf	0	1
	Ledamöter	2	6

	Arb repr	0	2
	Dito suppl	0	2
	Vd	0	1
AB Svensk Exportkredit SEK	Styr ordf	0	1
	Ledamöter	4	1
	Suppleanter	0	2
	Vd	0	1
Svenska Miljöstyrningsrådet AB	Styr ordf	0	1
	Vice ordf	1	0
	Ledamöter	4	4
	Vd	0	1
Svenska rymdaktiebolaget	Styr ordf	0	1
	Ledamöter	5	1
	Arb repr	0	2
	Dito suppl	0	2
	Vd	0	1
Svenska Skeppshypotekskassan	Styr ordf	0	1
	Ledamöter	1	4
	Suppleanter	3	4
	Vd	0	1
	Vice vd	1	0
AB Svenska Spel (helägt)	Styr ordf	0	1
	Ledamöter	3	4
	Arb repr	1	2
	Dito suppl	2	1
	Vd	0	1
Svensk-Danska Broförbindelsen AB, SVEDAB	Styr ordf	0	1
	Ledamöter	0	3
	Vd	0	1
Systembolaget AB (helägt)	Styr ordf	0	1
	Vice ordf	1	0
	Ledamöter	6	2
	Arb repr	1	1
	Dito suppl	1	1
	Vd	1	0
TeliaSonera AB (delägt)	Styr ordf	0	1
	Vice ordf	0	1
	Ledamöter	2	4
	Arb repr	2	1
	Dito suppl	1	2

	Vd	0	1
Teracom AB (helägt)	Styr ordf	0	1
	Ledamöter	2	4
	Arb repr	0	2
	Dito suppl	0	2
	Vd	0	1
V&S Vin och Sprit AB (helägt)	Styr ordf	0	1
	Ledamöter	2	5
	Arb repr	0	2
	Dito suppl	0	2
	Vd	0	1
Vasakronan AB (helägt)	Styr ordf	0	1
	Vice ordf	0	1
	Ledamöter	2	2
	Arb repr	1	1
	Vd	0	1
Vasallen AB	Styr ordf	0	1
	Ledamöter	3	4
	Arb repr	1	1
	Vd	0	1
Vattenfall AB (helägt)	Styr ordf	0	1
	Ledamöter	3	4
	Arb repr	0	3
	Dito suppl	0	3
	Vd	0	1
Venantius AB	Styr ordf	0	1
	Ledamöter	2	3
	Vd	1	0
VisitSweden AB	Styr ordf	1	0
	Ledamöter	2	5
	Suppleanter	1	1
	Vd	0	1
Voksenåsen A/S, Oslo	Styr ordf	1	0
	Ledamöter	5	3
	Vd	0	1
<i>Samtliga</i>	<i>Styrelseordförande</i>	<i>11</i>	<i>41</i>
	<i>Vice ordförande</i>	<i>2</i>	<i>5</i>
	<i>Ledamöter</i>	<i>145</i>	<i>158</i>
	<i>Arbetsgarerepr</i>	<i>24</i>	<i>52</i>
	<i>Dito suppleanter</i>	<i>17</i>	<i>41</i>
	<i>Vd</i>	<i>5</i>	<i>43</i>

	Vice vd	1	0
<i>TOTALT</i>		205	340
<i>Andel kvinnor och män</i>		38	62

Källa: Regeringskansliets hemsidor (www.regeringen.se) samt hemsida för respektive företag. Hemsidor saknas för Arbetslivsresurs AR AB, Innovationsbron AB och Zenit Shipping AB. Uppgifter för de förnämnda finns i Statskalendern för 2006, medan uppgifter för den sistnämnda saknas även där.

Tabell B 3.8 Statliga affärsverk

Affärsverk	Position	Antal kvinnor	Antal män
Svenska Kraftnät	Styrelseordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Generaldirektör	0	1
	Övriga ledamöter	1	4
	Personalrepr	1	1
	Teknisk direktör	0	1
	Stabsfunktioner	1	5
	Avdeln chefer	1	5
Sjöfartsverket	Styrelseordförande	0	1
	Ledamöter	5	4
	Personalrepr	0	3
	Ersättare	0	3
	Generaldirektör	0	1
	Övriga chefer	3	8
Luftfartsverket	Styrelseordförande	0	1
	Övriga ledamöter	5	1
	Personalrepr	0	2
	Generaldirektör	0	1
	Övriga chefer	2	7
	Varav divisionschefer	1	2
Totalt	Styrelseordförande	0	3
	Övriga ledamöter	12	9
	Personalrepresentant	1	6
	Dito ersättare	0	3
	Generaldirektör	0	3
	Övriga chefer	7	26
	Varav divisionschefer	1	2
	Totalt affärsverk	20	50
Andel kvinnor och män	29	71	

Källa: Hemsida för respektive affärsverk (www.sjofartsverket.se, www.svk.se, www.lfv.se).

Tabell B.3.9 Svenska Bankföreningen, antal och procent kvinnor och män

Position	Antal kvinnor	Antal män
Styrelseordförande	0	1
Vice ordförande	0	1
Ledamöter	0	7
Vd	1	0
Direktörer	0	3
<i>Totalt</i>	<i>1</i>	<i>12</i>
Andel kvinnor och män	(8)	(92)

Källa: Statskalendern 2006.

Tabell B.3.10 OMX Stockholmsbörsen, antal och procent kvinnor och män

Position	Kvinnor	Män
Styrelseordförande	0	1
Ledamöter	1	4
Vd	0	1
<i>Totalt antal</i>	<i>1</i>	<i>6</i>
Andel kvinnor och män	(14)	(86)

Källa: Hemsida.

Tabell B 3.11 AP-fonder, antal och procent kvinnor och män

Position	Kvinnor	Män
Styrelseordförande	3	2
Ledamöter	14	21
Vd, stf vd	2	4
<i>Totalt antal</i>	<i>19</i>	<i>27</i>
Andel kvinnor och män	41	59

Tabell B 3.12 Kommunala bolagsstyrelser i de tre största kommunerna, antal och procent

Kommun	Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Stockholm	Styrelseordförande	9	13	41	59
	Vice ordförande	9	13	41	59
	Ledamöter	37	64	37	63
	Suppleanter	40	55	42	58
<i>Totalt Stockholm</i>		<i>95</i>	<i>145</i>	<i>40</i>	<i>60</i>
Göteborg ¹	Ledamöter	62	101	38	62
	Suppleanter	35	34	51	49
<i>Totalt Göteborg</i>		<i>97</i>	<i>135</i>	<i>42</i>	<i>58</i>
Malmö	Styrelseordförande	0	7
	Vice ordförande	0	4
	Ledamöter	7	35	17	83
	Vd eller motsv	2	6
<i>Totalt Malmö</i>		<i>9</i>	<i>52</i>	<i>15</i>	<i>85</i>
Samtliga tre städer		201	332	38	62

Källa: Uppgifter från hemsidor i februari 2007.

Kapitel 4 – Politiken

Riksdagen

Tabell B 4.1 Riksdagens ledamöter efter valen 2002 och 2006, antal och procent

Parti	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
	2002	2002	2002	2002	2006	2006	2006	2006
Socialdemokraterna	68	76	47	53	65	65	50	50
Moderaterna	22	33	40	60	42	55	43	57
Centerpartiet	11	11	50	50	11	18	38	62
Folkpartiet liberalerna	23	25	48	52	14	14	50	50
Kristdemokraterna	10	23	30	70	9	15	38	62
Vänsterpartiet	14	16	47	53	14	8	64	36
Miljöpartiet de gröna	10	7	59	41	10	9	53	47
<i>Samtliga partier</i>	<i>158</i>	<i>191</i>	<i>45</i>	<i>55</i>	<i>165</i>	<i>184</i>	<i>47</i>	<i>53</i>

Källa: www.riksdagen.se Hemsidor, mars 2007.

¹ Hemsidorna för Göteborgs kommunala bolag anger endast ledamöter, inte ordförande och vice ordförande.

Tabell B 4.2 Riksdagens utskott och EU-nämnden, mars 2007

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Ordförande	7	9	44	56
Vice ordförande	5	12	31	69
Ledamöter	315	330	49	51
<i>Totalt</i>	<i>327</i>	<i>351</i>	<i>48</i>	<i>52</i>

Källa: Hemsidor

Tabell B 4.3 Antal och andel kvinnor och män efter utskott, mars 2007

Utskott	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Arbetsmarknad	21	21	50	50
Civil	19	23	45	55
Finans	19	23	45	55
Försvars	22	19	54	46
Justitie	25	18	51	49
Konstitutions	16	21	43	57
Kultur	19	25	43	57
Miljö och jordbruk	23	20	53	47
Närings	22	23	51	49
Skatte	16	25	39	61
Socialförsäkrings	17	22	44	56
Social	21	18	54	46
Trafik	21	20	51	49
Utbildnings	20	21	49	51
Utrikes	20	23	47	53
EU-nämnden	26	29	47	53
<i>Samtliga utskott</i>	<i>327</i>	<i>351</i>	<i>48</i>	<i>52</i>

Källa: Hemsidor.

Tabell B 4.4 Kanslichefer i riksdagen efter kön, antal och procent

	Antal kvinnor	Antal män
Utskotten och EU-nämnden	6	10
Övriga	2	2
<i>Totalt</i>	<i>8</i>	<i>12</i>
Andel kvinnor och män	40	60

Källa: Hemsidor.

Tabell B 4.5 Utrikesnämnden

Position	Kvinnor	Män
Ledamöter	3	6
Suppleanter	4	5
<i>Totalt</i>	<i>7</i>	<i>11</i>
Andel kvinnor och män	39	61

Källa: Hemsida.

Tabell B.4.6 Inter-Parliamentary Union (IPU) -delegationen

Position	Kvinnor	Män
Styrelseordförande	1	0
1e vice ordförande	1	0
2 vice ordförande	0	1
Ledamöter	0	2
<i>Totalt</i>	<i>2</i>	<i>3</i>

Källa: Hemsida.

Regering och regeringskansli

Tabell B 4.7 Regeringskansliet efter valen 2002 och 2006

Position	Antal kvinnor	Antal män	Antal kvinnor	Antal män
	2002	2002	2006	2006
Statsminister	0	1	0	1
Statsråd	9	11	9	12
Statssekreterare	10	18	11	22
Politiskt sakkunniga	35	29	20	22
<i>Totalt antal</i>	<i>54</i>	<i>59</i>	<i>40</i>	<i>57</i>
Andel kvinnor och män	48	52	41	59

Källa: Hemsidor.

Tabell B 4.8 Statsråd inkl statsministern efter departement och kön, augusti 2006, antal

Departement	Kvinnor	Män
Statsrådsberedningen	1	1
Finans	0	2
Försvars	0	1
Jordbruks	0	1
Justitie	2	1
Miljö	0	1
Närings	2	1
Social	2	1
Utbildning	1	2
Utrikes	1	1
<i>Totalt</i>	<i>9</i>	<i>11</i>
Andel kvinnor och män	45	55

Källa: Regeringskansliet, förvaltningsavdelningen.

Tabell B 4.9 Statssekreterare efter departement och kön, augusti 2006, antal

Departement	Kvinnor	Män
Finans	0	3
Försvar	0	1
Jordbruk	0	1
Justitie	0	1
Miljö	2	0
Närings	1	3
Social	3	0
Statsrådsberedningen	4	3
Utbildning	0	3
Utrikes	0	2
<i>Totalt</i>	<i>10</i>	<i>17</i>
Andel kvinnor och män	37	63

Källa: Regeringskansliet, förvaltningsavdelningen.

Tabell B 4.10 Politiskt sakkunniga efter departement och kön, augusti 2006, antal

Departement	Kvinnor	Män
Finans	1	4
Jordbruks	2	0
Justitie	5	0
Miljö	2	1
Närings	2	2
Social	1	3
Statsrådsberedningen	16	15
Utbildnings	5	4
Utrikes	1	0
<i>Totalt</i>	<i>35</i>	<i>29</i>
Andel kvinnor och män	55	45

Källa: Regeringskansliet, förvaltningsavdelningen.

Riksdagspartierna

Tabell B4.11 Riksdagspartiernas styrelser och verkställande utskott 2007

Parti	Position	Antal kvinnor 2007	Antal män 2007
Moderaterna	Partiordförande	0	1
	1e, 2e vice ordf	2	0
	Ledamöter	7	7
	Partisekreterare	0	1
	Arbetsutskottet	5	5
	Totalt	14	14
	Andel per kön	50	50
Centerpartiet	Partiordförande	1	0
	Ledamöter	7	9
	Partisekreterare	0	1
	VU-ledamöter	3	2
	Totalt	11	12
	Andel per kön	48	52
Folkpartiet liberalerna	Partiordförande	0	1
	Vice ordförande	1	1
	Ledamöter	11	12
	Partisekreterare	0	1
	VU-ledamöter	3	6
	Totalt	15	21

	Andel per kön	42	58
Kristdemokraterna	Partiordförande	0	1
	1e, 2e ordförande	1	1
	Ledamöter	9	5
	Ersättare	3	7
	Partisekreterare	0	1
	VU	3	3
	Ersättare	1	1
	Totalt	17	19
	Andel per kön	47	53
Socialdemokraterna	Partiordförande	1	0
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	14	12
	Partisekreterare	1	0
	VU-ledamöter	4	3
	Totalt	21	15
	Andel per kön	58	42
Vänsterpartiet	Partiordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	2	0
	Ledamöter	12	9
	Suppleanter	7	4
	Partisekreterare	1	0
	VU-ledamöter	4	3
	Totalt	26	17
	Andel per kön	60	40
Miljöpartiet de gröna	Språkrör	1	1
	Ledamöter	9	8
	Partisekreterare	0	1
	Arbetsutskottet	3	4
	Totalt	13	14
	Andel per kön	48	52
Samtliga partier	Ledande positioner, totalt	117	112
	Andel kvinnor och män	51	49

Anm. Endast ordinarie ledamöter medtagna om inte annat anges. VU inkluderar ordförande och partisekreterare.

Källa: Hemsidor samt kompletterande uppgifter per e-post och telefon.

Tabell B 4.12 Partiernas distriktsordförande efter kön

Parti	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Vänsterpartiet	13	12	52	48
Centerpartiet	12	15	44	56
Socialdemokraterna	10	15	40	60
Kristdemokraterna	84	221	28	72
Folkpartiet	6	19	24	76
Moderaterna	5	21	19	81
<i>Samtliga</i>	<i>130</i>	<i>303</i>	<i>30</i>	<i>70</i>

Källa: Hemsidor samt kompletterande e-postkontakt med respektive partis organisationssekreterare eller -chef. Exakta uppgifter för miljöpartiet har inte kunnat erhållas. Partiet uppger emellertid att vardera könet utgör mellan 40 och 60 procent av distriktsordförandena.

Tabell B 4.13 De politiska ungdomsförbundens styrelser 2003 och 2007

Förbund	Position	Antal kvinnor	Antal män	Antal kvinnor	Antal män
		2003	2003	2007	2007
SSU	Ordförande	1	0	1	0
	Ledamöter	8	7	8	6
MUF	Ordförande, vice ordförande	2	1	1	2
	Ledamöter	1	8	3	5
Grön ungdom	Språkrör	1	1	1	1
	Ledamöter	6	3	4	3
KDU	Ordförande	1	2	1	0
	Ledamöter	6	11	4	10
CUF	Ordförande	2	2	0	1
	Ledamöter	3	4	5	5
LUF	Ordförande	1	2	1	0
	Ledamöter	4	5	5	6
Ung vänster	Ordförande	1	1	1	0
	Ledamöter	11	7	12	6
<i>Totalt</i>	<i>Förtroendevalda</i>	<i>48</i>	<i>54</i>	<i>47</i>	<i>45</i>
	<i>Andel kvinnor och män</i>	<i>47</i>	<i>53</i>	<i>51</i>	<i>49</i>

Källa: Hemsida för respektive förbund samt direktkontakt med enskilda förbund.

Tabell B 4.14 Ungdomsförbundens distriktsordförande efter kön

Förbund	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
CUF ²	15	11	58	42
KDU	23	29	44	56
SSU	10	15	40	60
LUF	8	13	38	62
MUF ³	4	21	16	84
<i>Totalt</i>	<i>60</i>	<i>89</i>	<i>40</i>	<i>60</i>

Anm. Uppgifter om distriktsordförande saknas helt på hemsidorna för Ung vänster och Grön ungdom.

Landsting

Tabell B 4.15 Landstingens toppolitiker

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Landstingsråd	51	60	46	54
Oppositionsråd	26	40	39	61
Landstingsfullmäktiges ordf.	7	13	35	65
Vice ordförande	20	17	54	46
Landstingsstyrelsens ord-	5	15	25	75
Totalt antal och andel	109	145	43	57

Källa: Statskalendern 2006.

Tabell B 4.16 Landstingsfullmäktige 2006 efter parti och kön

Parti	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Moderaterna	169	207	45	55
Centerpartiet	69	87	44	56
Folkpartiet	63	66	49	51
Kristdemokraterna	56	60	48	52
Socialdemokraterna	318	313	50	50
Vänsterpartiet	55	52	51	49
Miljöpartiet	33	35	41	59
Övriga partier	26	48	35	65
<i>Totalt</i>	<i>789</i>	<i>868</i>	<i>48</i>	<i>52</i>

² För tre CUF-distrikt saknas uppgift om ordförande på hemsidan; de tre män som står som kontaktpersoner har dock inkluderats här. Se även not 4.

³ För fyra MUF-distrikt saknas uppgift om ordförande. För dessa har här de fyra män som står som kontaktpersoner inkluderats. (Angående hemsidornas jämförbarhet bör påpekas att det i en rad fall vid närmare kontroll har visat sig vara just ordförandena som står som kontaktpersoner, trots att detta inte skrivits ut på kontaktsidan. I blott enstaka fall är det fråga om andra personer än ordförandena.)

Anm. till tabell B 7.16: Övriga partier avser Vrinnevilistan, Sverigedemokraterna, Sjukvårdspartiet V Götaland, Västmanland, Västernorrland, Värmland, Gävleborg, Norrbottens Sjukvårdsparti, Dalarnas Sjukvårdsparti och Sveriges pensionärers intresseparti

Tabell B 4.17 Kommunernas toppolitiker

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Kommunalförbundsstyrelse	157	324	33	67
Oppositionsråd ⁴	51	112	38	62
Kommunfullmäktiges ordf.	95	195	33	67
Kommunstyrelsens ordf.	72	221	20	80
<i>Totalt</i>	<i>375</i>	<i>852</i>	<i>31</i>	<i>69</i>

Källa: Statskalendern 2006.

Tabell B 4.18 Regionala förbund

Förbund	Position	Antal kvinnor	Antal män
Kommunförbundet Stockholms län	Ordförande	0	1
	1e vice ordförande	1	0
	2e vice ordförande	1	0
	Ordinarie ledamöter	4	4
	Direktör	0	1
Regionförbundet Uppsala län	Ordförande	0	1
	1e vice ordförande	1	0
	2e vice ordförande	1	0
	Ord ledamöter	4	9
	Direktör	1	0
Regionförbundet Sörmland	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	0	1
	Ord ledamöter	4	9
	Direktör	0	1
Regionförbundet Östsmåland	Ordförande	0	1
	1e vice ordförande	0	1
	2e vice ordförande	0	1
	Ord ledamöter	5	12
	Direktör	0	1
Regionförbundet Jönköpings län	Ordförande	0	1
	1e vice ordförande	0	1
	2e vice ordförande	0	1
	Ord ledamöter	12	21
	Direktör	0	1

⁴ Oppositionsråd anges inte alltid separat utan måste framräknas med ledning av uppgifterna om de politiska majoritetsförhållandena i respektive kommun.

Regionförbundet Södra Småland	Ordförande	1	0
	1e vice ordförande	0	1
	2e vice ordförande	1	0
	Ord ledamöter	6	6
	Direktör	1	0
Regionförbundet Kalmar län	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	1
	Ord ledamöter	10	20
	Direktör	0	1
Gotland	Ordförande	1	0
	1e vice ordförande	1	0
	2e vice ordförande	0	1
	Ord ledamöter	5	7
	Direktör	0	1
Region Blekinge län	Ordförande	0	1
	1e vice ordförande	1	0
	2e vice ordförande	0	1
	Ord ledamöter	6	8
	Direktör	1	0
Kommunförbundet Skåne	Ordförande	0	1
	1e vice ordförande	0	1
	2e vice ordförande	1	0
	Ord ledamöter	4	6
	Direktör	0	1
Regionförbundet Halland	Ordförande	0	1
	1e vice ordförande	0	1
	2e vice ordförande	1	0
	Ord ledamöter	2	6
	Direktör	0	1
Västkom, Västsvenska kommunförbundens samorganisation	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ord ledamöter	2	8
	Direktör	0	1
De fyra kommunförbunden i Västkom:			
1) Göteborgsregionens kommunalförbund	Ordförande	0	1
	1e vice ordförande	1	0
	2e vice ordförande	0	1
	3e vice ordförande	0	1

	Ord ledamöter	10	8
	Direktör	1	0
2) Sjuhärads kommunförbund	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	2
	Ord ledamöter	1	6
	Direktör	0	1
3) Fyrbodals kommunförbund	Ordförande	0	1
	1e vice ordförande	0	1
	2e vice ordförande	0	1
	Ord ledamöter	1	16
	Förbundschef	0	1
4) Kommunförbundet Skaraborg	Ordförande	0	1
	1e vice ordförande	0	1
	2e vice ordförande	1	0
	Ord ledamöter	4	11
	Vd	0	1
Regionförbundet Värmland	Ordförande	0	1
	1e vice ordförande	0	1
	2e vice ordförande	0	1
	Ord ledamöter	4	6
	Regionchef	0	1
Regionförbundet Örebro län	Ordförande	1	0
	1e vice ordförande	0	1
	2e vice ordförande	0	1
	Ord ledamöter	2	8
	Regiondirektör	0	1
Västmanlands Kommuner och Landsting	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	2	1
	Ord ledamöter	4	7
	Regiondirektör	1	0
Region Dalarna	Ordförande	0	1
	1e vice ordförande	0	1
	2e vice ordförande	0	1
	Ord ledamöter	7	15
	Verksledning	0	1
Gävleborgs Kommuner och Landsting	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	2
	Ord ledamöter	8	12
	Direktör	0	1

Region Gävleborg ⁵	Ordförande	0	1
	1e vice ordförande	1	0
	2e vice ordförande	1	0
	Ord ledamöter	6	6
	Direktör	0	1
Kommunförbundet Västernorrlands län	Ordförande	0	1
	1e vice ordförande	0	1
	2e vice ordförande	1	0
	Ord ledamöter	3	5
	Direktör	1	0
Regionförbundet Jämtlands län	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	0	1
	Ord ledamöter	6	5
	Direktör	0	1
Kommunförbundet Västerbottens län	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ord ledamöter	3	12
	Direktör	0	1
Kommunförbundet Norrbottens län	Ordförande	0	1
	1e vice ordförande	1	0
	2e vice ordförande	0	1
	Ord ledamöter	0	11
	Direktör	0	1
TOTALT	Ordförande	6	20
	Vice ordförande	18	37
	Ord ledamöter	125	229
	Regiondirektörer	6	20
	Andel kv. och manl. ordf.	30	70
	Andel kv. och manl. vice ordförande	33	67
	Andel kv. och manl. ledamöter	35	65
	Andel kv. och manl. direktörer	30	70
	Totalt kvinnor och män	153	306
	Total andel kvinnor och män	33	67

Källa: Hemsidor för respektive förbund samt kompletterande uppgifter direkt från enskilda förbund.

⁵ Nybildat 2007. Båda förbunden har hemsidor.

Tabell B 4.19 Kommunfullmäktige, kommunstyrelse och vissa nämnder i några Stockholmskommuner efter kön

Kommun	Position	Antal kvinnor	Antal män	
Huddinge	Kommunfullmäktige: ordförande	0	1	
	1e, 2e vice ordförande	1	1	
	Ledamöter	26	32	
	Kommunstyrelse: ordförande	0	1	
	1e, 2e vice ordförande	0	2	
	Ledamöter	5	5	
	Kommunalråd	1	4	
	Oppositionsråd	3	2	
	Kommundirektör	0	1	
	Övriga förvaltningschefer	2	3	
	Totalt antal centralt	38	52	
	Andel kvinnor och män	42	58	
	<i>Nämnder:</i>	Socialnämnd: ordförande	1	0
		1e, 2e vice ordförande	2	0
Ledamöter		6	3	
Samhällsbyggnadsnämnd: ordförande		0	1	
1e, 2e vice ordförande		0	2	
Ledamöter		5	5	
Totalt vissa nämnder		14	11	
Andel kvinnor och män		56	44	
Haninge	Kommunfullmäktige: ordförande	1	0	
	1e, 2e vice ordförande	0	2	
	Ledamöter	24	35	
	Kommunstyrelsen: ordförande	0	1	
	1e, 2e vice ordförande	0	2	
	Ledamöter	7	5	
	Totalt antal centralt	32	45	
	Andel kvinnor och män	42	58	
	<i>Nämnder:</i>	Valnämnd: ordförande	0	1
		Ledamöter	3	2
Stadsbyggnadsnämnd: ordförande		0	1	
1e, 2e vice ordförande		1	1	
Ledamöter		1	5	
Ersättare		2	7	
Socialnämnd: ordförande		1	0	
1e, 2e vice ordförande		1	1	
Ledamöter		5	1	
Ersättare		4	5	

	Totalt antal vissa nämnder	18	24	
	Andel kvinnor och män	43	57	
Ekerö	Kommunfullmäktige: ordförande	1	0	
	1e, 2e vice ordförande	1	1	
	Ledamöter	16	22	
	Kommunstyrelse: ordförande	0	1	
	1e, 2e vice ordförande	0	2	
	Ledamöter	3	7	
	Totalt antal centralt	21	33	
	Andel kvinnor och män	39	61	
<i>Nämnder</i>	Valnämnd: ordförande	0	1	
	1e, 2e vice ordförande	1	1	
	Ledamöter	3	2	
	Socialnämnd: ordförande	0	1	
	1e, 2e vice ordförande	1	1	
	Ledamöter	6	4	
	Byggnadsnämnd: ordförande	0	1	
	1e, 2e vice ordförande	0	2	
	Ledamöter	4	6	
	Totalt antal vissa nämnder	15	19	
	Andel kvinnor och män	44	56	
	Danderyd	Kommunfullmäktige: ordförande	0	1
		1e, 2e vice ordförande	2	0
		Ledamöter	22	23
Ersättare		11	14	
Kommunstyrelse: ordförande		0	1	
1e, 2e vice ordförande		1	1	
Ledamöter		3	7	
Ersättare		5	4	
Totalt antal centralt		44	51	
Andel kvinnor och män		46	54	
<i>Nämnder</i>	Socialnämnd: ordförande	1	0	
	Vice ordförande	1	0	
	Ledamöter	5	4	
	Ersättare	5	5	
	Tekniska nämnden: ordförande	1	0	
	Vice ordförande	0	1	
	Ledamöter	4	5	
	Ersättare	5	6	
	Byggnadsnämnd: ordförande	0	1	
	Vice ordförande	0	1	

	Ledamöter	5	4
	Ersättare	2	9
	Kultur- och fritidsnämnden: ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	6	3
	Ersättare	3	7
	Totalt antal vissa nämnder	39	47
	Andel kvinnor och män	45	55
Botkyrka	Kommunfullmäktige: ordförande	1	0
	1e, 2e vice ordförande	2	0
	Ledamöter	24	32
	Kommunstyrelse: ordförande	1	0
	1e, 2e vice ordförande	0	2
	Ledamöter	4	5
	Kommunalråd	1	1
	Oppositionsråd	0	1
	Heltidsanställda politiker(utöver de tre kommunalråden)	0	2
	Totalt antal centralt	33	43
	Andel kvinnor och män	43	57
Nämnder	Valnämnd: ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	3	2
	Socialnämnd: ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	2	0
	Ledamöter	5	5
	Vård- och omsorgsnämnden: ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	2	0
	Ledamöter	4	4
	Tekniska nämnden: ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	0	2
	Ledamöter	1	7
	Demokrati- och integrationsnämnd: ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	3	2
	Totalt antal vissa nämnder	23	27
Andel kvinnor och män	46	54	

Källa: Hemsidor och direktkontakt med respektive kommun.

Kapitel 5 – Förvaltning

Tabell B 5.1 Regeringskansliet

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Expeditions- och rättschef	4	2
Expeditionschef	1	2
Rättschef	4	10	29	71
Totalt exp/rättschefer	9	14	39	61
Departementsråd	106	149	42	58
Enhetschefer (oberoende av tjänsteställning)	70	90	44	56
<i>Totalt antal respektive andel kvinnor och män</i>				
	185	253	42	58

Källa: Regeringskansliet, förvaltningsavdelningen. Anställda med lön i Regeringskansliet (exkl. kommittéanställda), augusti 2006. Uppgifterna gäller oavsett om tjänsten tillhör ledningskompetens eller ej, dvs. även kärn- och stödkompetens förekommer (förutom för enhetschefer som samtliga tillhör ledningskompetens, dvs. har personalansvar).

Tabell B 5.2 Regeringskansliets högsta tjänstemän

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Expeditions- och rättschef	4	2
Expeditionschef	1	2
Rättschef	4	10	29	71
Totalt exp/rättschefer	9	14	39	61
Departementsråd	106	149	42	58
Ambassadör	42	94	31	69
Generalkonsul	2	12	14	86
Enhetschefer (oberoende av tjänsteställning)	70	90	44	56
<i>Totalt antal respektive genomsnittlig andel kvinnor och män</i>				
	229	359	39	61

Källa: Regeringskansliet, förvaltningsavdelningen. Anställda med lön i Regeringskansliet (exkl. kommittéanställda), augusti 2006. Uppgifterna gäller oavsett om tjänsten tillhör ledningskompetens eller ej, dvs. även kärn- och stödkompetens förekommer (utom för enhetschefer som samtliga tillhör ledningskompetens, dvs. har personalansvar).

Tabell B 5.3 Expeditions/rättschefer efter departement och kön, augusti 2006, antal

Departement	Kvinnor	Män
Försvar	1	0
Social	1	0
Utbildning	1	1
Jordbruk	0	1
Miljö	1	0
Justitie (exp chef)	0	1
Finans (exp chef)	1	0
Närings (exp chef)	0	1
Statsrådsberedningen (rättschef)	1	0
Justitie(rättschef)	2	2
Utrikes (rättschef)	0	1
Social (rättschef)	0	2
Finans (rättschef)	0	1
Utbildning (rättschef)	0	1
Miljö (rättschef)	0	1
Närings (rättschef)	1	2
<i>Totalt</i>	<i>9</i>	<i>14</i>
<i>Andel kvinnor och män</i>	<i>39</i>	<i>61</i>

Källa: Regeringskansliet, förvaltningsavdelningen.

Tabell B 5.4 Departementsråd efter departement och kön, augusti 2006, antal

Departement	Kvinnor	Män
Statsrådsberedningen	4	6
Justitie	10	13
Utrikes	30	45
Försvars	5	7
Social	4	6
Finans	13	27
Utbildning	8	7
Jordbruk	7	8
Miljö	9	10
Närings	9	13
Förvaltningsavdelningen	7	7
<i>Totalt</i>	<i>106</i>	<i>149</i>
<i>Andel kvinnor och män</i>	<i>42</i>	<i>58</i>

Källa: Regeringskansliet, förvaltningsavdelningen.

Tabell B 5.5 Regeringskansliets enhetschefer efter kön och departement, augusti 2006, antal

Departement	Antal kvinnor	Antal män
Statsrådsberedningen	5	3
Justitie	8	9
Utrikes	8	21
Försvars	2	7
Social	5	2
Finans	13	19
Utbildning	7	5
Jordbruks	4	4
Miljö	4	8
Näring	7	9
Förvaltningsavdelningen	7	3
<i>Samtliga departement</i>	<i>70</i>	<i>90</i>
<i>Andel kvinnor och män</i>	<i>44</i>	<i>56</i>

Källa: Regeringskansliet, förvaltningsavdelningen.

Tabell B 5.6 Toppchefer och styrelser för statliga myndigheter

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Ordförande	28	67	29	71
Vice ordförande	3	4	38	62
Ledamöter	388	418	48	52
Generaldirektörer	36	79	31	69
<i>Totalt</i>	<i>455</i>	<i>568</i>	<i>44</i>	<i>56</i>

Källa: Statskalendern 2006.

Tabell B 5.7 Anställda av regeringen som myndighetschefer eller annan chefsbefattning

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Generaldirektörer	36	80	31	69
Landshövdingar	4	17	19	81
Rektorer (universitet och högskolor)	15	21	42	58
Museichefer	13	14	48	52
Länsråd	5	15	20	80
<i>Totalt</i>	<i>73</i>	<i>147</i>	<i>33</i>	<i>67</i>

Källa: Statskalendern 2006.

Tabell B 5.8 Chefer och styrelser för statliga myndigheter efter kön och departement

Departement	General- direktör		Ordförande		Vice ordförande		Ledamöter		Totalt		Total andel	
	Kv.	M	Kv.	M	Kv.	M	Kv.	M	Kv.	M	Kv.	M
Justitie	2	6	1	3	1	2	24	20	28	31	47	53
Utrikes	3	7	2	6	1	1	37	39	43	53	45	55
Försvars	4	5	3	4	-	-	22	36	29	45	39	61
Social	4	6	3	4	0	1	30	26	37	37	50	50
Finans	6	9	3	10	-	-	57	50	66	69	49	51
Utb/Kultur	5	9	5	8	-	-	56	54	66	71	48	52
Jordbruks	2	6	2	4	-	-	24	22	28	32	47	53
Miljö/Samh byggnads	6	7	5	7	-	-	47	58	58	72	45	55
Närings	4	24	4	21	1	0	91	113	100	158	39	61
<i>Totalt</i>	<i>36</i>	<i>79</i>	<i>28</i>	<i>67</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>388</i>	<i>418</i>	<i>455</i>	<i>568</i>		
Andel kvinnor och män	31	69	29	71	(38)	(62)	48	52	44	56	44	56

Källa: Statskalendern 2006.

Tabell B 5.9 Utlandsmyndigheterna

Ambassadör	42	94	31	69
Generalkonsul	2	12	14	86
<i>Totalt</i>	<i>44</i>	<i>106</i>	<i>29</i>	<i>71</i>

Källa: Statskalendern 2006.

Tabell B 5.10 Svensk representation i internationella organisationer. sammandrag, antal och procent

Position	Kvinnor	Män
Permanenta delegater, myndighetschefer, styrelseordf m.fl.	4	4
Övriga chefer, styrelseledamöter m.fl.	32	28
<i>Totalt</i>	<i>36</i>	<i>32</i>
Andel kvinnor och män	53	47

Källa: Hemsidor. Omfattar Europarådet, Nordiska rådet, OSSE-delegationen, OECD, Unesco, Sveriges FN-representation och Unicef Sverige. (För Unicef Sverige är både styrelseordförande och generalsekreterare med ovan.) För närmare uppgifter se tabell B 5.11 nedan.

Tabell B 5.11 Svenska delegater till internationella organisationer, antal och procent kvinnor och män

Organisation	Position	Kvinnor	Män
Europarådet	Permanent delegat	0	1
Nordiska rådet: svenska delegationen	Styrelseordförande	1	0
	Vice ordförande	0	1
	Medlemmar	9	9
	Suppleanter	11	9
	Sektionschef	1	0
OSSE-delegationen	Chef, ambassadör	1	0
	Minister	1	0
	Övriga	1	2
OECD	Permanent representant	0	1
	Stf dito, minister	1	0
	Minister för utbildn frågor	0	1
UNESCO	Permanent repr, amb	0	1
	Stf dito, minister	0	1
	Adm officer	1	0
Sveriges FN-representation	Ambassadör, myndighetschef	0	1
	Amb, bitr dito	1	0
	Konsul, kanslichef	1	0
Unicef Sverige	Styrelseordförande	1	0
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	3	5
	Personalrepresentant	1	0
	Generalsekreterare	1	0
<i>Totalt</i>		<i>36</i>	<i>32</i>
Andel kvinnor och män		53	47

Källa: Hemsidor.

Tabell 5.12 Svenska domare i internationella domstolar efter kön, antal

Domstol	Kvinnor	Män
Förstainstansrätten	1	0
EG-domstolen	0	1
Europeiska revisionsrätten, ledamot	0	1
Permanent skiljedomstolen i Haag	0	4
Europadomstolen	1	0
<i>Totalt</i>	<i>2</i>	<i>6</i>

Källa: Statskalendern 2006.

Försvarsmakten

Tabell B 5.11 Kvinnor och män i olika yrkeskategorier i försvarsmakten

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Yrkesofficerare	454	9 625	5	95
Civilanställda	3 096	4 602	40	60
Reservofficerare i grundorganisationen	14	145	9	91
Anställda enligt befälsförstärkningsavtalet	15	122	11	89
Beredskapssoldater	4	133	3	97
Förstärkningsoldater	12	159	7	93
<i>Totalt</i>	<i>3 598</i>	<i>14 796</i>	<i>20</i>	<i>80</i>

Källa: Försvarsmaktens personalavdelning: Mats Kjäll.

Tabell B 5.12 Högre chefer inom försvarsmakten efter kön

Position	Antal kvinnor	Antal män
Överbefälhavaren	0	1
Stf chef försvarsmakten, generaldirektör	1	0
Stabschef	0	1
Chef LednE	0	1
Chef OPE	0	1
Chef FÖRBE	0	1
Chef MUST	0	1
Personaldirektör	0	1
Generalläkare	0	1
Chef ATK	0	1
Chef MTK	0	1
Chef FTK	0	1
Rikshemvärnschef	0	1
Chef ÖB Ledn process	0	1
Chef U/I Processen	0	1
Chef PROD	0	1
Chef FÖRBPROD	0	1
Chef Insats process	0	1
<i>Totalt</i>	<i>1</i>	<i>17</i>
Andel per kön	6	94

Källa: Försvarsmaktens personalavdelning, Mats Kjäll.

Tabell B 5.13 Försvarsmakten

Position	Antal kvinnor	Antal män
Generaldirektörer	3	4
Överdirektörer	0	2
Övriga chefer	3	12
<i>Totalt</i>	<i>6</i>	<i>18</i>
Andel kvinnor och män	25	75

Källa: Statskalendern 2006.

Vissa ekonomiska myndigheter och organisationer

Tabell B 5.14 Vissa centrala institutioner, chefer totalt

Institution	Kvinnor	Män	Andel kvinnor	Andel män
Riksbanken	12	16	43	57
Riksgäldskontoret	5	9	36	64
AP-fonderna	19	27	41	59
Finansinspektionen	7	9	44	56
Konjunkturinstitutet	5	8	38	62
Exportrådet	5	18	22	78
<i>Totalt antal och andel kvinnor och män</i>	<i>53</i>	<i>87</i>	<i>38</i>	<i>62</i>

Källa: Statskalendern 2006, hemsidor.

Tabell B 5.15 Riksgäldskontoret

Position	Antal kvinnor	Antal män
Styrelseordförande	0	1
Vice ordförande	0	1
Ledamöter	1	2
Direktör	0	1
Bitr. direktör	0	1
Stabschefer	2	1
Linjechefer	2	2
<i>Totalt antal</i>	<i>5</i>	<i>9</i>
Andel per kön	36	64

Källa: Hemsidan.

Tabell B 5.16 Finansinspektionen

Position	Antal kvinnor	Antal män
Styrelseordförande	0	1
Vice ordförande	1	0
Ledamöter	3	3
Vd	1	0
Stf vd	0	1
Övrig ledningsgrupp ⁶	2	4
<i>Totalt antal</i>	<i>7</i>	<i>9</i>
Andel per kön	44	56

Källa: Hemsidan.

Tabell B 5.17 Riksbanken

Position	Antal kvinnor	Antal män
Ordförande i Riksbankens fullmäktige	0	1
Vice ordförande	0	1
Fullmäktige	5	4
Suppleanter	5	6
Direktion: Riksbankschef	0	1
1e vice riksbankschef	1	0
Övriga vice riksbankschefer	1	3
<i>Totalt antal</i>	<i>12</i>	<i>16</i>
Andel kvinnor och män	43	57

Källa: Hemsida.

Tabell B 5.18 Riksrevisionen

Position	Antal kvinnor	Antal män
Riksrevisor	1	2
Ordförande	0	1
Vice ordförande	1	0
Ledamot	3	6
Överdirektör	0	1
<i>Totalt</i>	<i>7</i>	<i>12</i>
Andel kvinnor och män	37	63

Källa: Hemsida.

⁶ Av de två kvinnorna är en stabschef, en avdelningschef. Av männen är tre avdelningschefer, en stabschef.

Tabell B 5.19 Konjunkturinstitutet

Position	Antal kvinnor	Antal män
Generaldirektör	0	1
Enhetschefer	5	7
<i>Totalt antal</i>	<i>5</i>	<i>8</i>
Andel kvinnor och män	38	62

Källa: Hemsida.

Tabell B 5.20 Exportrådet

Position	Antal kvinnor	Antal män
Styrelseordförande	0	1
Ledamöter	2	8
Vd	0	1
Övrig ledning	3	8
<i>Totalt antal</i>	<i>5</i>	<i>18</i>
Andel kvinnor och män	22	78

Källa: Hemsida.

Tabell B 5.21 OMX Stockholmsbörsen

Position	Antal kvinnor	Antal män
Styrelseordförande	0	1
Ledamöter	1	4
Vd	0	1
<i>Totalt antal</i>	<i>1</i>	<i>6</i>
Andel kvinnor och män	(14)	(86)

Källa: Hemsida.

Tabell B 5.22 AP-fonder

Position	Antal kvinnor	Antal män
Styrelseordförande	3	2
Ledamöter	14	21
Vd, stf vd	2	4
<i>Totalt antal</i>	<i>19</i>	<i>27</i>
Andel kvinnor och män	41	59

Källa: Hemsidor, Statskalendern 2006.

Tabell B 5.23 Justitieombudsmannen, justitiekanslern och lagrådet

Position	Antal kvinnor	Antal män
Chefsjustitieombudsmannen	0	1
Justitieombudsmän	2	1
Stf justitieombudsmän	0	2
Kanslichef	0	1
Justitiekanslern	0	1
Lagrådet	0	6
<i>Totalt</i>	<i>2</i>	<i>12</i>
Andel kvinnor och män	14	86

Källa: Hemsidor.

Tabell B 5.24 Övriga ombudsmän

Position	Antal kvinnor	Antal män
Diskrimineringsombudsmannen	1	0
JämOmbudsmannen	0	1
HomOmbudsmannen	0	1
Handikappsombudsmannen	1	0
Barnombudsmannen	1	0
<i>Totalt</i>	<i>3</i>	<i>2</i>

Källa: Hemsidor.

Rättsväsendet

Tabell B 5.25 Domare

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Högsta domstolen	7	9	44	56
Regeringsrätten	8	10	44	56
Hovrättsdomare	65	103	39	61
Hovrättspresidenter	2	4
Kammarrättsdomare	55	69	44	56
Kammarrättspresident	1	3
Länsrättsdomare	85	120	41	59
Tingsrättsdomare	107	455	19	81
<i>Totalt antal och andel kvinnor och män</i>	<i>330</i>	<i>773</i>	<i>30</i>	<i>70</i>

Källa: Hemsidor och Statskalendern 2006.

Tabell B 5.26 Åklagarmyndigheten

	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>Åklagarkammare</i>	Chefsåklagare	14	45
	Vice chefsåklagare	17	31
	Kammaråklagare	268	244
<i>Riksåklagare (RÅ)</i>	Riksåklagare	0	1
	Vice riksåklagare	1	0
	Överåklagare	3	5
	Vice överåklagare	1	6
	Chefsåklagare	6	32
	Vice chefsåklagare	10	15
	Byråchefer	1	1
<i>Utvecklingscentrum</i>	Överåklagare	2	3
	Vice överåklagare	3	1
	Vice chefsåklagare	0	1
<i>Totalt antal</i>		<i>326</i>	<i>385</i>
Andel kvinnor och män		46	54

Källa: Statskalendern 2006, hemsidor och direktkontakt med Åklagarmyndigheten.

Tabell B 5.27 Rikspolisstyrelsen

Position	Antal kvinnor	Antal män
Rikspolisstyrelsen	4	4
Rikspolischef	0	1
<i>Totalt</i>	<i>4</i>	<i>5</i>

Källa: Hemsidor.

Tabell B 5.28 Kriminalvårdsstyrelsen

Position	Antal kvinnor	Antal män
Kriminalvårdsstyrelsen	4	5
Kriminalvårdsgeneraldirektör	0	1
<i>Totalt</i>	<i>4</i>	<i>6</i>

Källa: Hemsidor.

Tabell B 5.29 Specialdomstolar

Domstol	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>Arbetsdomstolen</i>	Ordförande	3	1
	Ledamöter	9	12
	Administrativ chef	0	1
<i>Marknadsdomstolen</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter (jur)	1	0
	Ledamöter (ek)	2	2
	Ersättare (jur)	3	1
	Ersättare (ek)	0	3
<i>Totalt</i>		<i>18</i>	<i>22</i>
Andel kvinnor och män		45	55

Källa: Hemsidor och Statskalendern 2006.

Tabell B 5.30 Svenska domare i internationella domstolar

Domstol	Antal kvinnor	Antal män
Förstainstansrätten	1	0
EG-domstolen	0	1
Europeiska revisionsrätten, ledamot	0	1
Permanent skiljedomstolen i Haag	0	4
Europadomstolen	1	0
<i>Totalt</i>	<i>2</i>	<i>6</i>

Källa: Hemsidor.

Tabell B 5.31 Hovförvaltningen

Position	Antal kvinnor	Antal män
Chefer, totalt	5	11
<i>Andel kvinnor och män</i>	<i>31</i>	<i>69</i>

Källa: Statskalendern 2006.

Tabell B 5.32 Andelen kvinnor och män bland anställda toppchefer i kommuner och landsting

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Stockholm (exkl. bolagschefer)	17	17	50	50
Göteborg	21	50	30	70
Malmö	8	13	38	62
Övriga kommunchefer	569	1197	32	68
Landstings/regionchefer	67	112	37	63
<i>Totalt</i>	<i>682</i>	<i>1389</i>	<i>33</i>	<i>67</i>

Källa: www.dagenssamhalle.se

Tabell B 5.33 Toppositioner på länsnivå

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Landshövding	4	17	19	81
Länsråd	5	15	20	80
Ledamöter	103	86	54	46
<i>Totalt</i>	<i>112</i>	<i>118</i>	<i>49</i>	<i>51</i>

Källa: Respektive läns hemsidor, mars 2007. Styrelsen inkluderar här inte ordföranden, som är respektive landshövding. Som ledningsgrupp fungerar vanligen landshövdingen tillsammans med länsrådet, som är den högste tjänstemannen. Det förekommer ibland större ledningsgrupper, som inkluderar avdelningschefer och sakkunniga. De har emellertid inte tagits med här.

Tabell 5.34 Ledningen för regionala förbund, antal och procent

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Ordförande	6	20	23	77
Vice ordförande	18	37	33	67
Ord ledamöter	125	229	35	65
Regiöndirektörer	6	20	23	77
<i>Totalt</i>	<i>155</i>	<i>306</i>	<i>34</i>	<i>66</i>

Källa: Hemsidor för respektive förbund samt kompletterande uppgifter direkt från enstaka förbund.

Tabell B 5.35 Ledande tjänstemän i kommuner, antal och procent

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Kommunchef/stadsdirektör (el kanslichef där kommunchef saknas)	54	221	20	80
Övriga kanslichefer	37	46	45	55
Chef (planerings-, organisations-, utrednings-, näringslivs-)	81	238	25	75
Skolledare	5 111	3 200	61	39
<i>Totalt</i>	<i>5 283</i>	<i>3 705</i>	<i>59</i>	<i>41</i>

Källa: Statskalendern 2006. Vissa kommunchefspositioner är vakanta, för andra saknas uppgift.

Kapitel 6 – Organisationsväsendet

Tabell B 6.1 Landsorganisationen (LO): Central styrelse och medlemmar.

Position	Antal kvinnor	Antal män
Ordförande	1	0
Vice ordförande	1	2
Ledamöter	1	10
Totalt styrelsen	3	12
Andel kvinnor och män	20	80
Enhetschefer	5	5
Kongressledamöter	118	182
Andel kvinnor och män	39	61
LO-medlemmar	839 115	992 270
<i>Andel kvinnor och män</i>	<i>46</i>	<i>54</i>

Källa: Hemsida.

Tabell B 6.2 LO:s medlemsförbund, styrelser, förbundssekreterare och medlemmar

Organisation	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>Svenska</i>			
<i>Byggnadsarbetareförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	0	9
	Andel per kön	0	100
	Medlemmar	1 259	126 978
	Andel kvinnor och män	10	90

<i>Svenska Elektrikerförbundet</i>	Ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	0	2
	Ledamöter	0	10
	Andel per kön	0	100
	Medlemmar	214	25 874
	Andel kvinnor och män	1	99
<i>Fastighetsanställdas förbund</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	9	10
	Förbundssekreterare	0	1
	Andel per kön	41	59
	Medlemmar	19 387	19 856
	Andel kvinnor och män	49	51
<i>Grafiska fackförbundet – Mediafacket</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	2	9
	Andel per kön	15	85
	Medlemmar	7 811	18 846
	Andel kvinnor och män	29	71
<i>Handelsanställdas förbund</i>	Ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	1	1
	Ledamöter	6	3
	Andel per kön	58	42
	Medlemmar	117 372	54 928
	Andel kvinnor och män	68	32
<i>Hotell- och restaurangfacket</i>	Ordförande	1	0
	1e, 2e vice ordförande	1	1
	Ledamöter	4	8
	Andel per kön	40	60
	Medlemmar	37 466	20 074
	Andel kvinnor och män	65	35
<i>IF Metall⁷</i>	Ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	0	2
	Ledamöter	7	9
	Andel per kön	37	63
	Medlemmar	106 678	333 820

⁷ Då uppgift om könsfördelningen bland medlemmarna saknas på hemsidan för det nya förbundet efter sammanslagningen mellan Industrifacket och Metallarbetareförbundet, har här medlemsantalen för respektive förbund från 31 december 2005 (ur Statistisk Årsbok 2007) slagits samman.

	Andel kvinnor och män	24	76
<i>Svenska</i>			
<i>Kommunalarbetareförbundet</i>	Ordförande	1	0
	Ledamöter	11	3
	Andel per kön	80	20
	Medlemmar	456 973	111 313
	Andel kvinnor och män	80	20
<i>Svenska</i>			
<i>Livsmedelsarbetareförbundet</i>	Ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	1	1
	Ledamöter	2	6
	Andel per kön	27	73
	Medlemmar	19 745	28 540
	Andel kvinnor och män	41	59
<i>Svenska Musikerförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	1	4
	Andel per kön	14	86
	Medlemmar	542	2 916
	Andel kvinnor och män	16	84
<i>Svenska Målareförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	0	8
	Andel per kön	0	100
	Medlemmar	557	15 343
	Andel kvinnor och män	4	96
<i>Svenska Pappersindustri- arbetareförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	0	5
	Andel per kön	0	100
	Medlemmar	4 079	19 491
	Andel kvinnor och män	17	83
<i>SEKO, Facket för service och kommunikation</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	3	9
	Andel per kön	23	77
	Medlemmar	46 748	106 333
	Andel kvinnor och män	31	69
<i>Skogs- och träfacket</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	2	10

	Andel per kön	15	85
	Medlemmar	8 754	44 617
	Andel kvinnor och män	16	84
<i>Svenska</i>			
<i>Transportarbetarförbundet</i>	Ordförande	0	1
	1e, 2e, 3e vice ordförande	0	3
	Ledamöter	3	6
	Andel per kön	23	77
	Medlemmar	11 556	62 530
	Andel kvinnor och män	16	84
<i>Samtliga LO-förbund</i>	Ordförande	2	13
	Vice ordförande	3	15
	Ledamöter	49	99
	Förbundsdirektörer	0	2
	Summa	54	129
	Andel kvinnor och män i styrelser	30	70
	<i>Totalt medlemmar</i>	<i>839 115</i>	<i>992 270</i>
	Andel kvinnliga och manliga medlemmar	46	54

Anm. Uppgifter om antal medlemmar anslutna 31 december 2005 hämtade från resp. facklig organisation, Statistisk årsbok 2007. Uppgifter om styrelser från respektive organisations hemsida våren 2007. Avrundade procenttal.

Tabell B 6.3 Tjänstemännens Centralorganisation (TCO): Central styrelse och medlemmar

Position	Antal kvinnor	Antal män
Ordförande	0	1
Vice ordförande	1	0
Ledamöter	6	3
Totalt styrelsen	7	4
Andel kvinnor och män	64	36
Kongressledamöter	50	52
Andel kvinnor och män	49	51
TCO-medlemmar totalt	646 118	612 368
TCO-medlemmar (yrkesverksamma)	639 000	386 990
<i>Andel kvinnor och män</i>	<i>62</i>	<i>38</i>

Källa: Hemsida och direktinformation från TCO.

Tabell B 6.4 TCOs medlemsförbund, styrelser och medlemmar

	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>Fackförbundet ST (Statstjänstemännen)</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	1	1
	Ledamöter	4	5
	Andel per kön	50	50
	Medlemmar	50 685	46 630
	Andel kvinnor och män	52	48
<i>Farmaciförbundet</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	3	2
	Andel per kön	71	29
	Medlemmar	5 128	2 599
	Andel kvinnor och män	66	34
<i>Finansförbundet</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	4	6
	Andel per kön	50	50
	Medlemmar	20 574	19 350
	Andel kvinnor och män	52	48
<i>Facket för försäkringsanställda (FTF)</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	1
	Ledamöter	4	4
	Andel per kön	45	55
	Medlemmar	7 356	7 219
	Andel kvinnor och män	50	50
<i>Försvarsförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	1
	Ledamöter	1	5
	Andel per kön	22	78
	Medlemmar	2 204	4 044
	Andel kvinnor och män	35	65
<i>Handelstjänstemannaförbundet (HTF)</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	4	4
	Andel per kön	40	60
	Medlemmar	96 069	72 596
	Andel kvinnor och män	57	43
<i>Svenska Journalistförbundet</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	0	1

	Ledamöter	6	4
	Andel per kön	58	42
	Medlemmar	7 153	10 296
	Andel kvinnor och män	41	59
<i>Läraryrskombund</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	1	1
	Ledamöter	11	5
	Andel per kön	68	32
	Medlemmar	147 369	80 904
	Andel kvinnor och män	65	35
<i>Polisförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	2	4
	Andel per kön	25	75
	Medlemmar	3 478	18 312
	Andel kvinnor och män	16	84
<i>Svenska Folkhögskolans läraryrskombund (SFHL)</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	5	3
	Andel per kön	56	44
	Medlemmar	1 037	1 190
	Andel kvinnor och män	47	53
<i>Sif</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	0	2
	Ledamöter	5	3
	Andel per kön	55	45
	Medlemmar	110 809	243 988
	Andel kvinnor och män	31	69
<i>SKTF</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	1	1
	Ledamöter	5	5
	Andel per kön	54	46
	Medlemmar	100 166	70 616
	Andel kvinnor och män	59	41
<i>Fackförbundet för skogs/lantbruksanställda</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	2	4
	Andel per kön	25	75
	Medlemmar	358	712
	Andel kvinnor och män	33	67

<i>Sveriges yrkesmusikers förbund</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	0	5
	Andel per kön	0	100
	Medlemmar	715	1 424
	Andel kvinnor och män	33	67
<i>Teaterförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	1
	Ledamöter	5	6
	Andel per kön	43	57
	Medlemmar	4 271	4 645
	Andel kvinnor och män	48	52
<i>Tull-Kustförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	2
	Ledamöter	1	1
	Andel per kön	20	80
	Medlemmar	860	3 243
	Andel kvinnor och män	21	79
<i>Värdförbundet</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	2	0
	Ledamöter	6	1
	Andel per kön	90	10
	Medlemmar	87 886	24 600
	Andel kvinnor och män	78	22
<i>Samtliga TCO-förbund</i>	Ordförande	8	11
	Vice ordförande	12	15
	Ledamöter	74	70
	Totalt styrelser	94	96
	Andel kvinnor och män	49	51
	TCO-medlemmar	646 118	612 368
	Andel kvinnor och män	51	49

Källa: Hemsidor och direktinformation från TCO.

Tabell B 6.5 Privattjänstemannakartellen (PTK), styrelse

	Antal kvinnor	Antal män
Ordförande	1	0
Vice ordförande	0	2
Ledamöter	1	2
<i>Totalt</i>	<i>2</i>	<i>4</i>

Källa: Hemsida.

Tabell B 6.6 Sveriges akademikers centralorganisation (Saco): central styrelse och medlemmar

Position	Antal kvinnor	Antal män
Ordförande	1	0
Vice ordförande	0	2
Ledamöter	4	3
Totalt styrelsen	5	5
Kongressledamöter	41	60
Andel kvinnor och män	41	59
Saco-medlemmar (yrkesverksamma)	217 784	211 660
Andel kvinnor och män	51	49

Källa: Hemsida och direktinformation från Saco.

Tabell B 6.7 Saco:s medlemsförbund, styrelser och medlemmar

	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>Akademikerförbundet SSR</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	0	2
	Ledamöter	4	3
	Andel per kön	50	50
	Medlemmar	39 948	10 198
	Andel kvinnor och män	80	20
<i>Agrifack</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	2
	Ledamöter	3	3
	Andel per kön	33	67
	Medlemmar	4 688	3 408
	Andel kvinnor och män	58	42
<i>Civilekonomerna</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	2	0
	Ledamöter	2	3
	Andel per kön	50	50
	Medlemmar	17 025	15 791
	Andel kvinnor och män	52	48
<i>DIK-förbundet</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	8	3
	Andel per kön	77	23
	Medlemmar	16 492	4 824
	Andel kvinnor och män	77	23
<i>Förbundet Sveriges Arbetsterapeuter</i>	Ordförande	1	0

	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	8	2
	Andel per kön	83	17
	Medlemmar	9 084	349
	Andel kvinnor och män	96	4
<i>Svenska Ingenjörer⁸</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	2
	Ledamöter	6	6
	Andel per kön	40	60
	Medlemmar	24 995	93 954
	Andel kvinnor och män	21	79
<i>Jusek</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	1
	Ledamöter	6	4
	Andel per kön	54	46
	Förbundsdirektör	1	0
	Medlemmar	39 171	35 661
	Andel kvinnor och män	52	48
<i>Kyrkans akademikerförbund</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	2	0
	Ledamöter	3	3
	Andel per kön	56	44
	Medlemmar	2 577	2 741
	Andel kvinnor och män	48	52
<i>Leg sjukgymnasters riksförbund</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	5	2
	Andel per kön	78	22
	Medlemmar	9 843	2 094
	Andel kvinnor och män	82	18
<i>Lärarnas riksförbund</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	1	1
	Ledamöter	4	9
	Andel per kön	38	62
	Medlemmar	56 403	26 223
	Andel kvinnor och män	68	32
<i>Naturvetareförbundet</i>	Ordförande	0	1

⁸ Då uppgift om könsfördelningen saknas på hemsidan för det nya förbundet efter sammanläggningen mellan Civilingenjörssförbundet och Ingenjörssförbundet, har här de båda förbundens medlemsantal från 31 december 2005 (ur Statistisk Årsbok 2007) slagits samman.

	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	3	6
	Andel per kön	36	64
	Medlemmar	10 856	10 145
	Andel kvinnor och män	52	48
<i>Officersförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	2
	Ledamöter	1	11
	Andel per kön	7	93
	Medlemmar	488	16 374
	Andel kvinnor och män	3	97
<i>Trafik- och järnvägsförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	3	7
	Andel per kön	25	75
	Medlemmar	1 033	3 366
	Andel kvinnor och män	23	77
<i>SRAT</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	0	2
	Ledamöter	2	6
	Andel per kön	27	73
	Medlemmar	7 604	4 199
	Andel kvinnor och män	64	36
<i>Sveriges arkitekter</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	4	7
	Andel per kön	38	62
	Medlemmar	4 641	5 053
	Andel kvinnor och män	48	52
<i>Sveriges farmaceutförbund</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	2	0
	Ledamöter	1	3
	Andel per kön	57	43
	Medlemmar	6 644	1 010
	Andel kvinnor och män	87	13
<i>Sveriges fartygsbefälsförening</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	1	4
	Andel per kön	17	83
	Medlemmar	227	3 443
	Andel kvinnor och män	6	94
<i>Sveriges Läkarförbund</i>	Ordförande	1	0

	Vice ordförande	2	0
	Ledamöter	4	6
	Andel per kön	54	46
	Medlemmar	16 039	22 638
	Andel kvinnor och män	41	59
<i>Sveriges Psykologförbund</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	1
	Ledamöter	7	2
	Andel per kön	67	33
	Medlemmar	6 067	2 482
	Andel kvinnor och män	71	29
<i>Sveriges Reservofficersförbund</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	0	4
	Andel per kön	0	100
	Medlemmar	35	3 823
	Andel kvinnor och män	1	99
<i>Sveriges Skolledarförbund</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	1
	Ledamöter	4	2
	Andel per kön	56	44
	Medlemmar	3 641	3 713
	Andel kvinnor och män	50	50
<i>Sveriges Tandläkarförbund</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	0	4
	Andel per kön	0	100
	Medlemmar	4 302	4 629
	Andel kvinnor och män	48	52
<i>Sveriges Universitetslärarförbund (SULF)</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	3	0
	Ledamöter	5	6
	Andel per kön	53	47
	Medlemmar	8 879	11 221
	Andel kvinnor och män	44	56
<i>Sveriges Veterinärförbund</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	2	5
	Andel per kön	44	56
	Medlemmar	1 475	1 070
	Andel kvinnor och män	58	42
<i>Samtliga Saco-förbund</i>	Ordförande	9	15

Vice ordförande	21	16
Ledamöter	86	111
Totalt styrelser	116	142
Andel kvinnor och män i styrelserna	45	55
Saco-medlemmar	292 157	288 409
Andel kvinnor och män	50	50

Källa: Hemsidor samt direktinformation från Saco.

Tabell B 6.8 Ledarna

Position	Antal kvinnor	Antal män
Ordförande	1	0
Vice ordförande	0	2
Ledamöter	1	7
<i>Totalt</i>	<i>2</i>	<i>9</i>

Källa: Hemsidor.

Tabell B 6.9 Svenskt Näringslivs styrelse 2007, Antal och procent

	Kvinnor	Män
Ordförande	1	0
Vice ordförande	0	3
Ledamöter inkl vd	11	44
Varav valda av stämman (inkl vd)	3	10
Ersättare	1	17
<i>Totalt</i>	<i>13</i>	<i>64</i>
Andel kvinnor och män	17	83

Källa: Hemsidor.

Tabell B 6.10 Svenskt Näringslivs ledning och övriga chefer 2007, antal och procent

	Kvinnor	Män
Vd	0	1
Vice vd, vd stf	0	1
Övriga vice vd	1	1
Regionchefer	11	9
Bitr. regionchef	6	2
Stabschefer m.fl.	5	8
<i>Totalt</i>	<i>23</i>	<i>22</i>
Andel kvinnor och män	51	49

Källa: Hemsidor.

Tabell B 6.11 Svenskt Näringsliv: Kommittén för små och medelstora företag (SME-kommittén) 2006, antal och procent

	Kvinnor	Män
Ordförande	1	0
Vice ordförande	0	2
Ledamöter	11	25
Varav valda av SME-kommittén	6	4
Vd	0	1
<i>Totalt</i>	<i>18</i>	<i>32</i>
Andel kvinnor och män	36	64

Källa: Hemsidor (verksamhetsberättelse för 2006).

Tabell B 6.12 Svenskt Näringsliv: ombud utsedda till stämman 2007, antal och procent

	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Kallade stämoombud	36	308	10	90
Varav faktiskt deltagande	22	81	21	79

Källa: Direktinformation från Svenskt Näringsliv.

Tabell B 6.13 Enskilda medlemsorganisationer inom Svenskt Näringsliv, sammandrag.

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Ordförande	0	49	0	100
Vice ordförande	1	36	3	97
Ledamöter	62	461	12	88
Vd/förbundsdirektör	11	37	23	77
Totalt ledning	74	583	11	89

Källa: Hemsidor.

Tabell B 6.14 Privata arbetsgivarorganisationer: styrelser och vd

Organisation	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>Almega IT-företagen</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter ⁹	5	8
	Vd	1	0
<i>Almega Samhallförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	2	5

⁹ Endast ordinarie ledamöter är med i denna tabell.

	Vd	0	1
<i>Almega Tjänsteförbunden</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	2	13
	Vd	0	1
<i>Almega Tjänsteföretagen</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	1	9
	Vd	0	1
<i>Bemanningsföretagen</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	3	6
	Vd	1	0
<i>Betongvaruindustrin</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	1	5
	Vd	0	1
<i>Bil Sweden</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	0	5
	Vd	0	1
<i>Biltrafikens Arbetsgivareförbund, Transportgruppen</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	1	8
	Vd	0	1
<i>Bussarbetsgivarna, Transportgruppen</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	0	6
	Vd	0	1
<i>Byggnadsämnesförbundet</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	1	6
<i>Elektriska Installatörsorganisationen EIO</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	0	6
	Vd	0	1
<i>Elgrossisternas Arbetsgivareförening</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	0	3
	Vd	0	1
<i>Energiföretagens Arbetsgivareförening</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	2
	Ledamöter	1	7

<i>Flygarbetsgivarna, Transportgruppen</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	2	8
	Vd	0	1
<i>Försäkringsbranschens Arbetsgivareorganisation</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	2	12
<i>Grafiska Företagens Förbund</i>	Vd	1	0
	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	2
<i>Industri- och Kemigruppen</i>	Ledamöter	1	13
	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
<i>Industrins Byggmaterialgrupp</i>	Ledamöter	2	11
	Vd	1	0
	Ordförande	0	1
<i>Industrins Byggmaterialgrupp</i>	Ledamöter	0	16
	Vd	0	1
	Ordförande	0	1
<i>IT-företagen</i>	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	1	15
	Vd	1	0
<i>Bruksindustriföreningen/Jernkontoret</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	1	13
	Vd	1	0
<i>Kemisk-tekniska Leverantörsförbundet, KTF</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	4	5
	Vd	0	1
<i>Livsmedelsföretagen</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	3	11
<i>Läkemedelsindustriföreningen, LIF</i>	Vd	1	0
	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
<i>Maskinentreprenörerna</i>	Ledamöter	2	14
	Vd	0	1
	Ordförande	0	1
<i>Maskinentreprenörerna</i>	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	0	6
	Vd	0	1

<i>Medie- och informationsarbetsgivarna</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	3	7
	Vd	1	0
<i>Motorbranschens Arbetsgivareförbund, Transportgruppen</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	0	12
	Vd	0	1
<i>Petroleumbranschens Arbetsgivareförbund, Transportgruppen</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	1	7
	Vd	0	1
<i>Plast- & Kemiföretagen</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	2	32
	Vd	0	1
<i>Plåtslageriernas Riksförbund</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	0	5
	Vd	0	1
<i>Sjöfartens Arbetsgivareförbund, Transportgruppen</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	0	10
	Vd	0	1
<i>Skogs- och lantarbetsgivareförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	0	4
	Förbundsdirektör	1	0
<i>Skogsindustrierna</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	4
	Ledamöter	1	14
	Vd	1	0
<i>Stål och Metall Arbetsgivareförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	2
	Ledamöter	0	13
	Vd	0	1
<i>Svemek</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	1	9
	Förbundsdirektör	0	1
<i>SveMin</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	0	7

	Vd	0	1
<i>Svensk Handel</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	5	13
	Vd	0	1
<i>Svenska Fabriksbetongföreningen</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	0	3
	Förbundsdirektör	0	1
<i>Sveriges Bergmaterialindustri</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	0	8
	Vd	0	1
<i>Sveriges Byggindustrier</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	0	10
	Vd	0	1
<i>Sveriges Hamnar, Transportgruppen</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	1	7
	Vd	0	1
<i>Sveriges Managementkonsulter</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	0	5
<i>Sveriges Redareförening</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	2
	Ledamöter	1	9
	Vd	0	1
<i>Sveriges Hotell- och Restaurangföretagare</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	5	11
	Vd	0	1
<i>Teknikföretagen</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	2
	Ledamöter	0	21
	Vd	0	1
<i>TEKO-industrierna</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	1	12
	Vd	0	2
<i>Trä- och Möbelindustriförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	1	10

	Vd	0	1
<i>VVS-installatörerna</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	0	10
	Vd	0	1
<i>Vårdföretagarna</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	4	10
	Vd	0	1
<i>Återvinningsindustrierna</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	1	4
	Vd	1	0
<i>Samtliga privata arbetsgivar- organisationer</i>	Ordförande	1	48
	Vice ordförande	1	36
	Ledamöter	57	451
	Vd/förbundsdirektör	11	35
	<i>Totalt</i>	<i>70</i>	<i>570</i>
	Andel kvinnor och män	11	89

Källa: Hemsidor för respektive organisation. Uppgifter saknas på hemsidan för Svenskt Näringslivs allmänna avdelning, som också står medlemsförbund.

Tabell 6.15 Företagarnas Riksorganisation, antal och procent

	Antal kvinnor	Antal män
Styrelseordförande	0	1
1e vice ordf	1	0
2e vice ordf	0	1
Ledamöter	3	5
Suppleanter	3	4
Vd	1	0
Vice vd	1	0
Affärsområdeschefer	2	1
Övriga chefer	2	1
<i>Totalt</i>	<i>13</i>	<i>13</i>
Andel kvinnor och män	50	50

Källa: Hemsida. www.foretagarna.se

Tabell B 6.16 Kooperationens arbetsgivarorganisation (KFO), antal och procent kvinnor och män

Position	Antal kvinnor	Antal män
Ordförande	0	1
Vice ordförande	0	1
Ledamöter	1	9
Vd/förbundsdirektör	0	1
<i>Totalt</i>	<i>1</i>	<i>12</i>
Andel kvinnor och män	8	92

Källa: Hemsida.

Tabell B 6.17 Arbetsgivarverkets styrelse, antal och procent kvinnor och män

Position	Antal kvinnor	Antal män
Ordförande	0	1
Vice ordförande	1	0
Ledamöter (inkl GD)	5	8
Generaldirektör	0	1
<i>Totalt</i>	<i>6</i>	<i>10</i>
Andel kvinnor och män	38	62

Källa: Hemsida.

Tabell B 6.18 Offentliga arbetsgivarorganisationer våren 2007, antal och procent.

Organisation	Position	Antal kvinnor	Antal män
Arbetsgivarverket	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter (inkl GD)	5	8
	Generaldirektör	0	1
Landstingsförbundet	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	1
	Ledamöter	8	6
Sveriges kommuner	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	2
	Ledamöter	8	9
	Vd	0	1
	Enhetschefer	5	3
<i>Samtliga offentliga arbetsgivare-organisationer</i>	<i>Totalt</i>	<i>29</i>	<i>34</i>
	Andel kvinnor och män	46	54

Källa: Hemsidor för respektive organisation.

Tabell B 6.19 Sveriges Kommuner och Landsting (SKL): ny styrelse och ledningsgrupp från 28/3 2007, antal och procent

	Kvinnor	Män
Ordförande	0	1
Vice ordförande	1	2
Ledamöter	7	11
Ersättare	12	9
Totalt	20	23
Andel kvinnor och män	47	53
Vd	0	1
Övrig ledningsgrupp	4	3

Källa: Hemsidor.

Tabell B 6.20 Sveriges Kommuner och Landsting (SKL): kongressombud 2007 efter län och kön, antal och procent

Län	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Stockholm	41	53	44	56
Uppsala	8	8	50	50
Södermanland	7	6	54	46
Östergötland	8	12	40	60
Jönköping	8	8	50	50
Kronoberg	5	4	(56)	(44)
Kalmar	3	9	25	75
Gotland	2	1	(67)	(33)
Blekinge	2	6	(25)	(75)
Skåne	27	31	47	53
Halland	5	9	36	64
Västra Götaland	38	38	50	50
Värmland	6	8	43	57
Örebro	5	9	36	64
Västmanland	5	7	42	58
Dalarna	6	8	43	57
Gävleborg	4	10	29	71
Västernorrland	4	8	33	67
Jämtland	4	3	(57)	(43)
Västerbotten	3	10	23	77
Norrbotten	5	7	42	58
<i>Totalt</i>	<i>196</i>	<i>255</i>	<i>43</i>	<i>57</i>

Källa: Hemsidor.

Tabell B 6.21 Sveriges Kommuner och Landsting (SKL): kongressombud 2007 efter parti och kön, antal och procent

Parti	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Moderaterna	45	78	37	63
Centerpartiet	19	23	45	55
Folkpartiet	15	20	43	57
Kristdemokraterna	11	18	38	62
Socialdemokraterna	80	88	48	52
Vänsterpartiet	15	12	56	44
Miljöpartiet	10	10	50	50
Sjukvårdspartiet	1	2	(33)	(67)
Sverigedemokraterna	0	1	(0)	(100)
<i>Totalt</i>	<i>196</i>	<i>255</i>	<i>43</i>	<i>57</i>

Källa: Hemsidor.

Tabell B 6.22 Arbetsgivaralliansens styrelse, antal kvinnor och män

Position	Antal kvinnor	Antal män
Ordförande	0	1
Vice ordförande	0	1
Ledamöter	3	4
<i>Totalt</i>	<i>3</i>	<i>6</i>

Källa: Hemsida.

Tabell B 6.23 Arbetsgivaralliansens branschkommittéer, antal och procent kvinnor och män

Position	Antal kvinnor	Antal män
Ordförande	1	6
Ledamöter	17	17
Förhandlingsansvarig	2	5
<i>Totalt</i>	<i>20</i>	<i>28</i>
Andel kvinnor och män	42	58

Källa: Hemsida.

Övriga intresseorganisationer och ideella organisationer

Tabell B 6.24 Boendeorganisationer, antal och procent

Organisation	Position	Kvinnor	Män
<i>Villaägarnas riksförbund</i>	Styrelseordförande	1	0
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	4	6
	Förbundsdirektör	0	1
	Vice förbundsdirektörer	1	1
	Valberedning: Ordförande	0	1
	Dito ledamöter	0	7
	Totalt Villaägarna	6	17
<i>Fastighetsägarnas förbund</i>	Styrelseordförande	0	1
	Ledamöter	0	9
	Vd	0	1
		Totalt Fastighetsägarna	0
<i>Sveriges Bostadsrättsföreningars Centralförbund (SBC)</i>	Styrelseordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	1	4
	Arbetsstagarrepresentanter	2	1
	Koncernchef/vd	1	0
	Stab	5	1
	Affärsområdeschefer	4	9
	Totalt SBC	13	16
<i>HSB Riksförbund</i>	Förbundsordförande	0	1
	Vd	1	0
	Övriga chefer	10	5
		Totalt HSB	11
<i>Riksbyggen</i>	Styrelseordförande	0	1
	Ledamöter	4	3
	Suppleanter	0	3
	Personalrepresentanter	1	1
	Dito suppleanter	0	2
	Vd	0	1
	Vice vd	1	0
	Affärsområdeschef	1	2
	Valberedning	0	4
	Totalt Riksbyggen	7	17
<i>Hyresgästföreningen</i>	Styrelseordförande	1	0
	Ledamöter	3	7

	Ersättare	1	2
	Övriga chefer	1	2
	Totalt Hyresgästerna	6	11
<hr/>			
	<i>Totalt Fastighets- och Villaägarförbunden</i>	<i>6</i>	<i>28</i>
	Andel kvinnor och män	18	82
	<i>Totalt Bostadsrättsförbund</i>	<i>31</i>	<i>39</i>
	Andel kvinnor och män	44	56
	<i>Totalt Hyresgästföreningen</i>	<i>6</i>	<i>11</i>
	Andel kvinnor och män	35	65
	<i>Totalt Boendeorganisationer</i>	<i>43</i>	<i>78</i>
	Andel kvinnor och män	36	64

Källa: Hemsidor.

Tabell B 6.25 Riksidrottsförbundet, styrelse och ledning, antal.

Position	Kvinnor	Män
Ordförande	1	0
Vice ordförande	1	1
Ledamöter	5	5
Generalsekreterare	0	1
<i>Totalt antal</i>	<i>7</i>	<i>7</i>

Källa: Hemsidor.

Tabell B 6.26 Enskilda idrottsorganisationer. Styrelser och ledning 2007, sammandrag, antal och procent

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Styrelseordförande	3	18	14	86
Vice ordförande	6	12	33	67
Ledamöter	41	93	31	69
Hedersledamöter	1	3	(25)	(75)
Generalsekr/förbundsdirektör	5	14	26	74
<i>Totalt ledande poster</i>	<i>56</i>	<i>140</i>	<i>29</i>	<i>71</i>

Källa: Hemsidor.

Tabell B 6.27 Idrottsrörelsen. Styrelser och ledning i enskilda förbund 2007, antal och procent

Organisation	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>Friskis & Sveltis</i>	Ordförande	1	0
	Ledamöter	2	4
	Generalsekreterare	1	0
<i>Svenska Gymnastikförbundet</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	4	3
	Generalsekreterare	1	0
<i>Korpen</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	5	5
	Generalsekreterare	0	1
<i>Svensk Friidrott</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	2	5
	Hedersledamöter	1	3
	Generalsekreterare	0	1
<i>Svensk Innebandy</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	2	5
<i>Svenska Basketförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	0	5
	Generalsekreterare	1	0
<i>Svenska Bilsportförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	2
	Ledamöter	1	3
	Generalsekreterare	1	0
<i>Svenska Bordtennisförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	3	6
	Förbundschef	0	1
<i>Svenska Fotbollsförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	1
	Ledamöter	0	4
	Generalsekreterare	0	1
<i>Svenska Golf förbundet</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	3	3
	Generalsekreterare	0	1
<i>Svenska Handbolls förbundet</i>	Ordförande	0	1

	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	2	4
	Vd	0	1
<i>Svenska Ishockeyförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	2
	Ledamöter	1	7
	Generalsekreterare	0	1
<i>Svenska Orienteringsförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	2	4
	Generalsekreterare	0	1
<i>Svenska Motorsportförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	1	5
	Generalsekreterare	0	1
<i>Svenska Ridsportförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	4	4
<i>Svenska Seglarförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	1	4
	Generalsekreterare	1	0
<i>Svenska Simförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	2	5
	Generalsekreterare	0	1
<i>Svenska Skidförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	2	4
	Generalsekreterare	0	1
<i>Svenska Skolidrottsförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	1	2
	Generalsekreterare	0	1
<i>Svenska Sportskytteförbundet</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	1	7
	Generalsekreterare	0	1
<i>Svenska Tennisförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	2	4
	Generalsekreterare	0	1
<i>Samtliga idrottsförbund</i>	Ordförande	3	18

Vice ordförande	6	12
Ledamöter	41	93
Hedersledamöter	1	3
Generalsekreterare el motsv.	5	14
<i>Totalt</i>	<i>56</i>	<i>140</i>
Andel kvinnor och män	30	70

Källa: Hemsidor.

Tabell B 6.28 Miljöorganisationer, styrelser och ledning, antal och procent

Organisation	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>Greenpeace</i>	Ordförande	1	0
	Ledamöter	2	4
	Generalsekreterare	0	1
<i>Svenska</i>			
<i>Naturskyddsföreningen</i>	Ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	1	1
	Ledamöter	7	4
	Generalsekreterare	0	1
<i>WWF-</i>			
<i>Världsnaturfonden</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	3	6
	Generalsekreterare WWF	0	1
	Generalsekreterare Världsnaturfonden	0	1
<i>Miljöförbundet Jordens</i>			
<i>Vänner</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	7	4
<i>Totalt</i>	Ordförande	1	3
	Vice ordförande	1	1
	Ledamöter	19	18
	Generalsekreterare	0	4
	<i>Totalt antal</i>	<i>21</i>	<i>26</i>
Andel kvinnor och män	45	55	

Källa: Hemsidor och Statskalendern 2006.

Tabell B 6.29 Kvinnoorganisationer

Organisation	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>Fredrika Bremer-förbundet</i>	Ordförande	1	0
	1e, 2e vice		
	ordförande	2	0
	Ledamöter	4	0
<i>HARO (De hemarbetandes organisation)</i>	Ordförande	1	0
	1e, 2e vice	2	0
	ordförande		
	Ledamöter	3	0
<i>IKFF (Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet)</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	3	5
	Generalsekreterare	0	1
<i>Kvinnliga Bilkåren</i>	Ordförande	1	0
	1e, 2e vice	2	0
	ordförande		
	Ledamöter	6	0
<i>Kvinnoorganisationernas samarbetsråd mot alkohol och narkotika</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	6	0
	Kanslichef	1	0
<i>Sveriges Kvinnolobby</i>	Ordförande	1	0
	Ledamöter	8	0
<i>ROKS (Sveriges kvinnojourers riksorganisation)</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	9	0
<i>Sveriges Lottakårer</i>	Ordförande	1	0
	1e, 2e vice	2	0
	ordförande		
	Ledamöter	12	0
	Generalsekreterare	1	0
	<i>Totalt</i>	72	6
	Andel kvinnor och män	92	8

Källa: Hemsidor.

Tabell B 6.30 Föräldraorganisationer

Organisation	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>Adoptionscentrum</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	5	4
	Förbundsdirektör	1	0
<i>Hem och skola</i>	Ordförande	1	0
	1e, 2e vice ordförande	1	1
	Ledamöter	2	2
<i>Riksförbundet Hem och Samhälle</i>	Ordförande	1	0
	Ledamöter	18	0
	<i>Totalt</i>	<i>29</i>	<i>9</i>
<i>Andel kvinnor och män</i>		<i>76</i>	<i>24</i>

Källa: Hemsidor.

Tabell B 6.31 Invandrarorganisationer

Organisation	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>Assyriska riksförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	3	6
<i>Bosnisk-Hercegovinska Riksförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	3	5
	Generalsekreterare	0	1
<i>Sverigefinska Riksförbundet</i>	Ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	1	1
	Ledamöter	5	1
<i>Syrianska Riksförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	1	6
<i>Turkiska Riksförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	3	8
<i>Totalt invandrarorganisationer</i>		<i>17</i>	<i>35</i>
<i>Andel kvinnor och män</i>		<i>33</i>	<i>67</i>

Källa: Hemsidor.

Tabell B 6.32 Patient- eller handikapporganisationer

Organisation	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>Astma- och allergiförbundet</i>	Ordförande	1	0
	1e, 2e vice ordförande	0	2
	Ledamöter	3	5
<i>De Handikappades Riksförbund</i>	Ordförande	1	0
	1e, 2e vice ordförande	1	1
	Ledamöter	2	6
	Förbundssekreterare	0	1
<i>Handikappförbunden</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	2	3
	Generalsekreterare	0	1
<i>Hjärt- och Lungsjukas Riksförbund</i>	Ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	1	1
	Ledamöter	3	3
	Generalsekreterare	0	1
<i>Hörselskadades Riksförbund</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	3	4
	Generalsekreterare	1	0
<i>Reumatikerförbundet</i>	Ordförande	1	0
	1e, 2e vice ordförande	0	2
	Ledamöter	5	1
<i>Riksförbundet för trafik- och polioskadade</i>	Ordförande	1	0
	1e, 2e vice ordförande	1	1
	Ledamöter	2	4
<i>Riksförbundet för utvecklingsstörda barn, ungdomar och vuxna</i>	Ordförande	1	0
	1e, 2e vice ordförande	1	1
	Ledamöter	2	4
	Kanslichef	1	0
<i>Svenska Diabetikerförbundet</i>	Ordförande	1	0
	Ledamöter	5	7
<i>Synskadades Riksförbund</i>	Ordförande	Uppg. saknas	Uppg. saknas
	1e, 2e vice ordförande	1	1
	Ledamöter	6	4
	<i>Totalt</i>	<i>46</i>	<i>56</i>
	Andel kvinnor och män	45	55

Källa: Hemsidor.

Tabell B 6.33 Pensionärsorganisationer, antal och procent

Organisation	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>Pensionärens Riksorganisation (PRO)</i>	Ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	1	1
	Ledamöter	4	4
	Förbundssekreterare	0	1
<i>Riksförbundet Pensionärs gemenskap</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	3	10
<i>Sveriges Pensionärers Riksförbund</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	2	3
<i>Sveriges Pensionärsförbund</i>	Ordförande	1	0
	1e, 2e vice ordförande	0	2
	Ledamöter	7	3
	Generalsekreterare	0	1
<i>Totalt</i>		<i>20</i>	<i>28</i>
Andel kvinnor och män		42	58

Källa: Hemsidor.

Tabell B 6.34 Ungdomsorganisationer, antal och procent

Organisation	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>SECO (Sveriges Elevers Centralorganisation)</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	4	3
<i>Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer</i>	Ordförande	1	0
	1e, 2e vice ordförande	1	1
	Ledamöter	4	1
	Generalsekreterare	0	1
<i>Riksförbundet Unga Musiker</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	2	3
<i>Svenska Scoutförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	5	4
	Generalsekreterare	1	0
<i>Sveriges förenade studentkårer (SFS)</i>	Ordförande	0	1

	1e, 2e, 3e vice ordförande	2	1
	Ledamöter	8	11
<i>Unga Ömars Riksförbund</i>	Ordförande	1	0
	Ledamöter	6	6
	Förbundssekreterare	1	0
<i>Skytterörelsens ungdomsförbund</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	1	3
<i>Unga aktiesparare</i>	Ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	1	1
	Ledamöter	1	4
	Vd	0	1
<i>Ungdomens Nykterhetsförbund</i>	Ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	1	1
	Ledamöter	5	4
	Generalsekreterare	1	0
<i>KFUK-KFUM</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	7	1
	Generalsekreterare	0	1
<i>KFUK-KFUM Idrott</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	2	5
	Förbundssekreterare	0	1
	<i>Totalt</i>	<i>61</i>	<i>62</i>
	Andel kvinnor och män	50	50

Källa: Hemsidor.

Tabell B 6.35 Övriga intresseföreningar, antal och procent

Organisation	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>Skattebetalarnas förening</i>	Ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	0	2
	Ledamöter	5	9
	Vd	0	1
<i>Sveriges Aktiesparares Riksförbund</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	4	10
	Vd	1	0
<i>Sveriges Advokatsamfund</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	1	8

	Generalsekreterare	1	0
<i>Sveriges Reservofficerare</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	3
	Ledamöter	1	7
<i>LRF, Lantbrukarnas Riksförbund</i>	Ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	1	1
	Ledamöter	5	9
	Vd	0	1
	Affärsområdeschef	0	1
	Stabschefer	1	1
<i>Sveriges Betodlars Centralförening</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	0	7
<i>Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	1	7
	<i>Totalt</i>	<i>22</i>	<i>76</i>
	Andel kvinnor och män	22	78

Källa: Hemsidor.

Tabell B 6.36 KLYS' medlemsorganisationer, antal och procent kvinnor och män

Organisation	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>KLYS centralorganisation</i>	Ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	1	1
	Ledamöter	3	5
<i>Sveriges Författarförbund</i>	Ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	1	1
	Ledamöter	4	4
	Förbundsdirektör	1	0
<i>Sveriges Dramatikerförbund</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	3	5
	Förbundsdirektör	1	0
<i>Svenska Journalistförbundet</i>	Ordförande	1	0
	1e vice ordförande	0	1
	Ledamöter	6	4
<i>Sveriges Läromedelsförfattares Förbund</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1

	Ledamöter	4	2
	Förbundsdirektör	1	0
<i>Konstnärernas Riksorganisation</i>	Ordförande	1	0
	Ledamöter	4	4
	Kanslichef	0	1
<i>Föreningens Svenska Tecknare</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	5	3
<i>Föreningen Svenska Konsthantverkare och Industriformgivare</i>	Ordförande	1	0
	Ledamöter	7	1
<i>Svenska Fotografers Förbund</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	2	1
	Förbundssekreterare	1	0
<i>Sveriges Arkitekter</i>	Ordförande	0	1
	1e vice ordförande	1	0
	Ledamöter	4	7
<i>Föreningen Svenska Tonsättare</i>	Ledamöter	2	6
<i>Föreningen Svenska Kompositörer av Populärmusik</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	2	6
<i>Svenska Musikerförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	2	1
	Förbundssekreterare	1	0
<i>Sveriges Yrkesmusikerförbund</i>	Ordförande	0	1
	1e vice ordförande	0	1
	Ledamöter	0	5
<i>Teaterförbundet – fackförbundet för scen & media</i>	Ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	1	1
	Ledamöter	5	6
<i>Svenska Regissörsföreningen</i>	Ordförande	0	1
	1e vice ordförande	0	1
	Ledamöter	2	3
<i>Oberoende Filmars Förbund</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	3	4
<i>Sveriges Regissörer</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	2	3

<i>SIF-klubben vid Sveriges Radio</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	2	4
<i>Samtliga KLYS-förbund</i>	Ordförande	3	5
	Vice ordförande		
	Ledamöter		
	Förbundssekreterare/ kanslichef	5	1
<i>Totalt KLYS-förbunden</i>		<i>77</i>	<i>98</i>
Andel kvinnor och män		44	56

Källa: Hemsida för respektive förbund.

Tabell B 6.37 Studieförbund, antal och procent kvinnor och män

Organisation	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>ABF</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	5	3
	Förbundssekreterare	1	0
<i>Bilda – Studieförbund för kyrka och samhälle</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	7	13
	Förbundssekreterare	1	0
<i>Folkbildningsrådet</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	5	9
	Generalsekreterare	1	0
<i>Nyktethetsrörelsens bildningsverksamhet</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	4	4
	Stabschefer	0	3
<i>Sensus – Studieförbund för folkbildning</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	7	6
<i>Studieförbundet</i>	Förbundssekreterare	0	1
	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
<i>Samtliga studieförbund</i>	Ledamöter	3	4
	Ordförande	1	5
	Vice ordförande	2	3

Ledamöter	31	39
Förbundssekreterare	2	1
Stabschefer	0	3
<i>Totalt</i>	<i>36</i>	<i>51</i>
Andel kvinnor och män	41	59

Källa: Hemsidor.

Tabell B 6.38 Motororganisationer, antal och procent

Organisation	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>KAK (Kungliga Automobilklubben)</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	1	7
	Generalsekreterare	0	1
<i>Motormännens Riksförbund</i>	Ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	0	2
	Ledamöter	3	4
	Vd	1	0
<i>NTF</i>	Ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	1	1
	Ledamöter	5	5
	Vd	1	0
<i>Totalt</i>	<i>12</i>	<i>23</i>	
Andel kvinnor och män	48	52	

Källa: Hemsidor.

Tabell B 6.39 Djur och natur, antal och procent

Organisation	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>Riksförbundet Svensk Trädgård</i>	Ordförande	1	0
	Ledamöter	5	3
	Förbundssekreterare	0	1
<i>Riksförbundet 4 H</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	2	3
	Förbundssekreterare	0	1
<i>Svenska Brukshundklubben</i>	Ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	1	1
	Ledamöter	2	4
	Generalsekreterare	0	1
<i>Svenska Djurskyddsföreningen</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	6	2

<i>Svenska Kennelklubben</i>	Ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	0	2
	Ledamöter	3	3
	Vd	0	1
<i>Svenska Jägareförbundet</i>	Ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	0	2
	Ledamöter	2	6
	Generalsekreterare	0	1
<i>Sveriges Skogsvårdsförbund</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	3	4
	Vd	0	1
<i>Djurens rätt</i>	Ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	1	1
	Ledamöter	5	2
<i>Koloniträdgårdsförbundet</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	3	5
<i>Jägarnas Riksförbund</i>	Ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	0	2
	Ledamöter	1	4
	Generalsekreterare	0	1
<i>Totalt</i>	Ordförande	1	9
	Vice ordförande	3	8
	Ledamöter	32	36
	Generalsekreterare	0	7
	<i>Totalt</i>	<i>36</i>	<i>60</i>
	Andel kvinnor och män	38	62

Källa: Hemsidor.

Tabell B 6.40 Övriga hobbyföreningar, antal och procent

Organisation	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>Frivilliga skytterörelsen</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	2	3
	Generalsekreterare	0	1
<i>Svenska Folkdansringen</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	4	4
	<i>Totalt</i>	<i>7</i>	<i>11</i>
	Andel kvinnor och män	39	61

Källa: Hemsidor.

Tabell B 6.41 Humanitära hjälp- och upplysningsorganisationer, antal och procent

Organisation	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>Bris</i>	Ordförande	1	0
	Ledamöter	6	5
	Generalsekreterare	0	1
<i>CAN (Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning)</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	4	9
	Generalsekreterare	4	9
<i>RFSU</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	6	5
	Generalsekreterare	1	0
<i>RFSL</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Sekreterare	0	1
	Kassör	1	0
	Övriga ledamöter	5	4
<i>Caritas</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	3	3
	Generalsekreterare	3	3
<i>Amnesty International</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	1	2
	Generalsekreterare	0	1
<i>Diakonia (kristen biståndsorganisation)</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	2	6
	Generalsekreterare	0	1
<i>Individuell Människohjälp (IM)</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	3	5
	Generalsekreterare	0	1
<i>Lions Club International</i>	Ordförande	1	0
	Ledamöter	1	9
<i>Lutherhjälpen</i>	Direktor	0	1
<i>Nämnden för internationell diakoni och mission</i>	Ordförande	1	0
	Ordförande	1	0
	1e, 2e vice	1	1

	ordförande		
	Ledamöter	1	7
<i>Rädda Barnen</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	4	2
	Generalsekreterare	1	0
<i>Röda Korset</i>	Ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	2	0
	Ledamöter	6	3
	Generalsekreterare	0	1
<i>Stadsmissionen</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	4	3
	Direktor	1	0
	<i>Totalt</i>	<i>55</i>	<i>80</i>
	Andel kvinnor och män	41	59

Källa: Hemsidor.

Tabell B 6.42 Internationell solidaritet och kontakt, antal och procent

Organisation	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>Svenska FN-förbundet</i>	Ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	1	1
	Ledamöter	5	7
	Generalsekreterare	0	1
<i>Unicef Sverige</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	5	5
	Generalsekreterare	1	0
<i>Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen</i>	Ordförande	1	0
	1e, 2e vice ordförande	2	0
	Ledamöter	4	4
<i>Kristna Fredsrörelsen</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	5	5
	Generalsekreterare	1	0
<i>Svenska Afganistankommittén</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	4	7

	Generalsekreterare	0	1
<i>Föreningen Norden</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	3	5
	Generalsekreterare	1	0
	<i>Totalt</i>	<i>30</i>	<i>35</i>
	Andel kvinnor och män	46	54

Källa: Hemsidor.

Tabell B 6.43 Nykterhetsorganisationer, antal och procent

Organisation	Position	Antal kvinnor	Antal män
Sveriges Blåbandsrörelse	Ordförande	0	1
	Ledamöter	3	6
Verdandi	Ordförande	0	1
	Ledamöter	5	5
	Förbundssekreterare	1	1
IOGT-NTO	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	3	6
	Förbundsdirektör	0	1
MHF, Motorförarnas Helnykterhetsförbund	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	1	4
	<i>Totalt</i>	<i>15</i>	<i>27</i>
	Andel kvinnor och män	36	64

Källa: Hemsidor.

Tabell B 6. 44 Kyrkor och religiösa samfund, antal och procent

Organisation	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>Svenska kyrkans kyrkomöte</i>	Ordförande	1	0
<i>Kyrkostyrelsen</i>	Generalsekreterare	0	1
	Ärkebiskop	0	1
	Biskopar	2	11
	Domprostar	3	9
<i>Svenska kyrkans församlingsförbund</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	3	6

	Förbundsdirektör	0	1
	Enhetschefer	0	3
	Ordförande i församlingsförbundens styrelser	3	11
<i>Svenska kyrkans unga</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	5	6
<i>Sveriges kristna råds styrelse</i>	Frikyrkliga ledamöter	1	4
	Suppleanter	2	3
	Ortodoxa ledamöter	0	2
	Suppleanter	0	2
	Katolska ledamöter	0	2
	Suppleanter	0	2
	Lutherska ledamöter	2	4
	Suppleanter	4	2
<i>Evangeliska Fosterlandsstiftelsen (EFS)</i>	Ordförande	0	1
<i>Svenska kyrkans fria synod</i>	Ordförande	1	0
	Preses	0	1
<i>Ersta diakonisällskap</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Direktor	0	1
<i>Stiftelsen Stora Sköndal</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Chefer	3	5
<i>Sv. kyrkan/Lutheraner</i>	Antal	31	68
	Andel kvinnor och män	31	69
<i>Broderskapsrörelsen</i>	Ordförande	0	1
<i>Metodistkyrkan</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	3	4
	Biskop	0	1
<i>Pingströrelsen</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Direktor	0	1
	Föreståndare	0	1
<i>Pingströrelsens ungdomsförbund</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	8	5
	Verksamhetschef	0	1
<i>Svenska Missionskyrkan</i>	Ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	1	1

	Ledamöter	6	7
	Generalsekreterare	0	1
<i>Svenska Missionskyrkans unga (SMU)</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	4	7
	Generalsekreterare	0	1
<i>Svenska Alliansmissionen</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	14	8
	Missionsföreståndare	0	1
<i>Svenska Baptistsamfundet</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	7	6
	Missionsföreståndare	1	0
<i>Livets Ord</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	2	3
	Pastor	0	1
<i>Totalt frikyrkor</i>	Antal(inkl kristna rådet)	51	64
	Andel kvinnor och män	44	56
<i>Romersk-katolska kyrkan</i>	Biskop	0	1
<i>Riksförbundet Sveriges unga katoliker</i>	Ordförande	1	0
<i>Grekisk-ortodoxa kyrkan</i>	Biskop	0	1
<i>Syrisk-ortodoxa kyrkan</i>	Biskop	0	2
<i>Totalt kristna samfund</i>	Antal (inkl kristna rådet)	92	163
	Andel kvinnor och män	36	64
<i>Svenska islamiska samfundet</i>	Ordförande, imam	0	1
<i>Sveriges muslimska förbund</i>	Ordförande	0	1
<i>Sveriges muslimska råd (SMUF)</i>	Ordförande	1	0
<i>Judiska församlingen, Sthlm</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	0	1
<i>Judiska församlingen, Göteborg</i>	Ordförande	0	1
	Rabbin ¹⁰	0	2
<i>Judiska församlingen, Malmö</i>	Ordförande	0	1
	Rabbin	0	1
<i>Judiska församlingen, Sthlm</i>	Synagogföreståndare	1	0
	Fullmäktiges ordförande	0	1
	Rabbin	0	2
<i>Judiska centralrådet</i>	Ordförande	1	0

¹⁰ Varav en ställföreträdande under utbildning.

<i>Totalt icke-kristna samfund</i>	Antal	4	11
	Andel kvinnor och män	27	73
<i>Samtliga religiösa samfund</i>	Totalt ledare	80	113
	Andel kvinnor och män	41	59
<i>Tidskrifter, studieförbund¹¹</i>	Chefredaktör, ordförande	1	5
<i>Biståndsorganisationer¹²</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Direktor, generalsekreterare	1	2
<i>Totalt tidskrifter, bistånds- organisationer m.m.</i>	Antal	3	9
<i>Totalt det religiösa fältet</i>	<i>Antal kvinnor och män</i>	<i>89</i>	<i>164</i>
	Andel kvinnor och män	35	65

Källa: Statskalendern 2006, hemsidor samt direktinformation från vissa samfund.

Kapitel 7 – Medier

Etermedier

Tabell B 7.1 Public service-mediernas ledning, antal och procent

Företag	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>SVT</i>	Styrelseordförande	0	1
	1e vice ordförande	0	1
	Ledamöter (inkl vd)	3	3
	Personalrepresentant	0	2
	Vd	1	0
	Redaktionschefer	1	2
	Programchefer	3	8
	Regionala chefer m.fl.	4	7
	Ansvariga programutgivare	31	47
<i>Utbildningsradion</i>	Styrelseordförande	1	0
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	5	1
	Vd	1	0
<i>Sveriges Radio</i>	Styrelseordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0

¹¹ KFUK-KFUMs studieförbund, Sensus, Frikyrkliga Studieförbundet (Bild), Svensk Kyrkotidning, tidningarna Broderskap och Judisk krönika.

¹² Här ingår Lutherhjälpen, Stadsmissionen, Diakonia och det katolska Caritas.

Ledamöter (valda av bolagsstämman)	2	2
Personalrepresentanter	2	2
Suppleanter	1	1
Vd	0	1
Adjungerad (styrelsessekreterare)	1	0
Ledningsgrupp (utsedd av styrelsen)	3	4
Dito (utsedda av vd och adjungerade)	4	1
Redaktionschefer	2	2
Programchefer (P1, P2, P3)	2	1
Ansvarig utgivare	0	2
Administrativa chefer	29	28
Publicistiska chefer	39	62
<i>Totalt public service-etermedier</i>	<i>68</i>	<i>90</i>
Andel kvinnor och män	43	57

Tabell B 7.2 Sveriges Radio: publicistiska positioner: chefer och journalister, antal och procent

Position	Antal kvinnor	Antal män
Ekots chef	1	0
Övriga chefer	3	3
Nyhetsreporterchef	0	1
Ekonomiekot: tf chef	0	1
Inrikesreporterchef	1	0
Chef studioportrar	1	0
Utrikeschef, bitr. utrikeschef	2	0
Riksdsk	1	0
Totalt chefer	9	5
Andel kvinnor och män	64	36
Övriga nyhetsreportrar	15	6
Övriga reportrar m.fl.	3	8
Övriga inrikesreportrar	4	8
Projekt och research	0	4
Redaktionssekreterare	2	4
Riksreportrar	1	4
Studioportrar	13	7
Utrikesreportrar	11	12
Totalt övriga	49	53
Andel kvinnor och män	48	52
Samtliga Sveriges Radio	56	58
Andel kvinnor och män	49	51

Källa: Hemsida och Medieguiden.

Tabell B 7.3 Kommersiella tv-bolags styrelser och chefer, antal och procent

Företag	Position	Antal kvinnor	Antal män
TV3	Styrelseordförande	Ej uppg	Ej uppg
	Ledamöter	0	4
	Vd	0	1
TV4	Styrelseordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	1	1
	Vd	0	1
	Nyhetschef, programchef, sportchef	1	2
	Regionala redaktionschefer	8	7
Kanal 5	Styrelseordförande	0	1
	Ledamöter	0	3
	Vd	0	1
MTV Mastiff	Vd	1	0
Eurosport Television	Vd	1	0
Canal+	Vd	0	1
	Programchef	1	0
Strix Television	Vd	0	1
MTG	Vd	0	1
ZTV	Vd	0	1
Totalt kommersiell tv	Administrativa chefer	3	18
	Publicistiska chefer	10	9
	Totalt chefer	13	27
	Andel kvinnor och män	33	67

Källa: Hemsidor och Medieguiden.

Tabell B 7.4 Kommersiell radios chefer, antal

Företag	Position	Antal kvinnor	Antal män
MIX Megapol	Vd	0	1
	Programchef	0	1
NRJ	Programchef	0	1
Radio City	Vd	0	1
	Programchef	0	1
RIX FM	Vd	0	1
	Programchef	0	1
Totalt kommersiell radio		0	7

Källa: Hemsidor och Medieguiden.

Tabell B 7.5 TT:s styrelse, antal och procent

	Antal kvinnor	Antal män
Styrelseordförande	0	1
Vice ordförande	0	1
Ledamöter	0	5
Suppleanter	2	5
Personalrepresentanter	1	1
Dito suppleanter	2	0
Vd	0	1
<i>Totalt ledning</i>	<i>5</i>	<i>14</i>
Andel kvinnor och män	26	74

Källa: Hemsida.

Tidningar och tidskrifter

Tabell B 7.6 Samtliga morgontidningars chefer, antal och procent

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Chefredaktör	22	111	17	83
Chef för ledarredaktionen	14	77	15	85
<i>Totalt</i>	<i>36</i>	<i>188</i>	<i>16</i>	<i>84</i>

Källa: Medieguiden 2006. Omfattar 131 tidningar.

Tabell B 7.7 Dagspress med störst upplaga inom varje A-region

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Chefredaktör	5	63	7	93
Chef för ledarredaktionen	16	52	24	76
<i>Totalt</i>	<i>21</i>	<i>115</i>	<i>15</i>	<i>85</i>

Källa: Medieguiden 2006.

Tabell B 7.8 Chefer vid tidskrifter med upplaga över 100,000 ex, antal och procent

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Chefredaktör/ansvarig utgivare	47	65	42	58
Vd	1	7
<i>Totalt</i>	<i>48</i>	<i>72</i>	<i>40</i>	<i>60</i>

Källa: Observer och Medieguiden.

Tabell B 7.9 Landsortspressens chefer, antal och procent

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Vd	2	31	1	99
Chefredaktör	28	94	23	77
Chef för ledarredaktionen	7	48	13	87
<i>Totalt</i>	<i>37</i>	<i>173</i>	<i>18</i>	<i>82</i>

Källa: Medieguiden.

Tabell B 7.10 Storstadspress, antal och procent kvinnor och män

Organisation	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>Aftonbladet</i>	Vd	0	2
	Chefredaktör	0	2
	Chef ledarred	1	0
<i>Dagens Industri</i>	Vd	1	0
	Chefredaktör	1	0
	Chef ledarred	1	0
<i>Dagens Nyheter</i>	Vd	0	1
	Chefredaktör	0	1
	Chef ledarred	0	2
<i>Expressen</i>	Vd	0	1
	Chefredaktör	0	1
	Chef ledarred	0	1
<i>GT</i>	Vd	0	1
	Chefredaktör	0	1
	Chef ledarred	0	1
<i>Göteborgsposten</i>	Vd	0	1
	Chefredaktör	0	1
	Chef ledarred	0	1
<i>Kvällsposten</i>	Vd	0	1
	Chefredaktör	0	1
	Chef ledarred	0	1
<i>Skånska Dagbladet</i>	Vd	0	1
	Chefredaktör	0	1
	Chef ledarred	0	1
<i>Metro Göteborg, Skåne, Stockholm</i>	Vd	0	1
	Chefredaktör	0	1
<i>Stockholm City</i>	Vd	0	1
	Chefredaktör	0	1
<i>Svenska Dagbladet</i>	Vd	0	1

	Chefredaktör	1	0
	Chef ledarred	0	1
<i>Sydsvenska Dagbladet</i>	Vd	0	1
	Chefredaktör	0	1
	Chef ledarred	1	0
<i>Samtliga</i>	Vd	1	12
	Chefredaktör	2	11
	Chef ledarred	3	8
	<i>Totalt</i>	<i>6</i>	<i>31</i>
	Andel kvinnor och män	16	84

Källa: Hemsidor och Medieguiden.

Tabell B 7.11 Storstadspress: företagsledning och publicistisk ledning

Position	Antal kvinnor	Antal män
Vd	1	12
Chefredaktör	2	11
Chef ledarred.	3	8
<i>Totalt</i>	<i>6</i>	<i>31</i>
Andel kvinnor och män	16	84

Källa: Medieguiden samt hemsidor. Omfattar Aftonbladet, Dagens Industri, Dagens Nyheter, Expressen, GT, Göteborgsposten, Kvällsposten, Skånska Dagbladet, Metro Göteborg, Malmö, Stockholm, Stockholm City, Svenska Dagbladet och Sydsvenska Dagbladet.

Tabell B 7.12 Granskningsnämnden

Position	Antal kvinnor	Antal män
Ordförande	1	0
Ledamöter	3	3
Suppleanter	2	2
Direktör, stf direktör	2	0
Föredragande	2	4
Övrig stab	5	0
<i>Totalt</i>	<i>15</i>	<i>9</i>
Andel kvinnor och män	63	37

Källa: Hemsida.

Tabell B 7.13 Pressombudsmannen och Pressens Opinionsnämnd

Organisation	Position	Antal kvinnor	Antal män	
<i>Pressens Opinionsnämnd</i>	Ordförande	0	1	
	Vice ordförande	1	0	
	2e, 3e vice ordförande	1	1	
	Ledamöter (utsedda av Publicistklubben)	1	1	
	Suppleanter	1	1	
	Ledamöter (utsedda av Sv. Journalistförbundet)	1	1	
	Suppleanter	1	1	
	Ledamöter (utsedda av Sv. Tidningsutgivarföreningen)	1	1	
	Suppleanter	1	1	
	Ledamöter (utsedda av Sveriges Tidskrifter)	0	2	
	Suppleanter	2	0	
	Ledamöter av Riksdagens chefs-JO samt av ordf. i Sv. Advokatsamfund)	3	3	
	Suppleanter	4	2	
	Samtliga	17	15	
	Andel kvinnor och män	53	47	
	<i>Pressombudsmannen</i>	Allmän pressombudsman	1	0
		Allmän biträdande PO	1	0
Handläggare		2	0	
<i>Totalt</i>		4	0	
Andel kvinnor och män		(100)	(0)	

Källa: Hemsidor.

Kapitel 8 – Kulturen

”Grindvakter”, smakdomare m.fl.

Tabell B 8.1 Akademier och andra prisutdelande församlingar

		Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
<i>Svenska Akademien</i>	Akademiledamöter	5	13	28	72
	Därav invalda 1994 eller senare	1	5	(20)	(38)
	Ständig sekreterare	0	1
<i>Svenska Akademiens nobelkommitté för litteratur 2007</i>					
	Ordförande	0	1
	Ledamöter inkl ständig sekreterare	1	3
<i>Konstakademien</i>	Akademiledamöter	26	78	25	75
	Därav invalda 1994 eller senare	17	25	65	32
	Utländska ledamöter	2	27	7	93
	Därav invalda 1994 eller senare	1	11	(50)	41
	Hedersledamöter	2	18	10	90
	Ständig sekreterare	0	1
<i>Musikaliska Akademien</i>					
	Styrelseledamöter	2	4
	Suppleanter	0	2
	Preses ¹³	0	1
	Vice preses	1	1
	Akademiledamöter	38	137	22	78
	Hedersledamöter	1	3
	Utländska ledamöter	6	56	10	90
	Ständig sekreterare	0	1
<i>Nämnder, råd</i>	Ordförande	2	7
	Ledamöter	11	28	28	72
<i>Stiftelser, fonder</i>	Ordförande	0	6
	Ledamöter	4	18	18	82
	Suppleanter	4	12	25	75
<i>Valberedningen</i>	Ledamöter	1	4
	Suppleanter	0	3
<i>De nios samfund</i>	Ledamöter	4	5	(44)	(56)
<i>Totalt akademier m.fl.</i>		110	429	20	80
<i>Totalt akademier m.fl.</i>		158	520	23	77

Källa: Hemsidor.

¹³ Preses och vice preses utgör presidiet.

Anm. till tabell B 8.1: Här anges särskilt andelen kvinnor bland ledamöter invalda 1994 eller senare, eftersom det tidigare visat sig att debatten i början av 1990-talet avsatt spår både i riksdagsvalet och i rekryteringen till andra viktiga poster, exempelvis inom förvaltningen.

Tabell B 8.2 Övriga prisjuryer m.fl.

Jury, nämnd e d	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>Augustprisets tre juryer</i>	Ledamöter	9	6
<i>Konstnärsnämnden</i>	Ordförande	1	0
	Ledamöter	3	4
	Kanslichef, styrelsens sekreterare	1	0
<i>Sv. bildkonstnärers fond</i>	Styrelseordförande	0	1
	Ledamöter	5	4
<i>IASPIS</i>	Direktör	1	0
	Vik direktör	1	0
	Delegation: ordförande	0	1
	Ledamöter	3	2
<i>Arbetsgruppen för komponister</i>	Styrelseordförande	0	1
	Ledamöter	4	4
<i>Arbetsgruppen för musiker och sångare</i>	Styrelseordförande	0	1
	Ledamöter	2	7
<i>Arbetsgruppen för teater, dans och filmkonstnärer</i>	Styrelseordförande	1	0
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	4	5
<i>IASPIS inkl arbetsgrupper</i>		17	21
<i>Hasselbladsstiftelsen</i>	Styrelseordförande	0	1
<i>Kasper Sahlin-priset 2006</i>	Jurymedlemmar	3	3
<i>Carnegie Art Award</i>	Jurymedlemmar	3	3
<i>Svensk Form</i>	Styrelseordförande	1	0
	Ledamöter	6	4
	Personalrepresentant	1	0
	Valnämnd	1	3
	Vd	1	0
	<i>Totalt antal ledamöter av prisjuryer m.m.</i>	52	50
	Andel kvinnor och män	51	49

Källa: Hemsidor.

Tabell B 8.3 Statens kulturråds styrelse och ledning, antal

Position	Antal kvinnor	Antal män
Ordförande	1	0
Ledamöter (inkl GD)	4	7
Generaldirektör	1	0
<i>Totalt</i>	<i>6</i>	<i>7</i>

Källa: Statskalendern 2006.

Tabell B 8.4 Konstnärsnämndens styrelse, antal

Position	Antal kvinnor	Antal män
Ordförande	0	1
Vice ordförande	1	0
Ledamöter	5	4
Kanslichef	1	0
<i>Totalt</i>	<i>7</i>	<i>5</i>

Källa: Statskalendern 2006.

Tabell B 8.5 Statens konstråds styrelse och ledning, antal

Position	Antal kvinnor	Antal män
Ordförande	0	1
Ledamöter	2	3
Direktör	0	1
<i>Totalt</i>	<i>2</i>	<i>5</i>

Källa: Statskalendern 2006.

Tabell B 8.6 Sveriges Författarfonds styrelse och ledning, antal och procent

Position	Antal kvinnor	Antal män
Ordförande (utsedd av regeringen)	0	1
Vice ordförande (utsedd av Sv. Förf. förbund)	0	1
Ledamöter (utsedda av regeringen)	2	1
Ledamot (utsedd av Sv. fotogr. förbund)	0	1
Ledamot (utsedd av Fören Sv. tecknare)	0	1
Ledamöter (utsedda av Sv. författarförbund)	3	4
Direktör och styrelsesekreterare	0	1
<i>Totalt</i>	<i>5</i>	<i>10</i>
Andel kvinnor och män	33	67

Källa: Statskalendern 2006.

Tabell B 8.7 Riksteaterns ledning, antal

Position	Antal kvinnor	Antal män
Ordförande (utsedd av regeringen)	1	0
Vd	1	0
Vice vd	1	0
<i>Totalt</i>	<i>3</i>	<i>0</i>

Källa: Statskalendern 2006.

Tabell B 8.8 Stiftelsen Svenska rikskonserters styrelse och ledning, antal

Position	Antal kvinnor	Antal män
Ordförande	0	1
Ledamöter inkl GD	3	5
Generaldirektör	0	1
<i>Totalt</i>	<i>3</i>	<i>7</i>

Källa: Statskalendern 2006

Kulturarvet

Tabell B 8.9 Offentliga arkivs styrelse och ledning, antal och procent

Organisation	Position	Antal kvinnor	Antal män
Riksarkivet	Styrelseordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Riksarkivarie	0	1
	Övriga ledamöter	3	3
	Sekreterare	1	0
	Personalrepr.	0	2
	Stf riksarkivarie	0	1
	Arkivråd (avd chefer)	1	5
	Totalt centralt	6	13
	Andel kvinnor och män	32	68
Göteborgs landsarkiv	Landsarkivarie	1	0
Vadstena landsarkiv	Landsarkivarie	1	0
Härnösands landsarkiv	Landsarkivarie	1	0
Lunds landsarkiv	Landsarkivarie	0	1
Uppsala landsarkiv	Landsarkivarie	0	1
Landsarkivet i Östersund	Landsarkivarie	1	0
Stockholms stadsarkiv	Stadsarkivarie	0	1
Värmlands landsarkiv	Tf landsarkivarie	0	1
Malmö stadsarkiv	Stadsarkivarie	1	0

Totalt lands- och stadsarkiv	5	4
Andel kvinnor och män	56	44

Anm. Stockholms och Malmö stadsarkiv lyder under respektive kommun, medan Värmlands landsarkiv nyligen bröts ut ur Göteborgs landsarkiv och blev en egen stiftelse. Övriga landsarkiv lyder under Riksarkivet.

Källa: Statskalendern 2006.

Museer

Tabell B 8.10 Statliga museer i sammandrag, antal och procent kvinnor och män

Totalt chefer vid statliga museer	114	87
Andel kvinnor och män	57	43

Källa: Hemsidor för 30 museer. Uppgifterna specificeras i tabell B 8.3.

Tabell B 8.11 Statliga museers styrelser och ledning, antal och procent

Museum	Position	Antal kvinnor	Antal män
Arbetets museum	Museidirektör	0	1
	Bitr. museidirektör	0	1
	Övriga chefer	3	1
Arkitekturmuseet	Museichef	1	0
	Övriga chefer	3	1
	Styrelseordförande	0	1
	Ledamöter	3	3
Armémuseum	Museichef	0	1
	Övrig ledning	2	1
Dansmuseet	Museichef	0	1
Statens försvarshistoriska museer	Överintendent	1	0
	Adm. chef	1	0
	Avd chef	0	1
Flygvapenmuseum	Museichef	0	1
Etnografiska museet	Museichef	0	1
	Enhetschefer	1	2
Statens historiska museer (Historiska museet, Kungl. Myntkabinettet med Tumba bruksmuseum)	Styrelseordförande	1	0
	Övriga ledamöter (inkl ÖI)	3	5
	Verkschef	0	1

	Museichefer	0	2
	Övrig ledning	2	2
Tre museer, en myndighet (nedan):	Styrelseordförande	0	1
	Ledamöter (inkl ÖI)	4	1
	Personalrepr.	2	0
	Adjungerade	2	1
Livrustkammaren	Överintendent	1	0
	Adm. chef	1	0
	Ek och adm.	1	0
	Övrig ledning	2	1
Skoklosters slottsmuseum	Museichef	1	0
Hallwylska museet	Museichef	0	1
Statens maritima museer	Styrelseordförande	0	1
	Överintendent	0	1
	Bitr. överintendent	1	0
	Övriga ledamöter	6	2
	Personalrepr.	0	2
	Adjungerade	1	1
Marinmuseum	Museichef	1	0
	Bitr museichef	1	0
Sjöhistoriska museet	Museichef	0	1
	Enhetschef	1	0
Vasamuseet	Museichef	0	1
	Övriga chefer	1	1
Medelhavsmuseum	Museichef	1	0
	Bitr museichef	1	0
	Övriga chefer	3	0
Moderna museet	Styrelseordförande	1	0
	Vice ordförande och museichef	0	1
	Ledamöter	3	5
	Personalrepr	2	0
	Övriga chefer	3	2
Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde	Styrelseordförande	0	1
	Överintendent och generaldirektör	1	0
	Ledamöter	3	4
	Personalrepr	1	1
	Chef Waldemarsudde	1	0
	Intendenter, adm chef	3	1

Waldemarsudde			
Naturhistoriska museet	Styrelseordförande	1	0
	Ledamöter	4	4
	Personalrepr	0	1
	Överintendent	1	0
	Övriga chefer	1	2
Nordiska museet	Styrelseordförande	1	0
	Övriga nämndledamöter	2	3
	Styresman	1	0
	Linjechefer	2	2
	Stabschefer	3	1
Riksställningar	Generaldirektör	1	0
	Övrig ledning	1	1
	Övriga chefer	5	4
Skansen	Styrelseordförande	1	0
	Ledamöter	3	3
	Ersättare	3	0
	Vd (ingår i styrelsen)	0	1
Sveriges teatermuseum	Museichef	0	1
	Ekonomichef	1	0
Thielska galleriet	Intendent	1	0
Statens museer för världskultur	Styrelseordförande	1	0
	Ledamöter	4	4
	Överintendent	1	0
	Ledningsgrupp	2	2
Zornsamlingarna	Museidirektör	0	1
Östasiatiska museet	Museichef	1	0
	Bitr. museichef	1	0
	Övriga chefer	2	1
	Totalt chefer vid statliga museer	114	87
	Andel kvinnor och män	57	43
	Varav antal toppchefer	14	16
	Andel kvinnor och män bland toppchefer	47	53
	Antal ordförande	6	4

Källa: Hemsidor för respektive museum.

Tabell B 8.12 Läns museernas chefer, antal och procent

Länsmuseum	Position	Antal kvinnor	Antal män
Blekinge	Museichef	1	0
Bohuslän	Museichef	0	1
Dalarna	Landsantikvarie/länsmuseichef	0	1
Härjedalens fjällmuseum	Museichef	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Jamtli-Jämtland	Landsantikvarie/museichef	0	1
Jönköping	Museichef	0	1
Kalmar	Landsantikvarie/museichef	1	0
Kulturen i Lund	Museichef	1	0
Gävleborg	Landsantikvarie/museichef	0	1
Halmstad	Länsmuseichef	0	1
Gotland	Länsmuseichef	1	0
Varberg	Länsmuseichef	1	0
Västernorrland	Länsmuseichef	0	1
Malmö museer	Museichef	0	1
Norrbottnen	Landsantikvarie/länsmuseichef	0	1
Regionmuseet Kristianstad	Museichef	Uppgift saknas	Uppgift saknas
	Konsthallschef	0	1
Regionmuseet Västra Götaland	Verksamhetsansvarig	0	1
Smålands museum	Museichef	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Stockholms län	Länsmuseichef	0	1
Upplands museum	Landsantikvarie/länsmuseichef	0	1
Värmland	Länsmuseichef	0	1
Västerbotten	Vd/länsmuseichef	1	0
Västergötlands museum	Museichef	1	0
Västmanlands län	Landsantikvarie/länsmuseichef	0	1
Örebro län	Landsantikvarie	0	1
Östergötlands län	Museichef	1	0
	Totalt länsmuseichefer	8	16
	Andel kvinnor och män	33	67

Källa: Hemsidor.

Tabell B 8.13 Övriga konstmuseers ledningar (som ej ingår i tabell B 8.12 eller B 8.13), antal och procent

Konstmuseum	Position	Antal kvinnor	Antal män
Liljevalchs konsthall	Konsthallschef	0	1
Millesgården	Styrelseordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	3	3
	Suppleanter	0	2
Göteborgs konstmuseum	Museichef	1	0
Hasselblads center	Styrelseordförande	1	0
	Chef	1	0
	Utställningskoordinator	1	0
Röhsska museet	Museichef	0	1
Malmö konstmuseum	Museichef	0	1
Malmö konsthall	Konsthallschef	0	1
Norrköpings konstmuseum	Museichef	1	0
Magasin 3	Chef	0	1
Färgfabriken	Direktor, curator	0	1
Tensta konsthall	Konstnärlig ledning	2	1
Edsviks konsthall, Sollentuna	Utställningskommissarie	0	1
	Totalt övriga museer	10	15
	Andel kvinnor och män	40	60
	Varav antal konstnärliga chefer	6	8

Källa: Hemsidor.

Film

Tabell B 8.14 Chefer vid filminstitutioner, prisjuryer m.m., antal och procent

	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>Film i Väst</i>	Styr ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	1	3
	Suppleanter	0	2
	Vd	0	1
	Övriga chefer	1	1
<i>Göteborgs Filmfestival</i>	Vd	1	0
	Konstnärlig ledning	1	0
	Övriga chefer	4	1
	Festivalstyrelse: ordförande	0	1

	Ledamöter	3	5
	Hederspresident	0	1
	Hedersstyrelse: ordförande	1	0
	Dito ledamöter	2	6
<i>Statens Biografbyrå</i>	Vd	1	0
<i>Svenska Filminstitutet</i>	Styr ordförande	0	1
	Ledamöter	4	4
	Pers repres	1	0
	Suppleanter	1	0
	Vd	1	0
<i>Guldbaggepriset 2006</i>	Jurymedlemmar	19	14
<i>Ingmar Bergman-priset</i>	Jurymedlemmar	1	1
	<i>Totalt</i>	<i>41</i>	<i>43</i>
	Andel kvinnor och män	49	51
	Varav antal ordförande och vd	3	4

Källa: Hemsidor.

Teater

Tabell B 8.15 Nationella teatrar, styrelser och chefer, antal och procent

Teater	Position	Antal kvinnor	Antal män
Kungl. Dramatiska Teatern	Ordförande	1	0
	Ledamöter	2	4
	Vd, teaterchef	0	1
Drottningholmsteatern	Vd	0	1
	Konstnärlig ledning	1	0
Riksteatern	Vd	1	0
	Vice vd	1	0
	Övriga chefer	4	1
	Konstnärlig ledning	6	5
	Totalt antal	16	12
	Andel kvinnor och män	57	43
	Varav antal konstnärliga ledare	7	5
Varav antal ordf. och vd	2	2	

Källa: Hemsidor.

Tabell B 8.16 Chefer för vissa privatteatrar, antal kvinnor och män

Teater	Position	Antal kvinnor	Antal män
Södra teatern	Teaterchef	0	1
Teater Brunnsgratan 4	Chef, konstnärlig ledare	1	0
Orienteatern	Konstnärlig ledning	1	1
Oscarsteatern	Teaterdirektör	1	0
	Vd	1	0
Cullbergbaletten	Konstnärlig ledare	0	1
<i>Totalt antal</i>		<i>4</i>	<i>3</i>

Källa: Hemsidor.

Tabell B 8.17 Chefer för regionala och lokala teatrar, antal och procent

Region	Position	Antal kvinnor	Antal män
Stockholms län: Stockholms stadsteater AB	Teaterchef	0	1
Uppsala län: Uppsala Stadsteater AB	Teaterchef	0	1
Sörmlands län: Sörmlands Musik och Teater	Chef	1	0
Östergötlands län: Stiftelsen Östgöta länsteater	Teaterchef	0	1
Jönköpings län: Smålands musik och teater	Teaterchef	0	1
Kronobergs län: Stiftelsen Regionteatern Blekinge-Kronoberg	Teaterchef	0	1
Kalmar län: Byteatern Kalmar läns teater	Teaterchef	0	1
Gotlands län: Länsteatern	Teaterchef	0	1
Skåne län: AB Helsingborgs Stadsteater	Teaterchef	0	1
Hallands län: Teater Halland	Teaterchef	0	1
Västra Götalands län: Bohusläns Teater	Teaterchef	0	1
Borås Stadsteater	Teaterchef	0	1
Folkteatern i Göteborg	Teaterchef	0	1
Älvsborgsteatern	Teaterchef	0	1
Örebro län: Stiftelsen Länsteatern i Örebro	Teaterchef	0	1
Västmanlands län: Kommunalförbundet Teater Västmanland	Teaterchef	0	1
Dalarnas län: Stiftelsen Länsteatern i Dalarna	Teaterchef	1	0
Gävleborgs län: Stiftelsen Folkteatern i Gävleborg	Teaterchef	0	1
Västernorrlands län: Stiftelsen Teater Västernorrland	Teaterchef	0	1
Västerbottens län	Teaterchef	0	1
Norrbottnens län: Stiftelsen Norrbottensteatern	Teaterchef	0	1
<i>Totalt</i>		<i>2</i>	<i>19</i>
Andel kvinnor och män		10	90

Källa: Statskalendern 2006.

Tabell B 8.18 Opera och musikteater, styrelser och ledning, antal och procent

Teater	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>Kungl. Operan</i>	Ordförande	0	1
	Ledamöter	4	3
	Personalrepr	0	2
	Vd, teaterchef	0	1
	Konstnärlig ledning	1	3
<i>Göteborgsoperan</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	3	2
	Vd	0	1
	Konstnärliga chefer	1	1
<i>Norrlandsoperan</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	4	2
	Vd, konstnärlig ledning	0	1
<i>Folkoperan</i>	Ordförande	1	0
	Ledamöter	3	4
	Personalrepr	1	3
	Vd	0	1
	Operachef	0	1
	Musikchef	1	0
<i>Malmö opera och musikteater</i>	Ordförande	0	1
	1e, 2e vice ordförande	0	2
	Ledamöter	2	2
	Vd	0	1
	Operachef	0	1
	Totalt styrelser och ledning	21	37
	Andel kvinnor och män	36	64
	Varav antal konstnärliga ledare	3	7
	Varav antal ordf och vd	1	9

Källa: Hemsidor.

Tabell B 8.19 Vissa stadsteatrars styrelser och ledning, antal och procent kvinnor och män

Teater	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>Göteborgs stadsteater</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	3	2
	Suppleanter	1	2
	Teaterchef/vd	0	1
	Konstnärlig ledning	1	0
<i>Därunder även: Backateatern</i>	Konstnärlig ledning	0	1
<i>Stockholms stadsteater</i>	Ordförande	1	0
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	3	2
	Suppleanter	4	3
	Teaterchef/vd	0	1
	Vice vd	1	0
	Övriga chefer	6	5
<i>Uppsala stadsteater</i>	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	2	5
	Suppleanter	3	2
	Personalrepr	0	2
	Suppleant	1	0
	Teaterchef/vd	0	1
	Övriga chefer	7	7
<i>Malmö dramatiska teater</i>	Teaterchef	0	1
	<i>Totalt stadsteatrar</i>	<i>35</i>	<i>38</i>
	Andel kvinnor och män	48	52
	Varav antal ordf och vd	1	6
	Varav antal konstnärliga ledare	1	1

Källa: Hemsidor och Statskalendern 2006.

Tabell B 8.20 Ledning för symfoniorkestrar, antal och procent kvinnor och män

Orkester	Position	Kvinnor	Män
<i>Kungl. Filharmonikerna</i>	Vd, konserthuschef	0	1
	Orkesterchef	0	1
	Övriga chefer	1	3
<i>Radiosymfonikerna</i>	Chefdirigent	0	1
<i>Göteborgssymfonikerna</i>	Chefdirigent	0	1
<i>Musik i Väst</i>	Verksamhetsledare	1	0
	Totalt antal	2	7
	Andel kvinnor och män	(22)	(78)

Tabell B 8.21 Länsmusikens chefer, antal och procent

Län	Position	Antal kvinnor	Antal män
Stockholm	Länsmusikchef	0	1
Uppsala	Musikchef	0	1
	Orkesterchef	0	1
Sörmland	Musik och teater	1	0
Östergötland	Länsmusikchef	0	1
Jönköping	Musikchef	0	1
Sinfoniettan	Chef	0	1
Kronoberg	Orkesterchef	0	1
Kalmar	Länsmusikchef	0	1
Gotland	Musikchef	0	1
Blekinge	Länsmusikchef	0	1
Helsingborg	Operachef	0	1
Halland	Länsmusikchef	1	0
V Götaland	Länsmusikdirektör	1	0
Stiftelsen Göteborgsmusiken	Chef	1	0
Värmland	Opera- och orkesterchef	0	1
	Orkesterchef	0	1
Dalarna	Länsmusikchef	1	0
Gävleborg	Länsmusikchef	0	1
Västernorrland	Länsmusikchef	0	1
	Orkesterchef	1	0
Jämtland	Länsmusikchef	0	1
Västerbotten	Uppgift saknas		
Norrbotten	Länsmusikchef	1	0
Totalt		7	16
Andel kvinnor och män		30	70

Källa: Statskalendern 2006.

Tabell B 8.22 Styrelsen för Västerbottensmusiken AB, antal och procent kvinnor och män

Organisation	Position	Kvinnor	Män
Västerbottensmusiken AB	Styrelseordförande	0	1
	Ledamöter (utsedda av landstinget)	2	2
	Dito (utsedda av Umeå kommun)	3	1
	Ersättare	6	3
<i>Totalt</i>		<i>11</i>	<i>7</i>
Andel kvinnor och män		61	39

Tabell B 8.23 Länskulturens ledning i sammandrag, antal och procent kvinnor och män

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Länsmusikchefer	7	16	30	70
Länsbibliotekarier	14	5	74	26
Länsteaterchefer	2	19	10	90
Länsmuseichefer	8	16	33	67
<i>Totalt</i>	<i>31</i>	<i>56</i>	<i>36</i>	<i>64</i>

Källa: Statskalendern 2006.

Tabell B 8.24 Svenska institutets chefer, antal kvinnor och män

Position	Antal kvinnor	Antal män
Styrelseordförande	0	1
Ledamöter (inkl vd)	4	6
Vd	0	1
<i>Totalt</i>	<i>4</i>	<i>8</i>

Källa: Hemsida.

Tabell B 8.25 Styrelser och chefer för vissa konstnärliga utbildningar, antal och procent

Organisation	Position	Antal kvinnor	Antal män
<i>Teaterhögskolan i Stockholm</i>	Styr ordförande	1	0
	Ledamöter (inkl rektor)	3	4
	Lärrarrepr	1	2
	Studentrepr	0	3
	Fackliga observatörer	0	2
	Företrädare för verksamheten	1	2
	Dito för studenterna	2	1
	Styrelsens sekreterare	0	1

		(förvaltningschef)	
	Rektor	0	1
<i>Konstfackskolan</i>	Ledningsgrupp	5	4
	Styrelseordförande	1	0
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter utsedda av regeringen (inkl rektor)	4	3
	Lärrarepr	1	2
<i>Dramatiska Institutet</i>	Styr ordförande	1	0
	Ledamöter	3	4
	Rektor	0	1
<i>Operahögskolan</i>	Styr ordförande	1	0
	Sekreterare	0	1
	Ledamöter (utsedda av regeringen)	3	4
	Företrädare för lärarna	1	2
	Dito för studenterna	1	2
	Pers repres	0	1
	Adjungerad (ek chef)	1	0
	Rektor	1	0
<i>Totalt</i>		<i>31</i>	<i>41</i>
<i>Andel kvinnor och män</i>		<i>43</i>	<i>57</i>

Källa: Hemsidor.

Kapitel 9 – Vetenskapen

Forskning och utbildning

Tabell B 9.1 Akademier och andra prisutdelande församlingar, antal och procent kvinnor och män

Organisation	Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Vitterhetsakademien	Arbetande ledamöter	24	105	19	81
Vetenskapsakademien	Vetenskapliga ledamöter	46	469	10	90
	Kommittéordförande	2	14	13	87
Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA)	Ledamöter	15	52	28	72
Karolinska Institutets nobelförsamling	Ledamöter	4	46	8	92
Gustaf Adolfsakademien och Skytteanska samfundet	Ledamöter och presidium	13	19	41	59
<i>Totalt ledamöter</i>		<i>104</i>	<i>705</i>	<i>13</i>	<i>87</i>

Källa: Hemsidor.

Tabell B 9.2 Positioner vid akademier och andra prisutdelande församlingar, antal och procent kvinnor och män

Organisation	Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Kungl. Vitterhetsakademien	Arbetande ledamöter	24	105	19	81
	Därav invalda				
	1994 eller senare	12	35	50	33
	Hedersledamöter	2	4
	Totalt	26	109	19	81
Kungl. Vetenskapsakademien: presidium	Preses	0	1
	1e vice preses	0	1
	2e vice preses	1	0
	3e vice preses	0	1
	Ständig sekreterare	0	1
Akademistyrelsen (förutom presidiet)	Representanter för klasserna	2	8
Forskningsstrategiska utskottet	Ordförande	0	1

	Projektledare	0	1
	Ledamöter	3	6
Kommittén för priset i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne 2006					
	Ordförande	0	1
	Sekreterare	0	1
	Ledamöter	0	4
Nobelkommittén för fysik 2007					
	Ordförande	0	1
	Sekreterare	0	1
	Ledamöter	0	4
Nobelkommittén för kemi 2007					
	Ordförande	0	1
	Sekreterare	1	0
	Ledamöter	0	4
Klassen för matematik					
	Ordförande	0	1
	Sekreterare, assistent	1	0
	Ledamöter	0	32	0	100
Klassen för astronomi och rymdvetenskap					
	Ordförande	0	1
	Ledamöter	4	26	13	87
Klassen för fysik					
	Ordförande	0	1
	Sekreterare, adm.	1	0
	Ledamöter	5	58	8	92
Klassen för kemi					
	Ordförande	0	1
	Sekreterare, adm.	1	0
	Ledamöter	5	50	10	90
Klassen för geovetenskaper					
	Ordförande	0	1
	Sekreterare, informatör	0	1
	Ledamöter	2	40	5	95
Klassen för biologiska vetenskaper					
	Ordförande	0	1
	Sekreterare	1	0
	Ledamöter	7	86	8	92
Klassen för medicinska vetenskaper					
	Ordförande	1	0
	Sekreterare	0	1
	Ledamöter	9	66	12	88
Klassen för tekniska					
	Ordförande	0	1

vetenskaper					
	Sekreterare, informatör	1	0
	Ledamöter	4	43	9	91
Klassen för ekonomiska och sociala vetenskaper					
	Ordförande	0	1
	Sekreterare	1	0
	Ledamöter	2	47	4	96
Klassen för humanistiska och övriga vetenskaper samt för framstående förtjänst om vetenskap					
	Ordförande	1	0
	Sekreterare, projektassistent	1	0
	Ledamöter	5	43	10	90
	Totalt vetenskapliga ledamöter	46	469	10	90
Karolinska Institutets nobelförsamling (utdelar nobelpriset i medicin eller fysiologi)					
	Ledamöter	4	46	8	92
Karolinska Institutets nobelkommitté (arbetsutskottet)					
	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Sekreterare	0	1
	Ledamöter	2	13	13	87
Kungl. Ingenjörssakademien					
	Preses	0	1
	Vice preses	1	3
	Vd	1	0
	Övriga i presidiet	0	1
	Övriga i ledningsgruppen	3	3
	Akademikollegiets ledamöter (inkl. vd)	1	5		
	Avdelningarnas ordförande	2	10	17	83
	Vice ordförande	4	18	18	82
IVA Syd ledningsgrupp					
	Ordförande	0	1

	Vice ordförande	0	2
	Ledamöter	1	4
IVA Väst ledningsgrupp	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	1	1
	Ledamöter	1	2
	Totalt IVA	15	52	22	78
Kungl. Gustaf Adolfs- akademien	Preses	0	1
	Vice preses	1	0
	Övriga ledamöter	0	7
	Suppleanter	3	0
Kungl Skytteanska Samfundet	Preses	0	1
	Vice preses	0	1
	Övriga ledamöter	4	3
	Suppleanter	3	0
	Gransknings- nämnd	1	3
	Revisorer	0	2
	Revisors- suppleanter	1	1
	Totalt GA- akademien och Skytteanska samfundet	13	19	41	59

Källa: Hemsidor.

Tabell B 9.3 Nobelpristagare 1901–2006, antal och procent kvinnor och män

Pris	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Fysik	2	179	1	99
Kemi	3	146	2	98
Fysiologi eller medicin	7	179	4	96
Litteratur	9	96	12	88
Fred ¹⁴	11	82	8	92
Ekonomi (sedan 1969)	0	58	0	100
<i>Totalt</i>	<i>32</i>	<i>740</i>	<i>4</i>	<i>96</i>

Källa: Hemsidor.

¹⁴ Dessutom har 20 organisationer fått priset.

Tabell B 9.4 Forskningsberedningen, antal kvinnor och män

Position	Antal kvinnor	Antal män
Ledamöter 2007	6	7
Ledamöter 2001	3	6

Källa: Regeringskansliets hemsidor.

Tabell B 9.5 Högskoleverkets styrelse och ledning 2007, antal och procent kvinnor och män

Position	Antal kvinnor	Antal män
Ordförande	1	0
Ledamöter(inkl kanslern)	5	5
Universitetskansler, chef	0	1
<i>Totalt</i>	<i>6</i>	<i>6</i>
Andel kvinnor och män	50	50

Källa: Hemsida.

Universitet och högskolor (med statlig huvudman):

Tabell B 9.6 Ledning för universitet

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Rektor	7	11	39	61
Ordförande	5	13	28	72
Ledamot	123	126	49	51
<i>Totalt</i>	<i>135</i>	<i>150</i>	<i>47</i>	<i>53</i>

Källa: Statskalendern 2006.

Tabell B 9.7 Ledning för högskolor

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Rektor	8	10	44	56
Ordförande	9	9	50	50
Ledamot	132	118	53	47
<i>Totalt</i>	<i>149</i>	<i>137</i>	<i>52</i>	<i>48</i>

Källa: Statskalendern 2006.

Tabell B 9.9 Dekaner vid statliga högskoleenheter

Organisation	Antal kvinnor	Antal män
Stockholms universitet ¹⁵	2	6
KTH	1	8
Uppsala universitet	3	5
Linköpings universitet	1	2
Lunds universitet	1	8
Malmö högskola ¹⁶	2	4
Växjö universitet	1	8
Göteborgs universitet	1	8
Umeå universitet	1	4
Mittuniversitetet	0	2
<i>Totalt</i>	<i>13</i>	<i>47</i>
Andel kvinnor och män	22	78

Källa: Statskalendern 2006. Dekaner (fakultetschefer) saknas vid mindre högskolor och vid Örebro universitet.

Tabell B 9.10 Antal anställda i olika kategorier vid universitet och högskolor

Position	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Andel män
Professorer (antal anställda)	718	3 604	17	83
Professorer (omräknat till heltidsanställda)	657	3 273	17	83
Forskarassistenter (omräknat till heltidsanställda)	389	569	41	59
Lektorer (omräknat dito)	2 229	4 059	35	65
Adjunkter (omräknat dito)	3 384	2 943	53	47
Forskarstuderande (omräknat dito)	4 229	4 484	49	51

Källa: Statskalendern 2006.

Tabell B 9.11 Forskningsråd och andra forskningsfinansiärer

Institution	Position	Antal kvinnor	Antal män
Vetenskapsrådet	Styrelseordförande	0	1
	Vice ordförande	1	0
	Ledamöter	3	1
	Generaldirektör	0	1

¹⁵ Inklusive fyra sektionsdekaner.

¹⁶ Varav 5 områdesprefekter. Den ende dekanen är en man vid odontologiska fakulteten.

	Bitr. generaldirektör	1	0
Utbildningsvetenskapliga kommittén	Ordförande	2	2
	Huvudsekreterare	0	1
	Bitr. huvudsekreterare	1	0
	Ordförande	1	0
	Ledamöter	4	6
Ämnesrådet för humaniora och samhällsvetenskap	Ordförande	0	1
	Huvudsekreterare	0	1
	Ledamöter	4	3
	Ersättare	3	4
Ämnesrådet för medicin	Ordförande	1	0
	Huvudsekreterare	0	1
	Bitr. huvudsekreterare	1	0
	Ledamöter	4	6
	Ersättare	5	4
Ämnesrådet för natur- och teknikvetenskap	Ordförande	0	1
	Huvudsekreterare	0	1
	Ledamöter	6	4
	Ersättare	4	6
Beredningsgrupp 1 (infrastruktur för astronomi och subatomär forskning)	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	2	3
Beredningsgrupp 2 (Infrastruktur för molekyl-, cell- och materialforskning)	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	3	2
Beredningsgrupp 3 (Infrastruktur för forskning om jorden och dess närmaste omgivning)	Ordförande	1	0
	Ledamöter	2	6
Beredningsgrupp 4 (Infrastruktur för e-science)	Ordförande	1	0
	Ledamöter	2	4
Beredningsgrupp 1	Ordförande	0	1

Estetiska vetenskaper			
	Ledamöter	2	4
Beredningsgrupp 2			
Ekonomisk forskning och statistik	Ordförande	0	1
	Ledamöter	2	4
	Adj. ledamöter	1	2
Beredningsgrupp 3			
Sociologi, antropologi, etnologi, socialt arbete, demografi, kriminologi, pedagogik	Ordförande	1	0
	Ledamöter	5	6
Beredningsgrupp 4			
Rättsvetenskap och filosofi	Ordförande	0	1
	Ledamöter	2	3
Beredningsgrupp 5			
Statsvetenskap och medie- och kommunikationsvetenskap	Ordförande	0	1
	Ledamöter	2	3
Beredningsgrupp 6			
Psykologisk forskning	Ordförande	0	1
	Ledamöter	3	2
Beredningsgrupp 7	Ej uppgift.		
Beredningsgrupp 8			
Historievetenskap och arkeologi	Ordförande	1	0
	Ledamöter	3	4
Beredningsgrupp 9			
Språkvetenskap	Ordförande	1	0
	Ledamöter	2	3
Beredningsgrupp 10			
Religionsvetenskap, utomeuropeiska språk och kulturer, antikforskning	Ordförande	0	1
	Ledamöter	3	3
Styrgruppen för mångvetenskaplig demokratiforskning	Ledamöter	3	5
Programgruppen för forskningsprogram om nazismen i Sverige	Ledamöter	2	5
Arbetsgruppen för konstnärlig	Ledamöter	4	4

FoU			
Publiceringsutskottet	Ordförande	0	1
	Ledamöter	3	1
	Totalt Vetenskapsrådet	93	119
	Andel kvinnor och män	44	56
Riksbankens Jubileumsfond	Styrelseordförande	0	1
	Ledamöter (vetensk)	2	2
	Ledamöter (riksdagen)	1	5
	Suppleanter (vetensk)	2	2
	Suppleanter (riksdagen)	4	2
	Arbetsutskott	1	2
	Vd	0	1
RJ:s beredningsgrupper	Ordförande	3	3
	Ledamöter (vetensk)	14	27
	Ledamöter (riksdagen)	7	6
	Forskningssekreterare ¹⁷	5	1
RJ:s områdesgrupper	Ordförande	0	4
	Ledamöter (vetensk)	8	24
	Ledamöter (samhällsrepr)	3	8
	Forskningssekreterare	2	2
	Totalt antal RJ	52	90
	Andel kvinnor och män	37	63
	Därav antal vetenskapliga ledamöter	30	64
	Andel kvinnliga och manliga vetenskapliga ledamöter	32	68
Stiftelsernas forskningsnämnd	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	2
	Ledamöter	0	8
	Vetenskapssekreterare	0	1
	Adm. sekreterare	1	0
Nobelstiftelsen	Styrelseordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	0	5
	Ersättare	1	1
	Vd	0	1
	Vice vd	0	1
	Trustee chairman	1	0
	Trustees	3	11

¹⁷ Inkl en manlig forskningsdirektör.

Knut och Alice Wallenbergs stiftelse	Styrelseordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Verkställande ledamot	1	0
	Huvudmännens repres	0	1
	Ledamöter	0	6
Marianne och Marcus Wallenbergs stiftelse	Ordförande	0	1
	Verkställande ledamot	0	1
	Ledamöter	1	5
Stift Marcus och Amalia Wallenbergs Minnesfond	Ordförande	0	1
	Verkställande ledamot	0	1
	Ledamöter	2	1
	Suppleant	0	1
Axel och Margaret Ax:son Johnsons stift för allmännyttiga ändamål	Ordförande	1	0
	Ledamöter	2	2
	Vd	0	1
	Rådgivande nämnd	1	1
	Totalt ovanstående stiftelser	14	56
	Andel kvinnor och män	20	80
KK-stiftelsen (Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling)	Ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Ledamöter	4	3
	Vd	1	0
Vinnova	Generaldirektör	0	1
	Stabschefer	2	4
	Avdelningsdirektörer	2	6
	Enhetschefer	5	6
Stiftelsen för strategisk forskning	Styrelseordförande	1	0
	Ledamöter	4	6
Stint (Stiftelsen för internationalisering)	Ordförande	1	0
	Ledamöter	4	4
	Vd	0	1
	Vice vd	1	0

Forskningsrådet för arbetslivsforskning och socialvetenskap (FAS)	Ordförande	0	1
	Ledamöter	6	6
	Ersättare	5	6
	Programchef	0	1
	Prioriteringskommittéer	4	3
Mistra	Ledamöter	6	5
	Vd	0	1
Skogforsk	Vd	0	1
	Adm. chef	0	1
	Kommunikationsdirektör	1	0
	Forskningsledare	0	1
	Programchefer	2	8
	Övriga chefer	0	2
SALTSA	Ordförande	0	1
	Programkommitté	3	6
	Styrkommitté	2	2
Totalt KK-stift, Vinnova, Stiftelsen för strategisk forskn, Stint, FAS, Mistra, Skogforsk och Saltsa		54	78
Andel kvinnor och män		41	59
<i>Anm.</i> Mistra (Stiftelsen för miljöstrategisk forskning), Skogforsk (Skogsbrukets forskningsstiftelse), KK-stiftelsen (Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling).			

Tabell B 9.12 Forskningsinstitutens ledningar och gästforskare, antal och procent

	Position	Antal kvinnor	Antal män
Sveriges Tekniska Forskningsinstitut	Vd	0	1
	Marknadsdirektör	0	1
	Teknisk direktör	0	1
	Övriga centralt placerade chefer	2	2
	Styrelseordförande	1	0
	Ledamöter	4	2
	Personalrepres	1	1
	Suppleanter	1	1
	Totalt	9	9
	Andel kvinnor och män	50	50

Nutek	Tf generaldirektör	0	1
	Övriga ansvariga och chefer	5	4
	Totalt	5	5
Institutet för näringslivsforskning	Ordförande	0	1
	Ledamöter	2	3
	Vd	0	1
	Vice vd	0	1
	Övrig ledningsgrupp	1	2
	Totalt	3	8
Kollegiet för samhällsforskning (SCAS)	Styrelseordförande	0	1
	Ledamöter	3	4
	Direktorer	1	2
	Totalt styrelse och ledning	4	7
	Därav andel kvinnor och män	36	64
	Gästforskare under 2006–07	6	14
	Pro Futura-gästforskare	5	5
	Non-resident long-term fellows	1	4
	Totalt antal aktiva 2006–07	16	30
	Därav andel kvinnor och män	35	65
	Tidigare gästforskare, totalt ¹⁸	78	214
	Därav andel kvinnor och män	27	73
	Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI)	Styrelseordförande	0
Direktor		0	1
Vice direktor		0	1
Ordförande för forskarkollegiet		0	1
Övriga chefer		4	0
Projektledare		1	4
Forskare		5	10
Gästforskare		0	3
Totalt SIPRI		10	21
Andel kvinnor och män		32	68
Utrikespolitiska institutet		Direktor	0
	Adm. chef	0	1
	Seniora forskare	9	12

¹⁸ Tidigare gästforskare inkluderas ej i tabellens totalsumma.

	Övriga forskare	2	2
	Totalt	11	16
	Andel kvinnor och män	41	59
Studieförbundet Samhälle och Näringsliv (SNS)	Styrelseordförande	0	1
	Vd	0	1
	Övriga ledamöter	3	5
	Chefer	3	2
	Förtroenderåd: ordförande	0	1
	Vice ordförande	0	1
	Hedersledamöter	0	7
	Övriga valda ledamöter	28	76
	Ordförande i lokalgrupper	6	19
	Vetenskapliga rådet: ordförande	0	1
	Övriga ledamöter	2	1
	Forskningsledare	1	6
	Externa forskningsledare	2	2
	Totalt SNS	45	123
	Andel kvinnor och män	27	73
	Dessutom: Associerade forskare (SNS)	7	35
	Övriga externa forskare (SNS)	7	19
	Totalt	14	54
	Andel kvinnor och män	21	79
	Totalt forskningsinstitut	113	266
	Andel kvinnor och män	30	70

Källa: Hemsidor.

Tabell B 9.13 Folkhögskolornas rektorer, antal och procent kvinnor och män

Positioner	Antal kvinnor	Antal män
Rektorer, totalt	35	113
Andel kvinnor och män	24	76

Källa: Statskalendern 2006.

Tabell B 9.14 Folkbildningsrådet, antal och procent kvinnor och män

Position	Antal kvinnor	Antal män
Ordförande	0	1
Ledamöter	5	9
Generalsekreterare	1	0
<i>Totalt</i>	<i>6</i>	<i>10</i>
Andel kvinnor och män	38	62

Källa: Hemsida.

Tabell B 9.15 Vuxenutbildning (Komvux/Lernia)

Position	Antal kvinnor	Antal män
Styrelseordförande	0	1
Ledamöter	2	3
Vd	0	1
Övriga chefer	2	5
Regionchefer	3	5
<i>Totalt</i>	<i>7</i>	<i>15</i>
Andel kvinnor och män	32	68

Källa: Hemsida.

Källförteckning över hemsidor

Kommentar till källorna

*) Betyder att information, förutom från den angivna källan, även hämtats från organisationens informationsavdelning.

Ideella och intresseorganisationer	Källa
ABF	www.abf.se
Adoptionscentrum	www.adoptionscentrum.se
Amnesty*	www.amnesty.se
Assyriska riksförbundet	http://ars.hujada.com
Astma och allergiförbundet	www.astmaochallergiforbundet.se
Bilda	www.bilda.nu
Bosnisk-Hercegovinska Riksförbundet*	www.bhsavez.org
Bris	www.bris.se
CAN*	www.can.se
Caritas*	www.carias.se
De handikappades riksförbund	www.dhr.se
Diakonia	www.diakonia.se
Djurens rätt	www.djurensratt.se
Elevorganisationen	www.elevorg.se
Folkbildningsförbundet	www.studieforbunden.se
Fredrika-Bremer Förbundet	www.fredrikabremer.se
Frivilliga skytterörelsen*	www.fsrskytte.se
Föreningen Norden	www.norden.se
Företagarna	www.foretagarna.se
Greenpeace*	www.greenpeace.se

Handikappförbundens samarbetsorgan	www.hso.se
HARO	www.haro.to
Hem och skola	www.hemoskola.se
Hjärt och Lungsjukas förening	www.hjart-lung.se
Hörselskadades riksförbund	www.hrf.se
Individuell Människohjälp*	www.manniskohjalp.se
Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet	www.ikff.se
IOGT-NTO	www.iogt.se
Judisk krönika	www.judiskkronika.se
Jägarnas riksförbund	www.jagarnasriksforbund.se
KFUK-KFUM	www.kfuk-kfum.se
KFUK-KFUM Idrott	www.idrott.kfuk-kfum.se
Koloniträdgårdsförbundet	www.koloni.org
Kristna freds rörelsen	www.krf.se
Kungliga automobilklubben	www.kak.se
Kurdiska Riksförbundet*	www.kurdiskarf.se
Kvinnliga bilkåren	www.skbr.se
Kvinnoorganisationernas samarbetsråd mot alkohol och narkotika	www.skbr.se
Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer	www.lsu.se
Lantarbetarnas Riksförbund	www.lrf.se
Lantarbetarnas Riksförbund, skogsägarna	www.lrf.se
Lions	www.lions.se
Livets Ord*	www.livetsord.se
Lutherhjälpen	www.svenskakyrkan.se
Metodistkyrkan*	www.metodistkyrkan.se
Miljöförbundet jordens vänner	www.mjv.se
Motorförarnas helnykterhets- förbund	www.mhf.se
Motormännens Riksförbund	www.motormannen.se
NTF	www.ntf.se
Nykterhetsrörelsens bildningsverk	www.nbv.se

Nämnden för internationell diakoni och mission*	www.svenskakyrkan.se
Pensionärernas riksorganisation	www.pro.se
Pingst Ung	www.pingstung.se
Pingströrelsen	www.pingst.se
Reumatikerförbundet	www.reumatikerforbundet.se
RFSL	www.rfsl.se
RFSU	www.rfsu.se
Riksförbundet BRIS	www.bris.se
Riksförbundet för Trafik- och polioskadade	www.rtp.se
Riksförbundet för utvecklingsstörda barn, ungdomar och vuxna	www.fub.se
Riksförbundet hem och samhälle	www.hemochsamhalle.a.se
Riksförbundet pensionärs-gemenskap	www.rpg.org
Riksförbundet Svensk Trädgård	www.tradgard.org
Riksförbundet Sveriges 4H*	www.4h.se
Riksförbundet Sveriges Lottakårer	www.lottorna.se
Riksförbundet Unga Musikanter	www.rum.se
ROKS	www.roks.se
Romersk-Katolska kyrkan	Romersk katolska kyrkan, mailkorrespondens
Rädda Barnen	www.rb.se
Röda korset*	www.redcross.se
Sensus	www.sensus.se
Skattebetalarna	www.skattebetalarna.se
Skytterörelsens ungdomsorganisation	www.skytteuo.se
Stadsmissionen	www.stadsmissionen.se
Studieförbundet Studieförbundet bilda för kyrka och samhälle	www.studieforamjandet.se www.bilda.nu
Svenska Afghanistankommittén	www.sak.se
Svenska Alliansmissionen*	www.alliansmissionen.se

Svenska Baptistsamfundet	www.baptist.se
Svenska Brukshundsklubben	www.sbk.se
Svenska Diabetesförbundet	www.diabetes.se
Svenska Djurskyddsföreningen*	www.djurskydd.org
Svenska FN-förbundet	www.sfn.se
Svenska Folksdansringen	www.folkdansringen.se
Svenska freds- och skiljedoms- föreningen	www.svenskafreds.se
Svenska Jägareförbundet	www.jagareforbundet.se
Svenska Kennelklubben	www.skk.se
Svenska Kyrkans Unga	www.svenskakyrkansunga.org
Svenska Missionskyrkan	www.missionskyrkan.se
Svenska Missionskyrkans Unga (SMU)	www.smu.se
Svenska Naturskyddsföreningen	www.snr.se
Svenska Scoutförbundet	www.ssf.scout.se
Svenska Turistföreningen	www.stfturist.se
Sverigefinska riksförbundet*	www.rskl.se
Sveriges Advokatsamfund	www.advokatsamfundet.se
Sveriges Aktiesparares Riksförbund	www.aktiespararna.se
Sveriges Betodlars Centralförening	www.betodlarna.se
Sveriges Blåbandsrörelse	www.blabandet.se
Sveriges frö- och oljeväxtodlare	www.svenskraps.se
Sveriges Förenade Studentkårer	www.sfs.se
Sveriges kvinnolobby	www.sverigeskvinnolobby.se
Sveriges Pensionärens Riksförbund	www.sprf.se
Sveriges pensionärsförbund	www.spfpension.se
Sveriges Reservofficerare	www.sverof.se
Sveriges Skogsvårdsförbund	www.forestry.se
Synskadades Riksförbund	www.srfriks.org
Syrianska Riksförbundet	www.syrianska-riks.org
Turkiska riksförbundet	www.trf.nu
UNF	www.unf.se
Unga aktiesparare	www.ungaaktiesparare.se

Unga Örnars Riksförbund	www.ungaornar.se
Unicef Sverige	www.unicef.se
Verdandi*	www.verdandi.se
WWF	www.wwf.se
Världsnaturfonden	www.wwf.se

Idrottsorganisationer**Källa**

Friskis & Svettis*	www.friskisosvettis.se
Gymnastikförbundet*	www.gymnastik.se
Korpen	www.korpen.se
Riksidrottsförbundet	www.rf.se
Svensk Friidrott	www.friidrott.se
Svensk Innebandy	www.innebandy.se
Svenska Basketbollförbundet	www.basket.se
Svenska Bilsportförbundet	www.sbf.se
Svenska Bordtennisförbundet	www.svenskbordtennis.se
Svenska Fotbolls förbundet	www.svenskfotboll.se
Svenska Golf förbundet	http://sgf.golf.se
Svenska Gymnastikförbundet*	www.gymnastik.se
Svenska Handboll förbundet	www.handboll.info
Svenska Ishockey förbundet	www.swehockey.se
Svenska Motorcykel- och Snöskoterförbundet	www.svemo.se
Svenska Orienteringsförbundet	www.orientering.se
Svenska Ridsportförbundet	www.ridsport.se
Svenska seglarförbundet	www.svensksegling.se
Svenska simförbundet	www.simforbundet.se
Svenska Skidförbundet	www.skidor.com
Svenska Skolidrottsförbundet	www.skolidrott.se
Svenska Sportskytteföreningen	www.sportskytte.se
Svenska Tennisförbundet	www.tennis.se

Arbetsgivarorganisationer**Källa**

Almega IT-företagens Arbetsgivarorganisation	www.almega.se
Almega Samhallförbundet	www.almega.se
Almega Tjänsteförbunden	www.almega.se

Arbetsgivaralliansen	www.arbetsgivaralliansen.se
Bemanningsföretagen	www.almega.se
Betongvaruindustrin	www.almega.se
Bil Sweden	www.bilsweden.se
Biltrafikens	
Arbetsgivareförbund*	www.transportgruppen.se
Bussarbetsgivarna*	www.transportgruppen.se
Byggnadsämnesförbundet	www.baf.se
Elektriska Installatörs- organisationen	www.eio.se
Elgrossisternas arbetsgivareförening	Telefonkontakt
Energiföretagens Arbetsgivare- förening	www.efa.se
Flygarbetsgivarna*	www.transportgruppen.se
Försäkringsbranschens arbetsgivareorganisation	www.fao.se
Grafiska företagens förbund	www.grafiska.se
Industri- och kemigruppen	
Industrins Byggmaterialgrupp	www.byggmaterialgruppen.se
IT-företagen	www.itforetagen.se
Jernkontoret	www.jernkontoret.se
Kemisk-Tekniska leverantör- förbundet*	www.ktf.se
Kooperationens Förhandlings- organisation*	www.kfo.se
Landstingsförbundet	www.skl.se
Ledarna	www.ledarna.se
Livsmedelsföretagen	www.li.se
Läkemedelsindustriföreningen	www.lif.se
Maskinentreprenörerna	
Medie- och Informations- arbetsgivarna	www.almega.se
Motorbranschens Arbetsgivare- förbund*	www.transportgruppen.se
Petroleumbranschens Arbetsgivareförbund*	www.transportgruppen.se
Plast- och Kemiföretagen	www.plastkemiforetagen.se
Plåtslageriernas riksförbund	www.plr.se

Skogs- och lantarbets- givareförbundet*	www.sla-arbetsgivarna.org
Skogsindustrierna	www.skogsindustrierna.org
Stål- och metallförbundet	www.metallgruppen.se
SVEMEK	www.metallgruppen.se
SveMin*	www.metallgruppen.se
Svensk Handel	www.svenskhandel.se
Svenska Fabriksbetongföreningen	www.fabriksbetong.se
Svenska Kommunförbundet	www.skl.se
Svenskt Näringsliv	www.svensktnaringsliv.se
Sveriges Bergmaterialindustri	www.sbmi.org
Sveriges Byggindustrier	www.bygg.org
Sveriges Hamnar*	www.transportgruppen.se
Sveriges Kommuner och Landsting	www.skl.se
Sveriges Managementkonsulter	www.samc.se
Sveriges Redareförening	www.sweship.se
Sveriges Hotell- och restaurangföretagare	www.shr.se
Sågverkens Riksförbund	www.sagverk.se
Teknikföretagen	www.teknikforetagen.se
TEKOindustrierna	www.teko.se
Trä- och möbelindustriförbundet	www.tmf.se
VVS-installatörerna	www.vvsi.se
Vårdföretagarna	www.vardforetagarna.se
Återvinningsindustrierna	www.recycling.se

Fackföreningar**Källa**

Byggnads	www.byggnads.se
Fastighetsanställdas förbund	www.fastighets.se
Grafiska fackförbundet	www.grafiska.se
Handels	www.handels.se
Hotell- och restaurangfacket	www.hrf.net
IF Metall	www.ifmetall.se
Kommunal	www.kommunal.se
Livsmedelsarbetareförbundet	www.livs.se

LO	www.lo.se
SEKO	www.seko.se
Skogs och träfacket	Skogs och träfacket, personal- avdelning
Svenska elektrikerförbundet	www.sef.com
Svenska musikerförbundet	www.musikerforbundet.se
Svenska målareförbundet	www.malareforbundet.a.se
Svenska målareförbundet	
Svenska pappersindustri- arbetareförbundet	www.pappers.se
Svenska transportarbetareförbundet	www.transport.se
Sveriges tandläkarförbund	www.tandlakarforbundet.se
Agrifack	www.agrifack.se
Civilekonomerna	www.civilekonomerna.se
Civilingenjörerbund	www.cf.se
DIK	www.dik.se
Förbundet Sveriges arbetsterapeuter	www.fsa.akademikerhuset.se
Ingenjörerbund	www.ing.se
Jusek	www.jusek.se
Kyrkans akademikerförbund	www.kyrka.se
Legitimerade sjukgymnasters riksförbund	www.sjukgymnastforbundet.se
Lärarnas riksförbund	www.lr.se
Naturvetareförbundet	www.naturvetareforbundet.se
Officersförbundet	www.officersforbundet.se
SACO	www.saco.se
SACO-förbundet trafik och järnväg	www.trafikochjarnvag.se
SRAT	www.srat.se
SSR	www.akademikerforbundetssr.se
Sveriges arkitekter	www.arkitekt.se
Sveriges farmaceutförbund	www.farmaceutforbundet.se
Sveriges fartygsbefälsförening	www.sbf.a.se
Sveriges läkarförbund	www.lakarforbundet.se
Sveriges psykologförbund	www.psykologforbundet.se
Sveriges Reservofficersförbund	www.srof.org
Sveriges skolledarförbund	www.skolledarna.se

Sveriges tandläkarförbund	www.tandlakarforbundet.se
Sveriges universitetslärarförbund	www.sulf.se
Sveriges veterinärförbund	www.svf.se
Facket för försäkring och finans	www.ftf.org.se
Farmaciförbundet	www.farmaciforbundet.se
Finansförbundet	www.finansforbundet.se
Försvarsförbundet	www.forsvarsforbundet.se
HTF	www.htf.se
Journalistförbundet	www.sjf.se
Läraryrket förbundet	www.lararforbundet.se
Polisförbundet	www.polisforbundet.se
SFHL	www.sfhl.se
Sif	www.sif.se
Skogs- och lantbruks-tjänstemannaförbundet	www.slf.a.se
SKTF	www.sktf.se
Fackförbundet ST	www.st.org
Sveriges yrkesmusikerförbund	www.symf.se
TCO	www.tco.se
Teaterförbundet	www.teaterforbundet.se
Tull-Kust	www.tullkust.se
Vårdförbundet	www.vardforbundet.se
PTK	www.ptk.se

Boendeorganisationer**Källa**

Villaägarnas riksförbund	www.villaagarna.se
Fastighetsägarna Sverige	www.fastighetsagarna.se
Sveriges BostadsrättsCentrum	www.sbc.se
Hyresgästföreningen	www.hyresgastforeningen.se
HSB Riksförbund*	www.hsb.se
Riksbyggen	www.riksbyggen.se